

BANKACILIK
DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU

YILLIK RAPOR
2002

Bu yayın tüm içeriği ile BDDK İnternet sayfasında (www.bbdk.org.tr) yer almaktadır.

Mayıs 2003

ISSN: 1303-5584

Önsöz

2002 yılı, Kurumumuz açısından “Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı” kapsamında önemli ilerlemelerin sağlandığı ve Programın olumlu etkilerinin hissedilmeye başlandığı bir yıl olmuştur. Sektördeki devir ve birleşmelerde belirgin bir artış yaşanmış, kamu bankaları sistem üzerinde bozucu etkilere sahip zarar eden kuruluşlar olmaktan çıkarak, daha etkin çalışan ve kar eden kuruluşlar haline gelmiş, sektörde şeffaflık artmış, bankaların sermaye yeterlilik oranları uluslararası standartların üzerine çıkmış, krizden olumsuz yönde etkilenen şirketlerin mali kesime olan borçlarını ödeyebilmelerine imkan tanıyan mekanizmalara işlerlik kazandırılmış ve bankacılık sektörü ekonomik ve siyasi dalgalanmalara sert tepkiler veren kırılgan yapısından kurtularak daha istikrarlı bir hale gelmiştir.

2002 yılında Kurumumuzun en önemli gündem maddesini Türk bankacılık sektöründe süregelen sermaye yetersizliği sorununun çözümüne yönelik olarak uygulamaya konulan “Banka Sermayelerinin Güçlendirilmesi Programı” oluşturmıştır. Üçlü denetim ve değerlendirme, hissedarlarca sermaye artırımı ve kamu kaynaklarından sermaye desteği sağlanması aşamalarından oluşan Program, bankalar ve bağımsız denetim kuruluşlarıyla işbirliği içerisinde başarılı bir şekilde yürütülmüştür. Kamuoyundan ve piyasalardan alınan olumlu tepkiler ile banka hissedarlarının kamu kaynaklı sermaye desteği ihtiyacını asgaride tutan sermaye artırımı çabaları Programın başarısının en somut göstergeleri olmuştur. Program ile Türk bankacılık sektörünün dünya standartlarının üzerinde bir sermaye yeterlilik rasyosuna ulaşmasının yanı sıra, son yıllarda yaşanan gelişmelerle artış eğilimi gösteren sektördeki sorunlu varlıkların gerçek büyüklüğü ortaya konulmuş ve bankacılık sektöründe şeffaflığın artırılmasına dönük önemli ilerlemeler sağlanmıştır. Bu açıdan değerlendirildiğinde ülkemizin benzer deneyimlerden geçen diğer ülkeler için önemli bir örnek olma niteliği taşıdığını görmek Kurumumuz açısından bir gurur kaynağıdır.

Yeniden yapılandırma çabaları kuşkusuz önemli bir maliyet yaratmıştır. Diğer ülke deneyimleri ve Türk bankacılık sektörünün yıllara yayılmış birikmiş sorunları göz önüne alındığında ülkemizde yeniden yapılandırma maliyetinin sınırlı seviyelerde tutulduğu ve önemli sayılabilecek bir kısmının sektörece üstlenildiği söylenebilir. İyi işleyen bir bankacılık sektörünün orta ve uzun vadede ülke ekonomisine sağlayacağı katkının katlanılan maliyete göre daha yüksek olacağı beklenmektedir. Bu noktada, yeniden yapılandırma maliyetini daha aşağılara çekebilmek için yoğun bir hukuk mücadelesi sürdürülmüş ve TMSF’ye devredilen bankaların alacaklarından tahsilatı hızlandırabilmek için gerekli mevzuat değişiklikleri gündeme getirilmiştir.

Kurumumuz 2002 yılında sektörün yeniden yapılandırılmasına yönelik yoğun gündeminin yanı sıra, sektörün beklentilerine daha iyi yanıt verebilmek amacıyla organizasyon yapısını da gözden geçirmiş ve geliştirmiştir. Bu bağlamda, kalite güvencesi ve kurumsal iletişim gibi ihtiyaçların daha etkin şekilde karşılanmasına yönelik yeni yapılanmalara gidilmiş, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu örgüt yapısı daha etkin hale getirilmiştir.

Bankacılık sektörü gibi çok dinamik bir sektörde yeniden yapılanma, esasen bitmeyen ve sürekli olarak yürütülmesi gereken bir faaliyettir. Küresel rekabet ortamında var olabilmek ve elde edilmiş kazanımları devamlı hale getirebilmek için bankacılık sektörünün sürekli olarak kendisini geliştirmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, bankalarımıza düşen görev artan rekabet ortamına uyum gösterecek şekilde maliyet yapılarını gözden geçirerek faaliyetlerine etkin şekilde devam etmeleridir.

Denetleyici ve düzenleyici kurumların da bu dinamik yapıya uyum gösterebilmesi ve hatta bu yapıyı yönlendirebilmesi gerekmektedir. Bu açıdan işlevsel özerkliğin ve bunun ön şartı niteliğinde olan mali özerkliğin hassasiyetle korunması önem taşımaktadır. Bu süreçte Kurumumuz üzerine düşen görevi yapacak ve “hesap verebilirlik” ve “şeffaflık” ilkelerinin işlevsel özerkliğin ayrılmaz unsurları olduğunun bilinciyle, çalışmalarını önümüzdeki dönemde bankaların aracılık maliyetlerinin azaltılması, finansal hizmetlerde çeşitliliğin artırılması, mevduat sigortası sisteminin gelişmiş ekonomilerdekine benzer bir yapıya kavuşturulması ve TMSF alacaklarının çözülmesi konuları üzerinde yoğunlaştıracaktır.

R. Engin AKÇAKOCA

Başkan

SUNUŞ

4389 sayılı Kanunun 3/2 inci ile 6/3 üncü ve 4743 sayılı Kanunun 7 nci maddesi uyarınca, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun faaliyetleri hakkındaki yıllık rapor, her yılın Mayıs ayı sonuna kadar Bakanlar Kuruluna sunulmakta ve Kurum faaliyetlerine ilişkin olarak yılda bir defa Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu bilgilendirilmektedir.

Bu çerçevede hazırlanan 2002 Yıllık Raporu 5 ana bölümden oluşmaktadır. Raporun birinci bölümünde, bankacılık sektörünü etkileyen önemli ulusal ve uluslararası ekonomik ve finansal gelişmeler değerlendirilmektedir. İkinci bölümde, 2002 yılında bankacılık sektörü ve özel finans kurumlarının mali analizi yer almaktadır. BDDK'nın düzenleme, denetleme ve diğer faaliyetleri üçüncü bölümde; Kurul ve Kurum yapısı, insan kaynakları, eğitim ve bütçe uygulama sonuçlarına ilişkin gelişmeler ise dördüncü bölümde ayrıntılı olarak sunulmaktadır. Düzenleme, gözetim ve denetim alanlarındaki uluslararası gelişmeler raporun son bölümünde ele alınmaktadır.

İÇİNDEKİLER

1. DÜNYA VE TÜRKİYE EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER.....	1
1.1. Uluslararası Gelişmeler.....	1
1.1.1. Ekonomik Gelişmeler.....	1
1.1.2. Uluslararası Finansal Piyasalar ve Bankacılık Sektöründeki Gelişmeler.....	2
1.2. Türkiye Ekonomisindeki Gelişmeler.....	8
2. BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN MALİ ANALİZİ	17
2.1. Genel Değerlendirme.....	17
2.2. Aktif Yapısındaki Gelişmeler.....	19
2.2.1. Likit Aktifler	20
2.2.2. Menkul Değerlere Yapılan Plasmanlar	21
2.2.3. Krediler.....	22
2.2.4. Takipteki Alacaklar	25
2.2.5. Diğer Aktif Kalemlerindeki Gelişmeler.....	26
2.3. Pasif Yapısındaki Gelişmeler	26
2.3.1. Mevduat.....	28
2.3.2. Bankalar, Bankalararası Para Piyasası ve Merkez Bankasına Borçlar	31
2.3.3. Özkaynaklar.....	32
2.4. Bilanço Dışı İşlemler.....	33
2.5. Karlılık Performansı ve Gelir-Gider Dengesindeki Gelişmeler.....	34
2.5.1. Karlılık	34
2.5.2. Gelir-Gider Dengesi.....	35
2.6. Sermaye Yeterliliği	38
2.7. Özel Finans Kurumları.....	40
2.7.1. Aktif Yapısındaki Gelişmeler	40
2.7.2. Pasif Yapısındaki Gelişmeler.....	41
2.7.3. Bilanço Dışı İşlemler	42
2.7.4. Karlılık	42
3. BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMUNUN FAALİYETLERİ.....	43
3.1. BDDK'nın Görev ve Yetkileri	43
3.2. BDDK'nın Faaliyetleri.....	43
3.2.1. Düzenleme.....	43
3.2.2. Denetleme ve Uygulama.....	50
3.2.3. Kuruluş, Yetkilendirme ve İzin.....	54
3.2.4. Analiz ve Araştırma	56
3.2.5. Ulusal ve Uluslararası Kuruluşlarla İşbirliği	57

4. YÖNETİM, İNSAN KAYNAKLARI VE İDARİ İŞLER.....	61
4.1. Kurul, Kurum ve Teşkilat Yapısı	61
4.1.1. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu	61
4.1.2. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu.....	61
4.2. İnsan Kaynakları.....	62
4.3. Eğitim.....	63
4.4. Kurumsal Yapının Güçlendirilmesi	64
4.5. Bilgi Sistemleri.....	65
4.6. Bütçe Uygulama Sonuçları	67
5. DÜZENLEME, GÖZETİM VE DENETİM ALANLARINDAKİ ULUSLARARASI GELİŞMELER.....	71
5.1. Uluslararası Ödemeler Bankası (BIS) Düzenlemeleri.....	71
5.2. Avrupa Birliği Düzenlemeleri	72
5.3. Diğer Uluslararası Düzenlemeler ve Çalışmalar.....	74
EK: Yasal ve İdari Düzenlemeler.....	75
EK Tablolar.....	79

TABLOLAR

Tablo 1.1. Dünya Ekonomik Göstergeleri	2
Tablo 1.2. Uluslararası Finansal Göstergeler	3
Tablo 1.3. Gelişmekte Olan Piyasalara İlişkin Bankacılık Göstergeleri	5
Tablo 1.4. Bankaların Sınır Ötesi Alacakları.....	7
Tablo 1.5. Uluslararası Sendikasyon Kredileri	7
Tablo 1.6. Temel Ekonomik ve Finansal Göstergeler.....	14
Tablo 2.1. Banka ve Personel Sayısı	17
Tablo 2.2. Türk Bankacılık Sektörü	18
Tablo 2.3. Toplam Aktiflerin TL-YP Kompozisyonu.....	20
Tablo 2.4. Menkul Kıymet Türlerine Göre Dağılım	21
Tablo 2.5. Menkul Kıymet Portföyünün Faiz Yapısı.....	22
Tablo 2.6. Kredilerin Toplam Aktif İçindeki Payı.....	23
Tablo 2.7. Toplam Kredilerin Büyüklük ve Müşteri Sayısına Göre Dağılımı	23
Tablo 2.8. Kredilerin Türlerine Göre Dağılımı.....	24
Tablo 2.9. Kredilerin Sektörel Dağılımı	25
Tablo 2.10. Takipteki Alacaklar ve Karşılıklar	25
Tablo 2.11. Bankaların Pasif Yapısı	27
Tablo 2.12. Toplam Pasiflerin TL-YP Kompozisyonu	27
Tablo 2.13. Banka Grupları İtibariyle Mevduatın Gelişimi.....	29
Tablo 2.14. Mevduatın Türlerine Göre Dağılımı	30
Tablo 2.15. Mevduatın Vadelerine Göre Dağılımı	30
Tablo 2.16. Toplam Mevduatın Büyüklük ve Müşteri Sayısına Göre Dağılımı	31
Tablo 2.17. Bankalara Borçlar	31
Tablo 2.18. Özkaynaklar.....	33
Tablo 2.19. Bilanço Dışı İşlemler.....	34
Tablo 2.20. Net Dönem Kar/Zararı	35
Tablo 2.21. Seçilmiş Kar /Zarar Kalemleri	36
Tablo 2.22. Sermaye Piyasası İşlemleri ve Kambiyo Karları	38
Tablo 2.23. Bankacılık Sektörü Yabancı Para Pozisyonundaki Gelişmeler.....	39
Tablo 2.24. ÖFK Bilançosundan Seçilmiş Kalemler	40
Tablo 2.25. ÖFK Gelir Gider Dengesinden Seçilmiş Kalemler	42
Tablo 3.1. İnceleme ve Araştırma Sonucunda Düzenlenen Raporlar	52
Tablo 3.2. Düzenlenen Vergi ve Fon Raporları	52
Tablo 3.3. Bankaların 2002 Yılı Devir ve Birleşmeleri	55
Tablo 3.4. 2002 Yılı Sermaye Artışları.....	56
Tablo 4.1. Personel Hareketleri.....	62
Tablo 4.2. Kurum Pozisyonlarının Dağılımı	62
Tablo 4.3. 2002 Yılı Unvanlara Göre Personel Sayısı.....	63
Tablo 4.4. 2002 Yılı Gelirleri	67
Tablo 4.5. 2001 Yılı Katılım Paylarını Yatırmayan Bankalar	68
Tablo 4.6. 2002 Yılı Ödenek ve Harcamalarının Gider Türlerine Göre Dağılımı	69
Tablo 4.7. 2002 Yılı Bütçesinde Yapılan Revizyonlar.....	69

EK TABLOLAR

Ek Tablo	1: Aktif Büyüklüğüne Göre Banka Sıralaması.....	81
Ek Tablo	2: Bankacılık Sektörü Seçilmiş Bilanço Kalemlerindeki Değişmeler.....	82
Ek Tablo	3: Bankacılık Sektörü Analitik Bilançosu	83
Ek Tablo	4: TMSF Bünyesindeki Bankalar Hariç Bankacılık Sektörü Analitik Bilançosu	84
Ek Tablo	5: Kamu Bankalarının Analitik Bilançosu.....	85
Ek Tablo	6: Özel Bankaların Analitik Bilançosu.....	86
Ek Tablo	7: TMSF Bünyesindeki Bankaların Analitik Bilançosu.....	87
Ek Tablo	8: Yabancı Bankaların Analitik Bilançosu.....	88
Ek Tablo	9: Kalkınma ve Yatırım Bankalarının Analitik Bilançosu.....	89
Ek Tablo	10: Bankacılık Sektörü Analitik Bilançosu (Yurtdışı Şubeler).....	90
Ek Tablo	11: TMSF Bankaları Hariç Bankacılık Sektörü Analitik Bilançosu (Yurtdışı Şubeler).....	91
Ek Tablo	12: Kamu Bankalarının Analitik Bilançosu (Yurtdışı Şubeler).....	92
Ek Tablo	13: Özel Bankaların Analitik Bilançosu (Yurtdışı Şubeler).....	93
Ek Tablo	14: TMSF Bünyesindeki Bankaların Analitik Bilançosu (Yurtdışı Şubeler).....	94
Ek Tablo	15: Yabancı Bankaların Analitik Bilançosu (Yurtdışı Şubeler).....	95
Ek Tablo	16: Bankacılık Sektörü Kar/Zarar Tablosu.....	96
Ek Tablo	17: TMSF Bünyesindeki Bankalar Hariç Bankacılık Sektörü Kar/Zarar Tablosu.....	97
Ek Tablo	18: Kamu Bankaları Kar/Zarar Tablosu.....	98
Ek Tablo	19: Özel Bankalar Kar/Zarar Tablosu.....	99
Ek Tablo	20: TMSF Bünyesindeki Bankaların Kar/Zarar Tablosu.....	100
Ek Tablo	21: Yabancı Bankalar Kar/Zarar Tablosu.....	101
Ek Tablo	22: Kalkınma ve Yatırım Bankaları Kar/Zarar Tablosu.....	102
Ek Tablo	23: Bankacılık Sektörü Kar/Zarar Tablosu (% Değişim).....	103
Ek Tablo	24: TMSF Bankaları Hariç Bankacılık Sektörü Kar/Zarar Tablosu (% Değ.).....	104
Ek Tablo	25: Kamu Bankaları Kar/Zarar Tablosu (% Değişim).....	105
Ek Tablo	26: Özel Bankalar Kar/Zarar Tablosu (% Değişim).....	106
Ek Tablo	27: TMSF Bünyesindeki Bankaların Kar/Zarar Tablosu (% Değişim).....	107
Ek Tablo	28: Yabancı Bankalar Kar/Zarar Tablosu (% Değişim).....	108
Ek Tablo	29: Kalkınma ve Yatırım Bankaları Kar/Zarar Tablosu (% Değişim).....	109
Ek Tablo	30: Özel Finans Kurumları Analitik Bilançosu.....	110
Ek Tablo	31: Özel Finans Kurumları Analitik Bilançosu (% Değişim).....	111
Ek Tablo	32: Özel Finans Kurumları Kar/Zarar Tablosu.....	112
Ek Tablo	33: Özel Finans Kurumları Kar/Zarar Tablosu (% Değişim).....	113

BÖLÜM 1

1. DÜNYA VE TÜRKİYE EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

1.1. Uluslararası Gelişmeler

1.1.1. Ekonomik Gelişmeler

2001 yılı Eylül ayında Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nde meydana gelen terörist saldırısının olumsuzluklarını hızlı bir şekilde atlatan dünya ekonomisi, 2002 yılında, gelişmiş ekonomilerin genişletici para politikası uygulamalarını sürdürmelerine rağmen beklenen düzeyde bir toparlanma gösterememiştir. 2001 yılında yüzde 2,3 olarak gerçekleşen dünya ekonomisi büyüme hızı, 2002 yılında yüzde 3 oranında gerçekleşmiştir. 2002 yılında olası Irak Savaşının yarattığı belirsizlikler ve özellikle gelişmiş ülkelerin hisse senedi piyasalarında görülen büyük düşüşler ekonomik canlanmayı sınırlandıran başlıca unsurlar olmuşlardır. Diğer yandan, ülkeler itibarıyla büyüme hızlarında önemli farklılıklar gözlenmektedir. Japonya ve Avrupa Birliği (AB) ekonomilerinin büyüme performansları düşük düzeyde kalırken, ABD ekonomisi görece olarak daha iyi bir performans göstermiş, Asya ekonomileri yüksek büyüme hızlarına ulaşmış, Latin Amerika ekonomilerinde ise gerileme yaşanmıştır.

Düşük faiz oranları ve vergi oranlarındaki indirimlerin etkisiyle, 2002 yılının ilk yarısında artan tüketim harcamalarına bağlı olarak yükselen ABD ekonomisi büyüme hızı, hisse senedi fiyatlarındaki dalgalanmalar, büyük şirketlere ilişkin muhasebe ve denetim usulsüzlükleri ile tüketici güveninin azalması sonucunda, 2002 yılının son çeyreğinde yavaşlamış ve yılın tamamında büyüme hızı yüzde 2,4 olarak gerçekleşmiştir. Bu büyümenin temelde tüketim harcamalarındaki artıştan kaynaklanmış olması ve yatırım harcamalarının büyümeyi desteklememesi, ABD'nin yeniden bir ekonomik canlanma evresine girmesini geciktirmektedir.

Euro Alanında büyüme hızı bir önceki yıla göre gerileyerek 2002 yılında yüzde 0,8 oranında gerçekleşmiştir. Büyüme hızının sınırlı kalmasında, esas olarak dış ticaret dengesindeki olumlu gelişmelere rağmen, tüketici ve yatırımcı güvenindeki eksikliğe bağlı olarak yetersiz iç talep düzeyi ve işsizlik oranındaki artış etkili olmuştur.

Kronik deflasyon, yüksek kamu borç yükü ve sorunlu bankacılık sistemi, 2002 yılında da Japonya ekonomisindeki büyümenin önündeki yapısal sorunlar olarak öne çıkmıştır. 2001 ve 2002 yıllarında görülen negatif enflasyon oranları para politikasının esnekliğini azaltmış, borç yükünü artırmış ve tüketim harcamalarının ertelenmesine yol açarak deflasyon döngüsüne girme eğilimini güçlendirmiştir. 2002 yılının ilk yarısında ihracat artışına bağlı olarak pozitif bir büyüme gösteren Japonya ekonomisi, küresel yavaşlamaya da bağlı olarak aynı performansı yılın ikinci yarısında gösterememiş ve büyüme hızı bir önceki yıla göre sınırlı da olsa artarak yüzde 0,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Gelişmekte olan ekonomiler açısından da 2002 yılında büyüme oranlarında önemli farklılıklar görülmektedir. Dünya ticaretindeki pazar paylarını tekrar tesis ederek ihracatlarını hızlı bir şekilde artırmaları sonucunda, gelişmekte olan Asya ülkeleri 2002 yılında yüzde 6,5 seviyesinde bir büyüme hızına ulaşmışlardır. Latin ve Orta Amerika ülkelerinin büyüme performansı Arjantin'de yaşanan ekonomik krizden, finansal piyasalardaki koşullardan ve yüksek kamu borç stokundan olumsuz etkilenmiş ve büyüme hızı negatif olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 1.1. Dünya Ekonomik Göstergeleri

Yüzde Değişme	2000	2001	2002
Dünya Hasılası	4,7	2,3	3,0
Gelişmiş Ülkeler	3,9	0,9	1,8
-ABD	4,1	0,3	2,4
-Japonya	2,2	-0,4	0,3
-Almanya	3,0	0,6	0,2
-Diğer Gelişmiş Ülkeler	5,3	1,6	2,7
-Euro Alanı	3,4	1,4	0,8
Yeni Sanayileşmiş Asya Ekonomileri	8,5	0,8	4,6
Gelişmekte Olan Ülkeler	5,7	3,9	4,6
Afrika	3,0	3,6	3,4
Gelişmekte Olan Asya	6,7	5,7	6,5
-Çin	8,0	7,3	8,0
Orta Doğu, Malta ve Türkiye	5,8	1,4	4,5
Latin ve Orta Amerika	4,0	0,6	-0,1
-Brezilya	4,4	1,4	1,5
Geçiş Ekonomileri	6,6	5,1	4,1
Orta ve Doğu Avrupa	3,8	3,0	2,9
Bağımsız Devletler Topluluğu ve Moğolistan	8,3	6,3	4,8
- Rusya	9,0	5,0	4,3
Dünya Ticaret Hacmi (Mal ve Hizmetler)	12,4	0,1	2,9
Tüketici Fiyatları			
Gelişmiş Ülkeler	2,3	2,2	1,5
Gelişmekte Olan Ülkeler	6,1	5,8	5,4
Geçiş Ekonomileri	20,2	16,3	11,1
Mal Fiyatları			
Petrol (\$/Varil)	28,2	24,3	25,0
Petrol (% Değişme)	57,0	-13,9	2,8
Petrol Dışı (% Değişme)	1,8	-5,4	3,8
Altı Aylık LIBOR Faizleri (Yüzde)			
ABD Doları	6,6	3,7	1,9
Japon Yeni	0,3	0,2	0,1
Euro	4,6	4,2	3,3

Kaynak: IMF-World Economic Outlook, Nisan 2003.

1.1.2. Uluslararası Finansal Piyasalar ve Bankacılık Sektöründeki Gelişmeler

2001 yılında yaşanan ekonomik durgunluğun ardından, 2002 yılında gelişmiş ülkelerde büyük şirketlerin muhasebe kayıtlarında ortaya çıkan usulsüzlükler, rekor sayıdaki şirket iflasları, hisse senedi fiyatlarındaki keskin düşüşler ve özellikle yılın ikinci yarısından itibaren Irak ve ABD arasında sürekli tırmanan gerginlik sonucu beklenen hızla toparlanma eğilimine giremeyen küresel ekonomik aktivite, 2002 yılında uluslararası finansal piyasalardaki gelişmeleri de olumsuz yönde etkilemiştir. Gelişmekte olan piyasalara yönelik fon akımlarında 2001 yılından sonra 2002 yılında da gerileme gözlenmiştir.

2002 yılında uluslararası piyasalarda yatırımcıların özellikle likit kalmayı tercih ettikleri ya da bono piyasalarına yöneldikleri gözlenmiştir. Faiz oranlarının önemli ölçüde gerilemiş olmasına rağmen, mevduat ve likit yatırım fonları gibi düşük riskli pozisyon alma eğilimi artmıştır. Hisse senedi fiyatlarındaki gerilemeler emeklilik fonlarında önemli açıklar yaratmış, bu da uzun vadeli fon piyasalarını olumsuz yönde etkilemiştir.

Faiz Oranları, Döviz Kurları ve Hisse Senetleri Fiyatlarındaki Gelişmeler

Ekonomik durgunluğun aşılabilmesi amacıyla 2001 yılında faiz oranlarında 12 kez indirimden giden ABD Merkez Bankası (FED), 2002 yılında faiz oranlarını Kasım ayına kadar değiştirmeden, Kasım ayında reeskont faiz oranlarını 0,50 puan düşürerek yüzde 0,75 seviyesine çekmiştir. Avrupa Merkez Bankası da benzer bir faiz politikası izlemiş ve yüzde 3,25 seviyesinde olan reeskont faiz oranını Aralık ayında yapılan indirimle yüzde 2,75'e çekmiştir. Diğer taraftan, Japonya ekonomisi uzun süredir içinde bulunduğu durgunluktan 2002 yılında da çıkamamış ve

Japonya Merkez Bankası yüzde 0,1 seviyesinde olan reeskont faizlerinde herhangi bir değişime gitmemiştir.

Farklılaşma göstermekle birlikte, gelişmiş ülkelerde yılın ilk yarısında artan kısa vadeli faiz oranları, ekonomik toparlanmanın beklenen düzeyde olmayacağını anlaşılmaması, enflasyonist baskıların olmaması ve yılın son çeyreğinde artan jeopolitik riskler nedeniyle 2002 yılını bir önceki yılın altında bir seviyede tamamlamıştır. Benzer bir gelişme bu ülkelerin uzun vadeli faiz oranlarında da yaşanmıştır. Yılın ilk yarısında uluslararası piyasalarda yatırımcıların gelişmekte olan ülke tahvillerine kayan talepleri gelişmiş ülke tahvillerine yönelik talebin azalmasına neden olurken, söz konusu ülkelerin faiz oranlarının artmasına neden olmuştur. Ancak, yılın ikinci yarısında söz konusu faiz oranları da gerileme göstermiştir.

Tablo 1.2. Uluslararası Finansal Göstergeler (*)

	Ara.01	Oca.02	Şub.02	Mar.02	Nis.02	May.02	Haz.02	Tem.02	Ağu.02	Eyl.02	Eki.02	Kas.02	Ara.02
Faiz Oranları (%)													
ABD FED Reeskont Faizi	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	0,75
Avrupa Merkez Bankası Reeskont Faizi	3,25	3,25	3,25	3,25	3,25	3,25	3,25	3,25	3,25	3,25	3,25	3,25	2,75
Japonya Merkez Bankası Reeskont Faizi	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
3 Ay Vadeli Dolar Libor Faiz Oranı	1,92	1,82	1,90	1,99	1,97	1,90	1,88	1,85	1,77	1,81	1,79	1,45	1,41
3 Ay Vadeli Euro Libor Faiz Oranı	3,34	3,34	3,36	3,39	3,41	3,46	3,47	3,41	3,35	3,32	3,26	3,12	2,94
3 Ay Vadeli Yen Libor Faiz Oranı	0,08	0,09	0,10	0,10	0,08	0,11	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,06
ABD 10 Yıllık Hazine Tahv. Getiri Oranı	5,04	4,99	4,90	5,28	5,21	5,14	4,91	4,73	4,24	3,87	3,91	4,04	4,02
Almanya 10 Yıllık Hazine Tahv. Getiri Oranı	4,79	4,86	4,92	5,18	5,15	5,15	5,01	4,87	4,57	4,37	4,47	4,48	4,31
Japonya 10 Yıllık Hazine Tahv. Getiri Oranı	1,35	1,43	1,52	1,45	1,39	1,38	1,17	1,30	1,26	1,16	1,09	0,99	0,97
Döviz Kurları													
Dolar/ Euro	0,888	0,882	0,871	0,877	0,886	0,915	0,956	0,993	0,977	0,981	0,981	0,991	1,020
Japon Yeni/ Dolar	127,66	132,73	133,49	131,09	130,77	126,33	123,27	117,98	119,00	120,84	123,92	122,76	121,77
Brezilya Realı/Dolar	2,362	2,378	2,421	2,343	2,319	2,484	2,718	2,945	3,094	3,347	3,791	3,693	3,626
Ruble/Dolar	30,164	30,574	30,849	31,105	31,199	31,272	31,442	31,543	31,589	31,655	31,711	31,769	31,851
Borsa Endeksleri (Dolar Bazlı-2001 Aralık Sonu=100)													
-ABD (DJI)	99,6	96,8	99,6	99,0	98,7	104,7	101,4	96,0	94,7	82,2	80,3	81,1	81,5
-ABD (NASDAQ)	101,3	95,9	101,3	101,4	92,3	95,5	90,2	81,1	77,2	66,1	63,7	66,1	68,2
-Euro Alanı (FTEU1)	98,0	97,9	98,0	96,8	93,1	97,6	96,9	96,4	90,3	84,0	74,1	76,8	75,1
-Japonya (Nikkei)	103	107,3	103,0	96,8	93,4	109,1	108,8	116,0	110,8	109,6	84,8	84,9	81,5
-Brezilya	96,1	85,3	96,1	95,9	92,9	100,7	97,9	85,9	73,4	59,9	41,3	43,2	45,3
-Rusya	95,7	87,4	95,7	111,2	112,3	121,2	140,2	151,6	132,9	135,3	131,2	128,5	119,7
-G. Kore	98,2	89,2	98,2	106,8	111,2	123,5	129,2	127,7	110,8	111,6	99,2	103,4	97,2
-Arjantin	87,7	74,5	87,7	137,9	96,3	56,8	47,0	38,1	26,7	35,0	37,5	39,7	46,9
-Meksika	97,4	88,9	97,4	103,6	105,3	115,0	116,2	111,4	98,8	92,1	84,0	83,7	78,8
Eurobond Spread'leri (Puan) ⁽¹⁾													
-Arjantin	4.079	4.373	4.335	4.312	4.663	5.048	5.580	6.260	5.929	5.589	5.838	5.271	5.448
-Brezilya	837	786	795	676	706	905	1.474	1.911	2.186	2.079	2.252	1.854	1.657
-G. Kore	82	77	80	56	48	47	42	52	82	32	49	17	12
-Meksika	295	279	254	223	213	224	271	306	335	347	331	278	233
-Rusya	644	553	487	406	363	347	379	333	430	421	396	278	280
-Türkiye	714	670	663	600	578	592	776	897	933	987	939	728	654
JP MORGAN EMBI ⁽²⁾													
-Türkiye	200,0	204,6	208,5	213,4	216,5	214	205,8	200,7	201,6	196,5	206,5	218,6	226,1
-Arjantin	126,6	131,5	133,5	136,6	139,6	136,7	131,3	123,8	129,3	129,4	133,3	146,5	153,7
-Meksika	71,5	63,0	64,8	62,1	60,2	64,0	52,5	50,8	53,5	56,9	54,8	58,3	57,8
-Rusya	215,4	219,3	226,9	224,3	228,5	225,6	227,1	228,5	231,2	233,9	235,9	241,7	249,2
-Brezilya	199,3	199,3	211,9	220,2	226,8	233,7	239,8	238,8	240,5	246,3	253,9	269,5	268,4
-Türkiye	234,7	234,7	242,2	244,6	256,3	256,5	233,1	208,3	178,1	185,8	180,7	204,9	221,0

(*)Tablodaki rakamlar, reeskont faizleri hariç (ay sonu) aylık ortalama değerleri göstermektedir.

(1)10 yıl veya 10 yılı aşkın vadeli tahvillerin ABD Hazine tahvilleri faizine göre spreadlerini göstermektedir.

(2)Emerging Market Bond Index (EMBI), gelişmekte olan ülkelerin ihraç ettiği eurobondlar dikkate alınarak hesaplanmaktadır.

Döviz piyasalarındaki gelişmeler incelendiğinde, 2002 yılında ABD dolarının tüm önemli para birimleri karşısında değer yitirdiği görülmektedir. ABD ekonomisinin 2002 yılına olumlu ekonomik sinyallerle başlaması, Mayıs ayına kadar ABD dolarının euro karşısında gücünü korumasını sağlamıştır. Yılın ikinci yarısında ABD ekonomisinin beklenen düzeyde performans gösteremeyeceği yönündeki beklentilerin artması, faiz oranlarının nispeten düşük seviyesi, cari işlemler açığının hızla yükselmesi ve özellikle AB'ye aday ülkelerin euro taleplerinin artmasıyla dolar, euro karşısında değer kaybetmeye başlamıştır. 2002 yılında ABD dolarının euro karşısındaki

değer kaybı yüzde 13 olarak gerçekleşmiştir. Süregelen ekonomik durgunluğu aşmak için yenin aşırı değerlenmesini engellemek isteyen Japonya Merkez Bankası (BOJ), yıl içerisinde bu amaç doğrultusunda piyasalara müdahale etmiştir. Yerli yatırımcıların uluslararası piyasalardaki tedirginliğe bağlı olarak yurt içi piyasalara yönelmesiyle artan yen talebi sonucu yen yılın ilk yarısında dolar karşısında değer kazanırken, yılın ikinci yarısından itibaren parite daha istikrarlı bir seyir izlemiştir. 2002 yılında ABD dolarının Japon yeni karşısındaki değer kaybı yüzde 4,6 olarak gerçekleşmiştir.

Gelişmekte olan ülkelerin para birimleri karşısında ABD doları 2002 yılını değer artışı ile tamamlamıştır. Latin Amerika ülkelerinde yaşanan ekonomik krizler, uluslararası finansal piyasalardaki olumsuz gelişmeler ve petrol fiyatlarındaki artış, gelişmekte olan ülkelerin para birimlerinin değer kaybetmesinde etkili olmuştur.

Ekonomik aktivitedeki yavaşlamanın devam etmesi, belirsizlik ortamı, büyük firmalarda muhasebe kayıtlarında yaşanan usulsüzlükler ve geçmiş yıllarda hızla yükselme gösteren teknoloji firmalarının ve 11 Eylül saldırıları sonrasında güç kaybeden sigorta şirketlerinin hisse senetleri fiyatlarında yaşanan düşüşler hem gelişmiş, hem de gelişmekte olan ülkelere yılın ikinci yarısından itibaren hisse senedi fiyatlarının önemli ölçüde gerilemesine neden olmuştur. 2002 yılı sonu itibarıyla değerlendirildiğinde ABD, Euro Alanı ve Japonya başta olmak üzere gelişmiş ülke hisse senedi piyasaları yılı değer kayıplarıyla tamamlarken, gelişmekte olan ülkelere ve özellikle de Latin Amerika ülkelerinde yaşanan kayıplar çok daha yüksek olmuştur. Genel eğilimin aksine Rusya'da hisse senetleri fiyatları petrol fiyatlarındaki artışın ekonomiyi olumlu yönde etkilemesine paralel olarak 2002 yılını bir önceki yıl sonuna göre yükselişle tamamlamıştır.

Gelişmiş ülkelere hisse senetleri piyasasında fiyat/kazanç oranlarındaki düşüş de sürmektedir. Fiyat/Kazanç oranları ABD'de ve Euro Alanında hisse senedi fiyatlarının hızla yükselmeye başlamadan önceki dönem ortalamalarına doğru yaklaşırken, Japonya'da bu seviyelerin de önemli ölçüde altına düşmüştür.

Gelişmekte olan ülkelerin ihraç etmiş olduğu eurobondların spreadleri¹, Arjantin ve Brezilya dışında, 2002 yılında genel olarak düşüş eğilimi göstermiştir. Arjantin'de 2001 yılında başlayan ekonomik kriz ve sonucunda yaşanan ekonomik durgunluğun 2002 yılı içerisinde de devam etmesi ve hükümetin ekonomideki durgunluk ile mücadelede uyguladığı politikaların uluslararası yatırımcılar tarafından yeterli bulunmaması, bu ülkeye ait eurobond spreadlerinin hızla yükselmesinde etkili olmuştur. Diğer taraftan, Arjantin ve Brezilya'nın Uluslararası Para Fonu (IMF) ile yeniden ekonomik program uygulama konusunda anlaşmaya varmaları her iki ülkenin de yılın ilk yarısında oldukça yüksek seviyelere çıkmış olan eurobond spreadlerinin bir miktar gerilemesine neden olmuştur.

Bankacılık Piyasasındaki Gelişmeler

Bankacılık piyasası gelişmeleri incelendiğinde; 2002 yılında bankacılık sektörü perakende bankacılığa önem veren ülkelere görece iyi bir performans gösterirken, toptan bankacılık ve yatırım bankacılığının ağırlıklı olduğu ülkelere sıkıntılı bir yıl yaşamıştır. Ayrıca, 2002 yılındaki ekonomik ve finansal gelişmelere bağlı olarak, bankacılık piyasasındaki gelişmeler belirgin bölgesel farklılıklar göstermiştir. ABD'de, büyük ve küçük ölçekli bankaların yerel perakende bankacılık faaliyetlerine yönelmeleri, küresel ekonomideki daralan kredi hacminden kaynaklanan olumsuz etkileri görece olarak bertaraf etmelerini sağlamış ve söz konusu bankalar sermaye yeterliliği ve likidite açısından sağlıklarını korumuşlardır. AB üyesi ülkelere bankacılık sektörlerinin performanslarında ise farklılaşmalar gözlenmiştir. Euro Alanındaki bir çok banka yerel piyasalarında yüksek kazanç elde etmeye ve sağlıklı finansal yapılarını korumaya devam etmiştir. Ancak, özellikle büyük ölçekli Alman bankaları, ekonomik büyümenin beklenenin altında

¹ ABD Hazine kağıtları faiz oranlarıyla ülke faiz oranları arasındaki fark.

gerçekleşmesi, KOBİ'lerde yaşanan sorunlar ve varlık fiyatlarındaki gerileme nedeniyle zarar etmişlerdir. Finansal piyasalardaki eğilimlere bağlı olarak, 2002 yılında yatırım bankacılığı alanında kazançların çok düşük seviyelerde olduğu gözlenmiştir.

Japon bankalarının takipteki alacaklar sorununun 2002 yılında da çözülmemesi, söz konusu bankalara yönelik belirsizlikleri artırmıştır. Japonya'da denetim ve gözetim otoritesinin bir kez daha gerçekleştireceği özel denetimler sonucunda Japon bankalarının takipteki alacaklarının ve zararlarının artması beklenmektedir.

Gelişmekte olan ülkelerdeki bankacılık faaliyetleri değerlendirildiğinde, bölgesel farklılıkların yanı sıra bölge içi farklılıkların da olduğu görülmektedir. Nitekim, ortalama aktif getiri oranı negatif olan Latin Amerika bölgesi bankalarının söz konusu oranlarının standart sapması son derece yüksek seviyededir. Ayrıca, ekonomik ve finansal krizlerin bulaşma etkisi küresel kapsamda sınırlanmış gözükse de bölgesel anlamda bulaşma etkilerinin hala güçlü olması nedeniyle Arjantin, Venezuela ve Uruguay gibi bölge ülkelerindeki belirsizlikler diğer bölge ülkelerine yansımaktadır. Avrupa'daki gelişmekte olan piyasa ekonomilerindeki bankaların performansı, söz konusu ülkelerdeki yeniden yapılandırma çabaları, AB üyeliği süreci ve yabancı banka girişlerinden olumlu etkilenmiştir. 2002 yılında Asya ülkelerinde bankaların performansında da görece bir iyileşme gözlenirken, bazı ülkelerde özellikle şirketler kesimi ve bankacılık sektörü yeniden yapılandırma faaliyetlerindeki sürecin yavaş işlemesi sektördeki zayıflıkların devam etmesine yol açmaktadır.

Tablo 1.3. Gelişmekte Olan Piyasalara İlişkin Bankacılık Göstergeleri

Dönem Sonu, Yüzde	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Aktif Getiri Oranı						
Latin Amerika						
Ortalama	1,3	0,9	0,6	0,3	-0,1	-0,1
Medyan	1,1	0,7	0,7	0,9	0,2	1,3
Standart Sapma	1,2	1,8	1,7	1,7	2,6	6,3
Doğu Avrupa						
Ortalama	0,7	-0,3	0,5	1,5	1,3	1,6
Medyan	0,7	-0,5	0,5	1,2	1,1	1,4
Standart Sapma	0,8	1,4	1,5	1,1	1,0	0,8
Asya						
Ortalama	-0,1	-4,4	-2,0	0,0	0,4	1,0
Medyan	-0,8	-1,4	-0,2	0,1	0,6	0,8
Standart Sapma	1,3	8,0	3,8	0,9	0,5	0,5
Takibe Dönüşüm Oranı						
Latin Amerika						
Ortalama	5,3	7,4	8,2	7,6	7,8	10,8
Medyan	5,5	7,0	8,7	8,4	8,5	9,0
Standart Sapma	3,1	3,6	3,2	2,9	3,5	9,0
Doğu Avrupa						
Ortalama	21,4	21,1	17,6	10,2	8,6	8,0
Medyan	20,8	16,1	13,9	10,5	7,4	5,3
Standart Sapma	18,2	19,7	14,2	5,6	5,2	6,8
Asya						
Ortalama	10,1	22,4	20,4	14,5	12,5	10,3
Medyan	5,8	14,4	14,7	15,1	11,5	10,4
Standart Sapma	7,3	16,4	11,2	4,5	4,8	4,0
Sermaye / Aktif Oranı						
Latin Amerika						
Ortalama	11,8	11,3	11,0	10,8	10,5	9,3
Medyan	11,8	10,9	11,1	10,9	9,6	9,9
Standart Sapma	3,4	3,0	2,6	1,9	2,5	6,4
Doğu Avrupa						
Ortalama	8,9	9,5	9,9	10,1	10,1	10,7
Medyan	8,2	9,7	9,2	9,2	10,0	10,6
Standart Sapma	2,7	3,6	4,1	3,0	2,3	1,7
Asya						
Ortalama	10,0	5,4	7,7	8,6	8,9	9,6
Medyan	8,8	8,9	8,9	8,5	8,5	9,0
Standart Sapma	3,8	10,9	7,0	4,3	4,0	3,9

Kaynak: IMF, GFSR Mart 2003

Latin Amerika: Arjantin, Brezilya, Şili, Kolombiya, Ekvator, Meksika, Uruguay, Peru ve Venezuela; Doğu Avrupa: Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Latviya, Litvanya, Polonya, Romanya; Rusya, Slovakya ve Slovenya; Asya: G.Kore, Hindistan Malezya, Pakistan, Filipinler ve Tayland

Uluslararası Bankacılık Faaliyetlerindeki Gelişmeler

Bir önceki yılın son çeyreğinde başlayan canlanmanın ardından uluslararası bankacılık faaliyetleri, 2002 yılında artan uluslararası riskler nedeniyle yavaşlamıştır. 2002 yılı Ocak-Eylül döneminde, Uluslararası Ödemeler Bankası'na (Bank for International Settlements, BIS) raporlama yapan bankaların bankalararası sınır ötesi alacaklarındaki artış geçen yılın aynı dönemindeki düzeyinin gerisinde kalırken, büyük bir kısmı devlet tahvillerinden oluşan menkul kıymetlerde belirgin bir canlanma gözlenmiştir.

Uluslararası fon kaynakları azalan gelişmekte olan ülkelerde yerel piyasaları geliştirmeye önem verilmiş, yeni finansal araçlar geliştirilerek bu piyasadan kaynak temin edilmeye çalışılmıştır. Bankacılık kesiminin fon aracılığında ağırlıklı rol oynadığı gelişmekte olan piyasalarda 1997-2001 döneminde yerel tahvil piyasalarının ağırlığının arttığı gözlenmiş, şirketlerin kaynak yapısı içinde tahvillerin payı yüzde 5'ten yüzde 31'e yükselirken, banka kredilerinin payı yüzde 52'den yüzde 40'a gerilemiştir.

Sendikasyon piyasalarına girmekte zorlanan ülkeler yeni borçlanma yöntemleri arayışıyla; özellikle perakende ve kurumsal euro ve yen cinsinden tahvil piyasalarına girme çabalarını artırmışlar, borç yönetimi birimlerinde yatırım bankacılığı ve tahvil piyasalarında deneyimli finans uzmanları çalıştırmaya başlamışlar, borcun vadesini uzatacak çalışmalar yürüterek, gösterge (benchmark) tahvillerle iç ve dış piyasalarda ihraç ettikleri kağıtların ikincil piyasalarını derinleştirmeye çalışmışlardır. Kısa vadeli sermaye hareketlerinin yarattığı olumsuz etkileri azaltabilmek amacıyla, özel sektörün dış varlık ve yükümlülükleri daha yakın takibe alınmıştır. Bu gelişmeler özellikle son birkaç yıl içinde ülkelerin sermaye kısıtlamalarını kaldırma yönündeki düzenlemelerindeki azalışta da gözlenmektedir. Dış varlık ve yükümlülük yönetimleri, sermaye hareketleri ve varlık fiyatlarının istikrarı için bir önlem olmakla birlikte, gelişmekte olan ülkeler sermaye hesabı dengesine bağlı olarak sermaye akımlarında serbestleştirme politikalarını ve finansal kurumlarının gücünü uyumlaştırmaya çalışmaktadır. Bu çabalar özellikle bankacılık sistemlerinin kısa vadeli sermaye hareketlerine ve varlık fiyatlarındaki istikrarsızlığa karşı daha dayanıklı olmasına yönelik kur düzenlemelerinde kendini göstermektedir. Önemli sayıda ülke uluslararası rezervleri güçlü pozisyonlara gelmesine karşın, 1990'ların ortalarından beri uyguladıkları sabit kur veya kur çapısı uygulamalarından ayarlanabilir döviz kuru rejimine geçmişlerdir. Söz konusu rejimlerin ekonomi ve finans sektöründe yaratmış olduğu sorunların giderilebilmesi amacıyla ülkeler yeniden yapılandırma programlarını uygulamaya koymuşlardır. Yeniden yapılandırma programları bazı ülkelerde başarılı sonuçlar verirken bazı ülkelere beklenen yararlar elde edilememiştir. Gelişen Asya ülkeleri, Meksika, Şili, Merkezi Avrupa ülkeleri başarılı sonuçlar alırken, Arjantin ve Uruguay'da sorunlar derinleşmiştir.

2002 yılının Ocak-Eylül döneminde bankaların Euro Alanından sınır ötesi alacaklarında artış devam ederken, bu artış özellikle Euro Alanı içerisindeki ülkeler arasında gerçekleşmiştir. Uluslararası bankacılık faaliyetlerinin devlet tahvilleri ve diğer düşük riskli kağıtlara odaklanması, yaşanan şirket iflasları ve muhasebe skandalları yılın ikinci yarısından itibaren ABD'ye yönelik alacakların yavaşlaşmasına neden olmuştur. 2002 yılının ilk dokuz aylık döneminde, Japonya'dan alacakların (net) negatif 30 milyar dolar olarak gerçekleşmesinde özellikle Japon bankalarının diğer ülke kamu kağıtlarına yönelmeleri belirleyici olmuştur. 2002 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla gelişmekte olan piyasalara net akımlar bölgeler itibarıyla büyük farklılıklar arz etmektedir. Söz konusu dönemde AB genişleme süreci kapsamındaki ülkelere yönelik net akımlarda artış olurken, gelişmekte olan Avrupa piyasalarına yönelik alacaklarda azalma meydana gelmiştir. Ayrıca, bankalar Arjantin, Brezilya, Meksika, Türkiye ve Rusya'ya yönelik sınır ötesi alacaklarını da azaltmışlardır. Bu dönemde Asya-Pasifik ülkelerine yönelik net akım özellikle bölge bankalarının diğer uluslararası bankalardan mevduatlarını geri çekmeleriyle önemli oranda artmıştır.

2001 yılının dokuz aylık döneminde 347,4 milyar dolar olan bankacılık kesimi dışı sınır ötesi alacaklardaki artış, 2002 yılının aynı döneminde 274,7 milyar dolara gerilemiştir. Bu durum, uluslararası bankacılık aktivitelerinin devlet tahvillerine yönelmesinin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

Tablo 1.4. Bankaların Sınır Ötesi Alacakları

Milyar Dolar	2000	2001			2002				2002 Eylül Sonu Stok Değeri
	Yıllık	3. Çeyrek	4. Çeyrek	Yıllık	1. Çeyrek	2. Çeyrek	3. Çeyrek	Ocak-Eylül	
Toplam Alacaklar	1.221,5	-12,0	236,8	859,4	45,8	246,1	141,7	433,6	12.694,1
Araçlar İtibariyle									
Krediler ve Mevduatlar	738,0	-52,1	165,5	612,2	-9,9	102,5	36,6	129,2	9.446,4
Menkul Kıymetler	483,5	40,1	71,3	247,2	55,7	143,6	105,2	304,5	3.247,7
Para Cinsi İtibariyle									
ABD Doları	513,0	13,3	184,5	423,7	48,2	192,7	-92,1	148,8	5.414,1
Euro	455,6	46,5	-12,2	439,3	43,6	106,2	215,8	365,6	4.101,6
Yen	94,6	-50,9	6,6	-65,3	-81,5	5,3	15,7	-60,5	707,3
Diğer Para Birimleri	158,3	-20,9	57,9	61,7	35,5	-58,1	2,3	-20,3	2.471,1
Borçlanmaların Kesimleri İtibariyle									
Şubelerden Alacaklar	523,0	-22,3	365,0	467,0	-2,1	82,6	0,9	81,4	4.224,8
Diğer bankalar	409,7	-3,2	-222,9	-49,7	0,1	80,6	-3,2	77,5	4.061,2
Bankacılık Kesimi Dışı	288,8	13,5	94,7	442,1	47,8	82,9	144,0	274,7	4.408,1
Borçlanıcılar									
Gelişmiş Ekonomiler	1.126,4	5,3	202,2	804,4	35,3	214,6	156,7	406,6	9.977,0
Euro Alanı	389,1	9,2	8,4	368,7	55,2	36,6	97,7	189,5	4.083,6
Japonya	-12,0	-24,6	28,0	-23,3	-52,3	22,2	-0,1	-30,2	513,7
ABD	309,0	16,6	73,8	236,6	14,4	133,9	0,3	148,6	2.528,4
Off-Shore Merkezler	51,5	3,2	24,9	55,3	-7,3	25,2	-17,2	0,7	1.527,5
Gelişmekte olan Piyasalar	-7,9	-18,6	1,4	-23,3	-3,1	3,4	-2,3	-2,0	881,5
Dağıtılamayan	51,5	-1,9	8,4	23,0	20,8	2,9	4,6	28,3	308,1
<i>Bilgi İçin: Yerel Alacaklar</i>	<i>207,1</i>	<i>-1,2</i>	<i>-0,1</i>	<i>90,4</i>	<i>66,1</i>	<i>-40,2</i>	<i>-26,5</i>	<i>-0,6</i>	<i>1.634,9</i>

Kaynak: BIS

2002 yılında yeni sendikasyon kredileri yüzde 6,7 oranında azalarak 1,3 trilyon dolara gerilemiştir. Özellikle gelişmiş ülkelerin sendikasyon kredisi kullanımındaki yüzde 6,2 oranındaki azalma bu gelişmede belirleyici olmuştur. Gelişmiş ülkelere yönelik sendikasyon kredileri incelendiğinde, ABD'ye yönelik sendikasyon kredilerindeki 110 milyar dolar tutarındaki azalma dikkati çekmektedir.

Tablo 1.5. Uluslararası Sendikasyon Kredileri

Milyar Dolar	2000		2001					2002				
	4. Çeyr.	Yıllık	1. Çeyr.	2. Çeyr.	3. Çeyr.	4. Çeyr.	Yıllık	1. Çeyr.	2. Çeyr.	3. Çeyr.	4. Çeyr.	Yıllık
Tüm Ülkeler	404,9	1.464,9	270,9	451,8	331,7	334,4	1.388,8	232,3	426,5	325,3	312,1	1.296,2
Gelişmiş Ülkeler	363,2	1.328,0	244,7	429,1	299,4	307,0	1.280,3	216,0	401,0	292,5	291,3	1.200,9
ABD	201,9	805,5	168,7	310,0	193,3	182,9	854,9	149,5	281,8	162,3	151,2	744,8
Fransa	11,8	74,1	12,8	14,8	10,8	11,6	50,0	17,1	10,7	8,7	29,0	65,6
Almanya	22,2	42,4	3,2	14,3	11,4	6,9	35,7	11,9	13,8	30,3	29,4	85,4
İngiltere	33,7	125,3	13,6	31,8	22,4	32,8	100,6	14,5	45,1	20,7	24,8	105,1
Gelişmekte Olan Ülkeler	35,8	95,0	12,8	13,9	22,6	21,8	71,1	12,1	14,2	26,2	17,0	69,5
Afrika ve Orta Doğu	3,7	15,8	2,4	2,8	6,4	2,3	13,9	3,6	3,0	8,8	1,4	16,8
Güney Afrika	0,9	5,8	0,9	0,8	5,0	0,9	7,5	1,6	0,3	4,0	0,2	6,1
Asya-Pasifik	9,5	32,8	4,0	4,7	5,6	6,7	21,1	5,3	5,9	9,2	7,8	28,1
Çin	1,1	2,6	0,9	0,5	0,8	0,7	2,8	0,1	1,4	2,1	1,0	4,7
Güney Kore	2,8	7,9	0,9	1,8	2,3	2,3	7,2	1,6	2,1	2,5	3,5	9,8
Tayvan	2,0	9,1	0,3	0,7	0,9	2,0	4,0	1,4	0,8	1,6	1,3	5,1
Avrupa	11,2	20,2	2,0	2,0	4,4	4,1	12,5	1,6	2,6	5,5	3,7	13,4
Türkiye	4,4	9,5	0,5	0,6	1,5	1,5	4,0	-	0,6	0,7	1,2	2,5
Rusya	2,8	3,7	0,4	0,5	0,7	0,6	2,2	0,8	1,4	0,8	1,1	4,1
Latin Amerika	11,4	26,2	4,4	4,4	6,2	8,7	23,7	1,6	2,7	2,7	4,1	11,2
Arjantin	0,5	3,6	1,0	0,4	0,5	0,5	2,5	-	0,1	-	0,6	0,7
Brezilya	1,9	4,8	0,4	1,1	3,0	2,4	6,9	0,8	1,6	0,3	0,5	3,2
Meksika	2,9	7,1	2,3	2,1	0,8	4,0	9,2	0,1	0,9	1,3	2,4	4,7
Off-Shore Merkezler	5,8	40,4	13,3	7,7	9,6	5,2	35,7	4,3	10,2	6,4	3,6	24,4
Uluslararası Kurumlar	-	1,6	0,1	1,1	0,2	0,3	1,7	-	1,1	0,2	0,2	1,4

Kaynak: BIS

Diğer taraftan, 2002 yılında özellikle Fransa, İtalya ve Almanya'ya yönelik sendikasyon kredilerinde yüksek oranlı artışlar gözlenmiştir. Finansal piyasalardaki gelişmelere paralel olarak, gelişmekte olan ülkelere yönelik yeni sendikasyon kredileri ise yüzde 2,3 oranında azalmıştır. Ancak, söz konusu dönemde G. Kore'de bankacılık ve tüketici finansmanı şirketlerine yönelik, Tayvan'da elektronik sanayiye yönelik sendikasyon kredisi kullandırmalarında artış gözlenmektedir. Türkiye'ye yönelik yeni sendikasyon kredileri yılın tamamında bir önceki yıla göre yüzde 37,5 oranında gerilerken, yılın son çeyreğindeki göreceli artış daha çok mevcut kredilerin yenilenmesi şeklinde gerçekleşmiştir.

1.2. Türkiye Ekonomisindeki Gelişmeler

Kasım 2000 ve Şubat 2001’de yaşanan krizlerin ardından “Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı” Mayıs 2001’de uygulamaya konulmuştur. 2001 yılında ekonomik aktivite; Türk lirasının yabancı paralar karşısında hızlı değer kaybı, enflasyondaki hızlanma ve kredi arz ve talebindeki düşüş nedeniyle beklenenden daha keskin bir şekilde daralmıştır. Ayrıca, 11 Eylül’de ABD’ye yönelik terörist saldırılar da yurt içi ekonomik ve finansal piyasaları olumsuz etkilemiştir. Nitekim, 2001 yılının tamamında Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) bir önceki yıla göre yüzde 9,5 oranında daralırken, 12 aylık Toptan Eşya Fiyatları Endeksi (TEFE) artış hızı yüzde 88,6 olarak gerçekleşmiştir. Bu gelişmeler sonucunda, uygulanmakta olan programın yeni dış kaynaklarla desteklenerek güçlendirilmesi gereği ortaya çıkmış ve mevcut Stand-By anlaşması, 2001 yılı Aralık ayında 2002-2004 dönemini kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.²

“Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı”nın 2002 yılı için temel hedefleri, ekonominin iç ve dış şoklara karşı dayanıklılığının artırılması, ardından bütçe disiplininin ödün verilmeden önemli miktarlarda kamu sektörü faiz dışı fazlasının sağlanması, başta bankacılık sektörünün yeniden yapılandırılması olmak üzere, sürdürülebilir ekonomik büyümenin alt yapısını oluşturmayı amaçlayan yapısal reformların hayata geçirilmesi, dalgalı döviz kuru rejimi uygulamasına devam edilerek, enflasyonla mücadele çerçevesinde enflasyon hedeflemesine geçişin ön koşullarının tamamlanması olarak belirlenmiştir.

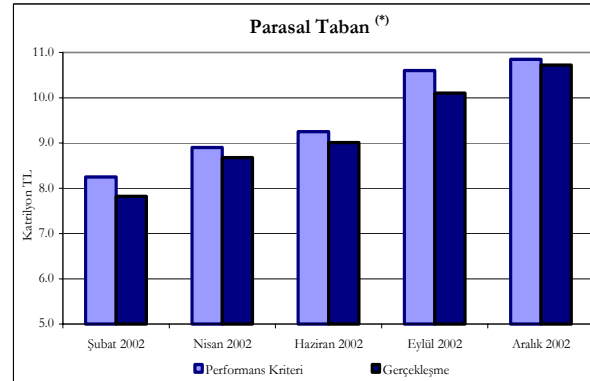
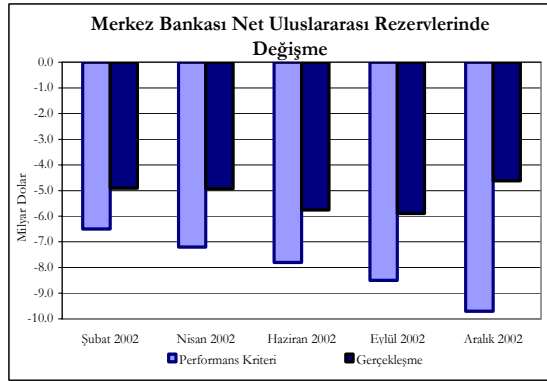
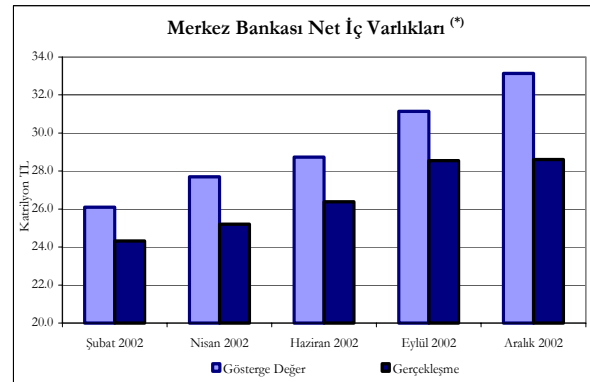
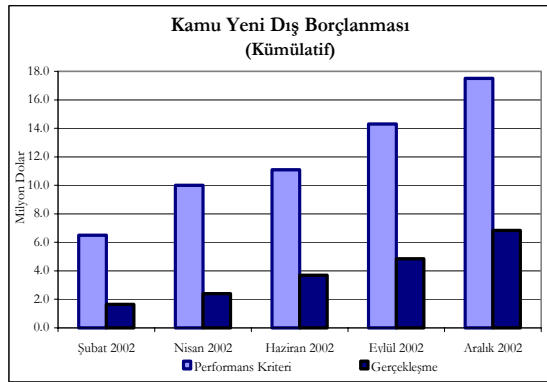
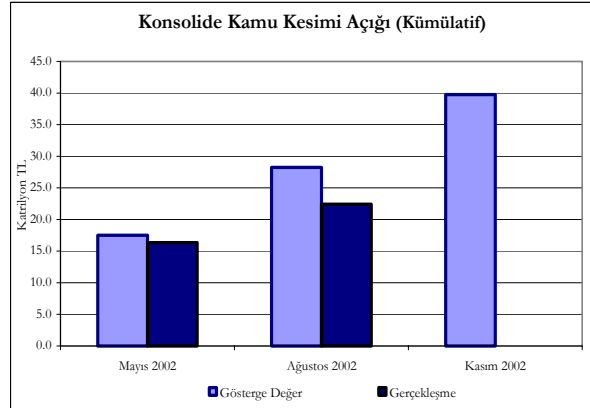
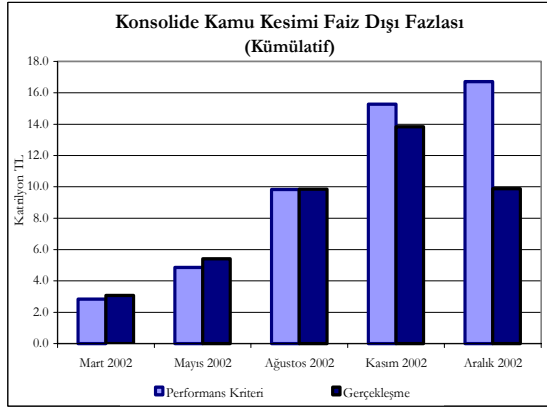
Artan faiz yükünü dengelemek, iç borç stokunun sürdürülebilirliği endişesini ortadan kaldırmak amacıyla yönelik olarak 2002 yılında GSMH’nin yüzde 6,5’i oranında kamu sektörü faiz dışı fazlası hedeflenmiştir. Bu kapsamda, konsolide kamu sektörü faiz dışı fazlasına ilişkin olarak “performans kriteri”, konsolide kamu kesimi açığına ve diğer kamu sektörü kümülatif faiz dışı dengesine ilişkin olarak ise “gösterge değer” niteliğinde hedefler belirlenmiştir.

2002 yılının ikinci yarısında alınan erken genel seçim kararının da etkisiyle öngörülenin üzerinde artan kamu harcamaları ve zayıflayan gelir performansı kamu maliyesine yönelik hedeflerin gerisinde kalınmasına yol açmıştır. Nitekim, 2002 yılı için GSMH’nin yüzde 6,5’i olarak hedeflenen konsolide kamu kesimi faiz dışı fazlası, yüzde 3,6 oranında gerçekleşmiştir. Faiz dışı fazla hedefinde gözlenen bu farkta maliye politikası uygulamalarından sapmaların yanı sıra GSMH büyüme hızının öngörülenin belirgin bir biçimde üzerinde gerçekleşmesi de etkili olmuştur.

Faiz dışı fazlada gerçekleşen saptmaya rağmen, 2002 yılında toplam borç stokunun GSMH’ya oranı bir önceki yıla göre 10,4 puan iyileşerek yüzde 90 oranında gerçekleşmiştir. Söz konusu dönemde toplam iç borç stoku bir önceki yıla göre yüzde 22,7 oranında artarak 2002 yılı sonunda 149,9 katrilyon liraya yükselmiş ve GSMH’ya oranı yüzde 54,8 olmuştur. Toplam borç stoku içinde nakit borç stoku ile sabit getirili ve döviz cinsinden kağıtların payı artarken, borçlanma maliyeti azalmış, ortalama borçlanma vadesi uzamıştır. 2002 yılında dikkat çeken bir diğer gelişme ise, alıcılara göre iç borç stokunun dağılımında piyasanın payının bir önceki yıla göre 13,2 puan artarak yüzde 47,2’ye yükselmesidir. 2002 yılında, nakit iç borç stokundaki artış yüzde 53 olurken, nakit dışı iç borç stoku yüzde 5 oranında azalmıştır. Bu gelişmede 2001 yılında nakit dışı iç borç stokunun, bankacılık sektörü yeniden yapılandırılması kapsamında önemli miktarda artış göstermesi sonucu yarattığı baz etkisi ile Şubat ayında Hazine hesaplarına aktarılan IMF kredisinin bir kısmının Merkez Bankası portföyündeki senetler ile TMSF kapsamındaki bankaların portföyünde yer alan senetlerin itfasında kullanılması belirleyici olmuştur. 2002 yılında kamu kesiminin orta ve uzun vadeli dış borç stoku, yıl boyunca IMF’den sağlanan 9,9 milyar tutarındaki Özel Çekme Hakkı (SDR) sonucunda bir önceki yıla göre 17,6 milyar dolar artarak 63,9 milyar dolara yükselmiştir.

² Söz konusu Stand-By düzenlemesi Uluslararası Para Fonu İcra Direktörleri Kurulunca 4 Şubat 2002’de onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Stand-By anlaşması ile 5 Nisan 2003 tarihli yeni bir niyet mektubu ile sürmekte olan programın uygulamasının devam ettirileceği açıklanmıştır.

Makro Politika Göstergelerindeki Gelişmeler

(*) Aralık 2001 itibarıyla, Parasal Tabana ilişkin hedefler performans kriterine, Net İç Varlıklara ilişkin hedefler ise gösterge değere dönüştürülmüştür.

2002 yılı para ve kur politikası uygulaması, 2001 yılının son aylarında şekillendirilerek uygulamaya konulan programın bir devamı niteliğindedir. 2002 yılında uygulanan para politikası tasarlanırken, Merkez Bankası temel önceliği, enflasyonla mücadeleye, döviz kurlarındaki aşırı dalgalanmaları engellemeye ve enflasyon hedeflemesine geçişin altyapısını oluşturmaya vermiştir. Enflasyon hedeflemesine geçişin alt yapısının oluşturulması sürecinde ise, Merkez Bankası 2002 yılında “örtük enflasyon hedeflemesi” olarak adlandırdığı gelecek dönem enflasyonuna odaklanmış, asıl politika aracı olarak kısa vadeli faiz oranlarının kullanıldığı bir para politikası uygulamasını öngörmüştür.

Bu çerçevede, imzalanan Stand-By anlaşması kapsamında, 2002 yılında para tabanı kalemi getirilen üst sınır ile bir “performans kriteri”ne dönüştürülürken, net iç varlıklar (NİV) ise “gösterge değer” olarak belirlenmiştir. Ayrıca, net uluslararası rezervler (NUR) kalemi de dönemler itibarıyla bir “performans kriteri” olarak izlenmiştir.

Kur politikasına yönelik olarak, 2001 yılı Şubat ayında geçilen dalgalı kur rejimi uygulamasına 2002 yılında devam edilmesi ve söz konusu rejimin piyasalara tamamen yerleştirilmesi öngörülmüştür. Bu kapsamda, Merkez Bankası kurlarda kısa vadeli aşırı dalgalanmalar olduğunda piyasalara müdahale edebileceğini ve olası bir ters para ikamesi süreci durumunda, döviz kuru rejimi ile çalışmayacak şekilde döviz rezervlerini arttırmaya yönelik olarak şeffaf döviz alım ihaleleri düzenleyebileceğini açıklamıştır. Ayrıca, Merkez Bankası 2002 yılında Döviz ve Efektif Piyasaları'ndaki aracılık faaliyetine aşamalı olarak son vermiş, bu uygulamayla işlem risklerinin piyasa katılımcıları tarafından üstlenilmesi, piyasalarda risk algılamalarının yansıtıldığı fiyatların oluşması hedeflenmiştir.

Temel Makroekonomik Büyüklüklerdeki Gelişmeler

Genel olarak 2002 yılında temel makro ekonomik göstergelerdeki gelişme son derece olumlu olmuştur. 2002 yılının Ocak-Nisan döneminde faiz oranlarındaki gerileme ve ekonomide güven ortamının tesis edilmesi beklentileri olumlu yönde etkilemiştir. Yılın Mayıs-Ağustos döneminde erken genel seçim kararına ilişkin tartışmalar sonucu belirsizliklerde görece bir artış gözlenmiş olsa da, alınan seçim kararı ile beklentiler tekrar yıl başında girmiş olduğu eğilime geri dönmüştür.

Söz konusu gelişmeler ekonomik aktiviteye de olumlu şekilde yansımış ve 2001 yılındaki keskin daralmanın ardından, 2002 yılında ekonomik aktivitede beklenenden yüksek oranlı bir artış gözlenmiştir. 2002 yılında hem Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH) ve hem de GSMH büyümesi yüzde 7,8 oranında gerçekleşmiştir. 2001 yılında yüzde 18,5 oranında daralan toplam yurt içi talep, 2002 yılında yüzde 9,2 oranında artmıştır. Bu artışta ise esas olarak stok artışı etkili olmuş ve yılın tamamında stok değişiminin toplam yurt içi talep büyümesine katkısı 7,4 puan seviyesinde gerçekleşmiştir. Talep unsurundan sonra en yüksek oranlı katkı, 4,5 puan ile mal ve hizmet ihracatından kaynaklanmıştır. Üretim yönünden bakıldığında 2002 yılında sanayi sektöründeki yüzde 9,4 oranındaki artış GSYİH büyümesinde etkili olurken, tarımsal üretimin beklenenden daha iyi olması (%7,1) da GSYİH büyümesine katkıda bulunmuştur.

2002 yılında, Türk lirasının yabancı paralar karşısında değer kaybının yavaşlaması, fiyat istikrarına odaklı bir para politikası uygulaması ve yılın ilk yarısında mali disiplinin korunması sonucunda fiyat artış hızları önemli ölçüde yavaşlamıştır. 2002 yılında 12 aylık artış hızları Tüketici Fiyatları Endeksinde (TÜFE) son 20 yılın, TEFE'de ise son 16 yılın en düşük oranlarına gerilemiş ve yıl sonu hedeflerinin de altında gerçekleşmiştir. TÜFE 12 aylık artış hızı yüzde 29,7 seviyesinde gerçekleşirken yıllık ortalama artış oranı yüzde 45,0 düzeyinde olmuştur. Aynı oranlar TEFE için sırasıyla yüzde 30,8 ve yüzde 50,1 seviyesinde gerçekleşmiştir. Yurt içi tüketim ve yatırım talebinin düşük seviyesini koruması TÜFE artış hızının 2001 yılında olduğu gibi TEFE artış hızının gerisinde kalmasına neden olmuştur.

2002 yılındaki yüksek üretim artışına karşın yurt içi talep genişlemesinin sınırlı kalması ihraç edilebilir fazlanın artmasına neden olmuş, yılın ikinci yarısından itibaren euronun ABD doları karşısında değer kazanması da ihracat olanaklarını olumlu etkilemiştir. 2002 yılında toplam ihracat bir önceki yıla göre yüzde 12 oranında artarak 35,1 milyar dolara yükselmiştir. Bu dönemde, imalat sanayi üretimindeki hızlı artışa ve baz etkisine bağlı olarak 2002 yılında toplam ithalat bir önceki yıla göre yüzde 22,8 oranında artarak 50,8 milyar dolara ulaşmıştır. Böylece, 2001 yılında 10 milyar dolar olan dış ticaret açığı 2002 yılında 15,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiş, ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 69'a gerilemiştir.

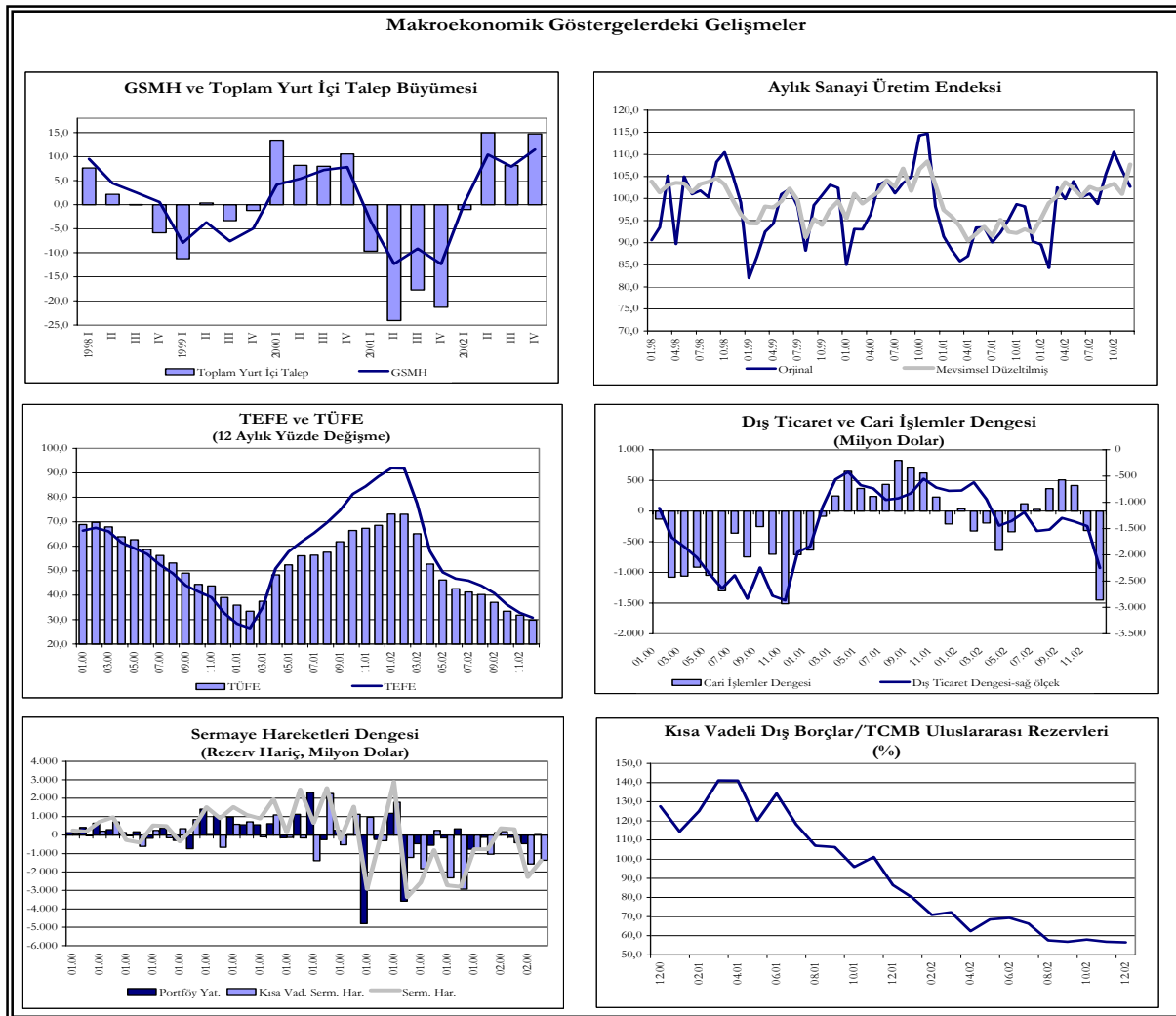
Dış ticaret dengesindeki bozulmaya karşın, 2002 yılında bavul ticareti ve turizm gelirlerinin artması cari işlemler dengesi açığının büyümesini sınırlandırmış ve yılın tamamında cari işlemler dengesi 1,8 milyar dolar açık vermiştir.

2002 yılının ilk çeyreğinde 2,2 milyar dolar, ikinci çeyreğinde ise 0,6 milyar dolar sermaye girişi olurken, üçüncü çeyrekte bu eğilim tersine dönmüş ve 1,2 milyar dolar sermaye

çıkışı gerçekleşmiştir. Yılın son çeyreğinde ise Hazine'nin gerçekleştirmiş olduğu 1,2 milyar dolar tutarındaki eurobond ihracının etkisiyle sermaye ve finans hesapları dengesi 0,7 milyar dolar fazla vermiştir. Böylece, 2002 yılının tamamında toplam sermaye girişi 2,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2001 yılında GSM lisans satış gelirlerinin etkisiyle 2,8 milyar dolar seviyesine ulaşan net doğrudan yatırımlar 2002 yılında 410 milyon dolara gerilemiştir. Diğer yandan, portföy yatırımları (net), yıl boyunca dalgalı bir seyir izlemiş ve 551 milyon dolar tutarında bir çıkış gerçekleşmiştir. Ekonomik aktivitedeki canlanmaya paralel olarak özel sektör tarafından sağlanan kredilerdeki görece artış sonucunda, uzun vadeli kredi kullanımı kaynaklı 2,6 milyar dolar sermaye girişi gerçekleşmiştir. Söz konusu dönemde bankalar 297 milyon dolar ve IMF kredileri hariç genel hükümet 669 milyon dolar tutarında yurt dışına net kredi ödeyicisi olmuşlardır. Kısa vadeli sermaye hareketleri dengesinde ise, yurt dışından kredi kullanımlarındaki azalmaya bağlı olarak 370 milyon dolar çıkış gerçekleşmiştir.

Bu gelişmeler sonucunda, 2002 yılında toplam rezervler 6,2 milyar dolar artmıştır. Rezervlerdeki bu artışın tamamı Merkez Bankası döviz rezervlerinden kaynaklanmaktadır. Merkez Bankası rezervlerindeki artışta Hazine tarafından kullanılan IMF kredilerinin Merkez Bankası hesaplarında tutulması ve yılın ilk yarısında gerçekleştirilen döviz alım ihaleleri etkili olmuştur. Rezervlerdeki artışın yanı sıra kısa vadeli dış borçların önemli ölçüde düşmesi sonucunda, 2002 yılı başından itibaren düşme eğilime giren kısa vadeli dış borçların Merkez Bankası uluslararası rezervlerine oranı, Aralık ayı sonunda yüzde 56,5 seviyesine gerilemiştir.

Finansal Piyasalardaki Gelişmeler

Merkez Bankası para politikasını, temel hedef olan fiyat istikrarı çerçevesinde yürütürken, bu hedef doğrultusunda kısa vadeli faiz oranlarını temel araç olarak kullanmıştır. Merkez Bankası yıl boyunca para piyasalarında kısa vadeli faiz kotasyonlarında 6 kez indirimde gitmiştir. 2001 yılı sonunda yüzde 59 olan gecelik faiz oranları 20 Şubat'ta yüzde 57'ye, 14 Mart'ta yüzde 54'e, 8 Nisan'da yüzde 51'e ve 30 Nisan tarihinde yüzde 48'e indirilmiştir. Ağustos ayında yapılan kotasyon indirimi ile yüzde 46'ya çekilen gecelik faiz oranlarında, erken seçim ortamının yarattığı belirsizlik ve Irak ile ABD arasında giderek tırmanmaya başlayan gerginliklere bağlı olarak uzun süre indirimde gidilmemiştir. Erken seçimler sonrasında tek bir partinin iktidara gelmesi sonrasında piyasalarda oluşan iyimser hava ile Merkez Bankası 11 Kasım'da gecelik faiz oranlarını yüzde 44'e indirmiştir.

Siyasi alanda yaşanan belirsizlikler yıl içerisinde Hazine ihale faiz oranları ve DİBS İkincil Piyasa faiz oranlarının da dalgalı bir seyir izlemesine neden olmuştur. Yılın ilk çeyreğinde ortalama yüzde 70 olan Hazine ihale yıllık bileşik faiz oranları, yılın ikinci çeyreğinde yüzde 62,2 seviyesine gerilemiş, ancak ortaya çıkan siyasi kriz ve belirsizlik ortamı etkisini Hazine ihaleleri üzerinde de göstermiş ve yılın üçüncü çeyreğinde söz konusu faiz oranının ortalaması yüzde 67,4'e yükselmiştir. 3 Kasım'da yapılan erken genel seçim sonrasında piyasalarda oluşan iyimser havanın etkisiyle Hazine ihale faiz oranlarının ortalaması yılın son çeyreğinde yüzde 55,1'e gerilemiştir. DİBS ikincil piyasa faiz oranları da birincil piyasadaki gelişmelere paralel bir seyir göstermiş ve 2001 yılında ortalama yüzde 92,4 olan bileşik faiz oranı 2002 yılında ortalama yüzde 61,8'e gerilemiştir.

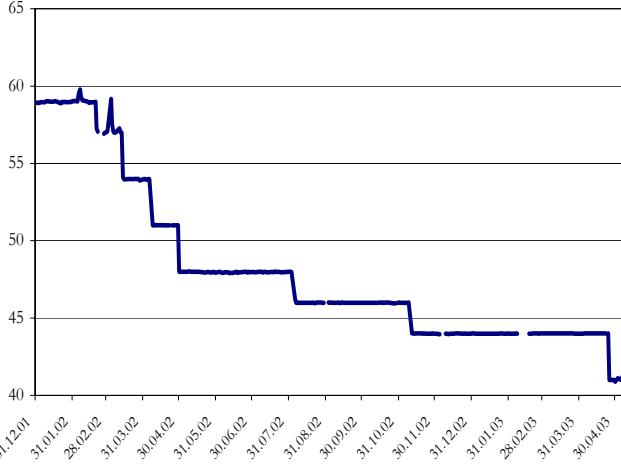
TL cinsinden 1 ay vadeli mevduat basit faiz oranlarının ortalaması yılın ikinci çeyreği sonunda 2001 yıl sonuna göre 8,4 puan gerileyerek yüzde 49,2 seviyesine inmiştir. Bu düşüş, yılın geri kalan bölümünde azalarak devam etmiş ve dördüncü çeyrek ortalaması yüzde 46,5 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Merkez Bankası 2001 yılında yaşanan kriz sonrasında uygulamaya başladığı dalgalı kur rejimi politikasını 2002 yılında da sürdürmüş ve aşırı dalgalanmalar dışında döviz piyasalarına müdahalede bulunmamıştır. Döviz kuru artışları sınırlı olmuş, döviz kuru sepeti (1 ABD doları + 0,77 euro) artışı yıl sonunda yüzde 15,8 oranında kalmıştır. 2002 yılında TL'ye karşı ABD doları yüzde 13,8, euro ise yüzde 31,8 oranında değer kazanmıştır. Dolar kurunda yıl içerisinde yaşanan artışlara bakıldığında siyasi ve finansal gelişmeler ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Nitekim yılın ilk yarısında ters para ikamesi ve artan döviz arzına paralel olarak TL değer kazanırken, yılın ikinci yarısında siyasi ve ekonomik gelişmelerin yarattığı belirsizlik nedeniyle TL'nin değer kaybı hızlanmıştır. Kasım ayında yapılan genel seçimler sonrasında yurt içi finansal piyasalarda oluşan iyimser hava, TL'nin yabancı para birimleri karşısında tekrar değer kazanmasına neden olmuştur.

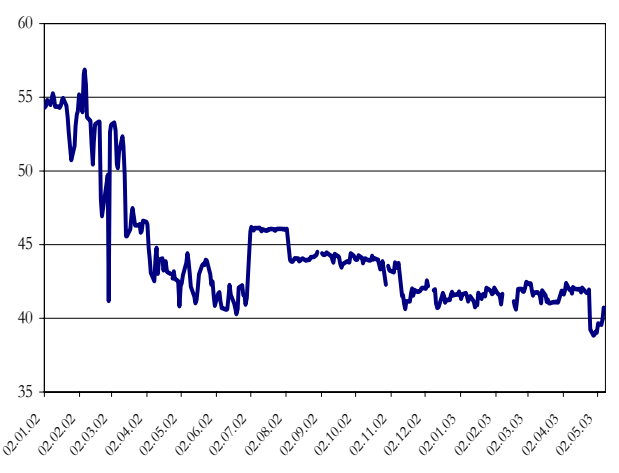
2001 yılının son döneminde yükselme eğilimine giren İMKB Ulusal 100 endeksi, 2002 yılında uluslararası finansal piyasalardaki gelişmelere ve yurt içi siyasi belirsizliklere paralel olarak dalgalı bir seyir göstermiş, ancak yılın son aylarında yurt içinde siyasi belirsizliklerin azalması ile artma eğilimine girmiştir. Ancak bu olumlu havanın etkisi kısa sürmüş, ABD ve Irak arasında artan gerginlik hisse senedi piyasasında fiyatların gerilemesine neden olmuştur. Bu gelişmeler sonucunda, 2002 yılı sonu itibarıyla İMKB Ulusal 100 endeksi bir önceki yıl sonuna göre TL bazında yüzde 24,8, dolar bazında ise yüzde 16,2 oranında değer yitirmiştir. Sektörlere göre gelişmeler değerlendirildiğinde, 2002 yılı sonu itibarıyla kağıt, banka dışı finansal kuruluşlar ve tekstil sektörleri yılı bir önceki yıl sonuna göre değer artışı ile tamamlarken, turizm, bilişim ve bankacılık sektörleri yıl sonu değerleri itibarıyla en çok değer kaybeden sektörler olmuştur.

Finansal Piyasalarda Gelişmeler

İMKB Repo Ters Repo Faiz Oranı (Gecelik, Basit, %)

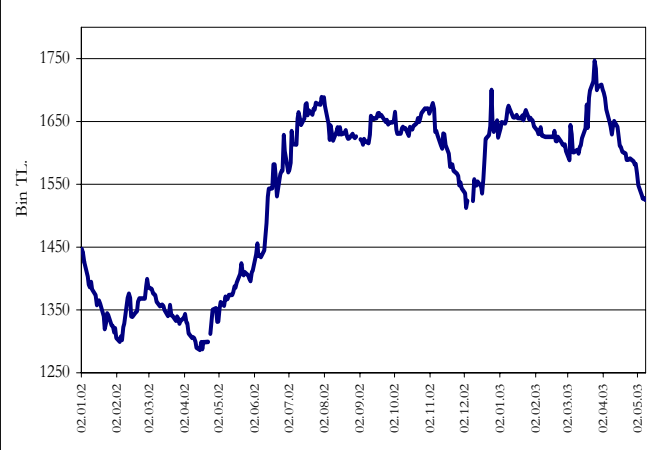
Takas Bank Faiz Oranı (Basit, %)

DİBS İkincil Piyasa Faiz Oranları (%)

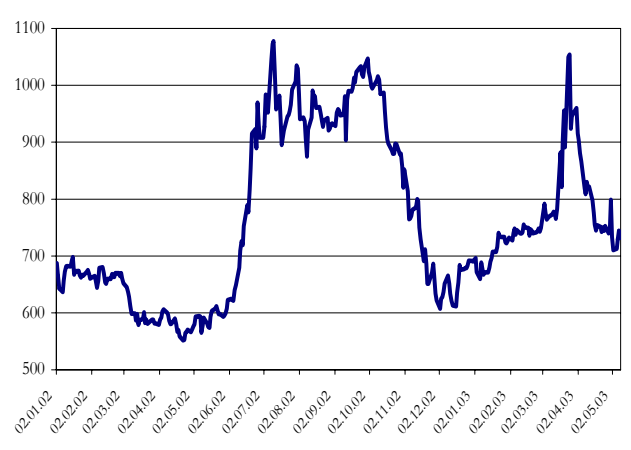
TL/Dolar Kuru

İMKB Ulusal 100 Endeksi

Türkiye Eurobond (\$) Spreadleri (Baz Puan)

Tablo 1.6. Temel Ekonomik ve Finansal Göstergeler

	2001	2002	2002			
			I. Çeyrek	II. Çeyrek	III. Çeyrek	IV. Çeyrek
GSMH Büyümesi (%)	-9,5	7,8	0,4	10,4	7,9	11,5
Yurtiçi Talep(% Değişme)	-18,5	9,2	-1,0	14,9	8,2	14,7
Aylık Sanayi Üretim Endeksi (% Değişme)	-8,8	9,2	4,1	1,1	1,1	1,1
Aylık Özel İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı. (%)	66,4	72,0	69,0	71,8	72,3	74,6
TEFE (12 Aylık % Değişme-Dönem sonu)	88,6	30,8	77,5	46,8	40,9	30,8
TÜFE (12 Aylık % Değişme-Dönem sonu)	68,5	29,7	65,1	42,6	33,4	29,7
TL/ABD Doları (Bin TL)(Dönem Ortalaması)	1.225,4	1.505,8	1.355,4	1.406,9	1.642,5	1.611,5
TL/ABD Doları (12 Aylık % Değişme)	96,1	22,9	71,2	18,9	17,9	6,0
TL/ABD Doları (Bin TL)(Dönem Sonu)	1.439,6	1.634,5	1.332,5	1.602,7	1.648,7	1.634,5
TCMB Reel Kur Endeksi (TÜFE 1995=100)	112,5	125,3	134,8	132,0	111,7	122,7
İhracat (Milyar Dolar)	31,3	35,1	7,9	8,4	9,1	9,7
İhracat (% Değişme)	12,8	12,0	8,1	4,2	18,9	16,5
İthalat (Milyar Dolar)	41,4	50,8	10,2	12,4	13,5	14,7
İthalat (% Değişme)	-23,3	22,8	-5,1	25,2	29,9	42,4
Dış Ticaret Açığı (Milyar Dolar)	-10,1	-15,8	-2,3	-3,9	-4,3	-5,1
Turizm Gelirleri (Milyar Dolar)	8,1	8,5	0,9	2,1	3,8	1,7
Cari İşlemler Dengesi (Milyar Dolar)	3,4	-1,8	-0,5	-0,9	0,9	-1,3
Sermaye Hareketleri Dengesi (Milyar Dolar)	-14,2	2,0	0,9	0,2	-0,7	1,6
Rezerv Hareketleri (Ödemeler Dengesi Tanımı)						
(Milyar Dolar) (+: azalış, -: artış)	12,9	0,2	1,3	0,4	-0,5	-0,9
TCMB Uluslararası Rezervleri (Milyar Dolar)	18,8	26,8	20,3	22,2	25,1	26,8
Kısa Vadeli Dış Borçlar/TCMB U.arası Rezervleri (%)	86,5	56,5	72,2	69,4	56,8	56,5
Konsolide Bütçe Açığı (Katrilyon TL.)	29,0	39,1	12,6	5,2	6,7	14,5
Faiz Dışı Bütçe Fazlası (Katrilyon TL.)	12,0	12,8	3,9	6,7	4,1	-1,9
İç Borç Stoku-Toplam (Katrilyon TL.)	122,2	149,9	120,3	126,8	140,3	149,9
-Nakit	58,4	89,3	59,0	69,3	79,9	89,3
-Nakit Dışı	63,8	60,6	61,3	57,5	60,4	60,6
İç Borç Stoku (Toplam)/M2YR (%)	114,3	111,9	112,4	107,9	108,9	111,9
İç Borç Stoku (Nakit)/M2YR (%)	54,2	66,7	55,1	58,9	62,0	66,7
Kamu Kesimi Dış Borç Stoku (Milyar Dolar)	46,3	63,9	55,6	59,5	61,7	63,9
Merkez Bankası Net İç Varlıkları (Katrilyon TL.)	20,5	8,0	10,3	10,2	7,9	8,0
Açık Piyasa İşlemleri (Katrilyon TL.)	1,1	8,4	6,2	8,7	7,2	8,4
Para Tabanı (IMF Tanımı)(Katrilyon TL.)	7,8	10,4	8,4	9,0	10,1	10,4
M2YR (Katrilyon TL.)	106,9	133,9	107,0	117,5	128,8	133,9
TCMB O/N Faizi (Yıllık Basit, Ortalama %)	95,0	49,6	57,6	49,2	46,7	44,9
DİBS İkincil Piyasa Faiz Oranı (Bileşik, Ortalama %)	92,4	61,8	67,2	58,5	65,6	55,7
Hazine İhaleleri Faiz Oranı (Bileşik, Ağ. Ortalama %)	99,7	62,7	70,0	62,2	67,4	55,1
Hazine İhaleleri Ortalama Vade (Ağ. Ortalama Gün)	145	201	222	153	159	234
1 Ay Vadeli TL Mevduat Faiz Oranı (Yıllık, Basit, %)	94,3	50,2	56,8	48,7	48,7	46,5
İMKB Ulusal 100 Endeksi (TL)(Dönem Sonu)	13.783	10.370	11.679	9.380	8.842	10.370
İMKB Ulusal 100 Endeksi (Dolar)(Dönem Sonu)	558	467	508	348	312	467

Kaynak: DİE, Hazine Müsteşarlığı, Maliye Bakanlığı, TCMB, İMKB

Ulusal ve Uluslararası Ekonomideki Son Gelişmeler

2003 yılının Ocak-Nisan döneminde ulusal ve uluslararası ekonomik gelişmelerin şekillenmesinde belirleyici unsur, ABD'nin Irak'a karşı gerçekleştirdiği müdahale olmuştur. 2003 yılı başında Kasım 2002'de gerçekleştirilen erken genel seçimler sonrası oluşan tek parti iktidarı beklentileri olumlu yönde etkilerken, Irak'a yönelik bir savaş olasılığının artması ve bu dönemde yaşanan Türkiye'de yabancı asker bulundurulmasına olanak sağlamaya yönelik olarak hazırlanan ve TBMM'ye sunulan tezkerenin reddedilmesiyle oluşan "Tezkere Krizi" beklentilerin görece olarak zayıflamasına yol açmıştır. Ayrıca, bu dönemde 2003 Yılı Bütçe hazırlık çalışmalarında ve yeni niyet mektubunda gerçekleşen gecikmeler uygulanmakta olan Stand-By anlaşmasından sapmalar olabileceği yönünde beklentileri güçlendirerek reel ve finansal piyasalar üzerinde olumsuz etki yaratmıştır. Ancak, takip eden dönemde 2003 Yılı Bütçesi ve niyet mektubu hazırlanmasında yaşanan belirsizliklerin ortadan kalkmasıyla beklentiler olumluya dönmüştür. Nitekim, 2003 yılının Şubat ve Mart aylarında artan yıl sonu TÜFE artış hızı beklentileri, Mayıs ayının ilk haftasında gerilerken, aynı aylarda gerileyen yıl sonu büyüme oranı beklentileri artmaya başlamıştır. Beklentilerdeki bu iyileşmeye paralel olarak Merkez Bankası, gecelik borçlanma faizlerini 25 Nisan tarihinde yüzde 44'ten yüzde 41'e düşürmüştür. Merkez Bankasının faiz indirimine gitmesi ile para ve DİBS piyasası faiz oranları da gerileme göstermiştir.

Tarım fiyatlarındaki artış ve beklentilerdeki nispi bozulma sonucunda, yılın ilk çeyreğinde yükselen aylık fiyat artış hızları, döviz kurundaki gelişmelerin de etkisiyle Nisan ayında yavaşlamıştır. Ocak ayındaki yüksek oranlı artış haricinde, 2003 yılı Ocak-Nisan döneminde Türk lirası belirgin bir biçimde reel olarak değer kazanmıştır. Özellikle Nisan ayından itibaren Türk lirasının yabancı paralar karşısında nominal olarak da değer kazanmaya başlaması ve kurdaki oynaklığın artması üzerine Merkez Bankası 6 Mayıs itibarıyla döviz alım ihalelerine başlamıştır.

Türk lirasının reel olarak değer kazanmaya devam etmesi, yurt içi talebin beklentilerdeki iyileşmeye paralel bir şekilde görece olarak canlanması sonucunda, 2003 yılı Ocak-Mart döneminde ithalat bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 37,8 oranında artarak 14,1 milyar dolara yükselmiştir. Aynı dönemde ihracat performansı ise 2002 yılındaki güçlü artış eğilimini korumuş ve bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 27 oranında yükselerek 10 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Yıllıklandırılmış verilere göre 2002 yıl sonunda yüzde 69 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı, 2003 yılının ilk çeyreğinde yüzde 68'e gerilemiştir. Böylece, yılın ilk çeyreğinde dış ticaret dengesinde gözlenen bozulmanın etkisiyle cari işlemler dengesi 2,4 milyar dolar açık vermiştir.

Aylık sanayi üretimi ve kapasite kullanım oranındaki gelişmeler, 2002 yılında beklenenin üzerinde gerçekleşen büyüme hızının bu eğilimini koruduğuna işaret etmektedir. 2003 yılının Ocak-Mart dönemi itibarıyla aylık sanayi üretim endeksi bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 7,5 oranında artmıştır. Özel imalat sanayinde kapasite kullanım oranı ise bir önceki yılın aynı dönemine göre 2,3 puan artarak yüzde 71,4 seviyesine yükselmiştir. Sanayi sektöründe genel gidişat ve TCMB reel kesim güven endeksi sonuçlarına göre de Irak Savaşı ile zayıflayan iyimserlik yeniden güçlenerek beklentiler üzerinde etkili olmaya başlamıştır.

2003 yılının ilk çeyreğinde, Irak Savaşı'nın yarattığı belirsizlikler, petrol fiyatlarındaki artış, zayıf tüketici ve yatırımcı güveni, küresel ekonomide görülen iyileşme eğiliminin önündeki en önemli riskleri oluşturmuştur. Buna karşın, savaşın kısa sürmesi ve gelişmiş ülke ekonomilerinin gevşek para politikası uygulamaya devam etmeleri sonucunda, 2003 yılının tamamında küresel büyüme oranının bir önceki yılın biraz üstüne çıkarak yüzde 3,2 civarında gerçekleşmesi öngörülmektedir. Ancak, küresel ekonomik aktivitedeki canlanma eğilimi halen beklenenden daha düşük bir hızda gerçekleşmektedir.

2003 yılındaki son gelişmeler çerçevesinde, ABD ekonomisinde tüketici ve yatırımcı güveninin yeniden tesis edilmeye başlanması ve uygulamaya konulan vergi indirimi sonucunda toparlanmanın devam edeceği, Euro alanında ise düşük yurtiçi talebe, euronun değer kazanmasına ve maliye politikasında daha fazla hareket alanının kalmamasına bağlı olarak büyümenin sınırlı kalacağı ve Japonya ekonomisindeki durgunluğun devam edeceği öngörülmektedir. Gelişmekte olan ülkeler açısından değerlendirildiğinde; Asya ekonomilerinin büyüme performanslarının SARS hastalığından olumsuz etkileneceği tahmin edilirken; Latin Amerika ekonomilerinde risklerin azalmasına bağlı olarak bu ülkelerin büyüme oranlarının bir önceki yıla göre daha yüksek olması beklenmektedir. Küresel ekonomik aktivitedeki görece canlanma eğilimi, jeopolitik risklerdeki azalma gibi unsurların 2003 yılında finansal piyasalardaki mevcut gerginlikleri azaltarak yatırımcıların daha riskli alanlara yönelmelerini sağlaması ve bu kapsamda gelişmekte olan ülkelere sermaye akımının hızlanması da beklenmektedir.

BÖLÜM 2

2. BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN MALİ ANALİZİ

2.1. Genel Değerlendirme³

Türk bankacılık sektörü, 2002 yılında erken genel seçim ve Irak'a karşı gerçekleştirilmesi muhtemel ABD hareketinin yarattığı belirsizliklerden olumsuz etkilenmesine karşın, 2001 yılına göre daha sağlıklı aktif-pasif yapısına kavuşurken, karlılık açısından daha iyi bir performans göstermiştir. Diğer yandan, Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı kapsamında uygulanan finansal ve operasyonel açıdan yapılandırma sürecine de bağlı olarak 2002 yılında banka, şube ve personel sayılarında azalmalar meydana gelmiştir.

Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren banka sayısı 2001 yılı sonunda 61 iken, 2002 yılı sonunda 54'e gerilemiştir. Söz konusu 54 bankanın, 40'ı mevduat bankası, 14'ü ise kalkınma ve yatırım bankasıdır. 2002 yılında Pamukbank TMSF bünyesine devrolunmuş, 2001 yılı sonunda 9 olan TMSF bünyesindeki banka sayısı satış, devir, tasfiye ve birleştirmeler sonucunda 2'ye indirilmiş, Sınai Yatırım Bankası ise T.Sınai Kalkınma Bankasına devredilmiştir. Banka sayısındaki azalmanın yanı sıra, bankaların faaliyetlerinde etkinlik ve verimlilik kavramlarını göz önünde bulundurmalarına bağlı olarak şube sayısı 669 adet azalarak (% 9,7) 6.216'ya, personel sayısı da 14.953 kişi (% 10,8) azalarak 124.009'a gerilemiştir. Bu gelişmede kamu ve TMSF bankaları belirleyici olurken, diğer banka gruplarının şube ve personel sayıları artış göstermiştir. Bu artışta TMSF bünyesindeki bankaların ve şubelerinin satışı ile banka ve şube personelinin bir kısmının devredilmesi etkili olmuştur.

Tablo 2.1. Banka ve Personel Sayısı

	Banka Sayısı		Konsolide Şube Sayısı		Konsolide Personel Sayısı		Yurtdışı Şube Sayısı		Yurtdışı Personel Sayısı	
	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002
Kamu Bankaları	3	3	2.718	2.088	56.149	40.158	12	12	157	82
Özel Bankalar	22	20	3.516	3.683	63.721	66.842	24	24	288	269
TMSF Bankaları	6	2	408	203	9.141	5.886	-	1	-	4
Yabancı Bankalar	15	15	212	206	4.307	5.406	4	4	32	27
Mevduat B. T.	46	40	6.854	6.180	133.318	118.292	40	41	477	382
Kalk. Yatırım Bnk.	15	14	31	36	5.644	5.717	-	-	-	-
<i>Kamusal Ser.KYB</i>	<i>3</i>	<i>3</i>	<i>23</i>	<i>23</i>	<i>4.196</i>	<i>4.418</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Genel Toplam	61	54	6.885	6.216	138.962	124.009	40	41	477	382

Kaynak: BDDK

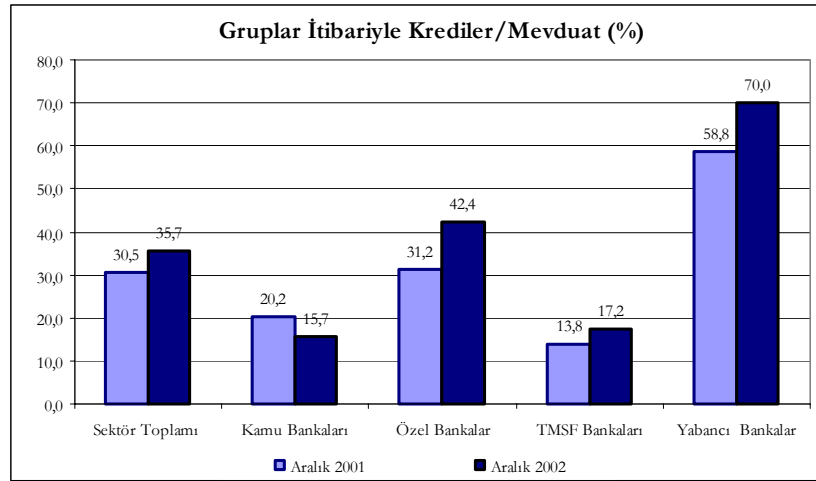
Bankaların şube ve personel başına faaliyet hacimlerinde 2002 yılında 2001 yılına göre iyileşme gözlenmektedir. Şube başına personel sayısı 2001 yılında 20,2 iken, 2002 yılında 19,9'a gerilemiş, şube başına aktif büyüklüğü ise aynı dönemler itibarıyla 18,2 milyon dolardan, 20,9 milyon dolara yükselmiştir. Personel başına aktif büyüklüğünde de benzer bir gelişme gözlenmiş söz konusu dönemler itibarıyla ortalama personel başına aktif büyüklüğü 0,9 milyon dolardan, 1,1 milyon dolara yükselmiştir. Şube ve personel başına kredilerdeki yüzde 40 civarındaki artış ise dikkat çekici bir gelişme olmuştur.

2001 yıl sonunda 180,3 katrilyon lira (repo-ters repo hariç 169,5 katrilyon lira) olan bankacılık sektörünün aktif büyüklüğü 2002 yılında yüzde 17,9 (reel % - 9,8) artarak 212,7 katrilyon lira seviyesinde gerçekleşmiştir. Dolar bazında ise, aktif büyüklüğü 2001 yıl sonunda 125,2 milyar dolar iken, 2002 yıl sonunda 130,1 milyar dolara ulaşmıştır. 2002 yılı itibarıyla

³ Bu bölüm 15 Mayıs 2003 itibarıyla bankalardan gelen bilgiler doğrultusunda, 2001 ve 2002 yılları için enflasyon muhasebesine göre düzenlenen mali tablolardan yararlanılarak hazırlanmıştır. 2002 yılında repo-ters repo işlemleri bilanço içine alındığından, karşılaştırmalarda uyum sağlanması amacıyla 2001 yıl sonu verilerine bu işlemler dahil edilmiş ve değerlendirmelerin tamamı bu çerçevede yapılmıştır. Raporda aksi belirtilmedikçe kamu bankalarıyla, kamu mevduat bankaları, özel bankalarla, özel mevduat bankaları, yabancı bankalarla, yabancı mevduat bankaları kastedilmektedir.

bankacılık sektörünün toplam aktiflerinin GSMH'ya oranı, yüksek oranlı büyümeye de bağlı olarak, bir önceki yıla göre 24 puan azalarak yüzde 78 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranın AB'de yaklaşık yüzde 474 olduğu gözönüne alındığında, Türk bankacılık sektörünün önemli bir büyüme potansiyeline sahip olduğu ortaya çıkmaktadır. Diğer yandan, 2001-2002 döneminde faiz getirisi sağlayan aktiflerin faiz gideri yaratan pasifleri karşılama oranının yükselmesi, bankaların karlılığı açısından olumlu bir gelişme olmuştur.

Bankaların en önemli işlevlerinden biri olan aracılık açısından değerlendirildiğinde, mevduatın krediye dönüşüm oranının 2002 yılında bir önceki yıla göre 5,2 puan artarak yüzde 35,7'ye yükseldiği görülmektedir. Bu gelişmeye bağlı olarak, bankacılık sektörünün reel sektörün finansmanı açısından aracılık işlevinde etkinliğinin arttığını söylemek mümkündür.

2002 yılı itibarıyla, bankacılık sektöründe kamu bankalarının payı yüzde 32, özel bankaların payı yüzde 56,2, TMSF kapsamındaki bankaların payı yüzde 4,3, yabancı bankaların payı yüzde 3,1 ve kalkınma yatırım bankalarının payı yüzde 4,4 olarak gerçekleşmiştir. Yıllar itibarıyla bankacılık sektöründe kamu bankalarının payı azalmakla birlikte, AB'de bu oranın yaklaşık yüzde 10 olduğu dikkate alındığında, oldukça yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 2.2. Türk Bankacılık Sektörü

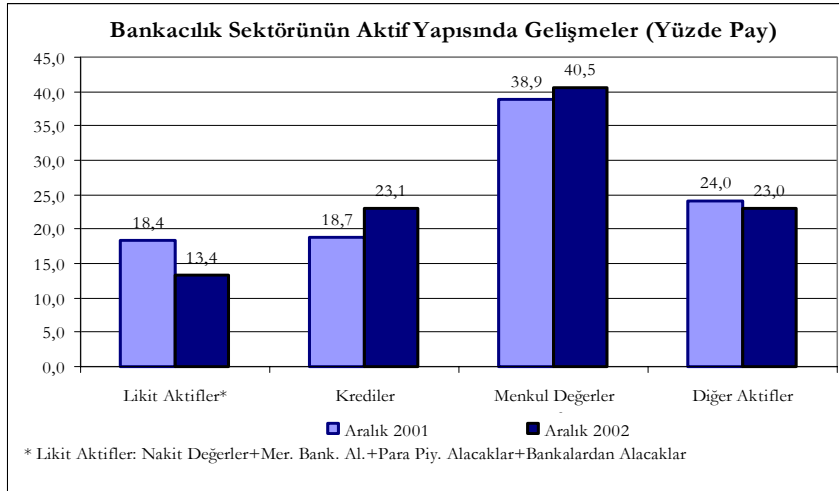
2002 İtibarıyla	Toplam Aktifler (Trilyon TL)	Sektör Toplamı İçindeki Pay (%)	Toplam Krediler (Trilyon TL)	Sektör Toplamı İçindeki Pay (%)	Toplam Mevduat (Trilyon TL)	Sektör Toplamı İçindeki Pay (%)
Kamu Bankaları	67.831	31,9	7.616	15,5	48.489	35,1
Özel Bankalar	119.471	56,2	34.184	69,5	80.629	58,4
TMSF Bankaları	9.310	4,4	995	2,0	5.770	4,2
Yabancı Bankalar	6.630	3,1	2.161	4,4	3.085	2,2
Mevduat Bankaları Toplamı	203.243	95,6	44.956	91,4	137.973	100,0
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	9.438	4,4	4.237	8,6	-	-
<i>Kamusal Sermayeli KYB</i>	<i>8.047</i>	<i>3,8</i>	<i>3.953</i>	<i>8,0</i>	-	-
Genel Toplam	212.681	100,0	49.193	100,0	137.973	100,0
- İlk Beş Banka	124.261	58,4	27.808	56,5	85.844	62,2
- İlk On Banka	171.713	80,8	37.931	77,1	119.341	86,5
- İlk Beş Özel Banka	93.226	43,8	26.523	53,9	62.585	45,4

Kaynak: BDDK

Sektördeki yoğunlaşma incelendiğinde; yeniden yapılandırma sürecinin de etkisiyle, 2002 yılında aktif büyüklüğü bakımından en büyük 5 bankanın sektör içindeki payı, bir önceki yıl sonuna göre 4,4 puan artarak yüzde 58,4'e yükselmiştir. En büyük 10 bankanın payında da benzer gelişmeler yaşanmış ve aynı dönemde bu bankaların sektör içindeki payı 1,5 puan artarak yüzde 80,8'e ulaşmıştır.

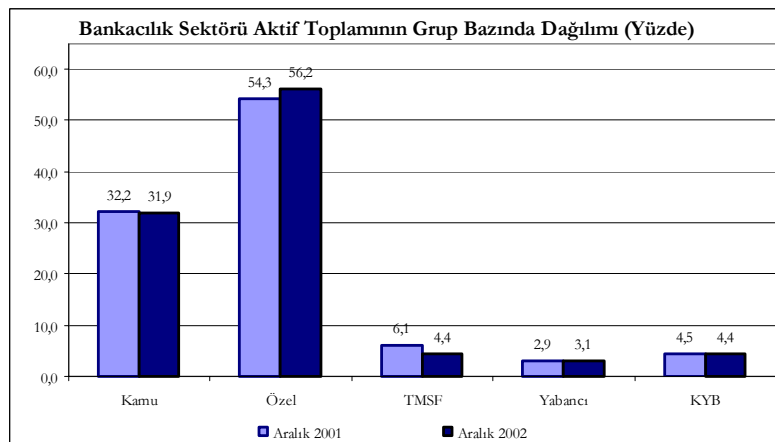
2.2. Aktif Yapısındaki Gelişmeler

Yeniden yapılandırma programı, ekonomik faaliyetlerde görülen canlanma, yüksek oranlı DİBS reel faizleri, İstanbul Yaklaşımı ve banka sermayelerinin güçlenmesine bağlı olarak bankacılık sektörünün aktif yapısında 2002 yılında değişimler gözlenmiştir. Sektörün aktif yapısında, 2001 yılında yaşanan kriz nedeniyle büyük ölçüde daralma gösteren krediler lehine önemli bir değişim gözlenirken, bankalara plasmanlar kalemi 2001 yılına göre azalma göstermiştir.

Ekonomik aktivitedeki canlanmaya bağlı olarak bankacılık sektörünün kullandığı krediler reel olarak yüzde 11,7 oranında artmış, kredilerin toplam aktifler içindeki payı 2001 yılında yüzde 18,7 iken, 2002 yılında yüzde 23,1'e yükselmiştir. Bu gelişmede dikkat çeken bir nokta ise kredilerdeki artışın önemli ölçüde bankaların yurt dışı şubeleri üzerinden kullandıkları kredilerdeki artıştan kaynaklanmış olmasıdır. Yeni yapılan düzenlemelerle alım-satım amaçlı, satılmaya hazır ve vadeye kadar elde tutulacak menkul değerler olarak sınıflandırılan menkul değerler portföyü toplamı reel olarak yüzde 6,1 azalış gösterirken, toplam aktifler içerisindeki payı yüzde 40,5'e yükselmiştir. 2001 yılı içerisinde önemli boyutlarda likidite sorunu içerisinde bulunan kamu ve TMSF bankalarının bu sorunlarının giderilmesi ve Merkez Bankası'nın piyasadaki likiditeyi yeterli düzeyde tutma çabalarına bağlı olarak bankaların diğer bankalardan ve para piyasalarından kaynak sağlama ihtiyaçlarının azalması, likit aktiflerin toplam aktifler içerisindeki payının bir önceki yıla göre 5 puan azalarak yüzde 13,4'e gerilemesine neden olmuştur.

Bankacılık sektörünün aktif toplamının gruplar itibarıyla dağılımı incelendiğinde, kamu bankaları ve TMSF bankalarının payının düştüğü diğer grupların payının ise yükseldiği görülmektedir. Bu durum yeniden yapılandırma programının hedefi olan kamusal sermayeli bankaların sektör içerisindeki payının azaltılması amacına uygun bir gelişmedir.

Banka grupları itibarıyla bakıldığında aktif toplamında reel gerileme 2002 yılında en fazla TMSF bünyesinde yer alan bankalarda yaşanmıştır. TMSF bankalarının aktif toplamı 2002 yılında yüzde 35,6 oranında gerilemiştir. Söz konusu daralmada, bu bankaların Merkez Bankası ve bankalardan alacaklar kalemlerinin de içinde yer aldığı kısa vadeli alacaklar ile menkul değerler portföyündeki azalma etkili olmuştur. 2002 yılında TMSF bankalarından sonra en fazla reel küçülme yüzde 10,5 ile kamu bankaları grubunda gerçekleşmiştir. Bu gelişmede, kamu bankalarının 2001 yılında yaşanan krizin ardından uygulamaya konulan yeniden yapılandırma programı sonrasında, sorunlu kredilerinin takibe alınması ve bunlara karşılık ayrılması ile kredi faaliyetlerinin yavaşlaması belirleyici olmuştur. Söz konusu dönemde özel bankaların aktif toplamı 2002 yılının başında uygulamaya konan “Banka Sermayelerinin Güçlendirilmesi Programı” kapsamında banka bilançolarına uygulanan denetim sonucunda bir takım düzeltmelere gidilmesi ve Pamukbank’ın TMSF’ye devredilmesi nedeniyle reel olarak yüzde 6,7 oranında azalma göstermiştir. 2002 yılı sonunda kalkınma ve yatırım bankalarının aktif toplamı reel olarak yüzde 10,3, yabancı bankaların aktif toplamı ise yüzde 4,1 oranında azalmıştır.

2002 yılında bankacılık sektörü aktiflerinin TL–YP kompozisyonu bir önceki yıl sonuna göre fazla değişme göstermemiştir. 2001 yılı sonunda sektör genelinde yüzde 56,6 olan TL cinsinden aktiflerin toplam aktifler içindeki payı, 2002 yılı sonunda yüzde 56,8 seviyesinde gerçekleşmiştir.

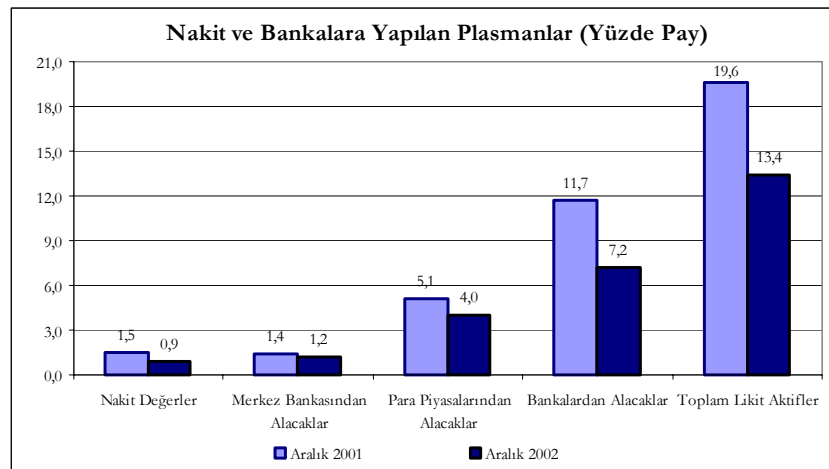
Tablo 2.3. Toplam Aktiflerin TL-YP Kompozisyonu

Yüzde	2001		2002		Reel Değişim		
	TP	YP	TP	YP	TP	YP	Toplam
Kamu Bankaları	67,3	32,7	67,1	32,9	-10,8	-10,1	-10,5
Özel Bankalar	49,1	50,9	49,8	50,2	-5,3	-8,1	-6,7
TMSF Bankaları	80,3	19,7	85,3	14,7	-31,6	-52,1	-35,6
Yabancı Bankalar	48,7	51,3	47,8	52,2	-5,8	-2,5	-4,1
Kalkınma ve Yatırım B.	44,2	55,8	48,3	51,7	2,0	-16,8	-10,3
Sektör Toplamı (TMSF hariç)	55,1	44,9	55,5	44,5	-7,5	-8,9	-8,1
Sektör Toplamı (TMSF dahil)	56,6	43,4	56,8	43,2	-9,6	-10,1	-9,8

Kaynak: BDDK

2.2.1. Likit Aktifler⁴

Bankacılık sisteminde 2002 yılında gözlenen önemli gelişmelerden biri sektörün nakit değerlerinin nominal olarak gerileme göstermesidir. Ekonomide dalgalanmanın azalması ve bir önceki yılda kamu ve TMSF bankalarının sistemde yarattıkları likidite sıkışıklığının ortadan kalkması, bankaların varlıklarını likit tutma yerine diğer plasman kalemlerine kaydırmalarına olanak sağlamış ve bankacılık sektörünün nakit değerler kaleminin reel olarak yüzde 42,3 oranında düşüşle 1,9 katrilyon liraya gerilemesine neden olmuştur.

⁴ Likit Aktifler: Nakit Değerler, Merkez Bankasından Alacaklar, Para Piyasalarından Alacaklar, Bankalardan Alacaklar

Bankaların Merkez Bankasından alacaklarında da yukarıda belirtilen nedenlere bağlı olarak bir gerileme meydana gelmiştir. Merkez Bankası'ndan alacaklar kalemi TL cinsinden artarken yabancı para cinsinden gerileme göstermiştir. Nitekim, 2001 yılı sonunda 756 trilyon lira olan TL cinsinden Merkez Bankası'ndan alacaklar 2002 yılında 1,2 katrilyon liraya yükselmiştir. Özel bankalar, yabancı bankalar ve kalkınma ve yatırım bankalarının Merkez Bankası'ndan TL cinsinden alacakları reel olarak artarken, kamu bankalarının yabancı para cinsinden alacakları artış göstermiştir.

Merkez Bankası'nın 2001 yılında kamu bankalarının ve TMSF bankalarının likidite sorunlarının çözümü amacıyla sağlamış olduğu likiditeyi sterilize etmek amacıyla, açık piyasa işlemlerini kullanmasına bağlı olarak artmış olan bankacılık sektörünün para piyasalarından alacakları, 2002 yılında nominal olarak yüzde 0,9, reel olarak ise yüzde 24,2 oranında azalarak 8,5 katrilyon liraya gerilemiştir. Buna paralel olarak, bu kalemin aktif toplamı içindeki payı yüzde 4,8'den yüzde 4'e gerilemiştir. Para piyasalarından alacaklar kalemi, TMSF bünyesindeki bankalar grubunda en çok gerilemeyi göstererek reel bazda yüzde 71,3 oranında azalmış, bu grubu yüzde 40 oranında düşüş gösteren özel bankalar grubu izlemiştir. Diğer taraftan, likidite durumları düzelen kamu bankalarının para piyasalarından alacakları reel olarak yüzde 134,3 oranında artış göstermiştir. Kısa vadeli varlıklar içerisinde dikkat çeken bir diğer gelişme bankalardan alacaklar kaleminin reel olarak yüzde 40,7 oranında gerilemesidir. Bankalardan alacaklar tüm gruplarda reel olarak azalırken, en yüksek reel gerileme yüzde 45,9 ile TMSF bankalarında yaşanmış bu grubu yüzde 44,5 ile özel bankalar grubu izlemiştir.

2.2.2. Menkul Değerlere Yapılan Plasmanlar⁵

2002 yılında, yüksek reel getiri sağlaması ve sermaye yeterliliği hesaplamasında sıfır kredi riski ile dikkate alınması nedeniyle kamu borçlanma senetlerine ağırlık verilmesi, Hazine tarafından kamu bankalarının sermaye yapılarının güçlendirilmesi, TMSF bankalarının açık pozisyonların kapatılması amacıyla devlet iç borçlanma senetleri ihraç edilmesi ve Vakıfbank'a sermaye benzeri kredi verilmesi sektörün menkul değerler portföyünü etkileyen gelişmeler olmuştur. Bu gelişmeler sonucunda, 2001 yılında 70,1 katrilyon lira olan bankacılık sektörü menkul kıymet portföyü 2002 yılında nominal olarak yüzde 22,9 artarak, reel olarak ise yüzde 6,1 azalarak 86,1 katrilyon lira olmuştur. Menkul değerler portföyünün toplam aktifler içindeki payı 2001 yılında yüzde 38,9 iken, 2002 yılında yüzde 40,5'e yükselmiştir.

Tablo 2.4. Menkul Kıymet Türlerine Göre Dağılım

2002-Trilyon TL	TP	YP	Toplam	Yüzde Pay
Kamu Borçlanma Senetleri	51.550	31.252	82.801	96,2
- Devlet Tahvili	36.138	21.433	57.570	66,9
- Hazine Bonosu	5.908	232	6.140	7,1
- Döviz Endeksli Senetler	9.504	0	9.504	11,0
- Eurobond (Hazine)	0	9.587	9.587	11,1
Hisse Senetleri	604	71	676	0,8
Diğer	397	2.231	2.628	3,1
Menkul Değerler Portföyü	52.551	33.554	86.105	100

Kaynak:BDDK

2002 yılı itibarıyla yüzde 61'i TP, yüzde 39'u YP cinsinden olan bankacılık sektörü menkul kıymetler portföyünün yüzde 96,2'si kamu borçlanma senetlerinden oluşmaktadır. Sektör bilançosundaki kamu borçlanma senetleri toplamının yüzde 69,5'ini devlet tahvilleri, yüzde 11,6'sını eurobondlar, yüzde 11,5'ini döviz endeksli senetler, yüzde 7,4'ünü ise hazine bonoları oluşturmaktadır. Diğer taraftan, toplam menkul kıymetlerin yüzde 54,7'sini oluşturan vadeye kadar elde tutulacak menkul kıymetlerin önemli bir bölümü kamu bankaları portföyünde

⁵ Toplam menkul değerler Aralık 2001'de DİBS'ler, Diğer Menkul Kıymetler ve Bağlı Menkul Değerler toplamından, Aralık 2002'de ise Alım Satım Amaçlı, Satılmaya Hazır ve Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerler toplamından oluşmaktadır.

bulunmaktadır. Diğer banka gruplarında ise, menkul kıymet portföyünün işlem(alım-satım ve satılmaya hazır) ve yatırım(vadeye kadar tutulacak) saikleri bazında dengeli bir şekilde dağıldığı gözlenmektedir.

YP cinsinden menkul kıymetlerin dağılımı incelendiğinde, dolar cinsinden menkul kıymetlerin ağırlıklı olduğu görülmektedir. Nitekim, 2002 yıl sonunda dolar cinsinden menkul kıymetlerin toplam YP menkul kıymetler içindeki payı yüzde 79, euro cinsi menkul kıymetlerin payı yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir.

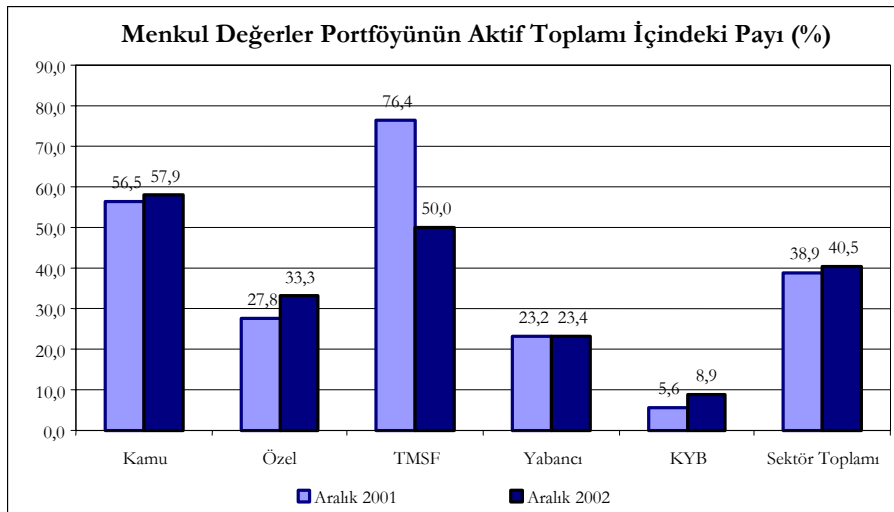
Menkul değerler portföyünün faiz yapısı incelendiğinde, 2002 yılı sonu itibarıyla toplam menkul değerlerin yüzde 59,9'unun değişken faizli, yüzde 37,3'ünün de sabit faizli kıymetlerden oluştuğu görülmektedir. Banka gruplarına göre ise, değişken faizli ve sabit faizli menkul kıymetlerin toplam içindeki payı sırasıyla, kamu bankalarında yüzde 84 ve yüzde 15,9, özel bankalarda yüzde 32,6 ve yüzde 62, yabancı bankalarda yüzde 53,4 ve yüzde 46,5, kalkınma ve yatırım bankalarında yüzde 33,7 ve yüzde 36,5, TMSF bankalarında yüzde 96,8 ve yüzde 3,1'dir.

Tablo 2.5. Menkul Kıymet Portföyünün Faiz Yapısı

2002 -Trilyon TL	TP	YP	Toplam	Yüzde Pay
-Sabit Faizli Menkul Kıymetler	10.531	21.546	32.076	37,3
-Değişken Faizli Menkul Kıymetler	40.230	11.329	51.559	59,9
-Getirisi Faiz Oranına Bağlı Olmayan Menkul Kıymetler	1.791	679	2.469	2,8
Menkul Değerler Portföyü	52.551	33.554	86.105	100

Kaynak:BDDK

Yabancı bankaların menkul kıymet tercihinde önemli bir değişiklik olmazken, kamu bankaları grubunda menkul kıymetlerin toplam aktifler içindeki payı 2001 yılında yüzde 56,5'ten 2002 yılında yüzde 57,9'a, özel bankalar grubunda yüzde 27,8'den yüzde 33,3'e yükselmiş, TMSF bankaları grubunda ise yüzde 76,4'ten yüzde 50'ye gerilemiştir.

2.2.3. Krediler

2001 yılında yaşanan kriz sonrasında ekonomik aktivitedeki gerileme ile kredilerin geri ödenmesinde yaşanan sorunlar bankaların kredi hacimlerinin daralmasına neden olmuştur. 2002 yılında ekonomide yaşanan hızlı büyümenin etkisiyle kredi talebinde ortaya çıkan artış, bankaların krizin etkilerini atlatmalarının ardından kredi imkanlarını arttırmaları, yıl sonuna doğru BDDK ve Çukurova Grubu arasında imzalanan anlaşma doğrultusunda Grubun borçlarının yeniden yapılandırılması kredi hacminin özellikle yılın son çeyreğinde hızlı bir artış göstermesinde etkili olmuştur. Sektörün kullandığı krediler 2002 yılında reel olarak yüzde 11,7 oranında artışla 49,2 katrilyon liraya yükselmiştir. Bu gelişmeye paralel olarak, kredilerin aktif toplamı içindeki payı da 2002 yılında bir önceki yıl sonuna göre 4,4 puan artışla yüzde 23,1'e ulaşmıştır.

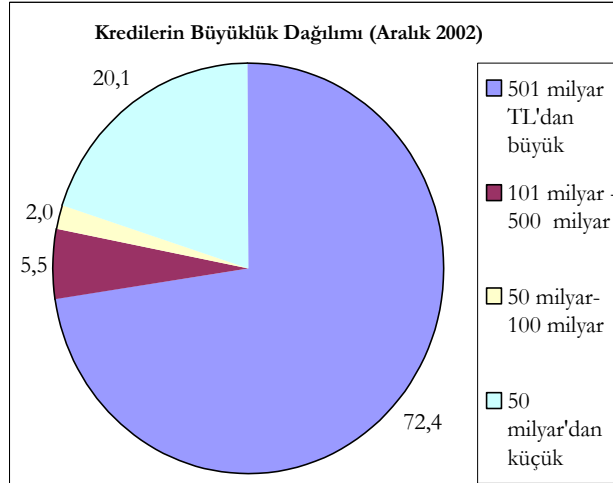
Bankacılık sektörünün 2002 yılında özellikle yabancı para cinsinden kredi kullandırımının arttığı gözlenmektedir. Nitekim, 2001 yılı sonunda 12,7 milyar dolar olan yabancı para cinsinden krediler, 2002 yılında 17,8 milyar dolara yükselmiş ve toplam aktifler içerisindeki payı yüzde 12,2'den yüzde 13,7'ye ulaşmıştır. 2002 yıl sonu itibarıyla, YP cinsinden kredilerin yüzde 81,7'si dolar cinsinden, yüzde 12,3'ü ise euro cinsindendir.

Tablo 2.6. Kredilerin Toplam Aktif İçindeki Payı

Yüzde	2001			2002			Reel Yüzde Değişme		
	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
Kamu Bankaları	9,8	3,1	12,9	8,6	2,6	11,2	-21,5	-24,5	-22,5
Özel Bankalar	7,6	13,8	21,4	9,3	19,3	28,6	13,9	30,3	24,5
TMSF Bankaları	3,0	1,5	4,5	5,4	5,4	10,7	14,1	138,8	54,8
Yabancı Bankalar	10,7	14,4	25,1	14,4	18,2	32,6	29,4	21,2	24,7
Kalkınma ve Yatırım B.	15,9	25,9	41,8	18,4	26,5	44,9	3,9	-8,1	-3,5
Sektör Toplamı(TMSF hariç)	8,9	10,7	19,6	9,7	14,0	23,7	0,2	20,0	11,0
Sektör Toplamı (TMSF dahil)	8,5	12,2	20,7	9,5	13,7	23,1	0,5	21,0	11,7

Kaynak: BDDK

2002 yılında kredi hacminde yaşanan önemli bir gelişme aracılık maliyetlerindeki avantajlar nedeniyle bankaların yurtdışı şubeleri aracılığıyla kullandıkları kredilerde yaşanan artıştır. 2002 yılında bankalar yurtdışı şubeleri aracılığıyla 12 katrilyon lira kredi kullandırmış olup, bu tutar toplam kredilerin yüzde 24,5'ine karşılık gelmektedir.

2002 yılında bankacılık sektöründe kredilerin büyüklük dağılımı incelendiğinde, toplam kredilerin yüzde 72,4'lük kısmının 501 milyar liranın üzerindeki kredilerden, yüzde 20,1'nin ise 50 milyar liranın altındaki kredilerden oluştuğu görülmektedir. Kredi müşterilerinin dağılımına bakıldığında ise 2001 yılında kredi müşterilerinin yüzde 99,3'ü 50 milyar liranın altında kredi kullanırken, 2002 yılında bu oran yüzde 99,8'e yükselmiştir. Diğer taraftan müşteri sayısında önemli bir değişiklik olmamasına karşın, 501 milyar liranın üzerinde kredi kullanan müşterilerin toplam müşterilere

oranı özellikle 50 milyar liradan küçük kredi kullanan müşteri sayısındaki önemli artış nedeniyle, bir önceki yıl sonuna göre yarı yarıya gerileyerek yüzde 0,07 seviyesinde gerçekleşmiştir. 50 milyar liradan küçük kredilerdeki artış ise esas olarak, Benkar Tüketici Finansmanı ve Kart Hizmetleri şirketinin HSBC Bank'a devri ile kredi kartı hesaplarındaki artıştan kaynaklanmıştır.

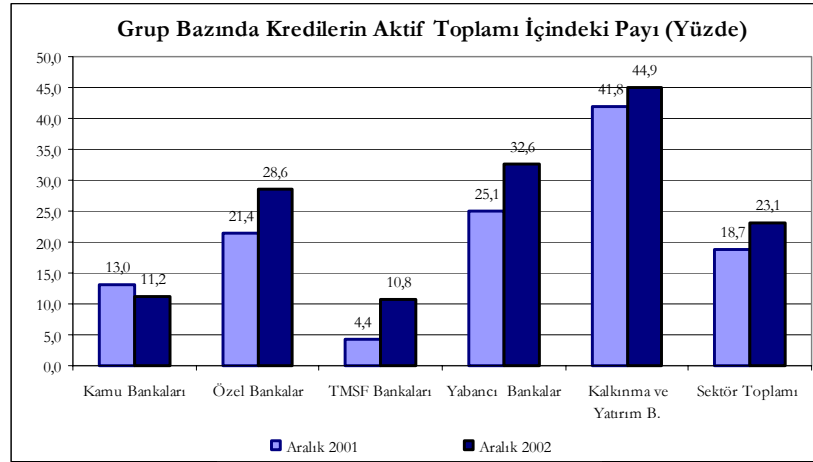
Tablo 2.7. Toplam Kredilerin Büyüklük ve Müşteri Sayısına Göre Dağılımı

Kredi Dilimi	2002	
	Müşteri Sayısı	Yüzde Dağılımı
501 milyar TL üzerindeki krediler	10.722	0,07
101 milyar TL ile 500 milyar TL arasındaki krediler	12.042	0,08
50 milyar TL ile 100 milyar TL arasındaki krediler	15.085	0,10
50 milyar TL'den küçük krediler	15.755.582	99,76
Toplam Müşteri Sayısı	15.793.431	100,00

Kaynak: BDDK

Gruplar itibarıyla incelendiğinde; kamu bankaları dışındaki tüm gruplarda kredilerin toplam aktif içindeki payı artış göstermiştir. Kredi hacminde en yüksek artış Pamukbank'ın TMSF'ye devri nedeniyle TMSF bünyesindeki bankalarda yaşanmış ve TMSF bankalarının kredi hacmi reel olarak yüzde 54,8 oranında artarak 995 trilyon liraya yükselmiştir. Bu grubu yüzde 24,7 reel artışla yabancı bankalar izlemiş, özel bankaların toplam kredi rakamı ise Pamukbank'ın TMSF'ye devrine rağmen reel olarak yüzde 24,3 oranında artarak 34,1 katrilyon liraya ulaşmıştır.

Yeniden yapılandırma programı çerçevesinde kredi imkanlarında önemli sınırlamalara giden kamu bankalarının kredi hacmi 2002 yılında reel olarak yüzde 22,5 oranında gerileyerek 7,6 katrilyon lira seviyesinde gerçekleşmiştir. Kalkınma ve yatırım bankalarının kullandığı krediler ise reel olarak yüzde 3,5 oranında gerileme göstermiştir.

Kredi türlerine göre incelendiğinde; Mart ayı sonunda diğer kredilerin toplam kredi hacmi içindeki payı yüzde 43,2 iken, bu oran yıl sonunda yüzde 29,8'e gerilemiştir. 2001 yılında yaşanan kriz sonrasında kişisel gelirlerde yaşanan gerilemeye bağlı olarak azalan kredi kartı kullanımı ve tüketici kredileri, 2002 yılında ekonomide yaşanan canlanma ile artış göstermiş, 2002 yılı Mart ayı itibarıyla toplam krediler içerisinde kredi kartlarının payı yüzde 6,5'ten 2002 yılı sonunda yüzde 8,8'e, tüketici kredilerinin payı ise yüzde 5,1'den yüzde 6,2'ye yükselmiştir.

Kredi türleri içinde yaşanan bir diğer önemli gelişme ekonomik canlanmaya paralel olarak geçtiğimiz yıllarda daralma gösteren işletme kredilerinin yeniden artış göstermesidir. Yıl boyunca artış gösteren işletme kredilerinin toplam krediler içindeki payı Mart 2002 itibarıyla yüzde 5 iken, Çukurova Grubu ile yapılan anlaşmanın da etkisiyle yıl sonunda yüzde 15,7'ye yükselmiştir. 2002 yılında ihracatta yaşanan gelişmelere bağlı olarak yılın son çeyreğine kadar sürekli artış gösteren ihracat kredileri, yılın son çeyreğinde bir miktar azalmıştır. Yılın ilk yarısı sonunda 8,5 katrilyon lira ile toplam krediler içerisinde yüzde 22 paya sahip olan ihracat kredileri, yıl sonunda 9,2 katrilyon liraya yükselmesine rağmen toplam krediler içerisindeki payı yüzde 18,7'ye gerilemiştir.

Tablo 2.8. Kredilerin Türlerine Göre Dağılımı

	Trilyon TL				Yüzde Pay			
	2002 Mart	2002 Haziran	2002 Eylül	2002 Aralık	2002 Mart	2002 Haziran	2002 Eylül	2002 Aralık
İskonto ve İştirak Senetleri	170	218	426	486	0,4	0,6	1,0	1,0
İhracat Kredileri	7.406	8.550	9.307	9.186	18,4	22,0	21,7	18,7
İthalat Kredileri	21	19	15	7	0,1	0,0	0,0	0,0
İhracat Garantili Yatırım Kredileri	1.196	1.368	1.450	1.637	3,0	3,5	3,4	3,3
Diğer Yatırım Kredileri	1.840	1.929	2.024	2.167	4,6	5,0	4,7	4,4
İşletme Kredileri	2.013	2.534	3.165	7.701	5,0	6,5	7,4	15,7
İhtisas Kredileri	1.350	1.180	1.348	1.569	3,3	3,0	3,1	3,2
Fon Kaynaklı Krediler	4.029	4.216	4.127	4.260	10,0	10,8	9,6	8,7
Tüketici Kredileri	2.071	2.346	2.528	3.069	5,1	6,0	5,9	6,2
Kredi Kartları	2.619	3.169	3.714	4.335	6,5	8,1	8,7	8,8
Müşteri Adına Menk. Dğ. Alım Kredileri	23	15	23	29	0,1	0,0	0,1	0,1
Kıymetli Maden Kredileri	137	81	173	92	0,3	0,2	0,4	0,2
Faktoring İşlemlerinden Alacaklar	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diğer Krediler	17.426	13.287	14.561	14.657	43,2	34,1	34,0	29,8
Toplam Krediler	40.301	38.910	42.858	49.193	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: BDDK

Kredilerin, krediyi kullanan sektörler itibarıyla dağılımına bakıldığında, 2001 yılında en çok kredi kullanan ilk 5 sektörün toplam krediler içerisindeki payı yüzde 45,1 iken, bu oran 2002 yılında yüzde 43,2'ye gerilemiştir. 2002 yılında toplam krediler içerisinde en fazla pay alan sektör yüzde 11,7 ile tekstil sektörü olmuş, bu sektörü sırasıyla toptan-perakende ticaret (% 9,2), elektrik gaz ve su kaynakları (% 8,2), taşımacılık depolama ve haberleşme (% 7,1) ve inşaat (% 7) sektörleri izlemiştir. İlk 5 sektör içerisinde 2001 yılına göre reel artış gösteren tek sektör ise elektrik gaz ve su kaynakları sektörüdür. Söz konusu 5 sektör içerisinde Takipteki Alacaklar/Krediler oranı en yüksek sektör yüzde 40,1 ile toptan-perakende ticaret sektörü olmuştur.

Tablo 2.9. Kredilerin Sektörel Dağılımı (2002)

En Çok Pay Alan 5 Sektör-Yüzde	Yüzde Pay	Reel Değişim	Takipteki Alacaklar /Krediler
Tekstil ve Tekstil Ürünleri Sanayi	11,7	-6,0	28,6
Top.Perakende Tic.Kom. Motorlu Araç Servis Hizmetleri	9,2	-13,4	40,1
Elektrik Gaz ve Su Kaynakları	8,2	2,0	0,3
Taşımacılık, Depolama ve Haberleşme	7,1	-21,1	8,1
İnşaat	7,0	-11,7	15,6

Kaynak: TCMB, BDDK.

2.2.4. Takipteki Alacaklar

2001 yıl sonunda 14 katrilyon lira olan brüt takipteki alacaklar, 2002 yılı sonunda reel olarak yüzde 42,9 oranında gerileyerek 10,4 katrilyon lira seviyesinde gerçekleşmiştir. 2002 yılında brüt takipteki alacakların aktif toplamı içindeki payı bir önceki yıl sonuna göre 2,8 puan gerileyerek yüzde 4,9 olmuştur. Takipteki alacaklar kaleminde yaşanan bu gelişmede Banka Sermayelerinin Güçlendirilmesi Programı çerçevesinde yapılan denetimlerde tahsil imkanı kalmayan kredilerin ayıklanarak terkin edilmesi ve İstanbul Yaklaşımının uygulamaya konulması etkili olmuştur.

Takipteki alacaklar (toplam donuk alacaklar) yeni sınıflandırmaya göre incelendiğinde; 2002 yılında tahsil imkanı sınırlı krediler ve alacakların payının yüzde 11,6, tahsili şüpheli krediler ve diğer alacakların payının yüzde 24,9 ve zarar niteliğindeki krediler ve diğer alacakların payının yüzde 63,5 olduğu görülmektedir. Diğer yandan, toplam donuk alacakların yüzde 3,3'ü I.grup teminata sahip, yüzde 36,9'u II. grup teminata sahip, yüzde 30,4'ü III. grup teminata sahip, yüzde 3'ü IV. grup teminata sahip ve yüzde 26,4'ü teminatsız alacaklardan oluşmaktadır.

Tablo 2.10. Takipteki Alacaklar ve Karşılıklar

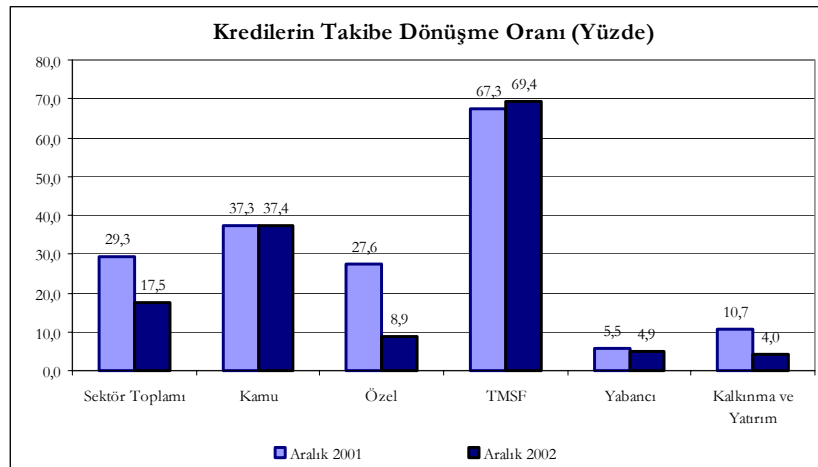
Takipteki Alacaklar (Brüt) (Trilyon TL)	2001	2002	Reel Değişme (%)
Kamu	4.469	4.545	-22,2
Özel	7.992	3.335	-68,1
TMSF	1.010	2.260	71,0
Yabancı	78	112	9,9
Kalkınma ve Yatırım	404	179	-66,2
Sektör Toplamı (TMSF hariç)	12.943	8.170	-51,7
Sektör Toplamı	13.953	10.430	-42,9
Karşılıklar (Trilyon TL)			
Kamu	2.802	3.358	-8,4
Özel	2.481	1.766	-45,6
TMSF	900	1.336	13,5
Yabancı	59	87	12,3
Kalkınma ve Yatırım	329	114	-73,5
Sektör Toplam (TMSF hariç)	5.671	5.325	-28,2
Sektör Toplamı	6.571	6.660	-22,5

Kaynak: BDDK

Banka grupları itibarıyla incelendiğinde, 2002 yılında brüt takipteki alacaklar kalemi reel olarak artış gösteren iki banka grubu TMSF bünyesindeki bankalar ve yabancı bankalardır. Pamukbank'ın TMSF'ye devredilmesiyle birlikte bu grubun brüt takipteki alacakları reel olarak yüzde 71 oranında artarak 2,3 katrilyon liraya yükselmiştir. Yabancı bankalardaki reel artış ise yüzde 9,9 düzeyinde olmuştur. Brüt takipteki alacaklardaki en yüksek reel gerileme ise yüzde 68,1 ile özel bankalarda yaşanmıştır. 2001 yılında 8 katrilyon lira olan özel bankaların brüt takipteki

alacakları, Pamukbank'ın TMSF'ye devredilmesi ve Çukurova Grubu ile yapılan anlaşma sonucunda bu Grubun borçlarının yeniden yapılandırılmasının da etkisiyle 2002 yıl sonunda 3,3 katrilyon liraya gerilemiştir. 2002 yılında brüt takipteki alacaklar kalemi reel olarak kamu bankalarında yüzde 22,2 oranında, kalkınma ve yatırım bankalarında ise yüzde 66,2 oranında gerileme göstermiştir.

Takipteki alacaklar için ayrılan toplam karşılıklar 2001 yıl sonuna göre nominal olarak önemli bir değişim göstermezken, reel olarak yüzde 22,5 oranında gerilemiştir. Söz konusu dönemde karşılıkların takipteki alacaklara oranı bir önceki yıl sonuna göre 16,8 puan artarak yüzde 63,7 olmuştur. Böylece, 2002 yıl sonu itibarıyla, bankacılık sektörünün net takipteki alacakları geçen yıl sonuna göre reel olarak yüzde 61 oranında azalmıştır. 2002 yılında özel bankalar ile kalkınma ve yatırım bankalarının ayırdıkları karşılıklar nominal olarak azalırken, TMSF bankaları ile yabancı bankaların ayırdıkları karşılıklar hem nominal hem de reel olarak artış göstermiştir. Pamukbank'ın TMSF'ye devrinin ardından sorunlu kredilerin takip hesaplarına aktarılarak gerekli karşılıkların ayrılması, TMSF grubundaki artışta belirleyici olmuştur.

Bu gelişmeler sonucunda, kredilerin takibe dönüşüm oranı (brüt takipteki alacaklar/[krediler+brüt takipteki alacaklar]) 2001 yılında yüzde 29,3 iken, 2002 yılında yüzde 17,5'e gerilemiştir. Bu düşüşte özel bankaların ve kalkınma ve yatırım bankalarının takipteki alacaklarında yaşanan azalma belirleyici olmuştur.

Risk Santralizasyonu Merkezi verilerine göre, 2002 yılı sonunda tasfiye olunacak kredilerin yüzde 22,1'i toptan perakende ticaret sektörüne, yüzde 18,5'i ise tekstil sektörüne aittir.

2.2.5. Diğer Aktif Kalemlerindeki Gelişmeler⁶

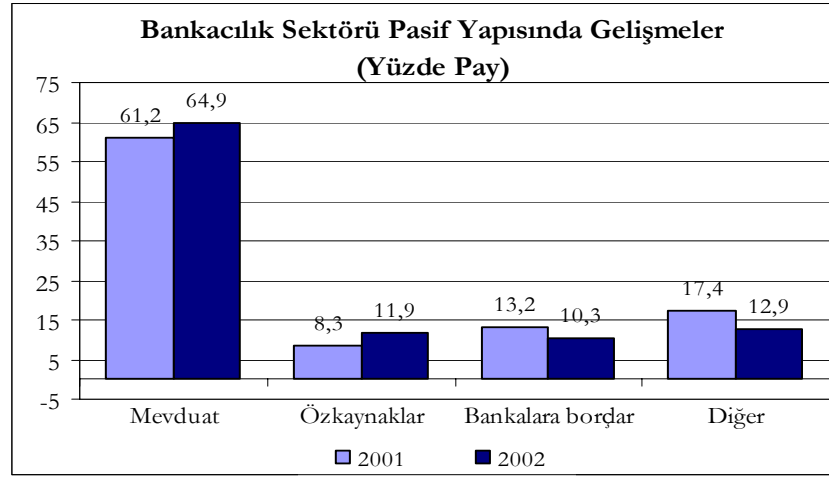
Bankacılık sektörü diğer aktif kalemleri 2002 yılında reel olarak gerileme göstermiştir. 2002 yılında faiz gelir tahakkuk ve reeskontları 13,5 katrilyon lira olmuş ve aktifler içindeki payı yüzde 6,3 seviyesinde gerçekleşmiştir. İştirakler bağlı ve birlikte kontrol edilen ortaklıklar kalemi reel olarak yüzde 2,5 oranında gerileyerek 8,7 katrilyon lira olmuştur. Aktif hesaplar içinde yer alan "Diğer Aktifler" kalemi toplam aktiflerin 2001 yılında yüzde 2'si oranında paya sahipken, 2002 yılında bu pay yüzde 1,8'e gerilemiştir.

2.3. Pasif Yapısındaki Gelişmeler

2002 yılında uygulamaya konulan Banka Sermayelerinin Güçlendirilmesi Programı, döviz kuru artış hızının yıl boyunca düşük seyretmesi, uluslararası piyasalarda gelişmekte olan piyasalara kredi kullandırmadaki isteksizlik, mevduata alternatif yatırım araçlarının getirilerindeki gelişmeler ve yaşanan belirsizlik ortamının etkisiyle bankaların kaynak yapısında 2001 yılına göre değişimler

⁶ Faiz Gelir ve Reeskontları, Finansal Kiralama Alacakları, İştirakler Bağlı ve Birlikte Kontrol Edilen Ortaklıklar, Elden Çıkarılacak Kıymetler, Sabit Kıymetler ve Diğer Aktiflerden oluşmaktadır.

gözlenmiştir. Bankalara borçlar ve diğer kalemlerinin toplam kaynaklar içindeki payı azalırken, mevduatların, banka sermayelerinin güçlendirilmesi programı kapsamında yapılan sermaye desteklerinin ve karlılık performansındaki iyileşmenin de etkisiyle özkaynakların toplam kaynaklar içindeki payı artış göstermiştir.

Bankaların özkaynakları 2002 yılında reel olarak yüzde 29,7 oranında artarken, bankalara borçlar kalemi yüzde 29,4 oranında gerilemiştir. Bankaların en önemli fon kaynağı olan mevduatların TL cinsinden olan kısmı reel olarak artarken, YP cinsinden olan kısmı azalma göstermiştir. Bankalara borçlar kalemindeki azalmada özellikle yurtdışı bankalardan alınan borçlardaki gerileme belirleyici olurken, bu gelişmede sendikasyon kredisi kullanımındaki düşüş etkili olmuştur.

Tablo 2.11. Bankaların Pasif Yapısı

	Trilyon TL		Yüzde Pay		Reel Değişim (%)
	2001	2002	2001	2002	
Mevduat	110.298	137.973	61,2	64,9	-4,4
-TP	44.895	58.915	24,9	27,7	0,3
-YP	65.403	79.058	36,3	37,2	-7,6
Bankalara Borçlar	23.800	21.967	13,2	10,3	-29,4
- Yurt içi Bankalar ve Benzeri Kuruluşlar	5.824	5.301	3,2	2,5	-30,4
- Yurt dışı Bankalar ve Benzeri Kuruluşlar	17.976	16.666	10,0	7,8	-29,1
Yurtdışı Bankalar ve Benzeri Kuruluşlar (milyon \$)	12.487	10.201	6,9	4,8	-37,5
Özkaynak	14.874	25.229	8,3	11,9	29,7
Diğer	31.304	27.506	17,4	12,9	-32,8
Toplam	180.276	212.681	100,0	100,0	-9,8

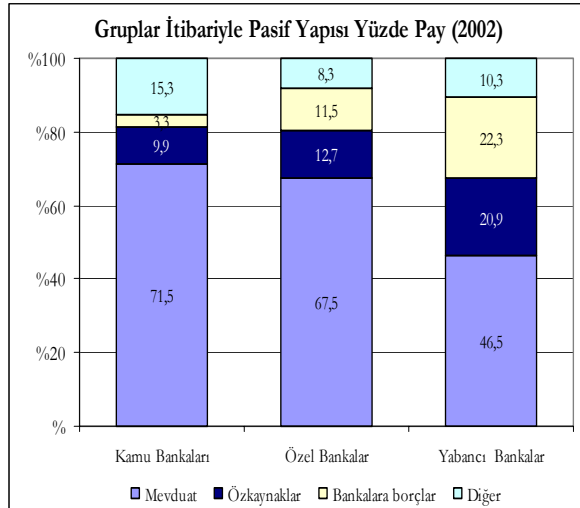
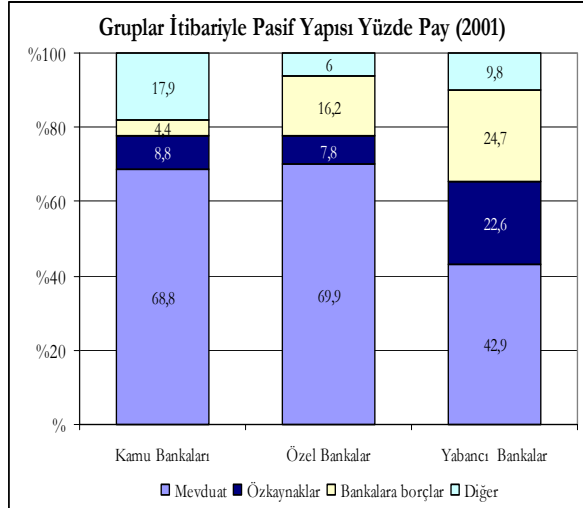
Kaynak:BDDK

Toplam pasiflerin TP-YP kompozisyonu incelendiğinde, Türk lirası kalemlerin ağırlığının arttığı gözlenmektedir. Nitekim, 2001'de yüzde 46,8 olan TP cinsinden pasiflerin toplam içindeki ağırlığı 2002'de yüzde 49,6'ya yükselmiştir. Pasif yapısının TL lehinde gelişmesinde döviz kurlarındaki düşük oranlı artışın yanı sıra, yurtdışı bankalardan kullanılan kredilerdeki azalış, TL reel faiz oranlarının nispi yüksekliği ve özkaynaklardaki artış belirleyici olmuştur. Gruplar bazında incelendiğinde, TMSF hariç tüm gruplarda Türk lirası pasiflerin ağırlığı artarken, yabancı para pasiflerin ağırlığı azalmıştır.

Tablo 2.12. Toplam Pasiflerin TL-YP Kompozisyonu

	2001				2002			
	Trilyon TL		Yüzde Pay		Trilyon TL		Yüzde Pay	
	TP	YP	TP	YP	TP	YP	TP	YP
Kamu Bankaları	37.771	20.195	65,2	34,8	44.589	23.243	65,7	34,3
Özel Bankalar	33.616	64.313	34,3	65,7	48.642	70.829	40,7	59,3
TMSF Bankaları	7.070	3.984	64,0	36,0	4.403	4.824	47,7	52,3
Yabancı Bankalar	2.097	3.189	39,7	60,3	2.930	3.699	44,2	55,8
Kalkınma Yatırım Bankaları	3.773	4.268	46,9	53,1	4.809	4.629	51,0	49,0
Sektör Toplamı	84.326	95.950	46,8	53,2	105.375	107.224	49,6	50,4

Kaynak:BDDK

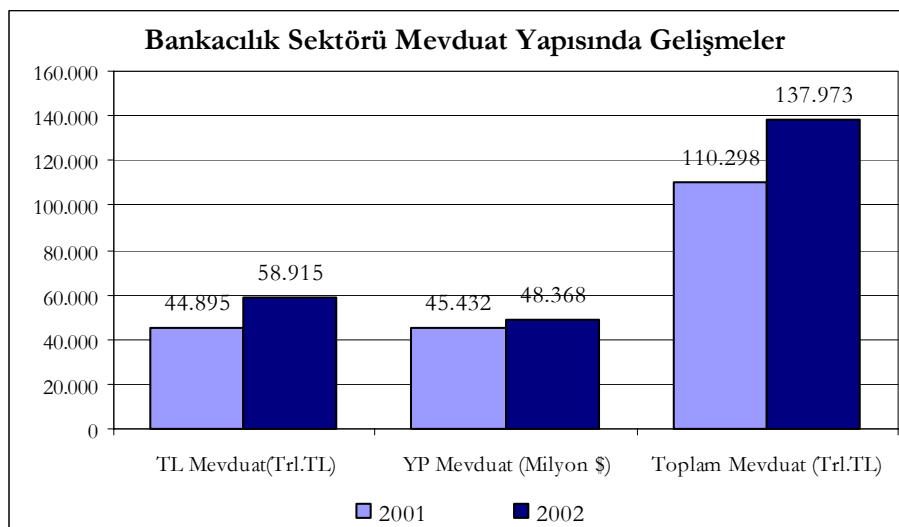

Gruplar itibarıyla pasif yapısı incelendiğinde; kamu bankaları ile yabancı bankalar grubunda mevduatların pasifler içindeki payının arttığı, özel bankalarda azaldığı görülmektedir. Özel bankalar grubundaki bu gelişmede, Pamukbank'ın TMSF bünyesine alınması ve özel bankaların YP cinsinden mevduat yapısının ağırlıklı olması etkili olmuştur. Özkaynak kalemi açısından yabancı bankalar hariç diğer gruplarda artış söz konusudur. Diğer pasifler bakımından ise kamu bankaları hariç tüm gruplarda artış gözlenmektedir.

2.3.1. Mevduat

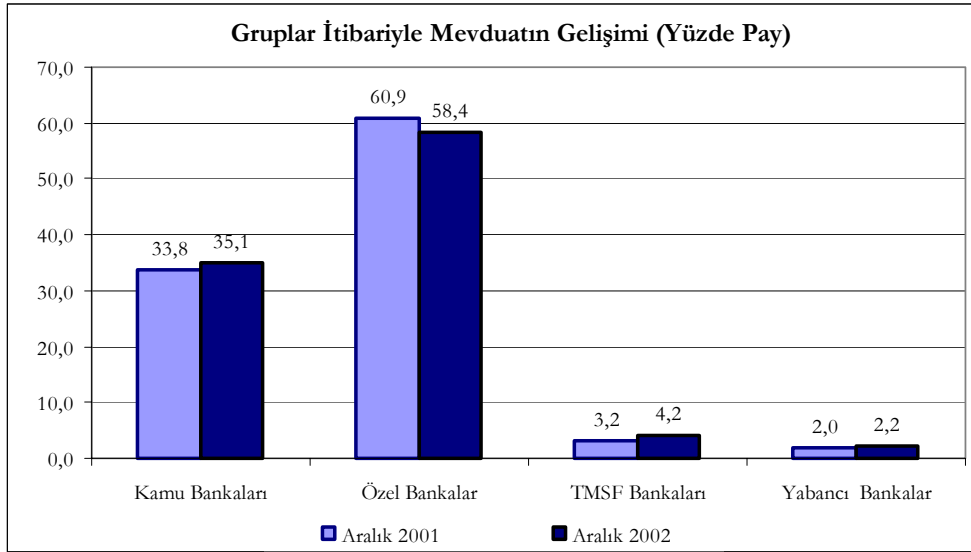
Bankacılık sektörünün mevduat hacmi, 2002 yılı sonunda 2001 yıl sonuna göre reel olarak yüzde 4,4 oranında azalarak 138 katrilyon lira seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu gelişmede, yıl boyunca döviz kurunun düşük seyretmesi sonucu yabancı para cinsinden mevduatların Türk lirası karşılıklarının düşük kalması etkili olmuştur. Nitekim, dolar bazında incelendiğinde, mevduatlar yüzde 10,2 oranında artış göstererek 84,4 milyar dolara yükselmiştir.

2002 yıl sonu itibarıyla bankacılık sektöründe mevduatın yüzde 57,3'ü döviz tevdiat hesaplarından, yüzde 25,3'ü Türk lirası tasarruf mevduatından ve yüzde 17,4'ü resmi, ticari ve diğer kuruluşlar mevduatından oluşmuştur.

Kamu, yabancı ve TMSF bankaları mevduat bakımından sektördeki paylarını yükseltirken, özel bankaların toplam mevduat içindeki payında 2,5 puanlık bir düşüş söz konusudur. Bu durum, Pamukbank'ın Haziran 2002'de özel bankalar grubundan TMSF bankaları grubuna geçmesi ve

özel bankaların YP cinsinden ağırlıklı mevduat yapısından kaynaklanmaktadır. Ayrıca, ekonomik ve siyasi belirsizlikler güven unsurunun önemini artırarak tasarruf sahiplerinin kamu bankalarına yönelmelerine de neden olmuştur.

Gruplar itibarıyla mevduatın TL-YP dağılımı incelendiğinde, TL mevduatın özellikle kamu bankalarında yoğunlaştığı, yabancı para cinsinden mevduatlarda ise özel bankaların ve yabancı bankaların payının diğer gruplara göre çok yüksek olduğu görülmektedir. Çeşitli kamu kurumlarına ait olan mevduatların kamu bankalarında tutulması kamu bankalarının TL cinsinden mevduatlardaki ağırlığını korumasında rol oynamaktadır.

Tablo 2.13. Banka Grupları İtibariyle Mevduatın Gelişimi

Yüzde	Mevduatın TL-YP Dağılımı				Toplam Mevduat İçinde Grupların Payı					
	2001		2002		2001			2002		
	TL	YP	TP	YP	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
Kamu Bankaları	62,8	37,2	63,7	36,3	52,1	21,2	33,8	52,4	22,3	35,1
Özel Bankalar	29,2	70,8	31,2	68,8	43,8	72,7	60,9	42,7	70,2	58,4
TMSF Bankaları	40,8	59,2	41,6	58,4	3,2	3,2	3,2	4,1	4,3	4,2
Yabancı Bankalar	16,5	83,5	16,3	83,7	0,8	2,9	2,0	0,9	3,3	2,2
Sektör Toplamı	40,7	59,3	42,7	57,3	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sektör Toplamı (Trilyon TL)					44.895	65.403	110.298	58.915	79.058	137.973

Kaynak: BDDK

Mevduatın türlerine göre ayrımı incelendiğinde, 2002 yıl sonu itibarıyla DTH'ların toplam mevduat içindeki payı gerilerken, diğer mevduat türlerinin payları artış göstermiştir. Aynı dönemler itibarıyla, Türk lirası tasarruf mevduatları reel olarak yüzde 2,9 oranında azalarak 34,8 katrilyon lira olmuştur. Döviz tevdiat hesapları reel olarak gerilemekle birlikte, dolar bazında incelendiğinde, 2001 yıl sonunda 45,4 milyar dolar iken, 2002 yıl sonunda 48,4 milyar dolara yükseldiği gözlenmektedir.

Döviz Tevdiat Hesaplarının para birimlerine göre dağılımı incelendiğinde, dolar cinsinden hesapların ağırlıklı olduğu görülmektedir. Nitekim, 2002 yıl sonu itibarıyla DTH'ların yüzde 69,5'i dolar cinsinden, yüzde 23,4'ü ise euro cinsinden hesaplardan oluşmaktadır.

Tablo 2.14. Mevduatın Türlerine Göre Dağılımı

	Trilyon TL		Yüzde Pay		Reel Değişme (%)
	2001	2002	2001	2002	2001/2002
Türk Lirası Tasarruf Mevduatı	27.428	34.852	24,9	25,3	-2,9
Döviz Tevdiat Hesapları	65.403	79.058	59,3	57,3	-7,6
- Yurtiçi Yerleşik Gerçek Kişilere Ait Mevduat	61.159	74.902	55,4	54,3	-6,4
Resmî, Ticari ve Diğer Kuruluşlar Mevduatı	17.409	23.969	15,8	17,4	5,3
Kıymetli Maden Depo Hesapları	58	94	0,1	0,1	23,9
Sektör Toplamı	110.298	137.973	100,0	100,0	-4,4

Kaynak: BDDK

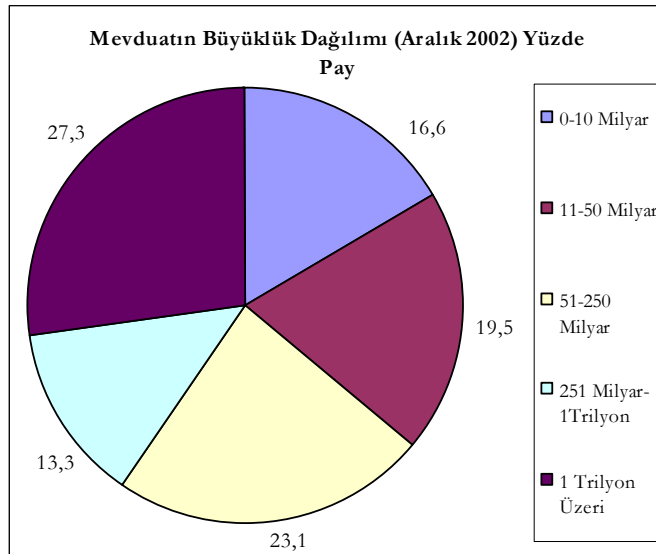
Ekonomik birimlerin siyasi ve ekonomik belirsizlik ortamının bir sonucu olarak kısa vadeli tasarruf etme eğilimleri 2002 yılında da devam etmiş, bu gelişme banka bilançolarına da yansımıştır. Banka kaynakları içerisinde en önemli paya sahip olan mevduatın ortalama vadesi 2,6 ay olarak gerçekleşmiştir. Kısa vadeli mevduatın ağırlıklı payının hem Türk lirası hem de döviz cinsinden mevduatlarda görülmesi tasarruf sahiplerinin faiz oranlarındaki değişmelere karşı duyarlı olduğunu göstermektedir. Türk lirası mevduatları içinde 3 aydan kısa vadeli mevduatların payı 2002 yılında yüzde 88,5 olurken, döviz cinsinden mevduatlarda yüzde 86,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 2.15. Mevduatın Vadelerine Göre Dağılımı

Yüzde	Yüzde Pay		Reel Değişme
	2001	2002	2001/2002
Türk Lirası Mevduat (Toplam)	100,0	100,0	4,2
1 Aya Kadar	59,6	58,6	2,5
1-3 Ay	31,3	29,9	-0,7
3-6 Ay	4,9	6,6	39,2
6-12 Ay	1,3	2,8	128,3
12 Ay+	2,8	2,1	0,3
Döviz Tevdiat Hesapları (Toplam)	100,0	100,0	1,7
1 Aya Kadar	58,6	62,6	8,6
1-3 Ay	27,6	23,7	-12,7
3-6 Ay	5,6	6,5	17,7
6-12 Ay	5,7	6,3	12,0
12 Ay+	2,5	1,0	-60,0

Kaynak: BDDK

Büyüklik ve müşteri sayısı itibarıyla mevduatların dağılımı incelendiğinde; 2002 yılında yurtdışı yerleşiklere ait mevduatların yoğunlaşma eğiliminde önceki yıla göre belirgin bir değişiklik olmamış ve yoğunlaşma daha çok 51-250 milyar arası mevduatlar ile 1 trilyon üzeri mevduatlarda olmuştur. 2002 yılında 250 milyar üzeri mevduatın toplam mevduat içerisindeki payı yüzde 40,6 olarak gerçekleşirken, 50 milyar altı mevduatın toplam mevduat içindeki payı yüzde 36,1 olmuştur.

2002 yıl sonu itibarıyla bankalarda 68 milyon adet mevduat hesabı bulunmaktadır. Söz konusu hesapların yüzde 97'si yurt içi, yüzde 3'ü ise yurt dışı yerleşiklere aittir. Mevduat hesaplarının yüzde 97,3'ü 0-10 milyar lira arası bakiyeye sahip hesaplardan, yüzde 2'si 10-50 milyar arası bakiyesi olan hesaplardan, yüzde 0,7'si ise 50 milyar liranın üzerinde bakiyesi olan hesaplardan oluşmaktadır.

Tablo 2.16. Toplam Mevduatın Büyüklük ve Müşteri Sayısına Göre Dağılımı

2002-Yüzde Pay	0-10 Milyar	11-50 Milyar	51-250 Milyar	251 Milyar – 1 Trilyon	1 Trilyon Üzeri	Toplam
Yurtiçinde Yerleşik Kişiler	16,4	19,0	22,2	12,4	26,7	97,0
Tasarruf Mevduatı	7,2	7,1	4,8	2,9	3,3	25,3
Resmi, Ticari ve Diğer Kurumlar Mevduatı	1,2	1,2	1,8	2,3	10,9	17,4
Döviz Tevdiat Hesabı	8,1	10,7	15,7	7,2	12,7	54,3
Yurtdışında Yerleşik Kişiler	0,2	0,4	0,8	1,0	0,6	3,0
Döviz Tevdiat Hesabı	0,1	0,4	0,8	0,9	0,5	2,8
Genel Toplam	16,6	19,5	23,1	13,3	27,3	100,0
Hesap Sayısı (Kişi)						
Yurtiçinde Yerleşik Kişiler	65.719.351	1.314.933	435.600	46.740	16.334	67.532.958
- Gerçek Kişiler	60.127.122	1.119.884	354.797	32.459	9.684	61.643.946
- Tüzel Kişiler	5.592.229	195.049	80.803	14.281	6.650	5.889.012
Yurtdışında Yerleşik Kişiler	419.009	19.554	9.078	1.569	647	449.857
Toplam Hesap Adedi	66.138.360	1.334.487	444.678	48.309	16.981	67.982.815

Kaynak: BDDK

2.3.2. Bankalar, Bankalararası Para Piyasası ve Merkez Bankasına Borçlar

Bankacılık sektörünün diğer bir önemli fon kaynağı olan bankalara borçlar kaleminin toplam pasifler içindeki payı bir önceki yıl sonuna göre 2,9 puan gerileyerek 2002 yıl sonunda yüzde 10,3 olarak gerçekleşmiştir. Bankalara borçlar kaleminin altında yer alan yurt içi bankalar ve benzeri kuruluşlara borçların payı 2001 yılına göre 0,7 puan azalmıştır. Uluslararası piyasalarda yaşanan gelişmeler ve yurt içi piyasalardaki belirsizlikler bankaların dış kaynak bulma olanaklarını sınırlandırmış, bunun sonucu olarak bankacılık sektörü 2002 yıl sonu itibarıyla, sendikasyon kredilerinde 1 milyar dolar geri ödeyici konumuna gelmiştir. Bu durumun da etkisiyle yurt dışı bankalar ve benzeri kuruluşlara borçların toplam pasifler içindeki payı 2,2 puan gerilemiştir.

Bankalara borçlar kalemi TL-YP cinsinden değerlendirildiğinde; 2001 yıl sonunda bankalara borçlar kaleminin yüzde 88,3'ü yabancı para cinsinden iken, bu oran 2002 yıl sonunda değişim göstermemiştir. Dolar bazında ise, 2001 yıl sonunda 14,6 milyar dolar olan YP cinsinden bankalara borçlar kalemi, 2002 yıl sonunda 11,9 milyar dolara gerilemiştir.

Tablo 2.17. Bankalara Borçlar

	Trilyon TL		Toplam Pasifler İçindeki Yüzde Pay		Reel Değişme (%)
	2001	2002	2001	2002	2001 / 2002
Bankalara Borçlar					
- Kamu Bankaları	2.381	2.230	4,1	3,3	-28,4
- Özel Bankalar	15.585	13.703	15,9	11,5	-32,8
- TMSF Bankaları	2.020	1.274	18,3	13,8	-51,8
- Yabancı Bankalar	1.298	1.476	24,6	22,3	-13,1
- KYB	2.516	3.284	31,3	34,8	-0,2
- Sektör Toplamı	23.800	21.967	13,2	10,3	-29,4
- Yurtiçi Bankalar ve Benzeri Kuruluşlar					
- Kamu Bankaları	844	793	1,5	1,2	-28,2
- Özel Bankalar	2.123	2.070	2,2	1,7	-25,5
- TMSF Bankaları	1.462	897	13,2	9,7	-53,1
- Yabancı Bankalar	147	368	2,8	5,6	91,4
- KYB	1.248	1.173	15,5	12,4	-28,1
- Sektör Toplamı	5.824	5.301	3,2	2,5	-30,4
- Yurtdışı Bankalar ve Benzeri Kuruluşlar					
- Kamu Bankaları	1.535	1.650	2,6	2,4	-17,8
- Özel Bankalar	13.173	11.451	13,5	9,6	-33,5
- TMSF Bankaları	566	376	5,1	4,1	-49,2
- Yabancı Bankaları	1.141	1.108	21,6	16,7	-25,8
- KYB	1.561	2.081	19,4	22,0	1,9
- Sektör Toplamı	17.976	16.666	10,0	7,8	-29,1

Kaynak: BDDK

Gruplar itibarıyla incelendiğinde; bankalara borçlar kalemi tüm banka grupları itibarıyla azalış göstermiştir. En fazla azalış reel olarak yüzde 51,8 ile TMSF bankalarında gözlenmiştir. Söz konusu dönemde TMSF bankalarının yurt içi bankalara olan borçları reel olarak yüzde 53,1, yurt dışı bankalara olan borçları yüzde 49,2 oranında azalmıştır.

Kamu bankalarının ve TMSF bankalarının bankalara borçlar kaleminin toplam pasifler içerisindeki yüzde payının gerilemesinde Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı kapsamında kamu bankaları ile TMSF bankalarının kısa vadeli yükümlülüklerinin azaltılması belirleyici olmuştur.

Toplam pasiflerin yüzde 1,4'ünü oluşturan bankalararası para piyasasına borçlar kalemi 2002 yıl sonu itibarıyla reel olarak yüzde 45,4 oranında azalarak 2,9 katrilyon liraya gerilemiştir.

Bankaların diğer pasif kalemlerinin⁷ toplam pasifler içindeki payı özellikle repo işlemlerinden sağlanan fonlardaki gerilemeye bağlı olarak düşüş göstermiştir. Diğer pasifler kaleminde sermaye benzeri kredilerde dikkat çekici bir artış gözlenmektedir. Banka sermayelerinin güçlendirilmesi programı kapsamında sermaye açığı tespit edilen Vakıflar Bankası'na 213,3 trilyon lira tutarında sermaye benzeri kredi sağlanması kamu bankalarının, TMSF bankalarına sağlanan 900 trilyon lira tutarındaki sermaye benzeri kredi de grubun söz konusu kaleminde artışa yol açmıştır.

2.3.3. Özkaynaklar

2001 yılı itibarıyla 14,9 katrilyon lira olan bankacılık sektörünün özkaynakları, reel olarak yüzde 29,7 oranında artarak 2002 yılı sonunda 25,2 katrilyon liraya yükselmiştir. Dolar bazında ise, özkaynaklar aynı dönemde 10,3 milyar dolardan 15,4 milyar dolara yükselmiştir. Özkaynaklar kalemindeki artışta enflasyon muhasebesinin etkisinin yanı sıra banka sermayelerinin güçlendirilmesi programı kapsamında özel bankaların hissedarlarınca yapılan 848 trilyon TL tutarındaki ödenmiş sermaye artırımını da etkili olmuştur.

Grup bazında incelendiğinde, TMSF ve yabancı bankalar grubu hariç diğer tüm banka gruplarının özkaynaklar kalemi 2001 yıl sonuna göre reel olarak artış göstermiştir. TMSF bankalarının özkaynaklar kalemindeki azalışta Haziran 2002'de Pamukbank'ın TMSF kapsamına alınması etkili olmuştur.. Özel bankalar grubundaki artışta, Pamukbank'ın TMSF'ye devrolunması, Yapı Kredi Bankası'nın yapılan anlaşma sonucu zararlarının ortadan kalkması, banka sermayelerini güçlendirme programı uygulamaya konulması ve son olarak da 2001 yılındaki büyük zararların ardından 2002 yılında özel bankaların yeniden kar elde etmeye başlamaları etkili olmuştur. Banka sermayelerinin güçlendirilmesi programı kapsamında Vakıfbank'a yapılan sermaye desteği de sistemin özkaynaklarını arttıran bir gelişmedir

⁷ Repo işlemlerinden sağlanan fonlar, fonlar, ihraç edilen menkul kıymetler, finansal kiralama borçları, ödenecek vergi resim harç ve primler, sermaye benzeri krediler, faiz ve gider reeskontları, karşılıklar ve diğer pasifler toplamından oluşmaktadır.

Tablo 2.18. Özkaynaklar

	Trilyon TL		Toplam Pasifler İçindeki Yüzde Pay		Reel Değişme (%)
	2001	2002	2001	2002	2001/2002
Özkaynak Toplamı	14.874	25.229	8,3	11,9	29,7
- Kamu Bankaları	4.476	6.747	7,7	3,2	15,2
- Özel Bankalar	7.540	15.194	7,7	7,1	54,1
- TMSF Bankaları	-369	-1.096	-3,3	-0,5	
- Yabancı Bankalar	1.184	1.388	22,4	0,7	-10,4
- KYB	1.743	2.996	21,7	1,4	31,4
Ödenmiş Sermaye	11.926	12.108	6,6	5,7	-22,4
- Kamu Bankaları	3.692	3.692	6,4	1,7	-23,5
- Özel Bankalar	5.500	5.378	5,6	2,5	-25,2
- TMSF Bankaları	400	1.006	3,6	0,5	92,3
- Yabancı Bankalar	521	500	9,9	0,2	-26,6
- KYB	1.812	1.531	22,5	0,7	-35,4
Yedek Akçeler*	28.293	50.335	15,7	23,7	36,0
- Kamu Bankaları	7.475	11.065	12,9	5,2	13,2
- Özel Bankalar	13.188	10.488	13,5	4,9	-39,2
- TMSF Bankaları	2.588	19.428	23,4	9,1	473,9
- Yabancı Bankalar	1.089	1.408	20,6	0,7	-1,2
- KYB	3.952	7.946	49,1	3,7	53,7
Birikmiş Kar/Zarar**	-27.692	-38.465	-	-	-
- Kamu Bankaları	-6.409	-8.019	-	-	-
- Özel Bankalar	-13.342	-1.559	-	-	-
- TMSF Bankaları	-3.438	-21.844	-	-	-
- Yabancı Bankalar	-426	-526	-	-	-
- KYB	-4.077	-6.516	-	-	-

Kaynak: BDDK

* Yedek Akçeler+Enflasyon Muhasebesinden Kaynaklanan Sermaye Yedekleri

** Dönem Zararı (Karı) + Geçmiş Yıllar Zararı (Karı)

2.4. Bilanço Dışı İşlemler

Bankaların bilanço içi yabancı para açık pozisyonlarındaki gerilemeye bağlı olarak vadeli döviz işlemlerinde görülen azalma ile teminat mektubu ve kabul kredisi gibi gayrinakdi krediler konusunda ihtiyatlı tutumları, 2002 yılında bilanço dışı işlemler üzerinde etkili olmuştur. Bu gelişmeler sonucunda bankacılık sektörünün toplam bilanço dışı işlemleri 2001 yılına göre reel olarak yüzde 3,5 oranında gerilemiştir. Gruplar itibarıyla incelendiğinde; bilanço dışı işlemler reel olarak, kamu bankalarında yüzde 8,4, özel bankalarda yüzde 3,2 ve yabancı bankalarda yüzde 9,1 oranında küçülürken, TMSF bankalarında yüzde 6,1, kalkınma ve yatırım bankalarında ise yüzde 16,9 oranında artış göstermiştir.

Bankacılık sektörü bilanço dışı işlemlerinin bilanço toplamına oranı 2001 yılı sonunda yüzde 43,4 iken, 2002 yılı sonunda yüzde 46,4'e yükselmiştir. Bir önceki yıl sonuna göre bilanço dışı işlemlerin toplam bilançoya oranı 2002 yılında, yabancı bankalar dışındaki tüm gruplarda artış göstermiştir. Söz konusu oran, kamu bankalarında yüzde 14,4'ten yüzde 14,7'ye, özel bankalarda yüzde 57,2'den yüzde 59,4'e, TMSF bankalarında yüzde 25,9'dan yüzde 42,7'e, kalkınma ve yatırım bankalarında yüzde 27,4'ten yüzde 35,7'ye yükselirken, yabancı bankalarda yüzde 165,3'ten yüzde 156,7'ye gerilemiştir.

Bilanço dışı işlemler içinde en önemli ağırlığa sahip olan gayri nakdi krediler ve yükümlülükler 2002 yılında reel olarak yüzde 8,2 oranında daralırken, taahhütler yüzde 0,8 oranında artmıştır. Bu dönemde, toplam gayri nakdi krediler ve yükümlülükler kaleminin yüzde 70,6'sını oluşturan teminat mektupları reel olarak yüzde 11'lik bir azalma göstermiştir.

Tablo 2.19. Bilanço Dışı İşlemler

	Trilyon TL		Yüzde Değişme	
	2001	2002	Nominal	Reel
Toplam Gayri nakdi Krediler	37.361	44.836	20,0	-8,2
Teminat Mektupları	27.226	31.691	16,4	-11,0
Kabul kredileri	1.684	1.972	17,0	-10,5
Akreditifler	6.204	8.534	37,6	5,2
Garanti, Kefalet ve Cirolar	2.218	2.273	2,5	-21,6
Diğer	28	365	1203,6	896,6
Toplam Taahhütler	40.829	53.827	31,8	0,8
Döviz ve Faiz Haddi İle İlgili İşlemler	33.655	25.320	-24,8	-42,5
-Vadeli döviz alım satım işlemleri	22.495	9.650	-57,1	-67,2
-Para swapları	6.397	10.516	64,4	25,7
Cayılabilir Taahhütler	1.410	14.497	928,2	686,1
Diğer	5.765	14.010	143,0	85,8
Toplam Bilanço Dışı İşlemler	78.190	98.663	26,2	-3,5

Kaynak: BDDK

Toplam taahhütlerdeki reel artış özellikle cayılabilir taahhüt kalemindeki önemli yükselmeden kaynaklanmaktadır. Taahhütler hesabı alt kalemlerinden döviz ve faiz haddi ile ilgili işlemlerde ortaya çıkan önemli orandaki düşüşün nedeni ise, açık pozisyonların kapanması sonucu bankaların vadeli döviz işlemleri ihtiyacının azalmasıdır.

2.5. Karlılık Performansı ve Gelir-Gider Dengesindeki Gelişmeler

2.5.1. Karlılık

Şubat 2001'de yaşanan kriz ve ekonominin yüksek oranda küçülmesi yanında, Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı kapsamında mali tabloların geçmiş yıllara dönük enflasyon muhasebesine göre düzeltilmesi sonucunda, 2001 yılında bankacılık sektörünün zararı yüksek bir düzeyde gerçekleşmiştir. Yeniden yapılandırma programı sonuçlarının alınmaya başlanması, ekonomide görülen canlanma, 2001 yılının aksine sermaye piyasası işlemlerinden kar elde edilmesi ve kambiyo zararlarının önemli ölçüde gerilemesine bağlı olarak, bankacılık sektörünün 2002 yılında karlılık performansı iyileşmiştir.

2001 yıl sonu itibarıyla 11,9 katrilyon lira zarar eden sektör, 2002 yıl sonunda 2,4 katrilyon lira⁸ kar etmiştir. Bu gelişmede, özellikle kamu ve özel sermayeli bankaların karlılık performanslarındaki iyileşme belirleyici olmuştur. Dolar bazında ise, 2001 yılında 8,2 milyar dolar zarar eden sektör, 2002 yılında 1,4 milyar dolar kar elde etmiştir. 2002 yılında tüm banka gruplarının karlılık performanslarında iyileşme görülmüştür. 2002 yıl sonunda TMSF grubu hariç bankacılık sektörünün karı 4 katrilyon lira olmuştur. Şube başına 2001 yılında 1,2 milyon dolar zarar eden sektör, 2002 yılında 232 bin dolar kar elde ederken, personel başına aynı dönemler itibarıyla 59 bin dolar zarardan 12 bin dolar kara geçmiştir.

Kamu bankaları yönetiminin ortak bir kurula bırakılması, finansal ve operasyonel olarak yeniden yapılandırılmalarının olumlu sonuçları kamu bankalarının karlılık performansına yansımıştır. Nitekim, 2001 yılında 1,6 katrilyon lira zarar eden kamu bankaları, yeniden yapılandırma programı çerçevesinde verilen DİBS'lerden elde edilen faiz gelirlerinin artmasının, kısa vadeli finansman ihtiyaçlarının azalması sonucu faiz giderlerinin düşmesinin ve sermaye piyasası işlem zararlarının kara dönüşmesinin de etkisiyle, 2002 yılında 1,1 katrilyon lira kar elde etmişlerdir.

Özel bankalarda da benzer bir gelişme görülmüş, 2001 yılında 7,4 katrilyon lira zarar eden özel bankalar, kambiyo ve sermaye piyasası işlem zararlarındaki azalma, bankacılık hizmet

⁸ Sektörün bilançodaki kar rakamı ile gelir tablosundaki kar rakamı arasındaki fark, bir özel sermayeli bankanın ödenmiş sermaye artışında kullandığı gayrimenkul ve iştirak satış karının sermayeye ilave edilmesinde tarihsel maliyet esası ve enflasyon muhasebesi kayıtları farklılığından kaynaklanmaktadır.

gelirlerindeki artış, Pamukbank'ın TMSF bünyesine devrolunması ve BDDK ile Çukurova Grubu arasında yapılan anlaşmanın da etkisiyle 2002 yıl sonunda 2,4 katrilyon lira kar etmişlerdir.

Tablo 2.20. Net Dönem Kar/Zararı

	Trilyon TL		Milyon Dolar	
	2001	2002	2001	2002
Kamu Bankaları.	-1.600	1.056	-1.111	646
Özel Bankalar	-7.383	2.431	-5.128	1.487
Yabancı Bankalar	29	83	20	51
Kalk.& Yat.Bankaları	-214	464	-149	284
TMSF Bankaları	-2.696	-1.677	-1.873	-1.026
Sektör Toplamı	-11.863	2.358	-8.241	1.443
Sektör Toplamı (TMSF Hariç)	-9.167	4.035	-6.368	2.468

Kaynak: BDDK

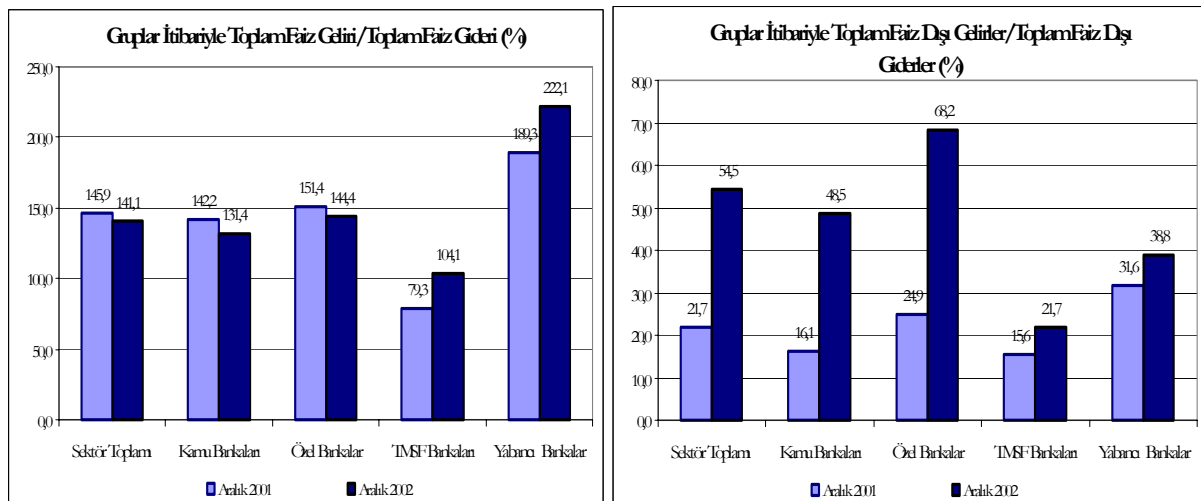
Kamu bankalarında olduğu gibi, TMSF bünyesine alınan bankaların yoğun bir finansal ve operasyonel yeniden yapılandırma sürecine tabi tutulması, kısa vadeli yükümlülüklerinin azaltılması ve açık pozisyonlarının kapatılması sonucunda, 2001 yılına göre zarar tutarında gerileme yaşanmış ve TMSF bankalarının zararı, 2001 yılına göre 1 katrilyon lira azalarak 1,7 katrilyon lira seviyesinde gerçekleşmiştir.

2001 yıl sonunda kar elde eden yabancı bankalar 2002 yılında karlarını reel olarak artırırken, 2001 yıl sonunda zarar eden kalkınma ve yatırım bankaları 2002 yıl sonunda kar elde etmişlerdir.

2.5.2. Gelir-Gider Dengesi

Bankacılık sektörünün gelir-gider yapısı incelendiğinde, 2001 yıl sonunda faiz gelirleri toplam gelirlerin yüzde 91'ini, faiz giderleri de toplam giderlerin yüzde 61'ini oluştururken, 2002 yılında faiz oranlarında gerçekleşen düşüslere paralel olarak faiz gelirlerinin payı azalmış ve söz konusu oranlar sırasıyla yüzde 85 ve yüzde 65 olarak gerçekleşmiştir.

Faiz gelirleri faiz giderlerine göre daha fazla oranda azalma göstermiş ve net faiz gelirlerindeki düşüş daha yüksek olmuştur. Diğer yandan TMSF bünyesindeki bankaların takipteki alacaklarının tahsilat dairesine devredilmesi ve bankaların kredi açarken daha ihtiyatlı davranmaları sonucunda takipteki alacaklar özel provizyonunun önemli oranda gerilemesi, 2002 yıl sonunda provizyon sonrası net faiz gelirlerinin sınırlı oranda değişmesine yol açmıştır.

Sektörün plasman politikasındaki değişime bağlı olarak, bankalara yapılan plasmanların azalması ve menkul kıymetlerin bilanço içindeki payının artması sonucu bankalardan alınan faizler 2001 yıl sonuna göre gerilemiş, menkul kıymetlerden alınan faizlerin, toplam faiz gelirleri ve

toplam gelir içindeki payı artmıştır. Menkul kıymetlerden alınan faizlerin, toplam faiz gelirleri içindeki payı yüzde 62, toplam gelirler içindeki payı ise yüzde 52,8 olarak gerçekleşmiştir.

Sektörün toplam faiz gelirinin toplam faiz giderini karşılama oranı yüzde 145,9'dan yüzde 140,5'e gerilerken, grup bazında bakıldığında bu oranlar sırasıyla kamu bankalarında yüzde 142,2'den yüzde 131,4'e, özel bankalarda yüzde 151,4'ten yüzde 144,4'e gerilerken, yabancı bankalarda yüzde 189,3'ten yüzde 222,1'e ve kalkınma yatırım bankalarında yüzde 252'den yüzde 404'e yükselmiştir. Toplam faiz dışı gelirlerin toplam faiz dışı giderleri karşılama oranı ise bankacılık hizmet gelirleri ile sermaye piyasası işlemlerinden elde edilen karlardaki artışa bağlı olarak yüzde 21,7'den yüzde 57,8'e yükselmiştir. Gruplar itibarıyla incelendiğinde bu oranlar sırasıyla, kamu bankalarında yüzde 16,1'den yüzde 48,5'e, özel bankalarda yüzde 24,9'dan yüzde 68,2'ye, yabancı bankalarda yüzde 31,6'dan yüzde 38,8'e ve kalkınma yatırım bankalarında yüzde 17'den yüzde 47'ye yükselmiştir.

Tablo 2.21. Seçilmiş Kar /Zarar Kalemleri

	Trilyon TL		Milyon Dolar	
	2001	2002	2001	2002
Faiz Gelirleri	58.178	44.397	40.414	27.162
Kredilerden Alınan Faizler	15.090	10.382	10.482	6.352
Bankalardan Alınan Faizler	5.403	1.486	3.753	909
Bankalararası Para Piy. İş. Alınan Faizler	3.179	3.435	2.208	2.102
Toplam Menkul Değerlerden Alınan Faizler*	20.401	27.539	14.171	16.849
Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Gelirler	13.825	1.109	9.604	679
Faiz Giderleri	39.861	31.596	27.690	19.331
Mevduata Verilen Faizler	30.079	26.321	20.894	16.103
Bankalara Verilen Faizler	7.758	2.340	5.389	1.432
Bankalararası Para Piy. İş. Verilen Faizler	861	268	598	164
Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Giderler	958	144	666	88
Net Faiz Geliri (Gideri)	18.317	12.800	12.724	7.831
Takipteki Alacaklar Özel Provizyonu	8.370	3.637	5.814	2.225
Provizyon Son.Net Faiz Geliri (Gideri)	9.120	9.163	6.335	5.606
Net Faiz Dışı Gelir - Gider	-5.480	-4.414	-3.806	-2.701
Faiz Dışı Gelirler	5.546	7.730	3.853	4.729
Faiz Dışı Giderler	11.026	12.145	7.659	7.430
Diğer Faiz Dışı Gelirler - Giderler	-14.526	-1.238	-10.091	-757
Sermaye Piyasası İşlem Karları (net)	-1.219	3.269	-847	2.000
Kambiyo Karları (net)	-9.747	-2.371	-6.771	-1.451
Vergi Öncesi Kar (Zarar)	-10.886	3.511	-7.562	2.148
Vergi Provizyonu	977	1.152	678	705
Net Kar (Zarar)	-11.863	2.358	-8.241	1.443

Kaynak: BDDK

*Toplam Menkul Değerlerden Alınan Faizler, Aralık 2001'de DİBS'lerden Alınan Faizler ve Diğer Menkul Kıymetlerden Alınan Faizler toplamından, Aralık 2002'de ise Alım-Satım Amaçlı, Satılmaya Hazır ve Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerlerden Alınan Faizler toplamından oluşmaktadır.

Faiz Gelirleri

2002 yıl sonu itibarıyla 44,4 katrilyon lira olan faiz gelirleri bir önceki yılın aynı dönemine göre nominal olarak yüzde 23,7 oranında (reel %-41,7) azalış göstermiştir. Bu gelişmede, faiz oranlarındaki gerileme yanında kamu bankalarının ve TMSF kapsamındaki bankaların kısa vadeli yükümlülüklerinin azalmasına bağlı olarak kredilerden, bankalardan, para piyasası işlemlerinden alınan faizlerdeki reel gerileme belirleyici olmuştur.

Kullandırılan krediler 2002 yılında bir önceki yıla göre reel olarak artış göstermesine karşın, faiz oranlarındaki gerilemeye bağlı olarak kredilerden alınan faizler nominal olarak da önemli oranda gerileme göstermiş ve faiz gelirleri içerisindeki payı 2,5 puan azalarak yüzde 23,4'e düşmüştür.

Yeniden yapılandırma programı çerçevesinde, kamu bankalarına ve TMSF bünyesindeki bankalara verilen devlet iç borçlanma senetleri yanında, bankaların DİBS portföyündeki artış ile repo işlemlerine konu olan menkul değerlerin bilanço içinde gösterilmesine bağlı olarak toplam menkul değerlerden alınan faizler 2002 yıl sonunda bir önceki yıla göre reel olarak artış göstermiştir. Gruplar itibarıyla bakıldığında, kamu bankaları ve TMSF kapsamındaki bankaların

toplam menkul değerlerden aldıkları faizler reel olarak artarken, diğer gruptaki bankaların elde ettikleri faizler reel olarak gerileme göstermiştir.

2002 yılında bankaların kısa vadeli finansman ihtiyaçlarındaki azalma ve faiz oranlarındaki gerilemeye paralel olarak bankalardan ve bankalararası para piyasası işlemlerinden alınan faizler reel olarak önemli oranda gerileme göstermiştir.

2001 yılında diğer faiz ve faiz benzeri gelirlerin toplam faiz gelirleri içindeki payı yüzde 24 iken 2002 yılında bu pay yüzde 2,5'e gerilemiştir. Bu gelişme asıl olarak, 2001 yılında Ziraat ve Halk Bankası'nın özel görev alacaklarına tahakkuk ettirilen faizlerin, 2002 yılı Mayıs ayında bu bankaların görev zararlarının tasfiye edilmesine bağlı olarak ortadan kalkmasından kaynaklanmıştır.

Faiz Giderleri

2002 yılında toplam faiz giderleri, toplam faiz gelirlerinde olduğu gibi nominal olarak gerileme göstermiştir. Toplam faiz giderleri, bir önceki yıla göre nominal olarak yüzde 20,7 (reel %-39,4) oranında azalmış ve 31,6 katrilyon lira olarak gerçekleşmiştir. Bu gelişmede, söz konusu dönemde faiz oranlarındaki gerilemenin yanı sıra, bankaların kısa vadeli finansman ihtiyaçlarındaki azalma da belirleyici olmuştur.

Faiz giderlerinin kompozisyonuna bakıldığında, 2002 yılında pasif yapısında mevduatların payının artması ve bankalara borçların payının azalmasının etkisiyle, mevduata verilen faizlerin toplam faiz giderleri içindeki payının yüzde 75,4'ten yüzde 83,3'e yükseldiği gözlenmiştir.

Faiz giderleri içerisinde diğer bir gelişme, bankalara verilen faizlerin payında gerçekleşen gerilemedir. İncelenen dönemde, faiz oranlarındaki düşüş ve özellikle kamu bankalarının ve TMSF kapsamındaki bankaların kısa vadeli yükümlülüklerindeki azalma nedeniyle bankalara verilen faizlerin faiz giderleri içindeki payı yüzde 19,5'ten yüzde 7,4'e gerilemiştir.

Faiz Dışı Gelirler ve Giderler

Bankacılık sektörünün faiz gelirleri azalırken, faiz dışı gelirleri nominal yüzde 39,4 oranında artarak (reel %6,6), 2002 yıl sonunda 7,7 katrilyon liraya yükselmiştir. 2002 yılında faiz oranlarındaki düşüş sonucunda faiz marjları daralan bankaların diğer operasyonel işlemlerini ücretlendirmeye ağırlık vermeleri, faiz dışı gelirlerin artmasında etkili olmuştur.

2002 yılında faiz dışı gelirler içinde en fazla artış yüzde 126 ile diğer faiz dışı gelirlerde meydana gelmiştir. Bu gelişmede özellikle kamu ve özel bankalardaki artış belirleyici olmuştur. Söz konusu hesabın faiz dışı gelirler içindeki payı 2001 yıl sonunda yüzde 29,8 iken 2002 yıl sonunda yüzde 48,3'e yükselerek, 3,7 katrilyon lira olmuştur.

Sektör karlılığını etkileyen bir diğer önemli gelişme, faiz dışı gelirlerin yüzde 31,9'unu oluşturan bankacılık hizmet gelirlerinin söz konusu dönemde yüzde 32,7 oranında artarak, 1,9 katrilyon liradan 2,5 katrilyon liraya yükselmesidir. Bankacılık hizmet gelirlerindeki artış özellikle özel bankalar grubundaki artıştan kaynaklanmıştır.

Bankacılık sektörünün faiz dışı giderleri 2002 yılında bir önceki yıla göre nominal olarak yüzde 10,1 oranında artış göstermiş (reel %-15,8) ve 12,1 katrilyon lira olarak gerçekleşmiştir. Faiz dışı giderlerin kompozisyonu içerisinde önemli ağırlığa sahip personel giderleri de reel olarak gerileme göstermiştir. Ancak, sektörde çalışan personel sayısındaki düşüş dikkate alındığında, ortalama ücretlerin enflasyon oranında artmış olduğu görülmektedir.

Faiz oranlarında meydana gelen düşüşler söz konusu faizler üzerinden alınan vergi, resim, harç ve fon gibi kesintilerin de azalmasına neden olmuştur. Nitekim, 2002 yılı içinde vergi, resim, harç ve fonlar yarı yarıya azalmıştır. Faiz dışı giderler içerisinde yer alan diğer faiz dışı giderler reel olarak artarak 4,8 katrilyon liraya yükselmiş ve faiz dışı giderler içindeki payı yüzde 39,2 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Diğer Faiz Dışı Gelirler ve Giderler

2001 yılında zarar eden bankacılık sektörünün 2002 yılında kar elde etmesinde diğer faiz dışı gelirler-giderler dengesi de önemli rol oynamıştır. 2001 yılında -14,5 katrilyon lira olan diğer faiz dışı giderler (net) 2002 yılında -1,2 katrilyon liraya gerilemiştir.

Diğer faiz dışı gelirler-giderler kalemler itibarıyla incelendiğinde, en yüksek gerileme net kambiyo zararında gerçekleşmiştir. 2002 yılında bankaların yabancı para pozisyonlarını kapatmaları ve Türk lirasının yabancı paralar karşısında değer kaybının düşük kalması kambiyo zararlarını sınırlandırmıştır. Buna göre net kambiyo zararı 2001 yılında 9,7 katrilyon liradan 2002 yıl sonunda 2,4 katrilyon liraya düşmüştür. Gruplar itibarıyla incelendiğinde en fazla gerileme beklendiği gibi bir önceki yıl yüksek açık pozisyon taşıyan özel bankalarda gözlenmiştir.

Faiz oranlarındaki gerilemenin etkisiyle 2001 yılında sektörün 1,2 katrilyon lira olan net sermaye piyasası işlem zararı 2002 yılında 3,3 katrilyon liralık kara dönüşmüştür. 2001 yılında menkul kıymet alım satım zararları nedeniyle sermaye piyasası işlemlerinden 2,7 katrilyon lira zarar eden kamu bankalarının 2002 yıl sonunda 503 trilyon lira kar etmeleri ve özel bankaların ilgili dönemde sermaye piyasası karlarını önemli oranda artırmaları bu gelişmede etken olmuştur.

Tablo 2.22. Sermaye Piyasası İşlemleri ve Kambiyo Karları

(Trilyon TL)	Sermaye Piy. İşl. Karları (Net)		Kambiyo Karları (Net)		Toplam	
	2001	2002	2001	2002	2001	2002
Kamu Bankaları	-2.712	503	-724	-133	-3.436	370
Özel Bankalar	991	2.276	-8.624	-1.583	-7.633	693
TMSF Bankaları	228	314	-391	-735	-163	-421
Yabancı Bankalar	216	118	127	93	343	211
Kalkınma ve Yat.Bank.	58	57	-135	-13	-77	44
TOPLAM	-1.219	3.269	-9.747	-2.371	-10.966	898

Kaynak: BDDK

Bankalar 2002 yılı Temmuz ayından itibaren enflasyon muhasebesi uygulamasına geçmişler ve parasal olmayan bilanço kalemlerini, özkaynaklarını ve gelir tablosunu Muhasebe Uygulama Yönetmeliğine İlişkin 14 Sayılı Tebliğ hükümleri dahilinde düzeltme işlemine tabi tutarak aktifler ve pasifler arasında ortaya çıkan farkları gelir tablosunda “net parasal pozisyon karı (zararı)” hesabında göstermeye başlamışlardır. Mukayese yapılabilmesi için bankaların 2001 yıl sonu gelir tabloları da enflasyon muhasebesi uygulaması çerçevesinde düzenlenmiş ve aktifler ve pasifler arasında ortaya çıkan farklar olağanüstü gelirler(giderler) kaleminde gösterilmiştir. Bu çerçevede 2001 yılında olağanüstü gider rakamı 3,6 katrilyon lira olurken, 2002 yılında net parasal pozisyon zararı 2,1 katrilyon lira olarak gerçekleşmiştir.

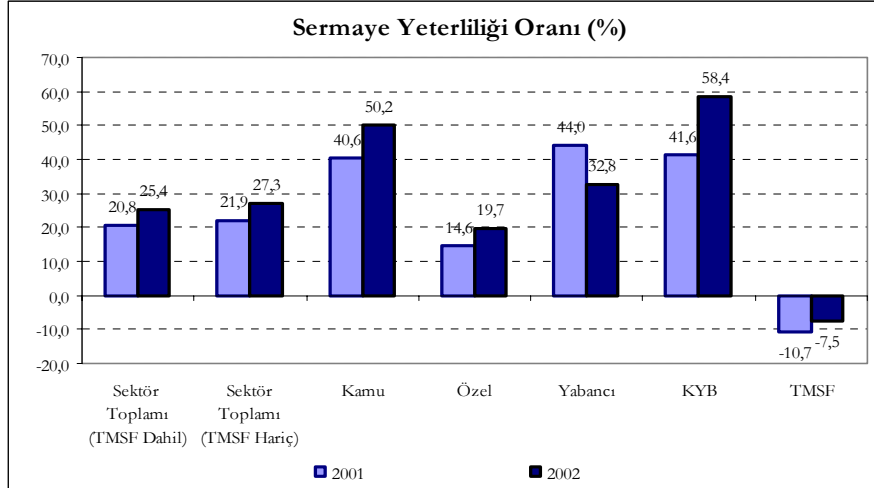
2.6. Sermaye Yeterliliği

Bankacılık sektörünün sermaye yeterliliği rasyosu(SYR) 2000 yılında yüzde 9,3 iken⁹, 2001 yıl sonunda yüzde 20,8’e, 2002 yılı sonunda yüzde 25,4’e yükselmiştir. Bu gelişmede 2001 yılında uygulamaya konulan Banka Sermayelerinin Güçlendirilmesi Programı kapsamında, bankaların kendi kaynaklarıyla sermayelerini artırmasının yanı sıra, kamu ve TMSF bankalarının mali durumlarını iyileştirmeye yönelik kaynak aktarımları etkili olmuştur.

Ayrıca 2002 yılında başlayan enflasyon muhasebesi uygulaması sonucunda bankaların ana sermayelerine dahil edilen ve incelenen dönem için sermaye ve yedek akçelerinin enflasyona endekslenmesi sonucu ortaya çıkan fark, bankaların sermaye yeterlilik oranlarını artıran bir unsur olmuştur.

⁹ 2000 yılı verileri enflasyon muhasebesi uygulanmamış, 2001-2002 yılı verileri ise enflasyon muhasebesi uygulanmış mali tablolara göre hesaplanmıştır. 2000 yılında SYR kamu bankalarında yüzde 7,7, özel bankalarda yüzde 15,3, TMSF bankalarında yüzde -62,3, yabancı bankalarda yüzde 21,9 ve kalkınma ve yatırım bankalarında yüzde 32,5 seviyesindedir.

2002 yılı itibarıyla TMSF bankaları hariç bütün banka gruplarında sermaye yeterliliği standart rasyosu yasal oranın üzerinde gerçekleşmiştir. Gruplar itibarıyla bakıldığında, 2001 sonunda yüzde 40,6 olan kamu bankalarının sermaye yeterliliği rasyosu 2002 yılı sonunda yüzde 50,2'ye, özel bankalar grubunun sermaye yeterliliği rasyosu yüzde 14,6'dan yüzde 19,7'ye yükselmiştir. Aralık 2001'de yüzde -10,7 olan TMSF bankalarının sermaye yeterliliği rasyosu ise Aralık 2002'de yüzde -7,5 seviyesinde gerçekleşmiştir. TMSF kapsamındaki bankalar hariç tutulduğunda aynı dönemde sektörün sermaye yeterliliği rasyosu yüzde 21,9'dan yüzde 27,3'e yükselmiştir.

Kur Riski

Kasım 2000 krizine kadar sürekli artış eğilimi gösteren bankacılık sektörü bilanço içi yabancı para pozisyon açığı, yaşanan krizlerin ardından, Şubat 2001'de dalgalı kur sisteminin uygulamaya konulması, Haziran 2001'de yapılan takas operasyonu, ekonomik ve siyasal belirsizliklerin de etkisiyle 2001 ve 2002 yıllarında önemli ölçüde azalmıştır. Bu gelişmeler sonucunda, bankacılık sektörünün Aralık 2000 itibarıyla 14,5 milyar dolar olan bilanço içi (döviz endeksli pozisyon dahil) yabancı para pozisyon açığı, Aralık 2001 itibarıyla 1,6 milyar dolara, Aralık 2002 itibarıyla da 551 milyon dolar seviyesine gerilemiştir.

Tablo 2.23. Bankacılık Sektörü Yabancı Para Pozisyonundaki Gelişmeler

Milyon Dolar	2000	2001	2002			
			Mart	Haziran	Eylül	Aralık
Bilanço İçi Pozisyon (1)	-14.553	-1.588	-2.249	-1.412	-242	-551
Kamu Bankaları	-144	191	-284	-286	173	194
Özel Bankalar	-8.377	-1.486	-1.455	-244	11	-454
TMSF Bankaları	-3.984	-441	-656	-1.007	-329	-367
Yabancı Bankalar	-1.803	108	146	95	-111	42
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	-245	40	0	30	14	34
Net Genel Pozisyon (2)	-5.444	-129	-1.021	-1.428	-55	-449
Kamu Bankaları	-91	189	-285	-283	173	194
Özel Bankalar	-1.182	110	-149	-144	62	-335
TMSF Bankaları	-4.030	-441	-656	-995	-329	-366
Yabancı Bankalar	-35	-9	50	-27	10	-9
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	-107	22	18	21	29	67
<i>Bilgi için:</i>						
Döviz Endeksli Pozisyon (Milyon Dolar)	3.436	8.557	8.532	7.797	9.487	9.132
Özel Bankalar	2.499	6.777	7.199	6.476	7.014	6.690
TMSF Bankaları	330	747	168	430	1.523	1.462
Yabancı Bankalar	177	405	438	158	152	165
TGA (Net-YP) (Milyon Dolar)	407	2.808	2.616	2.295	2.061	193
Özel Bankalar	92	2.514	2.597	2.230	1.964	138
TMSF Bankaları	24	7	1	49	84	43
Yabancı Bankalar	1	0	0	6	5	1

Kaynak: BDDK

(1) Bilanço İçi Pozisyon= Döviz Pozisyonu + Döviz Endeksli Pozisyon. (2) Net Genel Pozisyon= Bilanço İçi Pozisyon + Vadeli İşlemler

Gruplar itibarıyla incelendiğinde; 2002 yıl sonu itibarıyla kamu bankaları yabancı para pozisyon fazlası durumlarını korurken, özel bankaların 2001 yıl sonunda 1,5 milyar dolar olan bilanço içi yabancı para pozisyon açıkları 2002 yıl sonunda 1 milyar dolar azalarak 454 milyon dolara gerilemiştir. 2002 yılı Haziran ayında önemli yabancı para pozisyon açığı bulunan Pamukbank'ın TMSF bünyesine alınması özel bankalar grubunun yabancı para pozisyon açığını azaltırken, TMSF grubunun pozisyon açığını artırmış, ancak, bu gruba verilen döviz endeksli tahvillerin etkisiyle, pozisyon açığı 2002 yıl sonunda 2001 yıl sonuna göre 74 milyon dolar gerileyerek 367 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Diğer yandan, yabancı bankalar ile kalkınma yatırım bankaları 2001 yılındaki yabancı para pozisyon fazlalarını 2002 yılında da korumuşlardır.

Vadeli işlemler dahil sektörün yabancı para net genel pozisyon açığı, 2001 yılı sonunda 129 milyon dolar iken, 2002 yıl sonunda 449 milyon dolara yükselmiştir.

Gruplar itibarıyla yabancı para net genel pozisyon durumu incelendiğinde; kamu bankaları ile kalkınma yatırım bankaları pozisyon fazlalarını korurlarken, özel bankalar 335 milyon dolar, TMSF bankaları 366 milyon dolar, yabancı bankalar 9 milyon dolar net genel pozisyon açığı taşımaktadırlar.

2.7. Özel Finans Kurumları

2.7.1. Aktif Yapısındaki Gelişmeler

Faizsiz bankacılık esasına dayalı faaliyette bulunan özel finans kurumları (ÖFK) faaliyetlerine 21 Ocak 1985 tarihinde Albaraka Türk ile başlamış, aynı yıl içerisinde Faisal Finans Kurumu, 1989 yılında Kuveyt Türk Evkaf Özel Finans Kurumu, 1991 yılında Anadolu Finans Kurumu, 1995 yılında İhlas Finans Kurumu ve 1996 yılında Asya Finans Kurumu ile genişleme süreci yaşamıştır. ÖFK'lerden ilk üçü yabancı sermaye ile, diğerleri ise yerli sermaye ile kurulmuştur. 2001 yılının ilk yarısında İhlas Finans Kurumunun faaliyetine son verilmesi ile ÖFK'ların sayısı beşe düşmüştür.

2002 yıl sonunda faaliyette bulunan ÖFK'ların bilanço hacmi, bankacılık sektörü ve ÖFK bilanço toplamlarının yüzde 1,8'i düzeyindedir. 1998-2002 yılları arasında ÖFK'ların şube sayısı 102'den 145'e, personel sayısı ise 2.269'dan 2.532'ye ulaşmıştır.

ÖFK'ların toplam bilanço büyüklüğü 2002 yılında reel olarak yüzde 28,1 oranında artarak 2,4 katrilyon liradan 4 katrilyon liraya yükselmiştir. Dolar bazında ise, aktif büyüklüğü 2002 yılında yüzde 47,5 oranında artarak 2,4 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

2002 yıl sonu itibarıyla ÖFK'ların toplam aktiflerinin yüzde 34,9'u TP, yüzde 65,1'i YP'den oluşurken, toplam pasiflerinin yüzde 22,9'u TP, yüzde 77,1'i ise YP cinsinden oluşmaktadır.

Tablo 2.24. ÖFK Bilançosundan Seçilmiş Kalemler

	Trilyon TL		Milyon Dolar		Nominal Değişim (%)	Reel Değişim (%)
	2001	2002	2001	2002		
Toplam Aktifler	2.365	3.962	1.643	2.424	67,5	28,1
-Kullandırılan Fonlar	1.072	2.101	745	1.285	96,0	49,8
-Takipteki Alacaklar (brüt)	334	420	232	257	25,8	-3,8
-Bankalardan Alacaklar	444	547	309	335	23,0	-6,0
-Sabit Kıymetler	225	501	157	307	122,4	70,1
Toplam Pasifler	2.365	3.962	1.643	2.424	67,5	28,1
-Toplanan Fonlar	1.917	3.206	1.332	1.961	67,2	27,8
-Özkaynaklar	203	400	141	245	96,6	50,3
Toplam Bilanço Dışı Yükümlülükler	305	799	212	489	161,8	100,1

Kaynak: BDDK

ÖFK'ların aktif kalemleri incelendiğinde, plasmanların yüzde 53'ünü kullandırılan fonlar kaleminin oluşturduğu görülmektedir. Bunu yüzde 13,8 ile bankalardan alacaklar, yüzde 12,6 ile sabit kıymetler ve yüzde 10,6 ile takipteki alacaklar izlemektedir.

ÖFK'ların kullandırılan fonlar tutarı, 2002 yılında bir önceki yıla göre reel olarak yüzde 49,8 oranında artarak 2,1 katrilyon lira seviyesinde gerçekleşmiştir. 2002 yıl sonu itibarıyla ÖFK'lar cari ve katılma hesaplarından sağladıkları fonların yüzde 70,5'ini üretim desteği sağlanması yoluyla kullandırmışlardır. Finansal kiralama yöntemi ve kar-zarara katılma yöntemiyle kullandırılan fonların toplam kullandırılan fonlar içindeki payı ise sırasıyla yüzde 21,3 ve yüzde 7,4'tür. Ayrıca, ÖFK'lar tarafından kullandırılan fonların büyük bir bölümünü oluşturan üretim desteği sağlanması amacıyla kullandırılan fonların ağırlıklı olarak yurt içi yerleşik özel kesime kısa vadeli ve yabancı para cinsinden kullandırıldığı görülmektedir.

2000 yıl sonunda ÖFK'ların 97,5 trilyon lira olan brüt takipteki alacakları, 2001 yıl sonunda 334 trilyon liraya, 2002 yıl sonunda ise 420 trilyon liraya yükselmiştir. Ayrılan karşılıklar sonrasında net takipteki alacaklar sırasıyla 47,8 trilyon lira, 224 trilyon lira ve 245 trilyon lira olarak gerçekleşmiştir.

ÖFK'ların muhabetlik anlaşmaları gereği bankalarda tutulan depoları, reel olarak yüzde 6 oranında azalarak, 2002 yıl sonunda 547 trilyon lira seviyesinde gerçekleşmiştir. Ağırlıklı olarak yabancı paradan oluşan bankalar hesabındaki artışta döviz kurlarındaki yükselmenin de etkisi olmuştur.

Bilanço içerisinde sabit kıymetler hesabının yüksekliği finansal kiralamaya konu edilen sabit kıymetlerin finansal kiralama sözleşmesi süresince kurum mülkiyetinde olmaları nedeniyle sabit kıymetler hesabında izlenmesinden kaynaklanmaktadır. Bununla birlikte, Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkındaki 4842 Sayılı Kanunun 25 inci maddesi ile 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na Finansal Kiralama İşlemlerinde Değerleme başlıklı mükerrer 290 ıncı madde ilave edilmesine yönelik düzenleme ile finansal kiralama işlemi yapan şirketlerin 1 Temmuz 2003 tarihinden başlamak üzere hesap kayıt düzenlerini 17 sayılı Uluslararası Muhasebe Standardına göre tutmaları hükme bağlanmıştır.

31 Ocak 2002 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan Yabancı Para Net Genel Pozisyon/Özkaynak Standart Oranının Bankalarca Konsolide ve Konsolide Olmayan Bazda Hesaplanmasına ve Uygulanmasına İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik ile ÖFK'lar da söz konusu yasal sınır kapsamına alınmıştır. Yabancı para net genel pozisyon açığı 20 milyon dolar olan ÖFK'ların, vadeli pozisyonu bulunmazken, yabancı para net genel pozisyon/özkaynak oranı ise yüzde 11 ile yasal sınırlar dahilindedir.

2.7.2. Pasif Yapısındaki Gelişmeler

ÖFK'ların özkaynaklar dışındaki temel kaynakları, cari hesaplar ile kar ve zarara katılma hakkı veren hesaplarda toplanan fonlardır. Cari hesaplar ve katılma hesabı şeklinde toplanan fonlar 2002 yılında reel olarak yüzde 27,8 oranında artarak 3,2 katrilyon lira olmuştur.

Toplam kaynaklar içinde toplanan fonların payı, 2001'de yüzde 81,1 iken, 2002'de yüzde 80,9'a gerilemiştir. 2002 yılında toplanan fonların yüzde 76,5'i katılma hesaplarından, yüzde 20,3'ü cari hesaplardan ve yüzde 3,1'i özel projeler için sağlanan fonlar hesaplarından oluşmaktadır. 2,4 katrilyon lira tutarındaki toplam katılma hesaplarının ise yüzde 87'sini yurt içi yerleşik yabancı para cinsinden izlenen katılma hesapları oluşturmaktadır. Toplanan fonlar vadeleri itibarıyla incelendiğinde ise bankacılık sistemine benzer şekilde kısa vadede yoğunlaştığı görülmektedir.

ÖFK'ların 2002 yılı içerisinde ödenmiş sermayelerinde gerçekleştirdikleri artışlar ile toplam özkaynakları reel olarak yüzde 50 oranında artarak yıl sonu itibarıyla 400 trilyon liraya ulaşmıştır. ÖFK'ların 2001 yıl sonunda yüzde 11,1 olan sermaye yeterliliği rasyosu, 2002 yıl sonunda yüzde 13,2 olarak gerçekleşmiştir.

2.7.3. Bilanço Dışı İşlemler

ÖFK'ların bilanço dışı yükümlülükleri, 2002 yılında reel olarak yüzde 100,1 oranında artarak 799 trilyon lira olmuştur. Bu gelişmede bilanço dışı yükümlülüklerin en önemli bölümünü (%98) oluşturan gayri nakdi fonlar kaleminin bu dönemde reel olarak yüzde 101,2 oranında artması etkili olmuştur.

Vadeli döviz alım-satım ve repo işlemleri bulunmayan ÖFK'ların 2002 yılı sonunda, bilanço dışı yükümlülüklerinin yüzde 65,8'i teminat mektuplarından, yüzde 30,1'i akreditiflerden, yüzde 1,9'u kabul kredilerinden ve yüzde 2'si ise cayılabilir taahhütlerden oluşmaktadır.

Bilanço dışı yükümlülüklerin TP ve YP kompozisyonu incelendiğinde, 2002 yılında bir önceki yıla göre önemli bir değişiklik olmamış ve 2001 yılı Aralık ayında yabancı para cinsinden bilanço dışı yükümlülüklerin payı yüzde 57,6 iken, bu oran Aralık 2002'de yüzde 52,6 olmuştur.

2.7.4. Karlılık

2002 yılında ekonomideki canlanma ve TL'nin değer kaybındaki yavaşlama ÖFK'ların gelir tablosuna olumlu yansımış ve ÖFK'ların karlılık performansı 2002 yılında iyileşme göstermiştir. 2001 yılında 24,8 trilyon lira net dönem zararı açıklayan ÖFK'lar 2002 yılında 17,3 trilyon lira kar elde etmiştir. ÖFK'ların 2002 yılında kara geçmesinin temel nedeni, kambiyo zararlarındaki azalış ve kullanılan fonlardan alınan kar paylarındaki artıştır. Karlılıktaki iyileşmeye paralel olarak, ÖFK'ların aktif karlılığı 2001 yılı sonunda yüzde -1,5 iken, 2002 yılında yüzde 0,4, özkaynak karlılığı aynı dönemler itibarıyla yüzde -12,2 ve yüzde 4,4 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 2.25. ÖFK Gelir Gider Dengesinden Seçilmiş Kalemler

	Trilyon TL		Milyon Dolar		Yüzde Değişme	
	2001	2002	2001	2002	Nominal	Reel
Kar Payı Gelirleri	274	468	191	286	70,6	30,4
-Kullanılan Fonlardan Alınan Kar Payı	273	462	190	283	69,0	29,2
Kar Payı Giderleri	106	155	74	95	46,0	11,6
-Toplanan Fonlara Ödenen Kar Payları	106	154	74	94	45,8	11,5
Net Kar Payı Geliri (Gideri)	168	313	117	192	86,0	42,2
-Kar Payı Dışındaki Gelirler	39	76	27	46	92,9	47,5
-Kar Payı Dışındaki Giderler	143	325	100	199	126,8	73,4
Diğer Kar Payı Dışı Gelirler (Giderler)	-68	-18	-47	-11	-	-
-Kambiyo Karları (Zararları) (Net)	-68	-19	-47	-11	-	-
Dönem Net Karı	-25	17	-17	11	-	-

Kaynak: BDDK

BÖLÜM 3

3. BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMUNUN FAALİYETLERİ

3.1. BDDK'nın Görev ve Yetkileri

4389 Sayılı Bankalar Kanunu ile bankaların gözetim ve denetiminde etkinliğin artırılması amacıyla oluşturulan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, daha önce Hazine Müsteşarlığı ve Merkez Bankası bünyesinde bulunan, bankacılık sektörünün gözetim ve denetiminden sorumlu birimlerini bünyesinde birleştirerek 31 Ağustos 2000 tarihinden itibaren fiilen faaliyete geçmiştir.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun Kanunla verilen temel görevleri;

Bankalar Kanununun ve ilgili diğer mevzuatın düzenlemeler de yapmak suretiyle uygulanmasını sağlamak,

Uygulamayı denetlemek ve sonuçlandırmak,

Tasarruf sahiplerinin haklarını ve bankaların düzenli ve emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye sokabilecek ve ekonomide önemli zararlar doğurabilecek her türlü işlem ve uygulamaları önlemek,

Kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak,

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunu (TMSF) idare ve temsil etmek

olarak belirlenmiştir.

BDDK, 2002 yılı içinde olağan düzenleme, denetleme ile yetkilendirme ve izin faaliyetlerinin yanı sıra, TMSF kapsamına alınan bankaların yeniden yapılandırılarak çözümlenmesi, özel bankacılık sisteminin sağlıklı bir yapıya kavuşturulması ve bankacılık sektörüne yönelik gözetim ve denetim çerçevesinin güçlendirilmesi ve uluslararası standartlarla uyumlu hale getirilmesi alanlarında çalışmalar yürütmüştür.¹⁰

3.2. BDDK'nın Faaliyetleri

3.2.1. Düzenleme

Kurum bu amaçlarını gerçekleştirmek için gerekli karar ve tedbirleri almak ve uygulamakla yükümlü ve yetkili kılınmıştır. Kurum, Kurul kararı ile Bankalar Kanununun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler ve tebliğler çıkarmaya yetkilidir. Kurul ve Kurum, yetkilerini, düzenleyici işlemler tesis ederek ve özel nitelikli kararlar alarak kullanmaktadır. Düzenleyici işlem niteliğindeki yönetmelik ve tebliğler, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulmaktadır.

2002 yılında sektörde gözetim ve denetim çerçevesini güçlendirecek, bankacılık sistemini daha etkin ve rekabetçi bir yapıya kavuşturacak, sektörün dayanıklılığını geliştirecek ve sektöre güveni kalıcı kılacak yasal ve kurumsal düzenlemelerin gerçekleştirilmesinde önemli gelişmeler kaydedilmiştir. BDDK'nın 2002 yılında gerçekleştirmiş olduğu düzenleme faaliyetlerine, 4743 sayılı Kanun ile 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nda yapılan değişiklikler ve bu değişiklikler doğrultusunda yapılan düzenlemeler bu bölümde incelenmektedir.

¹⁰ BDDK'nın bankacılık sektörünün yeniden yapılandırılması ile ilgili faaliyetleri "Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı-Gelişme Rapor"larında kapsamlı bir şekilde değerlendirilmekte ve kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

A) 4743 Sayılı Kanun Uyarınca Yapılan Düzenlemeler

31 Ocak 2002 tarih ve 24657 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 4743 sayılı “Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”un 6 ncı maddesi ile 4389 sayılı Bankalar Kanunu’nun çeşitli maddelerinde değişiklikler yapılmış ve Kanuna Geçici 4 üncü madde eklenmiştir.

Söz konusu madde kapsamında, yaşanan krizler nedeniyle mali bünyeleri ve karlılık performansları zayıflayan, Türkiye’de kurulu mevduat toplamaya yetkili özel sermayeli bankaların daha sağlıklı bir yapıya kavuşturulması amacıyla “Banka Sermayelerinin Güçlendirilmesi Programı” uygulamaya konulmuştur. Bu program kapsamında aşağıda belirtilen düzenlemeler gerçekleştirilmiştir.

- *Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programının Uygulama Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelik:* 1 Şubat 2002 tarihinde yayımlanan Yönetmelik ile yeniden yapılandırma programı kapsamında yapılacak sermaye desteği programına ilişkin işlemlere açıklık getirilmiştir. Bu çerçevede, Türkiye’de kurulu mevduat kabulüne yetkili özel sermayeli bankaların, 4389 sayılı Bankalar Kanunu’na 4743 sayılı Kanun ile eklenen Geçici 4 üncü madde uyarınca yapılacak genel kurul toplantısına, sermaye azaltım ve artırımına, Kurum tarafından yapılacak değerlendirme sonucunda alınacak tedbirlere, sermaye artırımına konu hisselerin devir sürelerine, hisse senedine dönüştürülebilir tahvil ihracına ve bu tahvillerin hisse senedine dönüştürülmesine, TMSF’ce edinilen banka hisselerinin satışına ve sermaye benzeri kredilerin sermayeye dönüştürülmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. 12 Haziran 2002 tarihinde Yönetmeliğin çeşitli maddelerinde değişiklik yapılmıştır.

- *4389 Sayılı Bankalar Kanununun Geçici 4 üncü Maddesi Uyarınca Yapılacak Özel Bağımsız Denetimin Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelik:* 1 Şubat 2002 tarihinde yayımlanan Yönetmelik, bankacılık sisteminde güven ve istikrarı korumak ve ekonomik krizin bankaların sermayeleri üzerindeki olumsuz etkilerini bertaraf etmek amacıyla, Türkiye’de kurulu mevduat kabulüne yetkili özel sermayeli bankaların; krediler ve diğer alacaklar için ayrılması gereken karşılıklardan, kur değişimlerinden veya diğer faaliyetlerinden kaynaklanan zararlarının belirlenmesi suretiyle mali durumlarını yansıtan konsolide ve konsolide olmayan mali tablolarının hazırlanmasını ve konsolide ve konsolide olmayan sermaye yeterliliği standart oranlarının tespitini sağlamak amacıyla ilgili mevzuata göre yetkilendirilen bağımsız denetim şirketlerince Geçici 4 üncü maddeye istinaden bilanço tarihinden sonra mali tabloları etkileyebilecek hususlar da dikkate alınmak suretiyle, 31 Aralık 2001 bilanço tarihi itibarıyla düzenlenen mali tablolar esas alınarak denetlenmesine ve düzenlenen bağımsız denetim raporlarının bağımsız denetim ilke ve esaslarına uygunluk bakımından Kurumca belirlenecek ikinci bir bağımsız denetim kuruluşu tarafından incelenmesine ilişkin esas ve usulleri belirlemektedir. Bu Yönetmeliğin enflasyon muhasebesiyle ilgili maddeleri ve diğer bazı maddelerinde 2 Mart 2002, birinci kuruluşça yapılacak denetimin kapsamı hakkındaki maddesinde ise 29 Mart 2002 tarihinde değişiklik yapılmıştır.

- *4389 Sayılı Bankalar Kanununun Geçici 4 üncü Maddesi Uyarınca Yapılacak İkinci Bağımsız Denetimin Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelik:* Yönetmelik birinci bağımsız denetim raporlarının bağımsız denetim ilke ve esaslarına uygunluk bakımından ikinci bir bağımsız denetim kuruluşu tarafından incelenmesi ve ikinci bağımsız denetim kuruluşlarının Kurumca tespitine ilişkin esas ve usullerin belirlenmesi amacıyla 27 Mart 2002 tarihinde yayımlanmıştır. Bu Yönetmeliğin ikinci kuruluşun belirlenmesine ilişkin 5 inci maddesi 29 Mart 2002 tarihinde değiştirilmiştir.

- *Mevduat Kabulüne Yetkili Özel Sermayeli Bankaların Ara Dönem Mali Tablolarının Düzenlenmesine ve Yayımlanmasına İlişkin Yönetmelik:* 20 Haziran 2002 tarihinde yayımlanan Yönetmelik Bankalar Kanunu’nun Geçici 4 üncü maddesi kapsamına dahil mevduat kabulüne yetkili özel sermayeli bankaların 1 Ocak 2002 tarihi ile 1 Temmuz 2002 tarihi arasında düzenleyecekleri ara dönem mali tabloların düzenlenmesine ve yayımlanmasına ilişkin esas ve usulleri belirlemiştir.

4743 sayılı Kanun uyarınca yapılan düzenlemeler çerçevesinde ayrıca, mali sektöre olan borçların yeniden yapılandırılması ve sorunlu varlıkların çözümlenmesi amacıyla aşağıda belirtilen iki düzenleme yürürlüğe konulmuştur.

- *Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmalarının Onaylanması, Kabulü ve Uygulanmasına İlişkin Genel Şartlar Hakkında Yönetmelik:* 4743 sayılı Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 2 nci maddesine dayanılarak hazırlanan Yönetmelik 11 Nisan 2002 tarihinde yayımlanmıştır. Yönetmelik bankalar, özel finans kurumları, TMSF, tasfiye halindeki Emlak Bankası ve diğer mali kurumlarla kredi ilişkisi içinde bulunup, finansal darboğaz yaşayan borçluların 4743 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önce açılan kredilerle ilgili olarak vadeleri uzatmak, krediyi yenilemek, ilave yeni kredi vermek, anapara ve/veya faiz indirmek, faizden vazgeçmek, kredileri kısmen veya tamamen iştirake çevirmek, kredileri ayni, nakdi ya da tahsil şartına bağlı bir bedel karşılığı devir ve temlik etmek, kredileri borçlu ya da üçüncü kişilere ait ayni değerler karşılığında kısmen veya tamamen tasfiye etmek, diğer bankalarla birlikte hareket ederek protokoller yapmak gibi alınacak tedbirlerle mali kesime olan geri ödeme yükümlülüklerini yerine getirebilmelerine imkan vermek üzere Türkiye Bankalar Birliği tarafından hazırlanacak ve alacaklı kurumların yetkililerince imzalanacak Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmalarının Kurulca onaylanması, kabulü ve uygulanmasına ilişkin genel şartları belirlemektedir. Yönetmeliğin 9 uncu maddesi 13 Haziran 2002 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile değiştirilmiştir.

- *Varlık Yönetim Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmelik:* 4743 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesinin yedinci fıkrası uyarınca düzenlenen ve 1 Ekim 2002 tarihinde yayımlanan Yönetmelik ile bankalar, özel finans kurumları ve diğer mali kurumların alacakları ile diğer varlıklarının satın alınması, yeniden yapılandırılarak satılması amacıyla yönelik olarak faaliyet göstermek üzere kurulan varlık yönetim şirketlerinin kuruluş ve faaliyetlerine ilişkin esas ve usuller düzenlenmiştir.

B) Bağımsız Denetime İlişkin Düzenlemeler

- *Bağımsız Denetim İlkelerine İlişkin Yönetmelik:* Yetkili bağımsız denetim kuruluşlarınca; 4389 sayılı Bankalar Kanunu kapsamındaki bankaların ve özel finans kurumlarının hesap ve kayıtlarının anılan Kanun'un 13 üncü maddesine göre yürürlüğe konulan hesap ve kayıt düzenine ilişkin mevzuata uygunluğunun denetlenmesine ve yapılan denetim sonucunda oluşturulan görüş çerçevesinde yayımlanacak bilanço ve kar ve zarar cetvelleri ile konsolide mali tabloların onaylanmasına ilişkin esas ve usullerin belirlenmesi amacı ile Bağımsız Denetim İlkelerine İlişkin Yönetmelik 31 Ocak 2002 tarihinde yayımlanmıştır. Bu Yönetmelik ile bağımsız denetim yapılırken uyulacak ilke ve esaslar uluslararası denetim standartları ile uyumlu ve daha detaylı bir biçimde yeniden düzenlenmiştir.

- *Bağımsız Denetim Yapacak Kuruluşların Yetkilendirilmesi ve Yetkilerinin Geçici veya Sürekli Olarak Kaldırılması Hakkında Yönetmelik:* Bankalar ve özel finans kurumlarınca yayımlanacak bilanço ile kar ve zarar cetvellerini onaylayabilecek bağımsız denetim kuruluşlarının yetkilendirilmesine, yetkilerinin geçici veya sürekli olarak kaldırılmasına ilişkin esasları düzenleyen Yönetmelik 31 Ocak 2002 tarihinde yayımlanmıştır. Yönetmeliğin "Yetkinin Kaldırılması" başlıklı 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan sürenin dikkate alınacağı tarihi, 21 Mart 1997 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Bankalarda Bağımsız Denetim Yapacak Kuruluşlara İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik" in yürürlüğe giriş tarihi olarak belirleyen geçici 2 nci maddesi 29 Mart 2002 tarihinde yayımlanan Yönetmelik ile yürürlükten kaldırılmıştır.

C) Standart Oranlara İlişkin Düzenlemeler

- "Yabancı Para Net Genel Pozisyon / Özkaynak" Standart Oranının Bankalarca Konsolide ve Konsolide Olmayan Bazda Hesaplanmasına ve Uygulanmasına İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik ve İlgili

Genelge: 31 Ocak 2002 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Yönetmelik ile özkaynak ve konsolide özkaynak tanımlarında Bankaların Kuruluş ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik’te yapılan değişikliklere paralellik sağlanmış ve net genel pozisyon açıklarının belirtilen sınırı aşan kısmının disponibilitate uygulamasında taahhüt olarak dikkate alınması uygulaması kaldırılmıştır. 19 Aralık 2002 tarih ve 928 sayılı Kurul Kararı ile kabul edilen Genelge ile vadeli döviz alım/satım işlemlerinin hangi durumlarda fiktif işlem sayılacağı belirlenmiştir.

- *Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik ve İlgili Genelge:* 10 Şubat 2001 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik, etkin gözetim ve denetim ihtiyacının daha iyi karşılanabilmesi amacıyla, 31 Ocak 2002 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan aynı isimli Yönetmelik ile yürürlükten kaldırılmıştır. Yürürlüğe giren yeni Yönetmelikle, bankaların opsiyon pozisyonlarından kaynaklanabilecek risklere ilişkin sermaye yükümlülüklerinin hesaplanmasına yönelik usul ve yöntemler belirlenmiş, bankalarca kullanılacak risk ölçüm modellerine ilişkin standartlara ilaveler yapılmış, bankaların sermaye yeterliliği standart oranlarının her yıl Mart, Haziran, Eylül ve Aralık aylarında kamuoyuna açıklanacağı hükmü ve bankaların özkaynaklarının hızlı kur ve fiyat hareketleri nedeniyle aşınmasını önlemek amacıyla “yapısal pozisyon” tanımı getirilmiştir. Yönetmelik, 1 Mart 2003 tarihinde, sermaye yeterliliği standart oranının hesaplanmasında yüzde 0 (sıfır) risk ağırlıklı olarak dikkate alınacak kredi kalemleri ile yüzde 50 risk ağırlıklı olarak dikkate alınacak kredi, garanti ve kefaletlere yapılan ilavelerle değiştirilmiştir. Ayrıca, Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan kur riskine esas sermaye yükümlülüğünün hesaplanmasında dikkate alınacak “Yapısal Pozisyon” uygulamasına ilişkin esas ve usulleri belirleyen Yapısal Pozisyon Uygulamasına İlişkin Genelge 2 Mayıs 2002 tarih ve 698 sayılı Kurul Kararı ile kabul edilmiştir.

D) Muhasebe Uygulamalarına İlişkin Düzenlemeler

- *Bankalarca Uygulanacak Muhasebe Standartları, Tekdüzen Hesap Planı ve İzahnamesi’nde yapılan değişiklikler:* 4389 sayılı Bankalar Kanunu’nun Geçici 2 nci maddesi uyarınca uygulanmasına devam olunan Mülga 3182 sayılı Bankalar Kanunu’na göre Türkiye Bankalar Birliği tarafından hazırlanan ve Hazine Müsteşarlığı’nın uygun görüşü ile yürürlüğe giren “Bankalarca Uygulanacak Muhasebe Standartları, Tekdüzen Hesap Planı ve İzahnamesi”nde, repo ve ters repo işlemlerinin muhasebeleştirilmesi esaslarının, uluslararası düzenlemelere uyumlu hale getirilmesi ve muhasebenin temel kavramlarından olan özün önceliği gereği bankaların risk yapılarının daha sağlıklı bir şekilde izlenebilmesi için 1 Şubat 2002 tarihinden geçerli olmak üzere 13 Aralık 2001 ve 31 Ocak 2002 tarihlerinde ilaveler ve değişiklikler yapılmıştır.

- *Muhasebe Uygulama Yönetmeliği ve ilgili tebliğler:* Bankalarca 1 Şubat 2002 tarihinden itibaren deneme mahiyetinde kullanılmaya başlanan ve Bankalar Kanunu’nun 13 üncü maddesi uyarınca bankaların hesap ve kayıt düzeninde saydamlık ve yeknesaklığın sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi, mali tabloların zamanında ve doğru bir şekilde hazırlanması, bunların bağımsız denetime tabi tutulması, raporlanması ve yayımlanmasına ilişkin ilkeleri belirleyen Muhasebe Uygulama Yönetmeliği 22 Haziran 2002 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak 1 Temmuz 2002 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik, Bankaların Kuruluş ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmeliğin 32 nci maddesinde yer alan, bankaların hazırlamakla yükümlü oldukları mali tabloların ilgili mercilere gönderilmesi ve yayımlanmasına ilişkin hükümlerin, söz konusu Yönetmeliğe aktarılması ve uygulamada tereddüt yaratan hususların açıklığa kavuşturulması amacıyla 23 Ekim 2002 tarihinde yayımlanan Yönetmelik ile değiştirilmiştir.

Muhasebe Uygulama Yönetmeliği’ne ilişkin aşağıda ayrıntılı dökümü verilen tebliğler 22 Haziran 2002 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

- 1 Sayılı Tebliğ - Finansal Araçların Muhasebeleştirilmesi Standardı,

- 2 Sayılı Tebliğ - Maddi Duran Varlıkların Muhasebeleştirilmesi Standardı,
- 3 Sayılı Tebliğ - Maddi Olmayan Duran Varlıkların Muhasebeleştirilmesi Standardı,
- 4 Sayılı Tebliğ - Kiralama İşlemlerine İlişkin Muhasebe Standardı
- 5 Sayılı Tebliğ - Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubuyla Yaptığı İşlemlerin Muhasebeleştirilmesi Standardı,
- 6 Sayılı Tebliğ - Banka Birleşme ve Devirleri ile Bankalarca İktisap Edilen Ortaklıkların Muhasebeleştirilmesi Standardı,
- 7 Sayılı Tebliğ - Varlıklardaki Değer Azalışının Muhasebeleştirilmesi Standardı,
- 8 Sayılı Tebliğ - Karşılıklar, Şarta Bağlı Yükümlülükler ve Varlıkların Muhasebeleştirilmesi Standardı,
- 9 Sayılı Tebliğ - Devlet Teşviklerinin Muhasebeleştirilmesi ve Devlet Yardımlarının Dipnotlarda Açıklanması Standardı,
- 10 Sayılı Tebliğ - Banka Çalışanlarının Haklarının Muhasebeleştirilmesi Standardı,
- 11 Sayılı Tebliğ - Kur Değişim Etkilerinin Muhasebeleştirilmesi Standardı,
- 12 Sayılı Tebliğ - Dönem Net Kar/Zararı, Temel Hatalar ve Muhasebe Politikalarında Yapılan Değişikliklerin Muhasebeleştirilmesi Standardı,
- 13 Sayılı Tebliğ - Bilanço Tarihinden Sonra Ortaya Çıkan Hususların Muhasebeleştirilmesi Standardı,
- 14 Sayılı Tebliğ - Mali Tabloların Yüksek Enflasyon Dönemlerinde Düzenlenmesine İlişkin Muhasebe Standardı,
- 15 Sayılı Tebliğ - Konsolide Mali Tabloların Düzenlenmesi, Bağlı Ortaklık, Birlikte Kontrol Edilen Ortaklık ve İştiraklerin Muhasebeleştirilmesi Standardı,
- 16 Sayılı Tebliğ - Nakit Akım Tablosunun Düzenlenmesine İlişkin Muhasebe Standardı,
- 17 Sayılı Tebliğ - Kamuya Açıklanacak Mali Tablolar İle Bunlara İlişkin Açıklama ve Dipnotlar Standardı ve
- Tekdüzen Hesap Planı ve İzahnamesi Hakkında Tebliğ.

Muhasebe Uygulama Yönetmeliğine ilişkin 14 sayılı Tebliğ 1 Temmuz 2002 tarihi, diğer tebliğler ise 1 Ekim 2002 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Ayrıca, Yönetmeliğe ilişkin 1, 2, 4, 7, 11, 12, 14 ve 17 sayılı tebliğler ile Tek Düzen Hesap Planı ve İzahnamesi Hakkında Tebliğ, 31 Aralık 2002 tarihinde yayımlanan tebliğler ile uygulamaya açıklık getirilmesi amacıyla değiştirilmiştir. Yönetmeliğin “Konsolide ve konsolide olmayan mali tabloların ilgili mercilere gönderilmesi ve yayımlanması” başlıklı 30 uncu maddesinin uygulanmasına ilişkin Genelge ise 5 Kasım 2002 tarih ve 867 sayılı Kurul Kararı ile kabul edilmiştir.

• *Bankalarca Karşılık Ayrılacak Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelikte yapılan değişiklikler ve İlgili Genelge:* Yönetmeliğin kredilerin ve diğer alacakların yeniden yapılandırılması veya yeni bir itfa planına bağlanmasına ilişkin usul ve esaslar hakkındaki hükümleri 31 Ocak 2002 tarihinde değiştirilmiştir. Söz konusu değişikliklerle kredi ve diğer alacakların yeniden yapılandırılması hakkındaki mevcut uygulama gözden geçirilerek mali sektöre olan borçların ilave kredi sağlamak suretiyle yenilenmesi veya yeniden bir itfa planına bağlanmasına ilişkin düzenlemelerin etkinliğini artırıcı esneklikler sağlanmıştır. 5 Şubat 2002 tarihinde Yönetmeliğin uygulamasına ilişkin hususlar hakkında bir

Genelge yayımlanmıştır. Söz konusu Genelge ile krediler ve diğer alacakların sınıflandırılmasına, karşılık ayrılmasına, alınacak teminatlara ve mevduat kabul etmeyen bankaların Yönetmelik hükümleri karşısındaki durumlarına açıklık getirilmiştir. Aynı Yönetmelikte 31 Aralık 2002 tarihinde yapılan değişiklikle ÖFK'larca kullanılan fonlar ve diğer alacaklar bu Yönetmelik hükümlerine tabi kılınmış ve katılma hesaplarından kullanılan fonlar ve diğer alacaklar için bu Yönetmelik hükümleri uyarınca ayrılan özel ve genel karşılıkların gider hesapları ile katılma hesaplarına, Özel Finans Kurumlarının Kuruluş ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre belirlenen kara ve zarara katılma oranlarına göre yansıtılacağı hükme bağlanmıştır. Ayrıca, Yönetmeliğe eklenen geçici madde ile Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla özel finans kurumlarınca katılma hesaplarından kullanılan fonlar ve diğer alacaklardan Bankalarca Karşılık Ayrılacak Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik hükümleri gereğince donuk alacak olarak sınıflandırılmış olanlar için ayrılması gereken karşılıkların 31 Aralık 2004 tarihine kadar ilgili hesaplara yansıtılacağı hüküm altına alınmıştır.

E) Birlik Statülerine İlişkin Düzenlemeler

- *Türkiye Bankalar Birliği Statüsü:* 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren meydana gelen değişiklikler nedeniyle ihtiyaç duyulan düzenlemelerin yapılabilmesi amacıyla hazırlanan Türkiye Bankalar Birliği Statüsü 4 Temmuz 2002 tarih ve 757 sayılı Kurul Kararı ile onaylanarak Bakanlar Kuruluna öneride bulunmak üzere ilgili Devlet Bakanlığına gönderilmiştir. Söz konusu Statü, 2002/4597 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kabul edilip 29 Ağustos 2002 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Söz konusu Statünün yürürlüğe girmesi ile bu tarihe kadar uygulanmakta olan Türkiye Bankalar Birliği Statüsüne ilişkin 5 Aralık 1985 tarih ve 85/10145 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı yürürlükten kaldırılmıştır.

F) Kuruluş ve Faaliyet Esaslarına İlişkin Düzenlemeler

- *Bankaların Kuruluş ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik'te yapılan değişiklikler:*
 - *Özkaynak tanımında yapılan değişiklikler:* 31 Ocak 2002 tarihinde yapılan değişiklikle uluslararası düzenlemelere uyum sağlamak amacıyla, özkaynak tanımı değiştirilerek, genel kredi karşılığının netleştirme yapılmaksızın katkı sermayeye ilave edilmesi hükmü getirilmiş ve sermayeden indirilecek değerlere tüm mali kurumlara yapılan sermaye katılımları dahil edilmiştir. Böylece, sistemde tek bir özkaynak tanımının yerleşmesi sağlanarak, gerek kredi sınırlarının hesabında gerekse mali bünyeye dair oranların uygulanmasında aynı özkaynak tanımının esas alınması temin edilmiştir.
 - *Kıyı bankacılığı ile ilgili olarak yapılan değişiklikler:* Yurt dışı kıyı bankacılığı faaliyetlerinin yapısının ve ana kuruluş ile bağlantılarının değerlendirilebilmesine, bu hususların düzenleme altına alınmasına, denetlenmesine ve bu faaliyetlere ilişkin doğru bilgiye ulaşılabilmesine ilişkin esaslar 9 Temmuz 2002 tarihi itibarıyla Yönetmeliğe eklenmiştir.
 - *Dolaylı kredi ve iştirak tanımlarına ilişkin olarak yapılan değişiklikler:* Banka için risk grubu oluşturan gerçek ve tüzel kişilerin belirlenmesinde birden fazla ortaklıkta yönetim kurulu başkanı veya üyesi olarak (genel müdür sıfatı taşıyanlar da dahil) görev yapanlar bakımından aynı risk grubuna dahil edilecek gerçek ve tüzel kişilerin tespitine ilişkin esaslar 9 Temmuz 2002 tarihi itibarıyla Yönetmeliğe eklenmiştir.
 - *Mali tabloların yayımlanması ve ilgili mercilere gönderilmesi hususunda yapılan değişiklikler:* Söz konusu Yönetmelikte 23 Ekim 2002 tarihinde, bankaların hazırlamakla yükümlü oldukları mali tabloların ilgili mercilere gönderilmesi ve yayımlanmasına ilişkin hükümlerin konuya ilişkin ana düzenleme niteliğinde olan Muhasebe Uygulama Yönetmeliğine aktarılması amacıyla değişiklik yapılmıştır.

- *Diğer hususlarda yapılan değişiklikler:* Bankaların yönetim kurulu başkan ve üyelerine kredi kartı ile kullanılabilecekleri miktarın artırılmasına, banka kuruluşları ile hisse devirlerinde Kurumumuza yapılacak başvurularda verilmesi gereken belgelerin değiştirilmesine, banka genel müdür ve yardımcıları ile ilgili bildirimleri düzenleyen maddenin bankanın yönetim kurulu üyelerini de kapsayacak şekilde değiştirilmesine, kıyı bankacılığı bölgelerinde bulunan banka şubelerinin bilanço büyüklüklerini sınırlandıran madde hükmü ile bankaların kendi aralarındaki, kredi sınırlamalarına tabi olmayan işlemlere ilişkin madde hükmünün yeniden düzenlenmesine imkan veren değişiklikler 23 Ekim 2002 tarihinde yapılmıştır.

- *Özel Finans Kurumlarının Kuruluş ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik'te yapılan değişiklikler:* Bankalar Kanunu'nun, özel finans kurumları ile bankaların tabi bulundukları ortak hükümlerinin uygulanmasında yeknesaklık sağlanması amacıyla, Bankaların Kuruluş ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik'te yapılan değişiklikler doğrultusunda Özel Finans Kurumlarının Kuruluş ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik'te çeşitli değişiklikler yapılmıştır. Bu çerçevede;

- Yönetmeliğin özkaynak ve konsolide özkaynak tanımına yer veren 4 üncü maddesi ile bazı maddeleri 7 Mart 2002 tarihinde değiştirilmiştir.
- 31 Aralık 2002 tarihinde yayımlanan yönetmelik ile özel finans kurumlarının hazırlamakla yükümlü oldukları mali tabloların ilgili mercilere gönderilmesi ve yayımlanmasına ilişkin hükümler, özel finans kurumlarının kuruluşları ile hisse devirlerinde Kurumumuza yapılacak başvurularda verilmesi gereken belgeler ile özel finans kurumlarının yönetim kurulu başkan ve üyelerine kredi kartı ile kullanılabilecekleri miktar, özel finans kurumu genel müdür ve yardımcıları ile ilgili bildirimleri düzenleyen madde ile özel finans kurumlarının kendi aralarındaki, kredi sınırlamalarına tabi olmayan işlemlere ilişkin madde değiştirilmiştir.

G) Bankaların Birleşme ve Devirlerine İlişkin Düzenlemeler

- *Bankaların Birleşme ve Devirleri Hakkında Yönetmelik'te yapılan değişiklik:* Yönetmeliğin bankalar arasında meydana gelecek birleşme ve devirlere ilişkin çeşitli teşviklere yer veren 18 inci maddesi, söz konusu teşviklerin sadece mevduat kabulüne yetkili bankalar için uygulanabilmesine imkan verecek şekilde 5 Ekim 2002 tarihinde değiştirilmiştir.

H) Fon Uygulamalarına İlişkin Düzenlemeler

- *Özel Finans Kurumları Özel Cari ve Katılma Hesapları Güvence Fonu Yönetmeliği:* Yönetmelik, özel finans kurumlarında gerçek kişiler adına açılan özel cari hesaplarda ve katılma hesaplarında toplanan fonların güvence altına alınması için 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 20 nci maddesinin altıncı fıkrası uyarınca Özel Finans Kurumları Birliği bünyesinde oluşturulan "Güvence Fonu"nın yönetimini, işleyişini, denetimini ve güvencenin esaslarını düzenlemek üzere Birlik tarafından 18 Eylül 2002 tarihinde yayımlanmıştır.

- 31 Mayıs 2000 tarih ve 2000/682 sayılı "Sigortaya Tabi Tasarruf Mevduatı ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nca Tahsil Olunacak Primler Hakkında Karar"ın Bazı Maddelerinin Uygulanmasına İlişkin Kurul Kararı: Söz konusu Kurul Kararı Bakanlar Kurulunun 31 Mayıs 2000 tarih ve 2000/682 sayılı "Sigortaya Tabi Tasarruf Mevduatı ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nca Tahsil Olunacak Primler Hakkında Kararı'nın uygulamasının bankalara getirmiş olduğu yüklerin azaltılmasını ve riske dayalı prim sistemine geçilmesini sağlamak amacıyla 14 Mayıs 2003 tarihinde kabul edilmiştir.

Devam Etmekte Olan Düzenleme Çalışmaları

- *Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu Tasarısı Taslağı:* Bankalarca çıkarılan kredi kartları ve banka kartları ile kart çıkarma yetkisine sahip kuruluşlarca çıkarılan kredi kartlarının kullanımına ilişkin esasları, kredi kartı ve banka kartı kullanıcıları ile bankalar, kart çıkarma veya üye işyeri anlaşması yapma faaliyetinde bulunan kuruluşlar ve kartlı sisteme dahil olmak üzere kendileriyle üye işyeri anlaşması yapılan üye işyerlerinin bu kartların verilmesi ve kullanımından doğan hak ve yükümlülükleri ile kart çıkaracak veya üye işyeri anlaşması yapacak kuruluşların faaliyet esaslarını düzenleme amacını taşıyan “Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu Tasarısı Taslağı” ilgili Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığına gönderilmiştir.

- *Mikro Finansman Kuruluşları Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı:* Mikro girişimcilere finansman sağlamak amacıyla kurulacak mikro finansman kuruluşlarının kuruluş, yönetim, çalışma, tasfiye ve denetlenmelerine ilişkin esasları düzenleyen “Mikro Finansman Kuruluşları Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı” ilgili Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığına gönderilmiştir.

3.2.2. Denetleme ve Uygulama

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun denetleme faaliyetleri, bankaların uzaktan gözetimi, yerinde denetim ve gerekli tedbirlerin zamanında alınarak uygulamaya konulması olmak üzere üç temel bileşenden oluşmaktadır.

Uzaktan Gözetim

Uzaktan gözetim işlevi yerine getirilirken kullanılan temel kaynaklar; Gözetim Form Paketi, Günlük Raporlama Seti, Piyasa Riski Raporlama Seti aracılığıyla edinilen periyodik veriler; periyodik olmayan veriler, Bankalar Yeminli Murakıpları tarafından hazırlanan yerinde denetim raporları, bağımsız denetim raporları ve Kurumun diğer birimlerinden sağlanan bilgilerdir.

2002 yılı içerisinde mevzuat değişikliklerine uyum, uzaktan gözetim gereksinimlerini karşılama ve karar verme süreçlerine süratle cevap verebilmek amacıyla;

- Bankaların mali durumlarının ve Bankalar Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde uymak zorunda olduğu sınırlamaların takibine yönelik, haftalık, aylık ve üç aylık formlardan oluşan “Gözetim Form Paketi”;
- Sistemdeki likidite durumu, nakit hareketleri ve emanet kıymet bilgilerinin yakından izlenmesi ve gerekli önlemlerin zamanında alınabilmesi amacıyla alınan günlük verileri içeren “Günlük Raporlama Seti”;
- Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik çerçevesinde, faiz oranı, kur ve hisse senedi pozisyon risklerinin ve bu risklere ilişkin sermaye gereksinimlerinin izlenmesi amacıyla hazırlanan “Piyasa Riski Raporlama Seti”

revize edilmiştir. “Gözetim Form Paketi”nin Aralık 2002’den başlamak üzere bankalarca doğrudan Kurumumuz veri tabanına gönderilmesi sağlanmıştır.

2002 yılında gerçekleştirilen uzaktan gözetim faaliyetleri şunlardır:

- Banka ve ÖFK’ların, Bankalar Kanunu’na ve ilgili mevzuata uyumunun, likidite durumlarının, sermaye yeterliliği rasyolarının, yabancı para pozisyonlarının günlük, haftalık, aylık ve üç aylık dönemler itibarıyla konsolide ve/veya konsolide olmayan bazda takip edilmesi ve raporlanması,
- Banka ve ÖFK’ların likidite ve fon yönetimi, özkaynak yeterliliği, aktif niteliği ve gelir-gider dengesi ve karlılık durumlarının analiz edildiği banka/ÖFK bazında aylık ve üçer aylık dönemler itibarıyla “Mali Durum Tespit Raporları”nın hazırlanması,

Veri Tabanı Tesisi ve Analitik Süreçlerin Geliştirilmesi Projesi

Veri sistemlerindeki değişiklikler ve karar alma süreçlerini olumsuz etkileyen bilgi kaynaklarındaki bazı sorunlar, BDDK'nın kendi veri tabanını ve gözetim altyapısını oluşturmaya zorunlu hale getirmiştir. 2002 yılı Ekim ayı başında Kurum veri tabanının ve analitik süreçlerinin tesis edilmesi ve geliştirilmesi ile ilgili "Veri Tabanı Tesisi ve Analitik Süreçlerin Geliştirilmesi Projesi" başlatılmıştır.

Söz konusu proje,

- Veri Setinin Yenileştirilmesi ve Teknik Altyapısının Hazırlanarak Bankalara Gönderilmesi,
- Analitik Süreçlerin Hazırlanması,
- Uygulama, Devamlı Takip ve Geliştirme başlıklarını içeren 3 temel aşamadan oluşmaktadır.

Veri Setinin Yenileştirilmesi ve Teknik Altyapısının Hazırlanarak Bankalara Gönderilmesi:

Projenin temel altyapı hazırlıklarını ve uygulamaya geçişin ön koşulunu oluşturan I. Aşama tamamlanmış ve bankalar 10 Mart 2003 den itibaren Bankalar Gözetim Raporlama Seti tablolarını doğrudan Kurumumuz veri tabanına tesis edilen BDDK-BVTS sistemi kanalıyla göndermeye başlamışlardır. Bu aşamada gerçekleştirilen faaliyetleri şunlardır:

- Kurumumuz birimlerinin çalışmalarında temel bilgi kaynağı olarak başvurulması planlanan ve başta Bankalar Gözetim Sistemi Raporlama Paketi olmak üzere (konsolide ve konsolide olmayan bazda) Piyasa Riski Raporlama Seti, Günlük Raporlama Seti gibi Kurum veri tabanının ana girdileri, denetim ve gözetim gereksinimleri, mevzuat değişiklikleri ve ilgili dairelerden gelen görüş ve öneriler dikkate alınarak gözden geçirilmiştir.
- Söz konusu bilgilerin bankalar tarafından BDDK'ya gönderilmesine yönelik İnternet tabanlı, veri doğrulama fonksiyonunun önemli bir bölümünün bankalarca gerçekleştirilebildiği bir bilgisayar altyapısı geliştirilmiştir.
- Yeni tablo setlerine ilişkin formlar ve açıklamaları ile teknik koşulları içeren dokümanlar hem yazı ekinde gönderilmiş hem de sayısal kopyaları yalnızca bankaların erişebilecekleri özel İnternet sayfasında erişime açılmıştır.
- 19 Şubat 2003 tarihinde TBB'de tüm bankaların katılımıyla bir toplantı düzenlenmiş, daha önceki yazılı duyurulara ilave olarak burada yapılan sunuş ve örneklerle bankalar detaylı olarak bilgilendirilmiş, olası tereddütler giderilmiş ve uygulamaya hazırlanmaları sağlanmıştır.

Analitik Süreçlerin Hazırlanması:

Analitik süreçlerin hazırlanması ve geliştirilmesine yönelik II. Aşama çalışmalarına başlanmış olup, 2003 yılı sonuna kadar tamamlanması düşünülmektedir. Bu aşamada, rapor setlerinden yararlanacak tüm kullanıcı birimlerin katılımıyla analiz süreçlerini etkinleştirmeye ve Kurum gereksinimlerini karşılayacak ürünler geliştirilmeye yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.

Uygulama, Devamlı Takip ve Geliştirme

Piyasa dinamikleri ve mevzuat başta olmak üzere pek çok bakımdan oldukça dalgalı sayılabilecek bir ortamda faaliyet gösteren bankalar ve Kurumumuzun, gündemi süratle yakalayabilecek ve değişimlere kolayca uyum sağlayabilecek tarzda tasarlanan sistemin, uygulama, devamlı takip ve geliştirmeye odaklanmış III. Aşama ile sürdürülebilirliğinin sağlanması hedeflenmektedir.

Veri Tabanı Tesisi ve Analitik Süreçlerin Geliştirilmesi Projesinde yer alan faaliyetlerin etkin bir şekilde hayata geçirilebilmesi ve diğer birimlerin asli fonksiyonlarında yoğunlaşmalarının sağlanması bakımından, BDDK'nın organizasyonel yapısı içinde "Veri Yönetimi ve Analiz Teknikleri Dairesi" adı altında ayrı bir birim kurulması kararlaştırılmıştır. Veri Yönetimi ve Analiz Teknikleri Dairesi ile birlikte Kurumumuzda; bilgi ihtiyacının tespit edilmesi, bunların biçim ve içeriklerinin tasarlanması, kalite süreçlerinin belirlenmesi, bu bilgilerin kuruluşlardan belirli bir zamanda temin edilmesi, kalite kontrol süreçlerinden geçirilerek yeniden üretilmesi, analiz edilmesi, ilgililere sunulması, paylaşımın yaygınlaştırılması, etkin bir veri tabanında saklanması, korunması, süreçlerinin daha iyi işler hale getirilmesi beklenmektedir.

- Türk bankacılık sektörünün, banka/ÖFK bazında rasyoların kullanılması suretiyle performans analizinin yapılması ve bunların dahil oldukları gruplar içerisinde derecelendirmesinin yapıldığı "Bankacılık Sektörü Performans Analiz Raporu"nun hazırlanması,

- Farklı senaryo analizleri çerçevesinde bankacılık sektörünün ve tek tek bankaların kırılganlık düzeyinin incelendiği stres testi çalışmalarının hazırlanması,
- Banka sahibi gruplara hem kendi bankaları hem de diğer bankalar tarafından kullanılan kredilerin incelendiği “grup riskleri” raporlarının hazırlanması,
- Bankaların ülkeler itibarıyla risklerinin incelendiği bankacılık sektörü ülke riskleri raporlarının hazırlanması,
- Bankacılık sektöründeki potansiyel sorunlu kredilerin tespit edilmesi ve sektördeki kredilerin analizine ilişkin “bankacılık sektörü kredi analizi raporları”nın hazırlanması,
- Türkiye’de kurulu bankaların yurt dışı organizasyonlarına (yurt dışı şube ve iştirakler) ve mali büyüklüklerine ilişkin raporların hazırlanması.

Yerinde Denetim

BDDK bünyesi içinde yerinde denetim işlevi Bankalar Yeminli Murakıpları tarafından yerine getirilmektedir. Yerinde denetim faaliyetleri, Ocak ayından itibaren uygulamaya konulan yıllık çalışma programları ile yürütülmektedir. Yıllık çalışma programına alınan konular ve denetlenecek birimler bir takvim dahilinde, Murakıp ve Murakıp Yardımcılarına tevzi edilmekte; düzenlenen rapor, mütalaa, araştırma ve etüd sonuçları değerlendirildikten sonra ilgili birimlere intikal ettirilmektedir.

Yerinde denetim faaliyetleri; mali bünye analizi, mevzuat denetimi, ihbar ve şikayet incelemeleri ile Kurumun görev ve yetki alanına giren konulara ilişkin inceleme ve araştırmalar yapmak ve görüş bildirmek alanlarında yoğunlaşmaktadır. Bu çerçevede, 2002 yılı içerisinde Türk Bankacılık Sistemi’ndeki 61 bankadan 50 banka ile 5 özel finans kurumunda denetim ve araştırma faaliyetinde bulunulmuştur. İnceleme yapılan bankaların 2001 yılı bilanço büyüklükleri itibarıyla sistem içindeki payı yüzde 98’dir.

2002 yılında, mali bünye incelemelerinin yanı sıra, mevzuatın tatbikine ilişkin çeşitli uygulamalar dolayısıyla toplam 243 adet rapor düzenlenerek ilgili birimlere intikal ettirilmiştir.

Tablo 3.1. İnceleme ve Araştırma Sonucunda Düzenlenen Raporlar (2002 Yılı)

	Rapor Sayısı
Mali Bünye Analizi	74
Mevzuat	107
Görev Zararı	5
Vergi	10
İhbar ve Şikayet	21
Diğer (Araştırma, etüd vb.)	26
Toplam	243

Bankaların genel müdürlük ve şubelerinde yapılan incelemelerde vergi kaybına neden olan işlemlerle ilgili olarak tespit edilen hususlara ilişkin, 2002 yılında 10 adet rapor düzenlenmiş ve kayba uğratılan tutarların tahsili amacıyla ilgili mercilere gönderilmiştir.

Tablo 3.2. Düzenlenen Vergi ve Fon Raporları

Vergi Türü	Matrah Farkı (Milyar TL)	Vergi ve Fon (Milyar TL)
BSMV	278.353	13.918
Damga Vergisi	301.211	2.258
Kurumlar Vergisi	579.998	130
Kurumlar Vergisi Üzerinden Ödenmesi Gereken Fon Payı	130	13
Toplam	1.159.692	16.319

Bankalarda yapılan incelemeler ve bunun sonucunda rapora bağlanan hususlar dışında aşağıdaki denetimler ve incelemeler de Bankalar Yeminli Mukarıpları tarafından 2002 yılında gerçekleştirilmiştir:

- Ana-banka mali bünyesinin daha açık ortaya konulabilmesi amacıyla Hollanda, İrlanda, İngiltere, Almanya ve Kazakistan’da faaliyet gösteren Türkiye’deki bankaların 29 adet şube ve iştirakinin incelenmesi.
- Bankaların sermaye artırımına ilişkin incelemeler.
- Devlet Denetleme Kurumu bünyesinde uzman sıfatıyla yapılan incelemeler.
- Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) bünyesinde 4208 sayılı “Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun” kapsamında ilgili Bakan onayıyla yapılan incelemeler.
- Kamu kurum ve kuruluşları ile savcılıkların talebi üzerine ilgi alanlarına giren gerçek ve tüzel kişilerin bankalardaki parasal hareketlerinin incelenmesi.
- Başkanlık onayı ve/veya Kurul Kararları uyarınca TMSF bünyesindeki iştiraklerin satışı sürecine ilişkin 3 alıcı kuruluşun mali bünyelerinin incelenmesi

Değerlendirme ve Uygulama

Denetleme sürecinin üçüncü evresini oluşturan değerlendirme ve uygulama aşamasında, gözetim ve denetim biriminden gelen bilgiler ilgili birimler tarafından değerlendirilerek, bankaların alması gereken tedbirler belirlenmekte, söz konusu tedbirler bankalara iletilerek talimatların gereğinin yapılması yakından izlenmektedir. Ayrıca, yaşanan krizlerin etkisiyle mali bünyeleri ve karlılık performansları olumsuz etkilenen özel bankaların daha sağlıklı ve uluslararası ölçekte rekabet edebilir bir yapıya kavuşturulması çerçevesinde, 4389 sayılı Bankalar Kanunu’na 4743 sayılı Kanun ile eklenen Geçici 4 üncü madde uyarınca uygulamaya konulan yeniden sermayelendirme programı kapsamındaki 25 özel banka nezdinde üçlü denetimler yapılarak söz konusu bankaların 31 Aralık 2001 tarih itibarıyla gerçek mali durumunu ortaya koyan raporlar hazırlanmış ve yapılan değerlendirmeler neticesinde, Vakıflar Bankası, Pamukbank ve Şekerbank’ın sermaye ihtiyaçları bulunduğu tespit edilmiştir.

Sermaye açığı tespit edilen Vakıflar Bankası, sermaye yeterliliği standart rasyosunu yüzde 9’a ulaştıracak miktarda sermaye benzeri kredi talep etmiş, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun 8 Ağustos 2002 tarih ve 774 sayılı Kararı ile TMSF tarafından 213.344 milyar lira tutarında sermaye benzeri kredinin Bankaya tahsis edilmesi uygun görülmüş ve gerekli işlemler 26 Ağustos 2002 tarihi itibarıyla tamamlanmıştır.

Şekerbank’ın sermaye ihtiyacı 28.897 milyar lira olarak tespit edilmiş, 8 Ağustos 2002 tarihli olağanüstü genel kurul toplantısında Kanunun amir hükmü gereği Banka sermayesinin 100 trilyon liradan 45.282 milyar liraya düşürülmesine, daha sonra da ortaklar tarafından nakden karşılanmak üzere 76 trilyon liraya çıkarılmasına karar verilmiştir. Sermaye artırım süreci Eylül 2002 itibarıyla tamamlanmıştır.

Gerçekleştirilen üçlü denetimler sonucunda, 31 Aralık 2001 tarihi itibarıyla yaklaşık 2 milyar dolar tutarında sermaye açığı olduğu tespit edilen Pamukbank’ın yönetim ve denetimi, Kurulun 18 Haziran 2002 gün ve 742 sayılı kararı ile 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarına istinaden Fona devredilmiştir. Öte yandan anılan Kanunun 8 inci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendi uyarınca Yapı ve Kredi Bankası’nın bir kısım hisselerinin temettü hariç ortaklık hakları da TMSF tarafından kullanılmaya başlanmıştır. Buna karşılık, hakim ortakları tarafından Pamukbank’ın TSMF’ye devrine ilişkin kararın iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle açılan dava Danıştay 10 uncu Dairesi tarafından reddedilmiş,

ancak hakim ortaklarca konuya ilişkin olarak yapılan itiraz Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu tarafından kabul edilerek, dava konusu işlemin yürütülmesinin durdurulmasına karar verilmiştir.

Kurul tarafından Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunun yürütmeyi durdurma kararı çerçevesinde Pamukbank'ın ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi sahiplerine iade edilmiştir. Öte yandan, Çukurova Grubunun Pamukbank ile Yapı ve Kredi Bankası'ndan kullandığı kredilerin yeniden yapılandırılmasına ve Yapı ve Kredi Bankası'nın mülkiyet sorununun çözümüne ilişkin olarak Kurumumuz ve TMSF yetkilileri ile Çukurova Grubu temsilcileri arasında sürdürülen görüşmeler neticesinde, 31 Ocak 2003 tarihinde bir sözleşme imzalanmıştır.

Anılan sözleşme hükümleri uyarınca Pamukbank'ın hakim ortakları Danıştay 10 uncu Dairesi nezdinde açmış oldukları davadan feragat etmiş, dolayısıyla, Banka TMSF'nin mülkiyetinde kalmış; ayrıca Çukurova Grubunun Pamukbank ve diğer TMSF bankaları nezdindeki borçları yeniden yapılandırılmıştır.

Mali bünyesi bozulan ve bankacılık işlemleri yapma izni 9 Temmuz 2001 tarihinde kaldırılmış olan Okan Yatırım Bankası tarafından Kurumumuz aleyhine açılan dava sonucunda Danıştay 10 uncu Dairesinin verdiği yürütmeyi durdurma kararına Kurumumuzca yapılan itiraz, Danıştay Dava Daireleri Genel Kurulunun 15 Mart 2002 tarihli kararı ile kabul edilmiş ve bunun üzerine Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun 24 Nisan 2002 tarih ve 690 sayılı kararı ile Bankanın tasfiye halinde anonim şirkete dönüşmesine ilişkin işlemin yürütülmesinin devamına karar verilmiştir.

Milli Aydın Bankası'nın TMSF'ye devrine ilişkin işlem Danıştay 10 uncu Dairesinin 23 Kasım 2001 tarihli kararı ile durdurulmuş ve yargılama süreci tamamlanıncaya kadar Banka hakkında tesis edilen işlem geri alınmıştır. Yargılama sonucunda, Danıştay 10 uncu Dairesi tarafından Banka hakkında idarece tesis edilen işlemlerin hukuka uygun olduğu sonucuna varılmış ve Bankanın temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetiminin TMSF'ye devredilmesi işleminin devam ettirilmesi 23 Mayıs 2002 tarih ve 710 sayılı Kurul Kararı ile uygun görülmüştür.

Diğer taraftan, mevzuat raporları ve diğer veriler ışığında sorumlulukları tespit edilen kişiler hakkında toplam 35 adet suç duyurusunda bulunulmuş, 17 adet idari para cezası uygulanmış, Bankalar Kanununun 9 uncu maddesinin beşinci fıkrası uyarınca 45 kişinin bankalarda imza yetkili personel olarak çalıştırılması geçici olarak yasaklanmış, önceki dönemlerde imza yetkili personel olarak çalıştırılması geçici olarak yasaklanmış olan 3 yöneticinin imza yetkileri ise iade edilmiştir.

2002 yılı içerisinde BDDK aleyhine toplam 66 adet hukuk davası açılmıştır. Ayrıca, 2002 yılında Ceza Mahkemelerinde açılmış toplam 91 adet derdest ceza davası bulunmaktadır. 2002 yılı itibarıyla kesin olarak hükme bağlanan 15 adet dosyadan üçü hukuk, yedi tanesi ceza davalarına, beş tanesi ise idare davaya ilişkindir.

3.2.3. Kuruluş, Yetkilendirme ve İzin

BDDK tarafından yürütülen kuruluş, yetkilendirme ve izin faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilen işlemler aşağıda özetlenmektedir¹¹:

1. Bankaların kuruluşları ve faaliyete geçmelerine ilişkin izin işlemleri yürütülmektedir.
2. *Hisse devir izni*: Bir kişinin doğrudan ve dolaylı olarak banka sermayesinin yüzde 10'unu ve daha fazlasını temsil eden payları edinmesine ve bir ortağa ait payların banka sermayesinin Kanunda belirtilen oranlar çerçevesinde değişimine neden olacak hisse devirlerinin gerçekleşmesine, banka sermayesinin yüzde 10 veya daha fazlasına sahip olan tüzel kişilerin

¹¹ Bu kısımda yer alan kuruluş, yetkilendirme ve izin işlemleri, 4389 sayılı Bankalar Kanununun tabi oldukları hükümleri çerçevesinde özel finans kurumları ile ilgili olarak da uygulanmaktadır.

ortaklık yapılarında Kanunda belirtilen oranlar ve esaslar dahilinde oluşan değişikliklere ve yurtdışında kurulu banka veya mali kurumların Türkiye’de kurulu bir bankanın hisselerini devralmalarına ilişkin olarak izin verilmektedir.

3. *Birleşme ve devir izni:* Türkiye’de faaliyette bulunan bankalardan birinin diğer bir veya birkaç banka ile birleşmesi veya bütün borç, alacak ve mevduatını Türkiye’de faaliyette bulunan diğer bir bankaya devretmesine ilişkin izin verilmektedir.
4. *Şube ve temsilcilik açma izni:* Türkiye’de faaliyette bulunan bankaların yurt içinde şube açmaları ile ilgili talepleri değerlendirilmekte ve Türkiye’de kurulu bankaların yurt dışında şube veya temsilcilik açmaları, ortaklık kurmaları veya kurulmuş ortaklıklara katılmalarına ilişkin izin verilmektedir. Bu kapsamda ayrıca, yurt dışında kurulu bankaların Türkiye’de temsilcilik açmalarına ilişkin izin verilmektedir.
5. *İştiraklere ilişkin izin:* Bankaların yurtdışında yeni iştirak edinmelerine ilişkin talepler değerlendirilerek gerekli izinler verilmekte, yurt içinde yeni iştirak edinmeleri takip edilmekte ve mevcut iştiraklerinin sermaye artırımları ile ortaklık yapılarına ilişkin değişiklikler hususunda ilgili mercilere görüş bildirilmektedir. Ayrıca, bankaların yatırım fonu kurmaları ve kurmuş oldukları fon tutarlarını artırmalarına yönelik izin işlemleri de bu çerçevede yürütülmektedir.
6. TMSF bünyesindeki bankaların satışına ilişkin başvuru talepleri değerlendirilmektedir.
7. Bağımsız denetim kuruluşlarının bankalarda bağımsız denetim yapabilmelerine ilişkin yetki talepleri değerlendirilmekte ve sonuçlandırılmaktadır.
8. Bankaların ana sözleşme değişiklikleri ile sermaye artırımlarına ilişkin işlemler yürütülmekte, Bankaların genel kurul toplantılarına ilişkin belgeler izlenmekte ve değerlendirilmektedir.
9. Bankaların genel müdürleri ile genel müdür yardımcılarının atanmalarının mevzuata uygunluğu değerlendirilerek gerekli izin verilmektedir. Ayrıca, Kanuna göre alınması zorunlu yemin ve mal bildirimleri ile yönetim kurulu üyeleri, genel müdür ve yardımcılar ile ilgili olarak Kanunda aranan asgari şartlara ilişkin belgeler izlenmekte ve değerlendirilmektedir.
10. Bankaların 2886 sayılı Kanun kapsamındaki ihaleler için verebilecekleri teminat mektubu limitleri belirlenmektedir.
11. Bankaların alacaklarından dolayı edinmek zorunda kaldıkları menkul ve gayrimenkullerin elden çıkarılmasına ilişkin süre uzatımları hakkındaki talepler değerlendirilmektedir.

Bu kapsamda, 2002 yılı içerisinde tabloda yer alan devir ve birleşme işlemleri gerçekleştirilmiştir:

Tablo 3.3. Bankaların 2002 Yılı Devir ve Birleşmeleri

Devir ve Birleşmeye Konu Olan Bankalar		Yeni Banka	Açıklama
Oyak Bank A.Ş.	Sümerbank A.Ş.	Oyak Bank A.Ş.	11.01.2002 tarihi itibarıyla Sümerbank A.Ş.’nin Oyak Bank A.Ş.’ye devrine ilişkin işlemler tamamlanmıştır.
Sinai Yatırım Bankası A.Ş.	T. Sinai Kalkınma Bankası A.Ş.	T. Sinai Kalkınma Bankası A.Ş.	Sinai Yatırım Bankası A.Ş., 29.03.2002 tarihinde T. Sinai Kalkınma Bankası A.Ş.’ye devredilmiştir.
Milli Aydın Bankası T.A.Ş. (Tarişbank)	Denizbank A.Ş.	Denizbank A.Ş.	27.12.2002 tarihi itibarıyla Milli Aydın Bankası T.A.Ş.’nin Denizbank A.Ş.’ye devrine ilişkin işlemler tamamlanmıştır.
Fiba Bank A.Ş.	Finansbank A.Ş.	Finansbank A.Ş.	Fiba Bank A.Ş.’nin Finansbank A.Ş.’ye devrine ilişkin işlemlere başlanılmasına 20.12.2002 tarihinde ön izin verilmiş olup, devir işlemleri 2003 yılı içerisinde tamamlanmıştır.

Türkiye’de faaliyette bulunan tüm yerli ve yabancı bankalar ve özel finans kurumları ile yabancı bankaların Türkiye şubeleri 2002 yılı içerisinde toplam olarak 1,126,487 milyar TL

tutarında sermaye artışı gerçekleştirmişlerdir. Söz konusu sermaye artışları büyük ölçüde nakit, iştirak ve gayrimenkul satış karları ile karlardan oluşmaktadır.

Tablo 3.4. 2002 Yılı Sermaye Artışları

Milyar TL	Nakit	İç Kaynaklar	Toplam	Yıllık Değişme (%)
Özel Mevduat Bankaları	811.575	36.094	847.669	18,8
Kamu Mevduat Bankaları				
Yabancı Bankalar	17.100		17.100	5,1
Yabancı Banka Şubeleri	14.829	450	15.279	10,8
Özel Yatırım Bankaları	92.834	25.076	117.910	73,3
Kamu Yatırım Bankaları	50.000		50.000	4,9
Yabancı Yatırım Bankaları	2.400		2.400	1,3
ÖFK'lar	53.378	12.122	65.500	40,4
TMSF Bünyesindeki Bankalar	10.629		10.629	0,7
Toplam	1.052.745	73.742	1.126.487	9,6

“Bağımsız Denetim Yapacak Kuruluşların Yetkilendirilmesi ve Yetkilerinin Geçici veya Sürekli Olarak Kaldırılması Hakkında Yönetmelik”in 31 Ocak 2002 tarih ve 24657 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmesinin ardından anılan tarihte bankalarda bağımsız denetim yapma yetkisini haiz olan 34 şirketin söz konusu Yönetmelik hükümlerine intibakına ilişkin işlemler gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda yapılan değerlendirmeler sonucunda, 24 şirketin intibakına ilişkin işlemler tamamlanmış, 9 şirketin ise ilgili Yönetmelik hükümlerine intibakı sağlayamamış olmaları nedeni ile bankalarda bağımsız denetim yapma yetkileri iptal edilmiştir. Ayrıca, 2002 yılı içerisinde 9 bağımsız denetim kuruluşuna bankalarda bağımsız denetim yapma yetkisi verilmiş, bir bağımsız denetim kuruluşunun ise yetkisi bir yıl süreyle geçici olarak iptal edilmiştir.

Diğer taraftan, 1 Şubat 2002 tarih ve 24658 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 4389 Sayılı Bankalar Kanununun Geçici 4 üncü Maddesi Uyarınca Yapılacak Özel Bağımsız Denetimin Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde bankalarca 31 Aralık 2001 bilanço tarihi itibarıyla düzenlenen mali tablolar esas alınarak yapılan denetim çalışmaları sonucunda düzenlenen bağımsız denetim raporlarının, bağımsız denetim ilke ve esaslarına uygunluk bakımından ikinci denetimini gerçekleştirecek olan bağımsız denetim kuruluşlarının tespitiyle ilişkin çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

2002 yılı içerisinde gerçekleştirilen TMSF bünyesindeki bankaların satışına ilişkin işlemler çerçevesinde, Pamukbank, Milli Aydın Bankası, Toprakbank ve Toprakbank’ın iştiraki Toprak Yatırım Bankası’nın satın alınmasına ilişkin başvurular değerlendirilmiş olup, bu kapsamda Milli Aydın Bankası hisselerinin Denizbank’a, Toprak Yatırım Bankası hisselerinin ise Elit Finans Faktoring Hizmetleri’ne devrine ilişkin işlemler tamamlanmıştır.

Ayrıca, iki yabancı bankanın Türkiye’de temsilcilik açmalarına ilişkin talepler Kuruma intikal etmiş, bu çerçevede, 25 Mayıs 2002 tarih ve 705 sayılı Kurul Kararı ile Bayerische Hypo- und Vereinsbank A.G. Türkiye Temsilciliğinin açılmasına izin verilmiştir. Ancak, anılan Temsilcilik henüz faaliyete geçmemiştir. Credit Industriel et Commercial’in Türkiye’de temsilcilik açma talebine ilişkin değerlendirme ise devam etmektedir.

3.2.4. Analiz ve Araştırma

BDDK, bankacılık sektörüne yönelik düzenleme, gözetim ve denetim faaliyetlerinin yanı sıra, bankacılık sektörü ağırlıklı olmak üzere mali sektöre yönelik analiz ve araştırma faaliyetleri de yürütmektedir. BDDK’nın araştırma faaliyetleri gözetim ve denetim teknikleri ile mali sektöre ilişkin yapısal konularda yoğunlaşmaktadır.

Finansal ürünlerin ve dolayısıyla bankacılık işlemlerinin giderek daha karmaşık hale gelmesi, mali sistemin dinamik bir yapıya sahip olması banka denetiminde yeni tekniklerin kullanılmasını gerektirmiş ve bu ihtiyaçların karşılanmasına yönelik olarak bankaların risk profilleri ile risklerini izleme ve kontrol etme gücünün bir göstergesi olarak iç denetim ve risk yönetim sistemlerinin yeterlilik düzeyine odaklı bir denetim tekniği olan “risk odaklı denetim yaklaşımı” gündeme gelmiştir. Gelişmiş ve gelişmekte olan pek çok ülkede kullanılan bu denetim tekniği, bankaların risk profilleri ile risklerini yönetme kabiliyetleri üzerine odaklanmakta, denetim kaynaklarının, şeklinin ve yoğunluğunun bankaların risk profillerine ve iç denetim ve risk yönetim sistemlerinin yeterliliğine göre belirlenmesini öngörmektedir.

BDDK tarafından uluslararası gelişmelere paralel olarak bankaların taşıdığı risklerin etkin bir biçimde tanımlanabilmesini, daha hassas bir biçimde ölçülebilmesini ve zarara dönüşmeden gerekli tedbirlerin alınabilmesini teminen “risk odaklı denetim yaklaşımı” benimsenmiştir. Risk odaklı denetim yaklaşımının benimsenmesine ilişkin başlıca amaçlar ile yaklaşımın uygulanmasından beklenen başlıca faydalar şunlardır:

- Bankaların taşıdığı risklerin etkin bir biçimde tanımlanabilmesi, daha hassas bir biçimde ölçülebilmesi ve zarara dönüşmeden gerekli tedbirlerin alınabilmesi,
- Finansal sistemde yaşanan hızlı değişime ayak uydurulması,
- Bankacılık faaliyetlerinin değişmesi ve karmaşıklaşması nedeniyle bankaların risk profilindeki önemli değişmelerin zamanında tespit edilebilmesi,
- Yeni denetim teknikleri kullanılarak bankaların değişen risk profillerinin etkin denetimi,
- Kurumumuzun mevcut denetim fonksiyonunun etkinliğinin artırılması,
- Denetimin dinamik ve kesintisiz bir süreç içerisinde yapılması,
- Uluslararası norm ve en iyi uygulama standartlarına (Basel, AB, vd.) uyum sağlanması,
- Sistemik risklerin gerçekleşmeden önce önlenmesine yönelik tedbirler alınması,
- Bankacılık krizlerinin neden olduğu ekonomik ve finansal krizlerin önlenmesi ya da etkisinin en aza indirilmesi,
- Bankaların ekonominin ihtiyaçlarını daha iyi şekilde karşılamasının sağlanması.

Risk odaklı denetim yaklaşımı çerçevesinde Kurumumuz için bir denetim modeli üzerinde çalışmalar devam etmekte olup, söz konusu çalışmalara yönelik olarak oluşturulan Risk Odaklı Denetim Sistemi Proje Komisyonu çalışmalarına devam etmektedir.

2002 yılı içinde ayrıca, Türk bankacılık sistemindeki yapısal eğilimler ve sorunlar, bankacılık sektöründe yeniden yapılandırma konusundaki diğer ülke deneyimleri, sorunlu aktiflerin çözüm teknikleri ve bankacılık sisteminde kaynak maliyeti ve net faiz marjları konularında çalışma ve araştırma raporları hazırlanmıştır.

3.2.5. Ulusal ve Uluslararası Kuruluşlarla İşbirliği

Bankalar Kanununun 3 üncü maddesi dokuzuncu fıkrası kapsamında, para, kredi ve bankacılık politikalarının yürütülmesi ile ilgili konularda BDDK ile Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Merkez Bankası arasında işbirliği öngörülmüştür.

Yeniden yapılandırma programı ve Banka Sermayelerinin Güçlendirilmesi Programı çerçevesinde banka kredilerinin bir kısmının silinmesi, diğer taraftan TMSF bünyesine alınan bankaların kredi portföylerinin TMSF Tahsilat Dairesine aktarılması, kamuya açıklanan bankacılık sektörü kredi serilerinin özellikle son yıllarda önceki dönemlerle tutarlılık sorunu ortaya çıkarmıştır. Söz konusu sorunun giderilmesi ve tutarlı bir kredi serisinin oluşturulabilmesi

amacıyla, Kurumumuz koordinasyonunda, Merkez Bankası, TBB ve TMSF ile bir çalışma başlatılmış ve bankacılık sektörü kredi serisi geçmiş dönem serileriyle tutarlı hale getirilmiştir.

Kurumumuz bünyesinde bankacılık sistemini etkileyebilecek sistemik nitelikli riskleri yakından izlenerek değerlendirilmesini, öngörülerde bulunmasını ve alınması gerekli tedbirlerin ortaya konulmasını sağlamak amacıyla Sistemik Risk Komitesi kurulmuş ve çalışmalarına başlamıştır. Ayrıca, sistemik risklerin diğer kurumlarla birlikte işbirliği içinde değerlendirilmesi ve gerekli önemlerin zamanında alınabilmesi için Merkez Bankası ve Hazine Müsteşarlığı ve BDDK temsilcilerinden oluşan bir çalışma grubu oluşturulmuş ve söz konusu grup risklerin değerlendirilmesi amacıyla toplantılar düzenlemiştir.

Kurumumuz, 24 Mart 2001 tarihinde yayınlanan “AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programında” yer alan ülkemiz taahhütlerinde kaydedilen gelişmelerin izlenmesi amacıyla, Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin katkılarıyla oluşturulan ve adı geçen kurumun koordinasyonunda yürütülen alt komite toplantılarına yurt içinde ve yurt dışında düzenli olarak katılmaktadır. Özellikle, Ekonomik ve Parasal Konular, Sermaye Hareketleri ve İstatistik, Katılım Öncesi Ekonomik Program, Hizmetlerin Serbest Dolaşımı kapsamındaki çalışma gruplarına bankacılık alanında kaydedilen güncel gelişmelere ilişkin rapor hazırlamak ya da sunuşlar yapmak suretiyle katkı sağlanmaktadır.

AB tarafından aday ülkelerle birlikte ülkemizin de kullanımına sunulan İdari İşbirliği Fonu kapsamında 2001 döneminde Kurumumuzca, mali kurumlarda risk yönetimi, devir ve birleşmeler, AB'deki mevduat garanti sistemi ile kara paranın aklanması konularında projeler hazırlanarak ilgili makamlara iletilmiştir. AB Komisyonu'nun onayı ve AB Komisyonu Genişleme Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren TAİEX Ofisi'nin mali desteği ile 9-11 Aralık 2002 tarihleri arasında Ankara'da ve 16-18 Aralık 2002 tarihleri arasında ise İstanbul'da “Mali Kurumlarda Risk Yönetimi” konulu bir seminer gerçekleştirilmiştir.

Hollanda'nın Avrupa Birliği'ne aday ülkelere müktesebat uyumu konusunda yardımcı olmak amacıyla yürüttüğü sosyal amaçlı MATRA Programı ile ekonomik amaçlı PSO Programları kapsamında, Kurumumuz tarafından 2002 yılında desteklenmek üzere “Banka Denetimi ve Risk Yönetim Sistemleri Alanında Hollanda ile Türkiye Arasında İşbirliği” ile “AB Müktesebatının Uyumlaştırılması” konularında projeler hazırlanarak başvuruda bulunulmuş ve söz konusu projeler Dışişleri Bakanlığı ile Avrupa Birliği Genel Sekreterliği aracılığıyla konuya ilişkin nihai kararı verecek olan Hollanda'da bulunan Senter Ajansına iletilmiştir. Diğer taraftan, MATRA programının alt programlarından biri olan ve emekli olmuş veya halen faal üst düzey Hollandalı devlet memurlarının AB aday ülkelere kısa süreli danışmanlık hizmeti vermelerine yönelik PUA programına ilişkin Kurumumuzca 2002 yılında yapılan başvurunun Dışişleri Bakanlığı'na uygun bulunmasıyla, AB bankacılık müktesebatına uyum konusunda adı geçen programın temsilcisi tarafından ilgili birimlere danışmanlık hizmeti sağlanmıştır.

Bankalar Kanunu'nun 3 üncü maddesi onuncu fıkrası kapsamında Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna yabancı ülkelerin denetim mercileri ile bankacılıkla ilgili her türlü işbirliği ve bilgi alışverişinde bulunmak amacıyla ikili anlaşma imzalama yetkisi verilmiştir. Bu çerçevede, diğer ülkelerin gözetim ve denetim organları ile işbirliği amacıyla BDDK, Romanya Merkez Bankası ile 19 Şubat 2002, Bahreyn Para otoritesi ile 30 Temmuz 2002, Endonezya Merkez Bankası ile 11 Aralık 2002 tarihinde anlaşma (Memorandum of Understanding-MoU) imzalamıştır. Hollanda, Malta, Yunanistan, Makedonya, Lüksemburg, Rusya, Kazakistan, İtalya, İrlanda, İsviçre, İngiltere, Gürcistan ve Portekiz denetim ve gözetim otoritelerine ise MoU taslağı gönderilmiştir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) ekonomisinin istikrara kavuşturulması ve sürdürülebilir ekonomik büyümeye ulaştırılması amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile KKTC arasında 12 Ocak 2001 tarihinde imzalanan “Mali ve Ekonomik İşbirliği Ek Protokolü” hükümlerine göre Ekonomik İstikrar ve Büyüme Programı'nın uygulanmasını izlemek amacıyla

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Başbakanlık Kıbrıs İşleri Müşavirliği, Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Merkez Bankası ile Kurumumuz temsilcilerinden oluşan T.C. Teknik Heyeti görevlendirilmiş olup, söz konusu çalışmalar kapsamında gerçekleştirilen toplantılara Kurumumuz tarafından da düzenli olarak katılım sağlanmaktadır. Söz konusu protokol çerçevesinde KKTC’nde TMSF’ye devredilen bankaların ortak ve yöneticilerinin sorumluluklarının tespitine yönelik olarak Ziraat Bankası, Halkbankası, Emniyet Genel Müdürlüğü’nden oluşturulan ekibe koordinasyon sağlamak üzere Bankalar Yeminli Murakıpları görevlendirilmiştir.

Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS) kapsamında, uluslararası hizmet ticaretindeki liberalizasyon ve şeffaflık seviyesinin artırılması amacıyla 2000 yılı başında çok taraflı yeni bir müzakere turu başlatılmış ve söz konusu müzakereler kapsamında yürütülen çalışmalara ilgili diğer kamu kurumlarıyla birlikte Kurumumuz tarafından da 2002 yılında toplantılara iştirak etmek suretiyle ve görev alanımıza giren konularda notlar hazırlanarak etkin katılım sağlanmıştır. Söz konusu dönemde, Dünya Ticaret Örgütüne katılım aşamasında olan ülkelerle yürütülen müzakereler çerçevesinde Kurumumuz söz konusu ülkelerin bankacılık sektörü taahhütlerini milli politika amaçlarımızı göz önünde bulundurmak suretiyle değerlendirerek görüşlerini konuya ilişkin koordinasyondan sorumlu kamu kuruluşuna iletmıştır. Ayrıca, GATS müzakereleri kapsamında, ülkemizin mali hizmetlerdeki ve mesleki hizmetlerdeki pozisyonunun tespiti ile konuya ilişkin ülke taleplerinin değerlendirilmesi amacıyla Hazine Müsteşarlığı bünyesinde 2002 döneminde gerçekleştirilen çalışma toplantılarına katılım sağlanmış, 1995-1997 tarihleri arasında Dünya Ticaret Örgütüne sunulan ülkemiz taahhüt listesinde yer alan ve BDDK görev alanına giren hususlar bankacılık mevzuatında gerçekleştirilen değişiklikler çerçevesinde güncelleştirilmiştir.

BDDK temsilcilerince 2002 yılında İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) Mali Piyasalar Komitesi (CMF) tarafından gerçekleştirilen toplantılara katılım sağlanarak, bankacılık sektöründe yaşanan son gelişmeler hakkında adı geçen komite temsilcileri ve diğer ülke katılımcıları bilgilendirilmiştir. Ayrıca, Mali Piyasalar Komitesi tarafından OECD nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği aracılığıyla talep edilen Türk bankacılık sektörüne ilişkin bilgiler de aynı dönem içerisinde düzenli olarak iletilmiştir. Diğer taraftan, OECD bünyesinde yer alan Ekonomi ve Kalkınma Gözden Geçirme Komitesi (EDRC) tarafından 16-17 Eylül 2002 tarihlerinde Paris’te gerçekleştirilen ve OECD Sekreteryasınca hazırlanan taslak “Türkiye-2002 Yıllık Gözden Geçirme” raporunun değerlendirildiği toplantıya BDDK tarafından da bankacılık sektörüne yönelik beklentilerin karşılanması ve konuya ilişkin görüş alışverişinde bulunulması amacıyla katılım sağlanmıştır.

BDDK tarafından, 30 Eylül-4 Ekim 2002 tarihleri arasında Kırgızistan Merkez Bankası Müfettişleri ile KKTC Merkez Bankası Teftiş İnceleme Kurulu çalışanlarına, “Bankaların İç Denetim ve Risk Yönetimi Sistemleri Hakkında Yönetmelik”, “Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik”, “Bankalarda Gözetim Sistemi Raporlama Seti”, “Bankaların Mali Bünye Analizi” ve “Opsiyonların Piyasa Riskine Dahil Edilmesi” konularında Kurum bünyesinde eğitim verilmiştir.

Yabancı ülkelerin denetim mercileri ile bankacılık alanında işbirliği ve bilgi alışverişinde bulunabilme imkanı sağlayan Bankalar Kanunu’nun 3 üncü maddesinin onuncu fıkrasına istinaden, BDDK ile Arnavutluk Merkez Bankası arasında 2 Ekim 2001 tarihinde imzalanan ikili anlaşma kapsamında, adı geçen kuruluş uzmanlarına “Banka Kayyumluğu ve Tasfiye Memurluğu” konularında 7-9 Ekim 2002 tarihlerinde İstanbul’da ve 10-11 Ekim 2002 tarihlerinde Ankara’da Kurumumuzca hazırlanan bir program çerçevesinde eğitim sağlanmıştır.

Uluslararası ve yabancı ülke kurum ve kuruluşlarının temsilcileriyle BDDK’da gerçekleştirilen toplantılarda, bankacılık sektöründe yaşanan güncel gelişmeler ile gözetim ve denetim alanlarında gerçekleştirilen ve AB normları ile uluslararası standartlara uyumu öngören çalışmalar konusunda düzenli olarak bilgi aktarılmıştır.

2003 Yılı İçinde Devam Eden Çalışmalar

2002 yılında gerçekleştirilen faaliyetlerin bir bölümü 2003 yılında da devam etmektedir. Ayrıca, 2003 Ocak-Mayıs döneminde farklı alanlarda yeni çalışmalar başlatılmıştır. Düzenleme faaliyetleri kapsamında, 2003 yılı Ocak-Mayıs döneminde, “Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu Tasarısı Taslağı” ve “Mikro Finansman Kuruluşları Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı” hazırlanmış ve ilgili mercilere gönderilmiştir. Bu dönemde, TMSF tarafından tahsil olunacak primlere ilişkin oranlar ve prim tahsil esas ve usulleri 1 Ocak 2003 tarihinden geçerli olmak üzere Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca yeniden belirlenmiştir.

2003 yılı Ocak-Mayıs döneminde başlatılan düzenli yerinde denetim faaliyetlerinin yanı sıra, yabancı bankaların Türkiye’deki temsilciliklerinin durumlarının tespiti ve söz konusu temsilciliklerde bankacılık yapılıp yapılmadığının belirlenmesi amacıyla 31 temsilcilikte yerinde denetim yapılmıştır. Ayrıca TBMM Yolsuzluk Komisyonunda çalışmak üzere bir Bankalar Yeminli Murakabı görevlendirilmiştir.

Tasarrufların yatırıma dönüştürülmesi sürecinde karşılaşılan aracılık maliyetlerinin makul seviyelerde tutulması amacıyla, BDDK liderliğinde 2003 yılı Mart ayı içerisinde Türk bankacılık sektöründe aracılık maliyetlerinin azaltılmasına yönelik bir proje başlatılmıştır. Başta TBB olmak üzere pek çok kurum ve kuruluşla işbirliği içerisinde yürütülen proje kapsamında; kamusal düzenlemelerden kaynaklanan ve Türk bankacılık sektöründe aracılık maliyetlerini artırıcı nitelikteki her türlü mali ve yarı-mali yükümlülüğün eksiksiz şekilde belirlenmesi ve ilgili kuruluşlarla işbirliği içerisinde bunları azaltıcı politikaların geliştirilmesi amacıyla yönelik olarak Mayıs ayında bir çalıştay düzenlenmiş, yapılan sunuşlar Kurumumuz İnternet sayfasında yayımlanmıştır.

Küresel bazda bankaların faaliyetlerinin etkin bir şekilde denetimi ve gözetimi için ulusal bankacılık denetim otoriteleri arasında koordinasyon ve işbirliği görevi üstlenen Basel Bankacılık Denetim Komitesi tarafından 2001 yılında yayımlanan ve 2007 yılı başında G-10 ülkeleri için yürürlüğe girmesi planlanan Yeni Basel Sermaye Uzlaşısı’nın (Basel-II) ülkemiz bankacılık sistemine olası etkileri ve söz konusu Uzlaşısı’nın ülkemiz bankacılık sektöründe uygulanabilirliği üzerine çalışmalar devam etmektedir. BDDK, Basel-II’nin muhtemel etkilerinin tespit edilmesi ve Basel-II içerisinde yer alan yaklaşımlara ilişkin altyapının oluşturulması çalışmalarını, TBB ile koordinasyon içerisinde sürdürmektedir. TBB nezdinde oluşturulan komisyonlar çalışmalarına devam etmektedir. Ayrıca, Basel-II’ye nihai halinin verilmesi için öngörülen takvim içerisinde önemli bir yer tutan ve Basel Komitesi tarafından Basel-II’ye yönelik olarak yayımlanan istişari metinler ile getirilen esasların, başta G-10 ülkelerinin bankaları olmak üzere, diğer ülkelerin bankacılık sistemleri üzerine olası etkilerinin yanı sıra, getireceği maliyetlerin tespit edilmesi ve önerilen yöntemlerin etkinliğinin test edilmesi amacıyla bankalardan istatistiki veri toplama çalışmaları olan Kantitatif Etki Çalışmalarının (Quantitative Impact Study–QIS) sonuncusu ve en kapsamlısı olan QIS-3 çalışmasına ülkemizce de aktif katılım sağlanmıştır. Diğer taraftan, Basel-II’ye ilişkin son istişari metnin şekillendirilmesinde en önemli girdi olan QIS-3 çalışmasına ilişkin en geniş katılımlı toplantı 10-11 Mart tarihlerinde İstanbul’da Kurumumuz ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir.. BDDK’nın, gerek G-10 gerekse G-10 dışı ülke katılımcılarının hazır bulunduğu söz konusu toplantıya ev sahipliği yapması uluslararası platformda ülkemiz prestijine önemli katkıda bulunmuş, ayrıca ülkemiz bankacılık sektörü açısından uluslararası platformda önemli iletişim kanallarının tesis edilmesini sağlamıştır.

BÖLÜM 4

4. YÖNETİM, İNSAN KAYNAKLARI VE İDARİ İŞLER

4.1. Kurul, Kurum ve Teşkilat Yapısı

4.1.1. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu

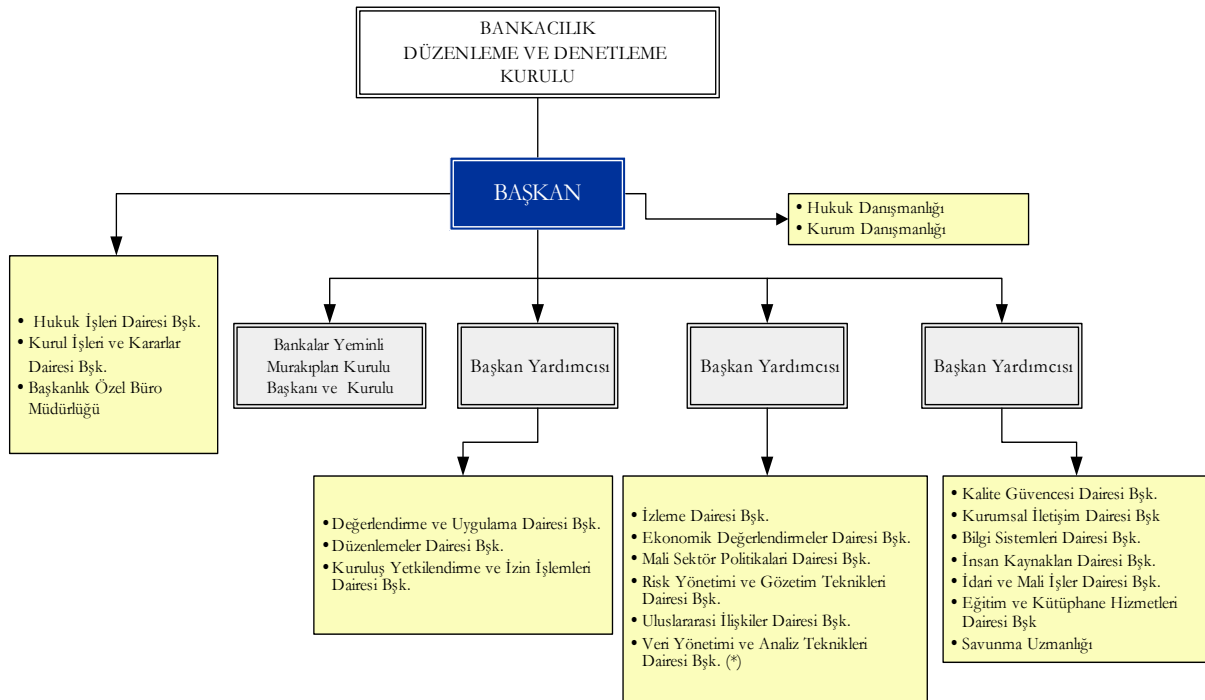
4389 sayılı Bankalar Kanununun 3 üncü maddesi 3 üncü fıkrası uyarınca Kurumun karar organı olan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu Başkanlığı görevi 15 Mart 2001 tarih ve 2001/2123 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ataması yapılan R.Engin AKÇAKOCA, İkinci Başkanlık görevi 27.11.2002 tarih ve 2002/4913 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ataması yapılan İbrahim Halil ÇANAKCI¹² ve diğer üyelik görevleri ise 7 Haziran 2001 tarih ve 2001/2554 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla atamaları yapılan Prof.Dr. Kemal ÇEVİK, Yusuf Ziya ÖNDER, Ali Akın TARI, Atilla TAŞDEMİR ve Mehmet Nuri DOĞULU tarafından yürütülmüştür.

Kurul üyelerinden Prof.Dr. Kemal ÇEVİK, 3 Kasım 2002 tarihinde yapılan milletvekili genel seçimlerine katılmak üzere 8 Ağustos 2002 tarihinde üyelik görevinden ayrılmış, 11 Kasım 2002 tarihinde görevine yeniden başlamıştır.

4.1.2. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

4389 sayılı Kanun çerçevesinde Kurum, görev ve yetkilerinin gerektirdiği sayıda daire başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmış ana hizmet birimleri, Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulu, danışma birimleri ile yardımcı hizmet birimlerinden oluşmaktadır.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Merkez Teşkilat Şeması

(*) Veri Yönetimi ve Analiz Teknikleri Dairesi Başkanlığı, 5 Mart 2003 tarihinde oluşturulmuştur.

22 Haziran 2000 tarih ve 24087 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Teşkilat Yönetmeliği”nin 12 nci maddesinde

¹² İbrahim Halil ÇANAKCI, 3 Mayıs 2003 tarihi itibarıyla Hazine Müsteşarı olarak atanmış ve BDDK’daki görevinden ayrılmıştır.

Kurula tanınan yetki çerçevesinde, Kurum tarafından yürütülen yeniden yapılandırma çalışmalarını takiben teşkilat yapısında değişikliğe gidilmiştir. Diğer taraftan, Bankalar Kanunu'nun 4 üncü maddesi birinci fıkrası uyarında Başkana görevlerinde yardımcı olmak üzere A.Teoman KERMAN, Fikret SEVİNÇ ve Ceyla PAZARBAŞIOĞLU başkan yardımcısı, Abdülhalik BERBER ise bu statüde Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulu Başkanı olarak görev yapmışlardır

4.2. İnsan Kaynakları

Kurum, genel istihdam politikası olarak nitelikli profesyonel personelle çalışmayı kendisine prensip edinmiştir. 2002 yılı personel alımlarında da bu prensip çerçevesinde hareket etmiştir. 2002 yılı içinde sınırlı sayıda personel alımı yapılmış olup, aylar itibarıyla atanan ve ayrılan personel sayıları aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 4.1. Personel Hareketleri

2002	Mevcut	Atanan	Ayrılan	Toplam
Ocak	325	-	1	324
Şubat	324	1	2	323
Mart	323	1	-	324
Nisan	324	2	1	325
Mayıs	325	1	1	325
Haziran	325	-	-	325
Temmuz	325	-	1	324
Ağustos	324	-	-	324
Eylül	324	1	-	325
Ekim	325	1	1	325
Kasım	325	3	2	326
Aralık	326	-	1	325
Toplam		10	10	

2002 yıl sonu itibarıyla Kurumun toplam pozisyon sayısı 485, dolu pozisyon sayısı ise 325 olup, dönem sonu itibarıyla doluluk oranı yüzde 67 olarak gerçekleşmiştir. Kurum personelinin hizmet grupları itibarıyla dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Tablo 4.2. Kurum Pozisyonlarının Dağılımı

Hizmet Grubu-2002	Pozisyon		Personel	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
(A) Yönetici Personel	77	16	65	20
(B) İhtisas Personeli	274	56	187	58
(B) Müdürler	3	1	2	1
(C) İdari Personel	118	24	68	21
(D) Destek Personeli	13	3	3	1
Toplam	485	100	325	100

Kurum personelinin yüzde 58'ini ihtisas personeli grubuna dahil pozisyonlarda (bankalar yeminli murakıplığı/bankacılık uzmanlığı/kurum uzmanlığı ve yardımcılıklarında) istihdam edilen personel oluşturmaktadır.

2002 yılı sonu itibarıyla Kurum personelinin unvanlar bazında ayrıntılı dağılımı da aşağıdaki tabloda gösterildiği şekilde gerçekleşmiştir.

Tablo 4.3. 2002 Yılı Unvanlara Göre Personel Sayısı

Grubu	Unvanı	Personel Sayısı
(A)	Kurum Başkan Yardımcısı	3
(A)	Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulu Başkanı	1
(A)	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Başkan Yardımcısı	3
(A)	Kurum Danışmanı	1
(A)	Daire Başkanı	19
(A)	Daire Başkan Yardımcısı	38
(B)	Bankalar Yeminli Murakıbı	59
(B)	Bankacılık Uzmanı	28
(B)	Kurum Uzmanı	19
(B)	Bankalar Yeminli Murakıp Yardımcısı	16
(B)	Bankacılık Uzman Yardımcısı	42
(B)	Kurum Uzman Yardımcısı	21
(B)	Sosyal Hizmetler Müdürü	1
(B)	BYMK Özel Büro Müdürü	1
(B)	Mimar-Mühendis	1
(B)	Doktor	1
(C)	İdari Şef	9
(C)	İdari Personel	8
(C)	İcra Takip Görevlisi	1
(C)	Kütüphaneci	2
(C)	Sekreter	28
(C)	Santral Görevlisi	2
(C)	Danışma Görevlisi	1
(C)	Başşoför	1
(C)	Şoför	16
(D)	Kat Bakım Görevlisi	1
(D)	Dağıtıcı	2
	Toplam	325

4.3. Eğitim

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun 25 Eylül 2002 tarih ve 819 sayılı Kararı ile İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığı, "insan kaynakları" ve "eğitim" olmak üzere ikiye ayrılmış, eğitim konusu ile ilgili olmak üzere "Eğitim ve Kütüphane Hizmetleri Dairesi Başkanlığı" kurularak 29 Eylül 2002 tarihinde faaliyete geçmiştir. Söz konusu dairenin görevleri arasında;

- Kurumun genel eğitim politikasının oluşturulmasına ilişkin gerekli alt yapı çalışmalarını yürütmek,
- Personelin mesleki bilgi ve yeteneklerini geliştirebilecekleri yurt içi ve yurt dışı çalışma ve eğitim olanaklarına ilişkin araştırmalar yapmak,
- Personelin Kurumun amaçları doğrultusunda çalışmasını ve performansını artırmaya yönelik Kurumun hizmet kalitesini yükseltecek eğitim programları hazırlamak,
- Kurum personeli için hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programları hazırlamak ve uygulamak,
- Elektronik kütüphanecilik hizmetleri de dahil olmak üzere kütüphanecilik hizmetlerini yürütmek,

konuları bulunmaktadır.

Daire'nin faaliyetlerine, düzenli toplantılarla biraraya gelen ve Kurum'daki tüm birimlerin temsilcilerinin olduğu "Eğitim Komisyonu" ve "Eğitim Alt Komisyonları" destek sağlamaktadır.

2002 yılı boyunca eğitim programları kapsamında;

- 9 Kurum çalışanı yurt dışına yüksek lisans eğitimine gönderilmiş,
- 104 Kurum çalışanı için yurt içinde yabancı dil eğitimi olanağı sağlanmış,
- 19 Kurum çalışanı OCC, FDIC ve FED nezdinde gerçekleştirilen kısa süreli programlara katılmış,
- “Financial Stability Institute” tarafından İsviçre’de düzenlenen seminerlere 20 kez, TBB tarafından Ankara ve İstanbul’da düzenlenen programlara 85 kez katılımcı gönderilmiş; Güney Kore’deki “Sorunlu Aktif Yönetimi” konulu programa 2, Ankara’da gerçekleştirilen “Banka Muhasebesi” programına 60, Ankara ve İstanbul’da gerçekleştirilen “Ceza Hukuku” programına 98, Ankara’da bir ay süren “Risk Odaklı Denetim” içerikli programa 55, OCC uzmanları tarafından İstanbul’da sunulan “Banka Denetimi” konulu programa da 35 Kurum çalışanı katılmış; Avrupa Birliği’nin desteğiyle Ankara ve İstanbul’da düzenlenen “Finansal Kurumlarda Risk Yönetimi” konulu seminer tüm BDDK çalışanlarına açık olarak gerçekleştirilmiştir.
- Sorunlu aktiflerin çözülmesi ile ilgili bilgi ve deneyimlerin paylaşılması ve geniş çaplı bir işbirliğinin gerçekleştirilmesi amacıyla, Kurumumuz ile Kore Aktif Yönetimi Şirketi (KAMCO) ile 19 Ekim 2001 tarihinde imzalanan teknik işbirliği anlaşması çerçevesinde, TMSF ve BDDK’dan ilgili bir grup personel için anılan Kuruluş tarafından Kore’de 20-24 Mayıs 2002 tarihleri arasında aktif yönetimi konularında bir eğitim programı düzenlenmiştir. Ayrıca, Malezya’da faaliyet gösteren Pengurusan Danaharta Nasional Berhad (Danaharta) şirketi tarafından 2-8 Haziran 2002 tarihleri arasında Kuala Lumpur’da Kurumumuz personeline yönelik “Varlık Yönetimi” konulu bir eğitim programı düzenlenmiştir.

2002 yılı içinde kütüphane hizmetleri ile ilgili gelişmeler de aşağıda yer almaktadır.

- Kurumumuz İstanbul hizmet binasına bir kütüphane kurulmuştur.
- Kurum içi kullanıcıların faydalanabilecekleri bir kütüphane intranet sayfası hazırlanmıştır.
- Bankacılık, finans, ekonomi vb. konuları kapsayan elektronik veri tabanları ile yabancı ve Türkçe süreli yayınlara abone olunmuştur.
- Kurum dışı araştırmacıların, Kütüphane koleksiyonunu kullanabilmelerine olanak tanınmıştır.

4.4. Kurumsal Yapının Güçlendirilmesi

Organizasyonel Yeniden Yapılanma

BDDK’nın faaliyete geçtiği 31 Ağustos 2000 tarihinden itibaren, faaliyetlerindeki ve organizasyonundaki verimliliği artırmak için çalışmalar sürekli bir biçimde yürütülmüştür. Kurum yönetimi tarafından, organizasyonel yapılanma ile ilgili tüm çabaların resmi ve kurumsal bir yapıya kavuşturulmasına karar verilmiş ve daha verimli, esnek, kararlı ve yüksek koordinasyon seviyesine sahip bir organizasyona ulaşmak amaçlarıyla Kurum bünyesinde 25 Nisan 2001 tarihinde Organizasyonel Gözden Geçirme ve Yönetmelik Etkinleştirme Çalışma Grubu oluşturulmuştur. Çalışma Grubu ilk aşamada Kurum organizasyonunu incelemiş, Kurumun çevresini tanımlamış ve ürettiği hizmetlerle ilgili katılımcıları belirlemiştir. Gözden geçirme aşamasından sonra, Kurumun ana hizmet hatları belirlenmiş, hizmet hatlarıyla ilgili girdi ve çıktılar saptanmış ve iş akışı analizleri yapılmıştır. Hizmetler arası etkileşimler ve sorunların saptanmasından sonra,

çözüm önerileri hazırlanmıştır. En son aşamada, çözümlerin uygulanabilirliği göz önünde bulundurularak iki aşamalı bir uygulama planı tasarlanmıştır.

Planın ilk aşaması Eylül 2002'de uygulamaya konulmuştur. Bu çerçevede, mevcut organizasyon yapısı korunarak, eksikliği hissedilen hizmetlerin yürütülmesini temin etmek amacıyla Kurum bünyesinde Kurumsal İletişim Dairesi, Eğitim ve Kütüphane Hizmetleri Dairesi, Kalite Güvencesi Dairesi ve veri yönetimi ve analiz teknikleri hizmetlerinin yerine getirilmesi amacıyla İzleme Dairesi bünyesinde Veri Destek Birimi oluşturulmuştur. Ayrıca, birimler arası işbirliğinin artırılması için yatay komiteler oluşturulması yönünde çalışmalar başlatılmış ve 25 Eylül 2002 tarihi itibarıyla “Denetim ve Gözetim Üst Komitesi”, “Denetim ve Gözetim Komiteleri” ve “Sistemik Risk Komitesi” olmak üzere üç adet komite kurularak faaliyetlerine başlamışlardır. Bu komitelerden Denetim ve Gözetim Üst Komitesi, esas olarak Başkana, denetim ve gözetim politikalarına ilişkin önerilerde bulunmak ve kuruluşlar bazında hazırlanacak komite raporunun bilgi yapısı ve formatını belirleyerek, Denetim ve Gözetim Komitelerinin çalışma usul ve esaslarına ilişkin diğer hususları tespit etmek amacıyla oluşturulmuştur. Denetim ve Gözetim Komiteleri ise farklı birimlerden temsilcilerin katılımıyla, Üst Komite tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde her bir banka ve özel finans kurumu için kapsamlı denetim ve gözetim raporu hazırlamakla görevlidir. Diğer bir komite olan “Sistemik Risk Komitesi” ise bankacılık sistemini etkileyebilecek sistemik nitelikli riskleri yakından izlenerek değerlendirilmesini, öngörülerde bulunmasını ve alınması gerekli tedbirlerin ortaya konulmasını sağlamak amacıyla oluşturulmuştur.

Kurumsal Öz-Değerlendirme ve Hedef Kitlelerin Kuruma Bakışının Saptanması

Performans ölçülebilirliğini temel değerlerden biri olarak benimseyen BDDK bünyesinde, kaynak yeterliliği, eğitim, koordinasyon ve iletişim, kurum kültürü ve iş süreçlerine ilişkin eksikliklerin belirlenmesi amacıyla Kurum personelinin tamamının katılımıyla bir öz-değerlendirme anketi düzenlenmiş ve anket sonuçlarına ilişkin rapor tüm Kurum çalışanlarının bilgilerine sunulmuştur.

Kurumumuz, tasarruf sahiplerinin haklarını ve bankaların düzenli ve emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye sokabilecek ve ekonomide önemli zararlar doğurabilecek her türlü işlem ve uygulamaları önlemek, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamakla görevlidir. Söz konusu görevlerin hedef kitleleri olan bankalar, mudiler ve kredi sahiplerinin Kurumumuz hizmet kalitesini değerlendirmeleri amacıyla planlanan araştırmalara yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Kurumsal İletişim

28 Eylül 2002 tarih ve 819 sayılı Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu Kararı ile “Kurumsal İletişim Dairesi Başkanlığı” kurulmuştur. Söz konusu Daire bankacılık sektörü ve Kurum faaliyetleri konusunda kamuoyunun düzenli olarak bilgilendirilmesi; müşteri şikayetlerinin cevaplandırılması; müşterilerin, hak ve yükümlülükleri konusunda aydınlatılması; finansal sistem hakkında bilinçli bir toplum yaratılması amacıyla çalışmalarına başlamıştır.

Bu kapsamda Daire tarafından basınla sohbet toplantıları düzenlenmiş, basın toplantıları, televizyon programları ve röportajlar organize edilmiş, Kuruma ulaşan şikayet ve ihbarlar ile bunlara ilişkin öneri ve talepler değerlendirilerek, Kurum içi ve/veya bankalarla gerekli koordinasyon sağlanmak suretiyle çözüme kavuşturulmuştur.

4.5. Bilgi Sistemleri

2002 yılında bilgi sistemleri alanında yürütülen çalışmalar temel olarak 5 ana başlıkta ele alınabilir. Bu ana başlıklardan ilkinin ve en önemlisinin BDDK Bankalar Gözetim Sistemi Altyapı çalışmaları oluşturmaktadır. İkinci başlık, BDDK'nın kurum dışı ve içi bilgilendirme ve üçüncü kaynaklardan bilgi edinim olanaklarını bilgi teknolojileri aracılığıyla zenginleştirme ve güçlendirme yönündeki faaliyetleri kapsamaktadır. Kurum içi bilgi sistemlerinin geliştirilmesi ve kapsam

açısından genişletilmesi çalışmaları üçüncü ana başlığı oluştururken, kurum bilişim altyapısının, güvenlik ve ağ yapısının güçlendirilerek, mevcut teknolojik ve maddi olanaklar çerçevesinde daha yüksek etkinlik düzeylerine ulaştırılması, çalışmaların dördüncü başlığını meydana getirmiştir. İnternet teknolojilerindeki ve Türkiye’de e-devlet konusundaki gelişmelere uyum çalışmaları ise 2002 çalışmalarının beşinci ana faaliyet başlığıdır.

Bu 5 ana başlık altında yürütülen çalışmalar kısaca aşağıda özetlenmiştir

Bankalar Gözetim Sistemi Bilgi Teknolojileri Altyapı Çalışmaları

2001 yılından bu yana kullanılmakta olan Bankacılık Veri Transfer Sistemi’nin (BVTs) güvenli veri transfer yapısı üzerinde, BDDK’ya özgü bir veri edinim sistemi oluşturulması, 2002 yılı çalışmalarında önemli bir yer tutmuştur. Bu amaçla, mevcut bilgi teknolojilerinin sağladığı güvenlik, hız ve esneklik özelliklerini etkin şekilde kullanan yeni bir sistem tasarlanmıştır. Bankacılık Veri Edinim Sistemi (BVES) adı verilen yeni sistem, verilerin BDDK bilgi teknolojileri (BT) kaynaklarına doğrulanmış olarak alınmasına olanak veren, işlevsellik, kullanım kolaylığı ve güvenlik özellikleri sağlayan bir yapı sunacaktır.

2002 yılında, Günlük Vaziyet Bilgileri, Risk Gözetim Paketi, Haftalık Kur Riski, Aylık Piyasa Riski, Üç Aylık Konsolide Piyasa Riski ve İç Denetim Risk Yönetim Sistemleri gibi veri paketlerinin, BDDK’ya aktarılmasına güvenli ve esnek bir biçimde olanak veren BVTs; 2003 yılında BVES’nin tamamlanıp, BVTs ile bütünleştirilmesiyle, adı geçen veri paketlerinin yanı sıra, BDDK Bankalar Gözetim Raporlama Paketinin de güvenli, esnek, hızlı ve etkin bir şekilde edinimine olanak sağlayacaktır. BVTs-BVES ortak yapısına mesajlaşma teknolojilerinin eklenmesiyle, sistemin yürütülmesi esnasındaki tüm bilgi akışı otomatik olarak üretilecek ve gerekli noktalara aktarılacaktır. Bu sayede sürecin akışı içerisinde, kullanıcı müdahalesi gereksinimlerinin asgaride tutulması ve etkinliğin artırılması öngörülmektedir.

İnternet ve İtranet Sitelerinin Geliştirilmesi

İkinci ana başlık kapsamındaki önemli gelişmelerden biri, 2002 yılı içerisinde, mevcut İnternet ve intranet sitelerinin teknolojik, görsellik ve içerik açısından geliştirilerek zenginleştirilmesi olmuştur. Uygulamaların geniş bir kullanıcı kitlesine hitap etmesi ve kurumsal iletişimdeki önemi göz önünde bulundurulduğunda, uygulamaların içeriğinin zengin, etkileşimli ve kolay erişilebilir olması, sitenin tasarımının önemli bir boyutunu oluşturmuştur. Bu yaklaşımla oluşturulan uygulamalar, BDDK çalışmalarının, kullanıcılara basit, ancak güçlü bir şekilde ifade edildiği alanlar olarak sunulmuştur.

Kurum Bilgi Sistemleri

Kurumun bilgi teknolojileri ile ilgili genel ihtiyaçlarının belirlenmesi, gerekli yazılımsal desteğin sağlanması, kullanıcıların günlük çalışma rutinlerinin bilgisayar ortamına aktarılarak kolaylaştırılması ve düzenli hale getirilmesi amacıyla, üçüncü ana başlık altında yürütülen kurumsal uygulama geliştirme çalışmaları, 2002 yılı içerisinde geniş bir alanda projeler üretilmesini sağlamıştır. Birbirinden farklı uygulamaların, aynı sorun-çözüm yaklaşımları kullanılarak, benzer yapılar içerisinde oluşturulması; uygulamaların standart yapılar içermesini, dolayısıyla, kurumsal ihtiyaçların hızlı ve bütünlükli çözümlerle cevaplanabilmesini olanaklı hale getirmiştir. Bu çalışmalara, Kurum genelindeki diğer özel uygulamaların eklenmesi ile varolan bilgi alt yapısının zenginleşmesi ve farklı kullanıcılara hem bilgi hem de uygulama olarak sunulabilmesi mümkün olacaktır. Kurumsal yapılanmanın, bu eklemelerle bilgi teknolojileri açısından desteklenmesi kurumsal gelişime ivme kazandıracaktır.

Bu ana başlığın önemli bir parçası olan Evrak Yönetim Sistemi, Kurum çalışmalarının büyük bir bölümünün iç ve dış yazışmalarla yürütüldüğü göz önüne alındığında, bu yazışmalarla ilgili sürecin bilgisayar ortamındaki uygulamalar ile yönetilmesini sağlayacak önemli bir çalışma olarak ortaya çıkmaktadır. Bu konudaki 2002 yılı çalışmalarında, uygulamanın, kullanıcıların

talepleri doğrultusunda şekillenebilen bir yapıyı destekleyecek ve yeni uygulama eklentileri ile genişletilebilir olacak şekilde esnek olmasına özen göstermiştir. 2002 yılı içerisindeki çalışmalar, bu uygulamanın Kurum içerisindeki tüm evrak akışını içerecek şekilde genişletilmesini ve aynı yapıyı kullanan farklı uygulamalarla, özel evrak yönetim ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde geliştirilmesini kapsamaktadır. Bu sayede Kurum içerisindeki evrak yönetim süreçlerinin hızlı, hatasız ve geriye dönük olarak kolayca incelenebilir olması amaçlanmıştır.

2002 yılındaki önemli çalışmalarından bir diğeri, TMSF ile birlikte yürütülen TMSF Hukuk Sistemi ve TMSF Bankacılık Sistemi Projeleri olmuştur. Hukuk Sistemi Projesi, TMSF'ye devredilen bankalarla ilgili hukuki sürecin gerektirdiği alt yapının etkin bir şekilde yönetilmesi açısından önemlidir. Kurum dışı bilgi teknolojisi kaynaklarının desteğiyle geliştirilen hukuk sistemi, TMSF ve BDDK'nın ortak çalışmasıyla, TMSF ihtiyaçlarına uygun olarak uyarlanmış ve kullanıma sunulmuştur. Bankacılık sistemi ise TMSF'ye devredilen bankalara ait, hukuk dışındaki bankacılık süreçlerinin yönetimi amacıyla geliştirilmiş ve bu konuda dış kaynak desteği ile yürütülen çalışma tamamlanmıştır.

Kurumsal Ağ, Geniş Alan Ağı, Sistem ve Güvenlik Çalışmaları

2002 yılı içerisinde sistem, ağ ve güvenlik altyapılarının geliştirilmesi ve iyileştirilmesi ile ilgili çalışmalar büyük oranda tamamlanmış ve sistemin, güvenlik, erişilebilirlik ve kullanım kolaylığı açısından istenilen standartlara ulaşması sağlanmıştır. Yapılan yatırımlar, satın alınan donanım ve uygulamaya geçirilen yazılımlar sayesinde, kullanıcıların veri ihtiyaçlarının, kurumun faaliyet gösterdiği bütün merkezlerde sorunsuz ve kesintisiz olarak karşılanması amaçlanmış ve bu yapıyı tehdit edebilecek bütün unsurların ortadan kaldırılmasına yönelik önemli adımlar atılmıştır. Sistem, ihtiyaçların karşılanması, teknolojik yeniliklerin uyarlanması, oluşan güvenlik açıklarının belirlenmesi açısından sürekli olarak gözlenmekte, gelişmeler raporlanmakta ve yazılımların güncel durumda tutulması sağlanmaktadır.

İnternet Teknolojileri İle İlgili Çalışmalar

Beşinci ana başlık altında, diğer faaliyetlerde de yer alan, Bankalar Gözetim Sistemi Paketi, Günlük İzleme ve Risk Gözetim Paketi ve BVTS, İnternet teknolojilerinin kullanımı yolunda önemli çalışmalar olarak öne çıkmış; İnternet teknolojilerine dayalı "Kuruluş Yetkilendirme ve İzin-Banka/ÖFK Üst Düzey Yönetici Bilgisi Derleme Projesi", BDDK'nın e-devlet kapsamındaki ilk projesi olmuştur.

4.6. Bütçe Uygulama Sonuçları

BDDK'nın 2002 yılında, 4389 sayılı Bankalar Kanunu gereğince, banka ve özel finans kurumlarından tahsil ettiği Giderlere Katılım Payları ve diğer faaliyetlerden elde ettiği gelirler toplamı dikkate alındığında 2002 yılında bütçe gelir-gider farkı öngörülmemiştir.

Tablo 4.4. 2002 Yılı Gelirleri

Milyon TL	2002 Yılı Bütçesi	Gerçekleşme	Fark
Katılma Payı Gelirleri	25.138.000	25.767.060	629.060
-Bankalar		25.394.050	
-Özel Finans Kurumları		373.010	
Sair Gelirler	4.000.300	23.248.426	19.248.126
-Faiz Gelirleri	-	2.756.195	-
-Kur Farkları	-	20.491.974	-
-Diğer	-	257	-
Bina Yapım Giderleri Karşılığı	25.000.000	25.000.000	
Bina Alım Giderleri Karşılığı	21.000.000	21.000.000	
Birikmiş Gelir Gider Farkları	18.700.000	13.257.687	-5.442.313
Toplam	93.838.300	108.273.173	

2002 yılı bütçesi hazırlanırken Kurumun, banka ve özel finans kurumlarından 25,1 trilyon lira giderlere katılma payı tahsil edeceği öngörülmüştür. Ancak, bütçenin hazırlanmasının ardından Kuruma ulaşan düzeltilmiş banka bilanço toplamalarının değerlendirilmesi sonucunda, Kurumun 2002 yılı katılım payı geliri 26,8 trilyon lira olarak tahakkuk ettirilmiştir. 2001 yılı içerisinde bu tahakkukun 23,8 trilyon lirası tahsil edilmiştir. Diğer taraftan, banka ve ÖFK'lar tarafından 3 trilyon lira katılım payı ilgili dönemde yatırılmamıştır.

Tablo 4.5. 2001 Yılı Katılım Paylarını Yatırmayan Bankalar

Bankalar	Milyon TL	2002 Yılında
Bayındırbank	71.195	Ödendi
Emlak Bankası	1.013.141	İptal edildi
Midlandbank (HSBC)	200.176	Ödendi
Morgan Guaranty Trust Co. of NY	33.020	Ödendi
Okan Yatırım Bankası	4.014	İptal edildi
Sakura Bank	14.225	Ödendi
Sitebank	22.160	Ödendi
Süzer (Atlas) Yatırım Bankası	29.039	İptal edildi
The Chase Manhattan Bank	58.409	Ödendi
Vakıflar Bankası	1.344.739	Ödendi
İktisat Bankası	188.464	Ödendi
Toplam	2.978.582	

2001 yıl sonunda tahsil edilmeyen 3 trilyon lira tutarındaki katılım payının 1,9 trilyon lirası 2002 yılında bankalardan tahsil edilirken, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun 25 Eylül 2002 tarih ve 817 sayılı Kararı ile kalan toplam 1 trilyon lira tutarındaki katılım payının (*Emlak Bankası 1.013 milyar TL, Okan Yatırım Bankası 4 milyar TL ve Süzer Yatırım Bankası 29 milyar TL*) tahakkuku ise söz konusu bankaların bankacılık işlemi yapma yetkilerin kaldırılmasıyla iptal edilmiştir.

Bu gelişmeler sonucunda, 2001 ve 2002'de Kurum, banka ve ÖFK'lardan 25,8 trilyon lira katılım payı tahsil etmiştir. 2002 yılı bütçesiyle 2001 yılından bina yapım ve alım giderleri karşılığı olarak 46 trilyon lira ve birikmiş gelir-gider farkları olarak ise 18,7 trilyon lira aktarılacağı öngörülmüştür. Ancak, 2002 yılına 2001 yılından aktarılan tutar 59,3 trilyon lira olarak gerçekleşmiştir. Aradaki 5,4 trilyon lira ise birikmiş gelir-gider farklarının tahmininden kaynaklanmaktadır.

Kurumun 2002 yılı sonu itibarıyla gelir gerçekleştirmeleri arasında, bütçe ile öngörülmeyen, "faiz gelirleri" ve "kur farkları" da yer almaktadır. 2002 yılı bütçesiyle, Kurum kaynaklarının vadeli hesaplarda veya döviz tevdiat hesaplarında değerlendirebileceği hükme bağlanmıştır. Ancak, söz konusu hükmün yıl içerisinde uygulanması Kurul kararına bırakılmış olduğu için, 2002 yılı gelir bütçesinde faiz geliri veya kur farklarına yer verilmemiştir. Kurul'un, kaynakları vadeli hesaplarda ve döviz tevdiat hesaplarında değerlendirilmesine karar vermesi üzerine, 2002 yılı sonu itibarıyla 2,8 trilyon lira faiz geliri ve 20,5 trilyon lira kur farkı oluşmuştur.

Kurumun 2002 yılı gelirleri içerisinde katılım payı gelirlerinin oranı yüzde 53 olarak gerçekleşmiştir. Toplam gelirlerin yüzde 52'si bankalardan, yüzde 1'i ise ÖFK'lardan tahsil edilen katılım payından oluşmaktadır. Kurumun 2002 yılı gelirlerinin önemli bir bölümü (%41) ise kur değerlendirme farklarından oluşmaktadır. Bilindiği üzere, yaşanan ekonomik gelişmeler ve buna bağlı kur ayarlamaları sonucunda, döviz pozisyonu bulunduran tüm gerçek ve tüzel kişilerin hesaplarında, yüksek tutarlarda kur farkları oluşmuştur. Söz konusu kur farkları, gelir niteliği taşımamakla birlikte, uygulanan bütçe ve muhasebe sistemlerinin bir sonucu olarak, Kurum gelirleri arasında yer almıştır. Kurumun 2002 yılı gelirleri içinde faiz gelirlerinin payı ise yüzde 6 seviyesindedir.

2002 yılı gider bütçesinin ana harcama kalemleri itibarıyla başlangıç ödenekleri, yıl içerisinde bütçe ödeneklerinde yapılan revizyonlar, toplam harcama tutarları ve ödenek kalanları incelendiğinde, 2002 yılı için toplam 93,8 trilyon lira ödenek ihdas edildiği görülmektedir. Yıl içerisinde, ihdas edilen ödenekler arasında Kurum Başkanının oluru ile revizyona gidilmiştir. Bütçe ödeneklerinden 2002 yılında toplam 23,8 trilyon lira harcama yapılmıştır. 2002 Yılı Bütçesi ödeneklerinin Aralık 2002 tarihi itibarıyla yüzde 25,3'ü kullanılabilmektedir. Bu durumun nedeni, bütçe ödeneklerinin yaklaşık yüzde 50'sini oluşturan hizmet binası yapımı ve alımı ödeneklerinin 2002 yılında kullanılamamasıdır.

Tablo 4.6. 2002 Yılı Ödenek ve Harcamalarının Gider Türlerine Göre Dağılımı

Milyon TL	Başlangıç Ödeneği	Revize	Bütçe Ödeneği	Kullanılan	Kalan
Personel Giderleri	12.614.000	717.000	13.331.000	11.330.292	2.000.708
Sos.Güv.Kur.Prim Giderleri	450.000	0	450.000	362.912	87.089
Mal ve Hizmet Alımları	21.230.300	400.000	21.630.300	10.645.766	10.984.534
Cari Transferler	1.292.000	28.000	1.320.000	941.926	378.074
Sermaye Giderleri	57.000.000	-1.145.000	55.855.000	545.133	55.309.867
Öngörülemeyen Giderler	1.252.000	0	1.252.000	0	1.252.000
Toplam	93.838.300	0	93.838.300	23.826.029	70.012.271

2002 yılında Kurumun personel harcamaları için 12,6 trilyon lira ödenek öngörülmüştür. Daha sonra yapılan revizyonlarla bu ödenek 13,3 trilyon liraya yükseltilirken, 2002 yılı içerisinde toplam 11,3 trilyon lira personel harcaması gerçekleştirilmiştir. 2002 yılında 2 trilyon lira personel harcaması ödeneği ise kullanılmamıştır. Sosyal güvenlik kuruluşları prim giderleri için öngörülen 450 milyar lira ödeneğin 2002 yılı içerisinde yaklaşık 363 milyar lirası harcanırken, 87 milyar lirası kullanılmamıştır. 2002 yılı mal ve hizmet alımları için öngörülen 21,2 trilyon lira ödenek, yıl içerisinde yapılan revizyonlarla 21,6 trilyon liraya yükseltilmesine karşın, 2002 yılında 10,6 trilyon lira tutarında mal ve hizmet alımı gerçekleştirilmiş ve 11 trilyon lira tutarındaki ödenek kullanılmamıştır. Yıl içinde yapılan revizyon ile 1.320 milyar lira ödenek ayrılan cari transfer harcamalarının 941 milyar lirası gerçekleşirken, 378 milyar lira tutarındaki ödenek kullanılmamıştır. Ayrıca, 2002 yıl başında 57 trilyon lira olarak öngörülen sermaye giderleri ödeneği yapılan revizyonlarla 55,9 trilyon liraya indirilmiştir. Kurumun 2001 yılında (hizmet binaları ve bilgi sistemleri hariç) sabit sermaye yatırımlarının önemli bir bölümünü sağlamış olması nedeniyle, 2002 yılında sermaye giderleri 545 milyar lira olarak gerçekleşmiştir. Gerçekleşen sermaye giderlerinin, 390 milyar lirası makine ve teçhizat ve alımlarından, 91 milyar lirası yayın alımlarından, 41 milyar lirası gayri maddi hak alımlarından ve 21 milyar lirası mefruşat alımlarından oluşmaktadır. 2002 yılında Kurum hizmet binası inşaatı ve alımının gerçekleştirilememiş olması nedeniyle, 55,3 trilyon lira ödenek kullanılmamıştır.

Tablo 4.7. 2002 Yılı Bütçesinde Yapılan Revizyonlar

Başkanlık Onayı		Aktarma Yapılan		Ödenek Aktarılan	
Tarih	Sayısı	Bölüm	Milyon TL	Bölüm	Milyon TL
18.09.2002	1259	Gaymad.Hak Al.	200.000	Yurtdışı Aylıklar	200.000
22.10.2002	1360	Gaymad.Hak Al.	7.320	Em.Sn. Ek Karş.	7.320
10.10.2002	1474	Gaymad.Hak Al.	500.000	Aylıklar	500.000
		Gaymad.Hak Al.	17.000	Yurtdışı Aylıklar	17.000
		Gaymad.Hak Al.	400.000	En.Al.ve Su Gid.	400.000
10.12.2002	1475	Gaymad.Hak Al.	20.680	Em.Sn. Ek Karş.	20.680

Bir ihtisas kuruluşu olması sebebiyle, Kurumun en önemli harcama kalemini personelin aylık ve diğer haklarından oluşan personel giderleri oluşturmaktadır. Bu çerçevede, personel giderlerinin 2002 harcamaları içerisindeki payı yüzde 47 olarak gerçekleşmiştir. Kurum harcamalarının yüzde 45'i ise mal ve hizmet alımları için gerçekleştirilmiştir. Bu bölümden gerçekleştirilen harcamaların önemli bir kısmı hizmet alımlarıdır. Hizmet alımları içerisinde en büyük bölümü ise Kurumun Ankara ve İstanbul hizmet binalarının kira giderleri oluşturmaktadır. 2002 yılı harcamalarının yüzde 4'ü cari transferlerden oluşmaktadır. Cari transferler içerisinde T.C.

Emekli Sandığına ödenen ek karşılıklar ile Sivil Savunma Fonu payı önemli bir bölümü oluşturmaktadır. Kurum sermaye giderleri için toplam harcamalarının yüzde 2'sini sarf etmiştir. Kurumun 2002 yılı giderlerinin yüzde 2'sini ise Kurum çalışanları için sosyal güvenlik kurumlarına ödenen prim giderleri oluşturmaktadır.

Genel olarak 2002 yılı harcamalarının ödenek türleri ve ekonomik ayırımına göre dağılımına bakıldığında, tüketim malları ve malzeme alımları, demirbaş alımları, makine-teçhizat ve taşıt alımları, yolluklar gibi kalemlerin toplam içindeki paylarının çok düşük olması, Kurumda uygulanmakta olan tasarruf politikasının bir göstergesidir.

BÖLÜM 5

5. DÜZENLEME, GÖZETİM VE DENETİM ALANLARINDAKİ ULUSLARARASI GELİŞMELER

Bankacılığın son yıllarda yaşadığı önemli gelişmeler uluslararası platformda yeni düzenlemelerin yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda, uluslararası kurum ve kuruluşlar yeni düzenlemeler hazırlamak ve mevcut düzenlemeleri iyileştirmek yönünde çabalar göstermektedirler. Bu bölümde, BIS, Avrupa Birliği ve diğer uluslararası kuruluşlar tarafından 2002 yılında mali sektör alanında yapılan düzenlemeler, iyileştirici önlemler ve diğer çalışmalar özetlenmektedir.

5.1. Uluslararası Ödemeler Bankası (BIS) Düzenlemeleri

Aralık 1974’de BIS bünyesinde G-10 ülkelerinin merkez bankaları başkanları tarafından oluşturulan “Basel Bankacılık Denetim Komitesi”, denetime ilişkin sorunları gündemine alarak değerlendirme düzenli toplantılar yapmakta ve global bazda bankaların faaliyetlerinin etkin bir şekilde denetimi ve gözetimi için ulusal bankacılık denetim otoriteleri arasında bir koordinasyon ve işbirliği görevi üstlenmektedir.

Komite, uluslararası bankacılığın sağlamlığını ve istikrarını güçlendirmek üzere, özellikle sermaye yeterliliği ile ilgili denetim standartlarını yükseltmek için çalışmalarda bulunmaktadır. Bu çalışmalardan en önemlisi, 1988 yılında ihdas edilen “Basel Sermaye Yeterliliği Standardı”dır. Komite, Eylül 1997’de “Etkin Bankacılık Denetimi Temel Prensiplerini” yayımlamıştır. Ayrıca, Komite, Haziran 1999’da 1988 yılında ihdas edilen “Basel Sermaye Yeterliliği Standardı”nın yerine geçmesi öngörülen “Yeni Sermaye Uzlaşısı” taslağını hazırlamıştır. Komite’nin 2001 yılında ele aldığı veya üzerinde çalışmakta olduğu konulara ilişkin özet bilgiler aşağıda sunulmaktadır:

- *Yeni Sermaye Uzlaşısı:* Basel Bankacılık Denetim Komitesi 1988 tarihli Sermaye Uzlaşısı’nın (Basel Accord) yerini almak üzere, Haziran 1999’da yeni bir taslak metin yayımlamıştır. Komite, taslak metne ilişkin olarak kendisine ulaşan iki yüzden fazla yorumu değerlendirmiş, sektör temsilcileri ve denetim otoriteleri ile yaptığı görüşmeler sonucunda, ilgili tarafların görüşlerine sunulmak üzere, 16 Ocak 2001’de yeni bir taslak yayımlamıştır. Bu taslak, bankaların kredi ve operasyonel risklerinin belirli yöntemlerle ölçülmesi ve değerlendirilmesini sağlayan, asgari sermaye yeterliliği, denetimsel gözden geçirme ve piyasa disiplininin oluşan üç temel unsuru içermektedir.

Komitenin 2002 ve 2003 yılında yayınlamış olduğu temel çalışmalar aşağıda özetlenmektedir:

- *Operasyonel Riskin Yönetim ve Denetimine İlişkin Güvenilir Uygulamalar:* Basel Bankacılık Denetim Komitesinin Aralık 2001 ve Temmuz 2002’de aynı ad altında yayımladığı çalışmaların yerini alan bu çalışmanın amacı bankalar ile denetim otoritelerince operasyonel risk yönetim politikaları ile uygulamalarının değerlendirilmesinde kullanılmak üzere operasyonel riskin etkin yönetimi ve denetimine yönelik ilkelere yer veren bir taslak hazırlamaktır.

- *Bankacılık Faaliyetinde Bulunmayan Bankalar ve Banka Şubeleri:* Komite bankaların küresel faaliyetlerini nasıl yönetip yapılandırdıklarını dikkate alarak etkin bankacılık gözetimi için sorunlara sebep olan yapılanmaları belirlemektedir. Bu çalışma söz konusu kuruluşlara ilişkin gözetim otoritesi sonuçlarını sunmaktadır.

- *Paralel Mülkiyeti Haiż Banka Yapılanmalar:* Çalışma aynı finansal grubun parçası olmayan veya mevzuat bakımından konsolidasyon kapsamında olmamakla birlikte intifa hakkı sahipleri aynı olan, sıklıkla aynı yönetimi paylaşan, birbirine bağlı faaliyetlerde bulunan ve farklı ülkelerde

faaliyet izni almış bankalar olarak tanımlanan paralel bankaların gözetimi hakkında bilgiler vermektedir.

- *Sınır Ötesi Elektronik Bankacılık Faaliyetlerinin Yönetim ve Gözetimi:* Bu çalışmanın amacı sınır ötesi elektronik bankacılığın gözetimi ve risklerinin yönetimi üzerinde bankacılık sektörü ile gözetim kuruluşları arasındaki ilişkiyi geliştirmektir. Çalışma, bankaların risk yönetimlerinin sınır ötesi elektronik bankacılık faaliyetlerine ilişkin sorumluluklarının belirlenmesi ve buna benzer faaliyetlerde bankacılık gözetim otoriteleri arasında sürdürülen uluslararası işbirliğinde olduğu gibi, sınır ötesi elektronik bankacılık faaliyetlerinin de ev sahibi ülke tarafından gözetim altında tutulmasına olan ihtiyacı belirtmektedir.
- *Menkul Kıymetleştirme-İkinci Çalışma:* Yeni Basel Sermaye Uzlaşısı (Basel-II) içerisinde önemli bir yer tutan ve hızla gelişmekte olan menkul kıymetleştirmeye ilişkin olarak Ekim 2001’de yayımlanan ilk çalışma dokümanında yer alan hususlara ilave olarak yeni hususların ve Basel-II’de menkul kıymetleştirmeye yönelik olarak yapılan değişikliklerin ele alındığı bir çalışmadır.
- *Bankalarda İç Denetim ve Bankacılık Gözetim Otoritesinin Denetçilerle İlişkisi- Anket çalışması:* 2001 ve 2002 yıllarında Basel Komitesi’nde temsil edilen ülkelerdeki gözetim otoriteleri ile bazı bankalarda iç denetime ilişkin ana düzenlemelerin nasıl gerçekleştirildiğini araştıran anket sonuçları iç denetimin önemine ilişkin ilkelerin bankacılık sektöründe genel kabul gördüğünü ortaya koymuştur.
- *Bankaların Kamuya Açıkladıkları Bilgiler- 2000 Yılı Kamuya Bilgi Açıklama Anketinin Sonuçları:* Uluslararası faaliyette bulunan bazı bankalarca kamuya yapılan açıklamalar üzerinde gerçekleştirilen inceleme, kamuya yapılan açıklamalardaki eğilimi belirlemekte ve yaygın olarak kullanılan dipnotlar ile bunlardan hangilerinin uygulamaya konulmak istenebileceği hususlarında bankacılık sektörüne rehberlik sağlamaktadır. İnceleme, sayısal, koşullara uygun, belli bir yöntem dahilinde sunulan bilginin piyasanın kuruluşları daha iyi değerlendirmesine imkan tanıyacağını göstermektedir.
- *Zayıf Bankalar Hakkında Gözetim Kılavuzu:* Çalışma zor durumda olan bir banka ile gözetim otoritesinin sorunların önlenmesi amacıyla birlikte çalışmalarını, olumsuz durumun artması halinde derhal sorunu tanımlayıp çözüme kavuşturmaları gerektiğini belirterek, konuya ilişkin aşamaları ve yapılması gerekenleri ortaya koymaktadır.
- *Terörizmin Finansmanı İle Savaş Kapsamında Finansal Bilgilerin Ülkeler Arasında Paylaşımı:* Aralık 2001’de G-10 ülkeleri banka denetim otoritelerinin denetçileri ve hukukçularının katılımı ile gerçekleştirilen ve terörizmin finansmanı ile savaş kapsamında finansal bilgilerin ülkeler arasında paylaşımı konusunun tartışıldığı toplantıda ele alınan hususlar yer almaktadır.
- *Banka Gözetim Otoriteleri İle Bağımsız Denetçiler Arasındaki İlişki:* Bu çalışmanın amacı, banka gözetim otoriteleri ile bağımsız denetçiler arasındaki ilişkinin kuvvetlendirilmesi amacıyla bilgi ve rehberlik sağlamaktır.

5.2. Avrupa Birliği Düzenlemeleri

AB müktesebatı (*Acquis Communautaire*), özellikle Avrupa Parlamentosu ve Konseyi tarafından çıkarılan Direktifler aracılığıyla düzenlenmektedir. Bu çerçevede, AB bankacılığına ilişkin ilk direktifin 1973 yılında yayınlanmış olmasına karşın, bu tarihten itibaren oluşan ulusal ve uluslararası gelişmelere sektörü adapte edebilmek, ülkeler arasında bankacılık alanında entegrasyonu geliştirmek amacıyla sürekli olarak yeni yasal düzenlemeler çıkarılmıştır.

Bu bağlamda, 12 Aralık 1977 tarihinde 77/780/EEC sayılı “Kredi Kurumlarının Kuruluş ve Faaliyetlerine İlişkin Düzenlemelerin Uyumu Hakkında” Konsey Direktifi ile 15 Aralık 1989 tarihinde “Avrupa Bankacılık Kanunu” olarak da nitelendirilen 89/646/EEC sayılı “Kredi Kuruluşlarının Faaliyetlerinin Gerçekleştirilmesine ve İzlenmesine İlişkin Yasaların,

Yönetmeliklerin ve İdari Hükümlerin Koordinasyonu Konusundaki” Konsey Direktifi çıkarılmıştır. Birinci bankacılık direktifi olarak bilinen 77/780/EEC sayılı yasal Düzenleme, izin, şube ve özellikle kredi kurumunun tanımını yapmış olması bakımından önemlidir. Buna göre, üçüncü kişilerden ödenebilir fon veya mevduat toplayan ve kendi hesabına olmak şartıyla kredi kullandıran şirketler “kredi kurumu” olarak tanımlanmıştır. Diğer taraftan, ikinci bankacılık direktifi olarak bilinen 89/646/EEC sayılı Düzenlemenin getirdiği en önemli değişiklikler, AB bünyesinde bankacılık faaliyeti için tek izin ve faaliyet gösteren bankaların “Home Country” olarak nitelendirilen orijin ülkenin denetim otoritelerine tabi olması, yani tek denetim ilkesidir. Ayrıca, anılan Direktif kredi kurumlarının gerçekleştirebilecekleri faaliyetleri belirtmekte; bankalarda belirli oranlar üzerinde paylara sahip olunmasının denetim otoritelerine bildirilmesini talep etmekte ve kredi kurumlarının sahip olabilecekleri ortaklık paylarını sınırlamaktadır.

Öte yandan, AB bankacılık sistemi bakımından son derece önemli olarak kabul edilen “Mali Kurumların Kuruluşlarına ve Faaliyetlerine İlişkin” 2000/12/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Direktifi 20 Mart 2000 tarihinde çıkarılmış olup, söz konusu Düzenleme 73/183/EEC, 89/647/EEC, 92/30/EEC, 92/121/EEC, 77/780/EEC sayılı Birinci Bankacılık Direktifi ve 89/646/EEC sayılı İkinci Bankacılık Direktiflerini yeniden düzenlemek suretiyle yürürlükten kaldırmıştır.

Söz konusu Direktif ile özellikle, kredi kurumlarının faaliyete başlama esasları, kredi kurumlarının denetim ilkeleri, sermaye yeterliliği rasyosu ve hesaplanması, Bankacılık Danışma Komitesi ve üçüncü ülkelerle ilişkiler gibi konular düzenlenmiş ve 15 Aralık 1989 tarihinde yayınlanan 89/646/EC sayılı İkinci Bankacılık Direktifinde yer alan tek izin ve tek denetim ilkeleri de aynen benimsenmiştir.

Ayrıca, 18 Eylül 2000 tarihinde, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi tarafından “Elektronik Para Kuruluşlarının, Kuruluşu, Faaliyetleri ve Denetimine İlişkin” 2000/46 sayılı Direktif yayınlanmış olup, söz konusu Düzenleme, “Elektronik Para Kuruluşları” ve “Elektronik Para” gibi kavramları tanımlaması ve bu alanda faaliyet gösterecek kuruluşların asgari kuruluş sermayelerini ve faaliyet esaslarını belirlemesi bakımından önemlidir.

Öte yandan, 4 Nisan 2001 tarihinde, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi tarafından 2001/24/EC sayılı “Kredi Kurumlarının Yeniden Örgütlenmesi ve Tasfiyesi Hakkında” Direktif yayınlanmış olup, adı geçen Direktif ile bir kredi kurumuna yönelik uygulanabilecek yeniden yapılanma veya tasfiye tedbirlerinin “Orijin Ülke” idari veya adli makamlarınca, burada yürürlükte bulunan kanun ve düzenlemeler kapsamında alınacağı hususu düzenlenmiştir. Diğer taraftan, 19 Aralık 2001 tarihinde, Avrupa Parlamentosu ve Konseyince tüketicilere ve küçük ve orta boy işletmelere Birlik içerisinde hızlı, ucuz ve güvenilir havale imkanı sağlanması ve sınır ötesi işlem maliyetlerinin, ülke sınırları içerisinde yapılacak işlemlerin maliyetlerine yaklaştırılmasını amaçlayan “Euro ile Yapılacak Sınır Ötesi Ödemelere İlişkin” yasal düzenleme yayınlanmıştır.

Son olarak, Avrupa Birliği tarafından 16 Aralık 2002 tarihinde “finansal şirketler topluluğu içerisindeki kredi kuruluşları, sigortacılık şirketleri ve yatırım şirketlerinin ek denetimine ilişkin” 2002/87/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Direktifi yayınlanmıştır. Söz konusu Direktifle kredi kuruluşu, sigorta şirketleri ve yatırım şirketlerinden oluşan “Düzenlenmiş Kuruluşun” tanımı yapılarak, bunların etkin bir iç kontrol ve risk yönetimi sistemi, uygun sermaye yeterliliği politikaları oluşturmaları ve en az yılda bir defa risk yoğunlaşmalarını denetim otoritelerine raporlamaları gereği düzenlenmiştir.

9 Haziran 2002 tarih ve 1606/2002 sayılı Avrupa Parlamentosu Yönetmeliği: Yönetmelik uluslararası muhasebe standartlarının 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren üye ülkelerde konsolide esasa göre uygulanmaya başlanmasını şart koşturmuştur.

5.3. Diğer Uluslararası Düzenlemeler ve Çalışmalar

Küresel Finansal Sistem Komitesi Çalışmaları

- *Kredi Riski Transferi:* Çalışma, kredi riski transferi piyasasındaki son gelişmeleri inceleyip, piyasayı, piyasa katılımcılarını ve kullanılan araçları belirtmekte, kredi riski transferinin mali piyasalardaki etkisini analiz ederek, bunu kullanımına ilişkin bazı önerilerde bulunmaktadır.
- *Bilgi Teknolojisi Yenilikleri ve Finansman Şekilleri-Finansal Sisteme Etkileri:* Çalışma, yeni teknolojilerin firmalara ve ekonomiye olan etkisini, firmaların kaynak ihtiyacını ve yeni finansal sözleşmelerin kullanımı nasıl etkileyeceğini ve bu kaynak ihtiyacı ve uygulamalarının finansal piyasalara olan etkisini incelemektedir.

Ödeme ve Takas Sistemleri Komitesi Çalışmaları

Komite Kasım 2002'de IOSCO ile birlikte yayımladığı alım satım işlemlerine ilişkin yurt içi ve sınır ötesi ödemelerin ülkelerin takas sistemleri ve bu sistemler arasındaki bağlantılar yoluyla yapılması hususundaki tavsiyelerin dikkate alınması hakkında açık ve kapsamlı bir çalışma yayımlamıştır.

Mali Eylem Görev Grubu (Financial Action Task Force) Çalışmaları

Ocak 2002'de terörist faaliyetlerin finansmanına yönelik yayımlanan sekiz öneriye ilişkin bir rehber Mart 2002'de yayımlanmıştır.

EK:
YASAL VE İDARİ DÜZENLEMELER

Tarih	Yasal ve İdari Düzenleme
17 Ocak 2002	: Yüksek Enflasyon Dönemlerinde Mali Tabloların Düzeltilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
18 Ocak 2002	: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
30 Ocak 2002	: Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
31 Ocak 2002	: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik
31 Ocak 2002	: Bankalarca Karşılık Ayrılacak Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
31 Ocak 2002	: Yabancı Para Net Genel Pozisyon / Özkaynak Standart Oranının Bankalarca Konsolide ve Konsolide Olmayan Bazda Hesaplanmasına ve Uygulanmasına İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik
31 Ocak 2002	: Bağımsız Denetim İlkelerine İlişkin Yönetmelik
31 Ocak 2002	: Bağımsız Denetim Yapacak Kuruluşların Yetkilendirilmesi ve Yetkilerinin Geçici veya Sürekli Olarak Kaldırılması Hakkında Yönetmelik
1 Şubat 2002	: Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programının Uygulama Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelik
1 Şubat 2002	: 4389 Sayılı Bankalar Kanununun Geçici 4 üncü Maddesi Uyarınca Yapılacak Özel Bağımsız Denetimin Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelik
1 Şubat 2002	: Ziraat Bankası ve Halk Bankası'nın Yeniden Yapılandırma ve Özelleştirmeye Hazırlık Planlarının Uygulama Esas ve Usullerine İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı
5 Şubat 2002	: Bankalarca Karşılık Ayrılacak Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğin Uygulanmasına İlişkin Genelge
5 Şubat 2002	: 1 Şubat 2002 tarihinde yayımlanan Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programının Uygulama Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmeliğe İlişkin Düzeltme
2 Mart 2002	: 4389 sayılı Bankalar Kanununun Geçici 4'üncü Maddesi Uyarınca Yapılacak Özel Bağımsız Denetimin Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
7 Mart 2002	: Mevduat ve Kredi İşlemlerinde Uygulanacak Faiz Oranları ile Sağlanacak Diğer Menfaatler Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı
7 Mart 2002	: Özel Finans Kurumlarının Kuruluş ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

- 9 Mart 2002** : Mevduat ve Kredi İşlemlerinde Uygulanacak Faiz Oranları ile Sağlanacak Diğer Menfaatler Hakkındaki Bakanlar Kurulu Kararına ilişkin düzeltme kararı
- 27 Mart 2002** : 4389 Sayılı Bankalar Kanununun Geçici 4 Üncü Maddesi Uyarınca Yapılacak İkinci Bağımsız Denetimin Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelik
- 29 Mart 2002** : Bağımsız Denetim Yapacak Kuruluşların Yetkilendirilmesi ve Yetkilerinin Geçici veya Sürekli Olarak Kaldırılması Hakkında Yönetmelikte değişiklik
- 29 Mart 2002** : 4389 sayılı Bankalar Kanununun Geçici 4'üncü Maddesi Uyarınca Yapılacak İkinci Bağımsız Denetimin Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
- 29 Mart 2002** : Mevduat ve Kredi İşlemlerinde Uygulanacak Faiz Oranları ile Sağlanacak Diğer Menfaatler Hakkında Tebliğ
- 29 Mart 2002** : Mevduatın Vade ve Türleri ile Katılma Hesaplarının Vadeleri Hakkında Tebliğ
- 2 Nisan 2002** : Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Yönetmeliğinin 5 inci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
- 11 Nisan 2002** : Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmalarının Onaylanması, Kabulü ve Uygulanmasına İlişkin Genel Şartlar Hakkında Yönetmelik
- 23 Mayıs 2002** : Muhasebe Uygulama ve Mali Raporlama Genel Tebliği
- 12 Haziran 2002** : Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programının Uygulama Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
- 13 Haziran 2002** : Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmalarının Onaylanması, Kabulü ve Uygulanmasına İlişkin Genel Şartlar Hakkında Yönetmeliğin 9'uncu Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Yönetmelik
- 20 Haziran 2002** : Mevduat Kabulüne Yetkili Özel Sermayeli Bankaların Ara Dönem Mali Tablolarının Düzenlenmesine ve Yayınlanmasına İlişkin Yönetmelik
- 22 Haziran 2002** : Muhasebe Uygulama Yönetmeliği
- 9 Temmuz 2002** : Bankaların Kuruluş ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
- 29 Ağustos 2002** : 2002/4597 Sayılı Karar Eki Türkiye Bankalar Birliği Statüsü
- 18 Eylül 2002** : Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
- 18 Eylül 2002** : Özel Finans Kurumları Özel Cari ve Katılma Hesapları Güvence Fonu Yönetmeliği
- 1 Ekim 2002** : Varlık Yönetim Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmelik
- 5 Ekim 2002** : Bankaların Birleşme ve Devirleri Hakkında Yönetmeliğin 18'inci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
- 23 Ekim 2002** : Bankaların Kuruluş ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik

- 23 Ekim 2002** : Muhasebe Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- 13 Kasım 2002** : Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında 3167 Sayılı Kanun'a İlişkin Tebliğ
- 31 Aralık 2002** : Bankalarca Karşılık Ayrılacak Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
- 31 Aralık 2002** : Özel Finans Kurumlarının Kuruluş ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- 31 Aralık 2002** : Muhasebe Uygulama Yönetmeliği'ne ilişkin değişiklik tebliğleri
- 31 Aralık 2002** : Tek Düzen Hesap Planı ve İzahnamesi Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- 3 Mart 2003** : Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- 5 Nisan 2003** : Umumi Disponibilite Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ
- 5 Nisan 2003** : Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ
- 9 Nisan 2003** : Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanuna İlişkin Tebliğ

Ek Tablo 1: Aktif Büyüklüğüne Göre Banka Sıralaması (31.12.2002 İtibariyle)

		Toplam Aktif İçinde Yüzde Pay	AKTİF TOPLAMI (Milyar TL)	KREDİLER (Milyar TL)	MEVDUAT (Milyar TL)	ÖZKAYNAK TOPLAMI (Milyar TL)	ÖDENMİŞ SERMAYE (Milyar TL)	DÖNEM KAR / ZARARI (Milyar TL)	BİL. DIŞI İŞLEMLER (Milyar TL)	ŞUBE SAYISI	PERSONEL SAYISI
	MEVDUAT BANKALARI										
	- Kamusal Sermayeli Mevduat Bnk.										
1	T.C.ZİRAAT B.	17,7	37.689.012	3.540.368	27.687.096	4.161.008	2.221.979	156.295	4.621.825	1.249	23.330
2	T.HALK B.	8,2	17.409.175	1.197.966	11.416.190	1.827.468	1.150.000	593.718	1.375.847	546	9.228
3	T.VAKIFLAR B.	6,0	12.733.306	2.877.940	9.385.273	758.939	319.666	306.100	3.973.641	293	7.600
	- Özel Sermayeli Mevduat Bnk.										
1	AKBANK T.A.Ş.	11,5	24.452.559	5.885.627	16.126.483	3.248.938	816.000	685.448	8.338.351	627	9.011
2	T.İŞ BANKASI	11,2	23.731.290	6.393.879	16.403.091	4.247.536	810.573	310.816	9.345.361	846	14.873
3	T.GARANTİ B.	9,2	19.563.058	5.169.757	12.789.184	1.678.355	791.748	123.074	10.479.062	304	7.391
4	YAPI VE KREDİ B.	8,9	18.825.275	6.818.311	12.838.526	2.739.012	752.345	1.101.454	20.215.246	426	10.420
5	KOÇBANK	3,1	6.654.248	2.255.919	4.427.289	399.371	386.300	-149.132	3.964.981	134	3.257
6	FİNANSBANK A.Ş.	2,3	4.926.858	1.649.728	2.990.130	535.196	354.905	188.426	3.270.340	129	2.811
7	T.DİŞ TİCARET BANKASI	1,8	3.894.399	1.179.209	2.146.643	568.886	194.000	81.942	2.228.645	151	2.730
8	OYAKBANK	1,7	3.518.888	1.067.485	2.638.715	413.799	224.578	37.409	4.203.274	220	3.591
9	DENİZBANK	1,6	3.371.191	824.256	2.529.590	399.684	202.000	17.275	2.809.587	163	2.861
10	T.EKONOMİ B.	1,1	2.373.182	749.943	1.631.543	255.785	55.125	18.514	1.911.879	74	1.673
11	ŞEKERBANK	1,0	2.191.348	429.501	1.839.299	103.830	76.000	10.343	1.127.253	197	2.950
12	ALTERNATİFBANK	0,6	1.247.543	257.359	762.050	40.730	160.000	10.125	652.401	23	486
13	T.İMAR BANKASI	0,5	1.158.024	610.996	955.479	148.005	210.000	-92.958	170.760	169	1.521
14	ANADOLUBANK A.Ş.	0,5	1.142.887	284.966	940.647	66.172	55.000	16.974	710.095	48	825
15	TEKSTİL BANKASI A.Ş.	0,5	1.082.033	318.808	734.435	94.671	122.500	37.201	1.037.462	35	840
16	TEKFENBANK A.Ş.	0,3	567.388	117.310	437.976	61.567	44.000	16.963	212.035	33	654
17	TÜRKİSH BANK	0,1	300.628	10.955	163.074	46.450	8.000	2.563	19.434	14	189
18	ADABANK	0,1	280.046	90.962	183.420	70.328	60.000	-6.434	90.827	82	516
19	MNG BANK	0,1	132.968	56.251	79.053	43.548	35.000	2.329	137.390	6	179
20	FİBA BANK	0,0	57.430	12.606	12.809	31.884	20.000	-2.756	41.016	2	64
	- TMSF Bünyesindeki Bankalar										
1	PAMUKBANK	2,7	5.810.291	809.801	5.277.681	-1.681.834	470.000	-2.056.586	2.804.814	194	4.974
2	BAYINDIRBANK A.Ş.	1,6	3.499.840	185.405	491.888	585.942	536.403	379.978	1.167.923	9	912
	- Yabancı Bankalar										
1	HSBC BANK	1,5	3.174.660	1.377.454	1.795.107	738.391	277.290	30.047	6.648.717	163	3.525
2	CİTİBANK	0,7	1.457.161	463.768	1.035.696	215.180	33.753	32.678	2.215.433	24	1.064
3	BNP-AK DRESNER B.	0,2	443.684	47.351	51.085	95.791	36.000	20.552	345.733	2	105
4	ABN AMRO BANK	0,1	309.943	20.976	62.619	73.367	27.800	-935	695.606	1	117
5	ARAP TÜRK B.	0,1	290.613	38.461	45.918	47.884	20.000	2.873	141.459	3	177
6	WESTDEUTSCHE LANDESB.	0,1	287.058	160.623	30.310	27.181	6.371	4.850	56.361	1	71
7	SOCİETE GENERALE	0,1	158.855	26.975	7.404	36.170	24.933	1.184	174.923	1	50
8	CREDIT SUISSE FIRST BOSTON	0,1	122.266	0	0	30.995	6.000	-5.018	16.428	1	24
9	BANK MELLAT	0,1	115.069	6.694	26.118	11.309	4.236	2.072	10.122	3	39
10	THE CHASE MANHATTAN B.	0,0	97.660	0	4.249	37.949	21.473	2.374	20.285	1	38
11	BANCA DI ROMA	0,0	65.720	12.838	14.042	10.969	4.351	-1.736	43.970	1	33
12	ING BANK	0,0	47.128	2.807	4.674	32.835	13.650	-2.475	4.372	1	28
13	HABİB BANK	0,0	27.196	2.718	2.337	6.312	2.833	466	13.605	1	14
14	SİTEBANK	0,0	24.661	110	2.188	20.956	20.000	-3.023	11	2	97
15	CREDIT LYONNAIS	0,0	7.990	529	4.061	2.409	1.790	-637	1.490	1	24
	Kalkınma ve Yatırım Bankaları										
1	TÜRK EXİMBANK	2,2	4.597.423	1.962.038	0	1.104.205	657.864	106.059	1.279.753	2	370
2	İLLER B.	0,9	1.845.493	1.212.511	0	1.035.889	493.186	358.077	29.878	18	3.746
3	T.SİNAİ KALKINMA B.	0,8	1.604.472	778.673	0	199.715	114.000	18.063	231.382	3	302
4	T.KALKINMA B.	0,2	448.620	152.103	0	329.644	125.000	-52.107	464	1	836
5	CREDIT AGRİLİNDİ.EURO TÜRK M.B.	0,1	222.268	69.401	0	15.167	11.265	-3.436	331.025	1	30
6	DEUTSCHE BANK A.Ş.	0,1	219.010	23.408	0	50.216	2.800	9.672	437.366	1	29
7	TAKASBANK İMKB	0,1	214.721	0	0	120.873	60.000	23.806	776.858	1	230
8	NUROL YATIRIM B.	0,0	67.674	15.265	0	35.230	22.498	1.291	143.076	3	50
9	GSD YATIRIM B.	0,0	59.168	12.573	0	23.909	15.000	1.004	46.150	1	30
10	ÇALIK YATIRIM	0,0	58.352	3.962	0	31.563	13.500	4.951	36.103	1	24
11	C KREDİ VE KALKINMA BANKASI	0,0	38.215	3.028	0	10.255	5.930	-1.415	5.290	1	21
12	DİLER YATIRIM	0,0	34.628	1.746	0	31.972	5.000	-201	47.282	1	20
13	TAİB YATIRIM BANK	0,0	17.469	1.629	0	3.267	3.930	-834	243	1	18
14	TAT YATIRIM B.	0,0	10.587	446	0	3.640	1.250	-448	169	1	11
54	SEKTÖR TOPLAMI	100,0	212.680.631	49.193.395	137.973.372	25.228.513	12.107.825	2.336.835	98.663.003	6.216	124.009
	Mevduat Bankaları Toplamı	95,6	203.242.531	44.956.612	137.973.372	22.232.968	10.576.602	1.872.353	95.297.964	6.180	118.292
	- Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları Top.	31,9	67.831.493	7.616.274	48.488.559	6.747.415	3.691.645	1.056.113	9.971.313	2.088	40.158
	- Özel Sermayeli Mevduat Bankaları Top.	56,2	119.471.243	34.183.828	80.629.436	15.193.747	5.378.074	2.409.576	70.965.399	3.683	66.842
	- İlk Beş Banka Toplamı	43,8	93.226.430	26.523.493	62.584.573	12.313.212	3.556.966	2.071.660	52.343.001	2.337	44.952
	- Diğer	12,3	26.244.813	7.660.335	18.044.863	2.880.535	1.821.108	337.916	18.622.398	1.346	21.890
	- Yabancı Sermayeli Mevduat Bankaları Top.	3,1	6.629.664	2.161.304	3.085.808	1.387.698	500.480	83.272	10.388.515	206	5.406
	- TMSF Bankaları Top.	4,4	9.310.131	995.206	5.769.569	-1.095.892	1.006.403	-1.676.608	3.972.737	203	5.886
	Kalkınma ve Yatırım Bank. Toplamı	4,4	9.438.100	4.236.783	0	2.995.545	1.531.223	464.482	3.365.039	36	5.717

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 2: Bankacılık Sektörü Seçilmiş Bilanço Kalemlerindeki Değişmeler (2002/2001)

	Nominal Değişim			Reel Değişim		
	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM
AKTİF HESAPLAR						
1- Likit Aktifler*	6,4	-23,4	-14,5	-18,7	-41,4	-34,6
2- Menkul Değerler Cüzdanı	11,4	46,7	22,9	-14,9	12,1	-6,0
3- Krediler	31,4	58,3	46,1	0,5	21,0	11,7
4- Takipteki Alacaklar (Net)(5-6)	2,5	-92,2	-49,4	-21,6	-94,0	-61,3
5- a) Takipteki Alacaklar	12,6	-88,1	-25,2	-13,9	-90,9	-42,9
6- b) Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	19,0	-74,4	1,8	-9,0	-80,4	-22,1
7- Diğer Aktifler	29,6	16,0	25,9	-0,9	-11,3	-3,7
8- Toplam Aktifler	18,3	17,6	18,0	-9,6	-10,1	-9,8
PASİF HESAPLAR						
9- Mevduat	31,2	20,9	25,1	0,3	-7,6	-4,4
10- Bankalara, Piyasalara ve Merkez Bankasına Borçlar	-11,5	-11,3	-11,3	-32,3	-32,2	-32,2
11- Diğer Pasifler	-13,3	7,9	-9,1	-33,7	-17,5	-30,5
12- Toplam Özkaynaklar	69,5	108,2	69,6	29,6	59,2	29,7
13- BİLANÇO DIŞI YÜKÜMLÜLÜKLER	113,8	-0,1	26,2	63,5	-23,7	-3,5
14- - Taahhütler	212,3	-14,9	31,8	138,8	-35,0	0,8

Kamu Bankalarının Seçilmiş Bilanço Kalemlerindeki Değişmeler (2002/2001)

	T P			Y P		
	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM
AKTİF HESAPLAR						
1- Likit Aktifler*	35,2	-17,2	-6,5	3,4	-36,7	-28,5
2- Menkul Değerler Cüzdanı	10,1	44,6	19,8	-15,8	10,5	-8,4
3- Krediler	2,6	-2,4	1,4	-21,5	-25,4	-22,5
4- Takipteki Alacaklar (Net)(5-6)	-6,9	-100,0	-28,8	-28,8	-100,0	-45,5
5- a) Takipteki Alacaklar	20,1	-98,8	1,7	-8,2	-99,1	-22,2
6- b) Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	33,9	-97,4	19,8	2,4	-98,0	-8,4
7- Diğer Aktifler	50,8	28,9	45,8	15,3	-1,4	11,4
8- Toplam Aktifler	16,7	17,6	17,0	-10,8	-10,1	-10,5
PASİF HESAPLAR						
9- Mevduat	31,9	27,2	30,1	0,8	-2,8	-0,5
10- Bankalara, Piyasalara ve Merkez Bankasına Borçlar	-83,4	-6,0	-16,0	-87,3	-28,1	-35,8
11- Diğer Pasifler	-22,1	-34,1	-23,7	-40,4	-49,6	-41,7
12- Toplam Özkaynaklar	40,7	92,0	41,3	7,6	46,8	8,0
13- BİLANÇO DIŞI YÜKÜMLÜLÜKLER	76,6	2,0	19,8	35,0	-22,0	-8,4
14- - Taahhütler	163,1	-15,6	31,7	101,2	-35,5	0,7

Özel Bankaların Seçilmiş Bilanço Kalemlerindeki Değişmeler (2002/2001)

	T P			Y P		
	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM
AKTİF HESAPLAR						
1- Likit Aktifler*	-7,0	-27,0	-20,7	-28,9	-44,2	-39,4
2- Menkul Değerler Cüzdanı	37,0	59,0	46,7	4,8	21,6	12,1
3- Krediler	49,0	70,4	62,8	13,9	30,3	24,5
4- Takipteki Alacaklar (Net)(5-6)	-29,0	-93,8	-71,5	-45,7	-95,2	-78,2
5- a) Takipteki Alacaklar	-27,0	-92,2	-58,3	-44,2	-94,0	-68,1
6- b) Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	-25,3	-65,8	-28,8	-42,9	-73,8	-45,6
7- Diğer Aktifler	18,9	8,6	15,9	-9,1	-17,0	-11,4
8- Toplam Aktifler	24,0	20,1	22,0	-5,2	-8,2	-6,7
PASİF HESAPLAR						
9- Mevduat	27,8	16,7	19,9	-2,3	-10,8	-8,3
10- Bankalara, Piyasalara ve Merkez Bankasına Borçlar	-3,4	-16,5	-15,0	-26,1	-36,2	-35,0
11- Diğer Pasifler	43,8	45,3	44,3	9,9	11,1	10,3
12- Toplam Özkaynaklar	101,5	-	101,5	54,0	-	54,1
13- BİLANÇO DIŞI YÜKÜMLÜLÜKLER	129,9	-5,1	26,6	75,8	-27,5	-3,2
14- - Taahhütler	243,3	-21,5	36,5	162,5	-40,0	4,3

Yabancı Bankaların Seçilmiş Bilanço Kalemlerindeki Değişmeler (2002/2001)

	T P			Y P		
	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM
AKTİF HESAPLAR						
1- Likit Aktifler*	32,7	-5,2	8,0	1,4	-27,5	-17,4
2- Menkul Değerler Cüzdanı	7,5	48,2	26,2	-17,8	13,3	-3,5
3- Krediler	69,3	58,5	63,1	29,4	21,2	24,7
4- Takipteki Alacaklar (Net)(5-6)	27,2	298,3	33,8	-2,8	204,5	2,3
5- a) Takipteki Alacaklar	40,3	55,7	43,7	7,3	19,0	9,9
6- b) Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	46,0	49,1	46,9	11,6	14,0	12,3
7- Diğer Aktifler	-6,1	32,6	4,1	-28,2	1,4	-20,4
8- Toplam Aktifler	23,3	27,5	25,4	-5,8	-2,5	-4,1
PASİF HESAPLAR						
9- Mevduat	35,6	37,3	37,0	3,6	5,0	4,8
10- Bankalara, Piyasalara ve Merkez Bankasına Borçlar	344,9	-19,9	13,8	240,1	-38,8	-13,0
11- Diğer Pasifler	14,9	49,8	23,2	-12,1	14,5	-5,8
12- Toplam Özkaynaklar	17,0	-	17,2	-10,6	-	-10,4
13- BİLANÇO DIŞI YÜKÜMLÜLÜKLER	141,1	3,1	18,9	84,3	-21,2	-9,1
14- - Taahhütler	147,4	-0,7	18,3	89,1	-24,1	-9,6

* Likit Aktifler: Nakit Değerler+ Merkez Bankası'ndan Alacaklar+Para Piyasalarından Alacaklar+Bankalardan Alacaklar

Ek Tablo 3: Bankacılık Sektörü Analitik Bilançosu Aralık 2002

AKTİF HESAPLAR	Milyar TL			Milyon Dolar			Yüzde Pay		
	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM
1- NAKİT DEĞERLER	811.293	1.067.689	1.878.982	496	653	1.150	0,4	0,5	0,9
2- MERKEZ BANKA ALACAKLAR	1.243.087	1.399.169	2.642.256	761	856	1.617	0,6	0,7	1,2
3- PARA PIYASALARINDAN ALACAKLAR	6.842.550	1.667.925	8.510.475	4.186	1.020	5.207	3,2	0,8	4,0
4- BANKALARDAN ALACAKLAR	1.655.985	13.744.812	15.400.797	1.013	8.409	9.422	0,8	6,5	7,2
5- ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL DEĞERLER (NET)	9.616.211	11.218.158	20.834.369	5.883	6.863	12.747	4,5	5,3	9,8
6- SATILMAYA HAZIR MENKUL DEĞERLER (NET)	7.640.380	10.023.975	17.664.355	4.674	6.133	10.807	3,6	4,7	8,3
7- ZORUNLU KARŞILIKLAR	2.190.724	7.159.592	9.350.316	1.340	4.380	5.721	1,0	3,4	4,4
8- MENKUL KIYMET ÖDÜNCÜ PİYASASINDAN ALACAKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
9- TERS REPO ALACAKLARI	18.007	0	18.007	11	0	11	0,0	0,0	0,0
10- KREDİLER	20.150.834	29.042.561	49.193.395	12.328	17.768	30.097	9,5	13,7	23,1
11- TAKİPTEKİ ALACAK (NET) (12-13)	3.422.810	315.959	3.738.769	2.094	193	2.287	1,6	0,1	1,8
12- a) Takipteki Alacaklar	9.804.216	625.464	10.429.680	5.998	383	6.381	4,6	0,3	4,9
13- b) Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	6.381.406	309.505	6.690.911	3.904	189	4.094	3,0	0,1	3,1
14- FAİZ GELİR TAH. REESKONTLARI	12.002.872	1.485.869	13.488.741	7.343	909	8.253	5,6	0,7	6,3
15- FİNANSAL KİRALAMA ALACAKLARI (NET)	843	126.951	127.794	1	78	78	0,0	0,1	0,1
16- İŞTİRAKLER, BAĞLI VE BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (NET)	7.097.592	1.605.549	8.703.141	4.342	982	5.325	3,3	0,8	4,1
17- VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLER (NET)	35.294.405	12.311.919	47.606.324	21.593	7.533	29.126	16,6	5,8	22,4
18- ELDEN ÇIKARILICAK KIYMETLER (NET)	1.954.617	0	1.954.617	1.196	0	1.196	0,9	0,0	0,9
19- SABİT KIYMET (NET)	7.620.721	33.408	7.654.129	4.662	20	4.683	3,6	0,0	3,6
20- DİĞER AKTİFLER	3.180.382	733.780	3.914.162	1.946	449	2.395	1,5	0,3	1,8
21- TOPLAM AKTİFLER	120.743.313	91.937.316	212.680.629	73.872	56.248	130.120	56,8	43,2	100,0
PASİF HESAPLAR									
22- MEVDUAT	58.915.338	79.058.034	137.973.372	36.045	48.368	84.413	27,7	37,2	64,9
23- MERKEZ BANKASINA BORÇLAR	4.538	335.617	340.155	3	205	208	0,0	0,2	0,2
24- PARA PIYASALARINA BORÇLAR	333.579	2.558.774	2.892.353	204	1.565	1.770	0,2	1,2	1,4
25- MENKUL KIYMET ÖDÜNCÜ PİYASALARINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
26- BANKALARA BORÇLAR	2.562.661	19.404.439	21.967.100	1.568	11.872	13.440	1,2	9,1	10,3
27- REPO İŞLEMLERİNDEN SAĞLANAN FONLAR	4.987.294	1.173.490	6.160.784	3.051	718	3.769	2,3	0,6	2,9
28- FONLAR	3.623.842	9.684	3.633.526	2.217	6	2.223	1,7	0,0	1,7
29- İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (NET)	20	938.120	938.140	0	574	574	0,0	0,4	0,4
30- a) Tahviller ve Bonolar	2	938.120	938.122	0	574	574	0,0	0,4	0,4
31- b) V.D.M.K.ve Diğer İhraç Edilmiş Menkul Kıymetler	18	0	18	0	0	0	0,0	0,0	0,0
32- FİNANSAL KİRALAMA BORÇLARI	25.315	72.543	97.858	15	44	60	0,0	0,0	0,0
33- ÖDENECEK VERGİ RESİM HARÇ VE PRİMLER	532.521	1.979	534.500	326	1	327	0,3	0,0	0,3
34- SERMAYE BENZERİ KREDİLER	1.115.658	408.927	1.524.585	683	250	933	0,5	0,2	0,7
35- FAİZ VE GİDER REESKONTLARI	1.698.502	677.053	2.375.555	1.039	414	1.453	0,8	0,3	1,1
36- KARŞILIKLAR	2.994.266	473.697	3.467.963	1.832	290	2.122	1,4	0,2	1,6
37- DİĞER PASİFLER	3.514.976	2.031.249	5.546.225	2.150	1.243	3.393	1,7	1,0	2,6
38- TOPLAM (21+..+34)-(27+28)	80.308.510	107.143.606	187.452.116	49.133	65.551	114.685	37,8	50,4	88,1
ÖZKAYNAKLAR									
39- ÖDENMİŞ SERMAYE	12.010.588	97.237	12.107.825	7.348	59	7.408	5,6	0,0	5,7
40- YEDEK AKÇELER	16.845.609	437	16.846.046	10.306	0	10.307	7,9	0,0	7,9
41- ENFLASYON MUHASEBESİNDEN KAYNAKLANAN SERMAYE YEDEKLERİ	33.488.834	0	33.488.834	20.489	0	20.489			
42- SABİT KIYMET YENİDEN DEĞERLEME FONU	220.783	0	220.783	135	0	135	0,1	0,0	0,1
43- MENKUL DEĞERLER DEĞER ARTIŞ FONU	1.022.130	7.772	1.029.902	625	5	630	0,5	0,0	0,5
44- DÖNEM KARI (ZARARI)	2.336.835	0	2.336.835	1.430	0	1.430	1,1	0,0	1,1
45- GEÇMİŞ YILLAR KARI (ZARARI)	-40.801.712	0	-40.801.712	-24.963	0	-24.963	-19,2	0,0	-19,2
46- TOPLAM ÖZKAYNAK (39+..+45)	25.123.067	105.446	25.228.513	15.370	65	15.435	11,8	0,0	11,9
47- TOPLAM PASİFLER	105.431.577	107.249.052	212.680.629	64.504	65.616	130.120	49,6	50,4	100,0
G. NAKDİ KREDİ VE YÜKÜMLÜLÜKLER									
48- G. NAKDİ KREDİ VE YÜKÜMLÜLÜKLER	12.379.115	32.457.209	44.836.324	7.574	19.858	27.431	5,8	15,3	21,1
49- TAAHHÜTLER (50+51)	26.241.086	27.585.593	53.826.679	16.054	16.877	32.932	12,3	13,0	25,3
50- a) Türev Finansal Araçlar	1.665.199	23.654.859	25.320.058	1.019	14.472	15.491	0,8	11,1	11,9
51- b) Diğer Taahhütler	24.575.887	3.930.734	28.506.621	15.036	2.405	17.441	11,6	1,8	13,4
52- TOPLAM BİLANÇO DIŞI YÜKÜMLÜLÜKLER	38.620.201	60.042.802	98.663.003	23.628	36.735	60.363	18,2	28,2	46,4

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 4: TMSF Bünyesindeki Bankalar Hariç Bankacılık Sektörü Analitik Bilançosu Aralık 2002

AKTİF HESAPLAR	Milyar TL			Milyon Dolar			Yüzde Pay		
	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM
1- NAKİT DEĞERLER	788.207	1.032.846	1.821.053	482	632	1.114	0,4	0,5	0,9
2- MERKEZ BANKA.ALACAKLAR	1.239.007	1.399.040	2.638.047	758	856	1.614	0,6	0,7	1,3
3- PARA PIYASALARINDAN ALACAKLAR	6.790.050	1.667.925	8.457.975	4.154	1.020	5.175	3,3	0,8	4,2
4- BANKALARDAN ALACAKLAR	1.510.956	13.271.054	14.782.010	924	8.119	9.044	0,7	6,5	7,3
5- ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL DEĞERLER (NET)	7.721.402	11.209.135	18.930.537	4.724	6.858	11.582	3,8	5,5	9,3
6- SATILMAYA HAZIR MENKUL DEĞERLER (NET)	5.131.454	10.023.975	15.155.429	3.139	6.133	9.272	2,5	4,9	7,5
7- ZORUNLU KARŞILIKLAR	2.190.724	7.159.592	9.350.316	1.340	4.380	5.721	1,1	3,5	4,6
8- MENKUL KIYMET ÖDÜNC PİYASASINDAN ALACAKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
9- TERS REPO ALACAKLARI	18.007	0	18.007	11	0	11	0,0	0,0	0,0
10- KREDİLER	19.657.015	28.541.174	48.198.189	12.026	17.462	29.488	9,7	14,0	23,7
11- TAKİPTEKİ ALACAK.(NET) (12-13)	2.599.686	245.820	2.845.506	1.591	150	1.741	1,3	0,1	1,4
12- a) Takipteki Alacaklar	7.790.608	379.504	8.170.112	4.766	232	4.999	3,8	0,2	4,0
13- b) Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	5.190.922	133.684	5.324.606	3.176	82	3.258	2,6	0,1	2,6
14- FAİZ GELİR TAH.REESKONTLARI	11.508.796	1.477.043	12.985.839	7.041	904	7.945	5,7	0,7	6,4
15- FİNANSAL KİRALAMA ALACAKLARI (NET)	843	126.951	127.794	1	78	78	0,0	0,1	0,1
16- İŞTİRAKLER, BAĞLI VE BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (NET)	6.427.070	1.599.460	8.026.530	3.932	979	4.911	3,2	0,8	3,9
17- VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLER (NET)	35.058.121	12.305.776	47.363.897	21.449	7.529	28.978	17,2	6,1	23,3
18- ELDEN ÇIKARILICAK KIYMETLER (NET)	1.903.840	0	1.903.840	1.165	0	1.165	0,9	0,0	0,9
19- SABİT KIYMET (NET)	7.330.248	33.346	7.363.594	4.485	20	4.505	3,6	0,0	3,6
20- DİĞER AKTİFLER	2.923.742	478.193	3.401.935	1.789	293	2.081	1,4	0,2	1,7
21- TOPLAM AKTİFLER	112.799.168	90.571.330	203.370.498	69.011	55.412	124.424	55,5	44,5	100,0
PASİF HESAPLAR									
22- MEVDUA'T	56.514.102	75.689.701	132.203.803	34.576	46.308	80.883	27,8	37,2	65,0
23- MERKEZ BANKASINA BORÇLAR	4.538	204.556	209.094	3	125	128	0,0	0,1	0,1
24- PARA PIYASALARINA BORÇLAR	323.579	2.558.774	2.882.353	198	1.565	1.763	0,2	1,3	1,4
25- MENKUL KIYMET ÖDÜNC PİYASALARINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
26- BANKALARA BORÇLAR	2.374.535	18.318.906	20.693.441	1.453	11.208	12.660	1,2	9,0	10,2
27- REPO İŞLEMLERİNDEN SAĞLANAN FONLAR	3.963.218	1.173.490	5.136.708	2.425	718	3.143	1,9	0,6	2,5
28- FONLAR	3.558.427	9.684	3.568.111	2.177	6	2.183	1,7	0,0	1,8
29- İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (NET)	20	938.120	938.140	0	574	574	0,0	0,5	0,5
30- a) Tahviller ve Bonolar	2	938.120	938.122	0	574	574	0,0	0,5	0,5
31- b) V.D.M.K.ve Diğer İhraç Edilmiş Menkul Kıymetler	18	0	18	0	0	0	0,0	0,0	0,0
32- FİNANSAL KİRALAMA BORÇLARI	25.315	72.543	97.858	15	44	60	0,0	0,0	0,0
33- ÖDENECEK VERGİ RESİM HARÇ VE PRİMLER	501.804	1.979	503.783	307	1	308	0,2	0,0	0,2
34- SERMAYE BENZERİ KREDİLER	214.669	408.927	623.596	131	250	382	0,1	0,2	0,3
35- FAİZ VE GİDER REESKONTLARI	1.591.297	649.870	2.241.167	974	398	1.371	0,8	0,3	1,1
36- KARŞILIKLAR	2.718.519	323.768	3.042.287	1.663	198	1.861	1,3	0,2	1,5
37- DİĞER PASİFLER	2.936.759	1.968.993	4.905.752	1.797	1.205	3.001	1,4	1,0	2,4
38- TOPLAM (21+...+34)-(27+28)	74.726.782	102.319.311	177.046.093	45.718	62.600	108.318	36,7	50,3	87,1
ÖZKAYNAKLAR									
39- ÖDENMİŞ SERMAYE	11.004.185	97.237	11.101.422	6.732	59	6.792	5,4	0,0	5,5
40- YEDEK AKÇELER	1.193.849	437	1.194.286	730	0	731	0,6	0,0	0,6
41- ENFLASYON MUHASEBESİNDEN KAYNAKLANAN SERMAYE YEDEKLERİ	29.713.030	0	29.713.030	18.179	0	18.179			
42- SABİT KIYMET YENİDEN DEĞERLEME FONU	220.783	0	220.783	135	0	135	0,1	0,0	0,1
43- MENKUL DEĞERLER DEĞER ARTIŞ FONU	707.502	7.772	715.274	433	5	438	0,3	0,0	0,4
44- DÖNEM KARI (ZARARI)	4.013.443	0	4.013.443	2.455	0	2.455	2,0	0,0	2,0
45- GEÇMİŞ YILLAR KARI (ZARARI)	-20.633.833	0	-20.633.833	-12.624	0	-12.624	-10,1	0,0	-10,1
46- TOPLAM ÖZKAYNAK(39+...+45)	26.218.959	105.446	26.324.405	16.041	65	16.105	12,9	0,1	12,9
47- TOPLAM PASİFLER	100.945.741	102.424.757	203.370.498	61.759	62.664	124.424	49,6	50,4	100,0
	0	0	0						
48- G.NAKDİ KREDİ VE YÜKÜMLÜLÜKLER	11.086.258	30.013.329	41.099.587	6.783	18.362	25.145	5,5	14,8	20,2
49- TAAHHÜTLER (50+51)	26.241.072	27.349.607	53.590.679	16.054	16.733	32.787	12,9	13,4	26,4
50- a) Türev Finansal Araçlar	1.665.199	23.421.943	25.087.142	1.019	14.330	15.349	0,8	11,5	12,3
51- b) Diğer Taahhütler	24.575.873	3.927.664	28.503.537	15.036	2.403	17.439	12,1	1,9	14,0
52- TOPLAM BİLANÇO DIŞI YÜKÜMLÜLÜKLER	37.327.330	57.362.936	94.690.266	22.837	35.095	57.932	18,4	28,2	46,6

Kaynak:BDK

Ek Tablolar 5: Kamu Bankalarının Analitik Bilançosu Aralık 2002

AKTİF HESAPLAR	Milyar TL			Milyon Dolar			Yüzde Pay		
	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM
1- NAKİT DEĞERLER	369.980	153.596	523.576	226	94	320	0,5	0,2	0,8
2- MERKEZ BANKA.ALACAKLAR	363.264	250.136	613.400	222	153	375	0,5	0,4	0,9
3- PARA PIYASALARINDAN ALACAKLAR	1.150.000	105.950	1.255.950	704	65	768	1,7	0,2	1,9
4- BANKALARDAN ALACAKLAR	3.185	3.992.699	3.995.884	2	2.443	2.445	0,0	5,9	5,9
5- ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL DEĞERLER (NET)	1.411.168	4.374.922	5.786.090	863	2.677	3.540	2,1	6,4	8,5
6- SATILMAYA HAZIR MENKUL DEĞERLER (NET)	45.910	325.084	370.994	28	199	227	0,1	0,5	0,5
7- ZORUNLU KARŞILIKLAR	1.070.001	1.793.075	2.863.076	655	1.097	1.752	1,6	2,6	4,2
8- MENKUL KIYMET ÖDÜNC PİYASASINDAN ALACAKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
9- TERS REPO ALACAKLARI	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
10- KREDİLER	5.856.029	1.760.245	7.616.274	3.583	1.077	4.660	8,6	2,6	11,2
11- TAKİPTEKİ ALACAK.(NET) (12-13)	1.187.562	175	1.187.737	727	0	727	1,8	0,0	1,8
12- a) Takipteki Alacaklar	4.537.301	7.963	4.545.264	2.776	5	2.781	6,7	0,0	6,7
13- b) Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	3.349.739	7.788	3.357.527	2.049	5	2.054	4,9	0,0	4,9
14- FAİZ GELİR TAH.REESKONTLARI	6.004.494	278.043	6.282.537	3.674	170	3.844	8,9	0,4	9,3
15- FİNANSAL KİRALAMA ALACAKLARI (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
16- İŞTİRAKLER, BAĞLI VE BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (NET)	539.721	369.513	909.234	330	226	556	0,8	0,5	1,3
17- VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLER (NET)	24.483.164	8.604.999	33.088.163	14.979	5.265	20.244	36,1	12,7	48,8
18- ELDEN ÇIKARILICAK KIYMETLER (NET)	462.163	0	462.163	283	0	283	0,7	0,0	0,7
19- SABİT KIYMET (NET)	1.461.532	2.786	1.464.318	894	2	896	2,2	0,0	2,2
20- DİĞER AKTİFLER	1.115.607	296.490	1.412.097	683	181	864	1,6	0,4	2,1
21- TOPLAM AKTİFLER	45.523.780	22.307.713	67.831.493	27.852	13.648	41.500	67,1	32,9	100,0
PASİF HESAPLAR									
22- MEVDUAT	30.880.776	17.607.783	48.488.559	18.893	10.773	29.666	45,5	26,0	71,5
23- MERKEZ BANKASINA BORÇLAR	1.846	7.806	9.652	1	5	6	0,0	0,0	0,0
24- PARA PIYASALARINA BORÇLAR	0	2.518.587	2.518.587	0	1.541	1.541	0,0	3,7	3,7
25- MENKUL KIYMET ÖDÜNC PİYASALARINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
26- BANKALARA BORÇLAR	119.124	2.110.524	2.229.648	73	1.291	1.364	0,2	3,1	3,3
27- REPO İŞLEMLERİNDEN SAĞLANAN FONLAR	996.146	26.265	1.022.411	609	16	626	1,5	0,0	1,5
28- FONLAR	3.466.020	9.631	3.475.651	2.121	6	2.126	5,1	0,0	5,1
29- İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (NET)	18	255.488	255.506	0	156	156	0,0	0,4	0,4
30- a) Tahviller ve Bonolar	0	255.488	255.488	0	156	156	0,0	0,4	0,4
31- b) V.D.M.K.ve Diğer İhraç Edilmiş Menkul Kıymetler	18	0	18	0	0	0	0,0	0,0	0,0
32- FİNANSAL KİRALAMA BORÇLARI	1	10.023	10.024	0	6	6	0,0	0,0	0,0
33- ÖDENECEK VERGİ RESİM HARÇ VE PRİMLER	189.386	1.760	191.146	116	1	117	0,3	0,0	0,3
34- SERMAYE BENZERİ KREDİLER	213.344	0	213.344	131	0	131	0,3	0,0	0,3
35- FAİZ VE GİDER REESKONTLARI	654.660	98.820	753.480	401	60	461	1,0	0,1	1,1
36- KARŞILIKLAR	981.327	103.942	1.085.269	600	64	664	1,4	0,2	1,6
37- DİĞER PASİFLER	436.090	394.711	830.801	267	241	508	0,6	0,6	1,2
38- TOPLAM (21+..+34)-(27+28)	37.938.738	23.145.340	61.084.078	23.211	14.160	37.372	55,9	34,1	90,1
ÖZKAYNAKLAR									
39- ÖDENMİŞ SERMAYE	3.594.408	97.237	3.691.645	2.199	59	2.259	5,3	0,1	5,4
40- YEDEK AKÇELER	270.874	0	270.874	166	0	166	0,4	0,0	0,4
41- ENFLASYON MUHASEBESİNDEN KAYNAKLANAN SERMAYE YEDEKLERİ	10.794.233		10.794.233	6.604	0	6.604			
42- SABİT KIYMET YENİDEN DEĞERLEME FONU	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
43- MENKUL DEĞERLER DEĞER ARTIŞ FONU	9.952	0	9.952	6	0	6	0,0	0,0	0,0
44- DÖNEM KARI (ZARARI)	1.056.113	0	1.056.113	646	0	646	1,6	0,0	1,6
45- GEÇMİŞ YILLAR KARI (ZARARI)	-9.075.402	0	-9.075.402	-5.552	0	-5.552	-13,4	0,0	-13,4
46- TOPLAM ÖZKAYNAK(39+..+45)	6.650.178	97.237	6.747.415	4.069	59	4.128	9,8	0,1	9,9
47- TOPLAM PASİFLER	44.588.916	23.242.577	67.831.493	27.280	14.220	41.500	65,7	34,3	100,0
G. NAKDİ KREDİ VE YÜKÜMLÜLÜKLER									
49- TAAHHÜTLER (50+51)	1.976.582	1.762.111	3.738.693	1.209	1.078	2.287	2,9	2,6	5,5
50- a) Türev Finansal Araçlar	0	363.175	363.175	0	222	222	0,0	0,5	0,5
51- b) Diğer Taahhütler	1.976.582	1.398.936	3.375.518	1.209	856	2.065	2,9	2,1	5,0
52- TOPLAM BİLANÇO DIŞI YÜKÜMLÜLÜKLER	3.496.346	6.474.967	9.971.313	2.139	3.961	6.101	5,2	9,5	14,7

Kaynak:BDDK

Ek Tablo 6: Özel Bankaların Analitik Bilançosu Aralık 2002

AKTİF HESAPLAR	Milyar TL			Milyon Dolar			Yüzde Pay		
	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM
1- NAKİT DEĞERLER	405.978	833.435	1.239.413	248	510	758	0,3	0,7	1,0
2- MERKEZ BANKA ALACAKLAR	840.307	1.122.662	1.962.969	514	687	1.201	0,7	0,9	1,6
3- PARA PIYASALARINDAN ALACAKLAR	3.753.750	1.480.061	5.233.811	2.297	906	3.202	3,1	1,2	4,4
4- BANKALARDAN ALACAKLAR	948.699	6.673.897	7.622.596	580	4.083	4.664	0,8	5,6	6,4
5- ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL DEĞERLER (NET)	6.016.308	6.733.941	12.750.249	3.681	4.120	7.801	5,0	5,6	10,7
6- SATILMAYA HAZIR MENKUL DEĞERLER (NET)	4.712.098	9.169.740	13.881.838	2.883	5.610	8.493	3,9	7,7	11,6
7- ZORUNLU KARŞILIKLAR	1.093.444	5.059.972	6.153.416	669	3.096	3.765	0,9	4,2	5,2
8- MENKUL KIYMET ÖDÜNCÜ PİYASASINDAN ALACAKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
9- TERS REPO ALACAKLARI	15.755	0	15.755	10	0	10	0,0	0,0	0,0
10- KREDİLER	11.112.588	23.071.240	34.183.828	6.799	14.115	20.914	9,3	19,3	28,6
11- TAKİPTEKİ ALACAK (NET) (12-13)	1.343.130	225.429	1.568.559	822	138	960	1,1	0,2	1,3
12- a) Takipteki Alacaklar	3.034.589	300.078	3.334.667	1.857	184	2.040	2,5	0,3	2,8
13- b) Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	1.691.459	74.649	1.766.108	1.035	46	1.081	1,4	0,1	1,5
14- FAİZ GELİR TAH. REESKONTLARI	5.211.894	1.091.339	6.303.233	3.189	668	3.856	4,4	0,9	5,3
15- FİNANSAL KİRALAMA ALACAKLARI (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
16- İŞTİRAKLER, BAĞLI VE BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (NET)	5.649.855	1.213.068	6.862.923	3.457	742	4.199	4,7	1,0	5,7
17- VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLER (NET)	10.129.462	3.057.425	13.186.887	6.197	1.871	8.068	8,5	2,6	11,0
18- ELDEN ÇIKARILICAK KIYMETLER (NET)	1.426.411	0	1.426.411	873	0	873	1,2	0,0	1,2
19- SABİT KIYMET (NET)	5.472.787	27.911	5.500.698	3.348	17	3.365	4,6	0,0	4,6
20- DİĞER AKTİFLER	1.415.627	163.028	1.578.655	866	100	966	1,2	0,1	1,3
21- TOPLAM AKTİFLER	59.548.093	59.923.148	119.471.241	36.432	36.661	73.093	49,8	50,2	100,0
PASİF HESAPLAR									
22- MEVDUAT	25.129.330	55.500.106	80.629.436	15.374	33.955	49.330	21,0	46,5	67,5
23- MERKEZ BANKASINA BORÇLAR	2.692	263	2.955	2	0	2	0,0	0,0	0,0
24- PARA PIYASALARINA BORÇLAR	296.432	31.975	328.407	181	20	201	0,2	0,0	0,3
25- MENKUL KIYMET ÖDÜNCÜ PİYASALARINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
26- BANKALARA BORÇLAR	1.562.433	12.140.606	13.703.039	956	7.428	8.384	1,3	10,2	11,5
27- REPO İŞLEMLERİNDEN SAĞLANAN FONLAR	2.963.387	1.110.977	4.074.364	1.813	680	2.493	2,5	0,9	3,4
28- FONLAR	2.277	0	2.277	1	0	1	0,0	0,0	0,0
29- İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
30- a) Tahviller ve Bonolar	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
31- b) V.D.M.K.ve Diğer İhraç Edilmiş Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
32- FİNANSAL KİRALAMA BORÇLARI	25.310	54.864	80.174	15	34	49	0,0	0,0	0,1
33- ÖDENECEK VERGİ RESİM HARÇ VE PRİMLER	277.847	219	278.066	170	0	170	0,2	0,0	0,2
34- SERMAYE BENZERİ KREDİLER	1.325	29.014	30.339	1	18	19	0,0	0,0	0,0
35- FAİZ VE GİDER REESKONTLARI	864.716	467.756	1.332.472	529	286	815	0,7	0,4	1,1
36- KARŞILIKLAR	1.216.009	141.916	1.357.925	744	87	831	1,0	0,1	1,1
37- DİĞER PASİFLER	1.109.095	1.348.945	2.458.040	679	825	1.504	0,9	1,1	2,1
38- TOPLAM (21+..+34)-(27+28)	33.450.853	70.826.641	104.277.494	20.465	43.332	63.798	28,0	59,3	87,3
ÖZKAYNAKLAR									
39- ÖDENMİŞ SERMAYE	5.378.074	0	5.378.074	3.290	0	3.290	4,5	0,0	4,5
40- YEDEK AKÇELER	443.148	437	443.585	271	0	271	0,4	0,0	0,4
41- ENFLASYON MUHASEBESİNDEN KAYNAKLANAN SERMAYE YEDEKLERİ	10.044.236	0	10.044.236	6.145	0	6.145	0	0	0
42- SABİT KIYMET YENİDEN DEĞERLEME FONU	220.783	0	220.783	135	0	135	0,2	0,0	0,2
43- MENKUL DEĞERLER DEĞER ARTIŞ FONU	664.277	1.917	666.194	406	1	408	0,6	0,0	0,6
44- DÖNEM KARI (ZARARI)	2.409.576	0	2.409.576	1.474	0	1.474	2,0	0,0	2,0
45- GEÇMİŞ YILLAR KARI (ZARARI)	-3.968.701	0	-3.968.701	-2.428	0	-2.428	-3,3	0,0	-3,3
46- TOPLAM ÖZKAYNAK (39+..+45)	15.191.393	2.354	15.193.747	9.294	1	9.296	12,7	0,0	12,7
47- TOPLAM PASİFLER	48.642.246	70.828.995	119.471.241	29.760	43.334	73.093	40,7	59,3	100,0
G. NAKDİ KREDİ VE YÜKÜMLÜLÜKLER									
49- TAAHHÜTLER (50+51)	21.672.692	17.660.870	39.333.562	13.260	10.805	24.065	18,1	14,8	32,9
50- a) Türev Finansal Araçlar	539.957	15.361.694	15.901.651	330	9.398	9.729	0,5	12,9	13,3
51- b) Diğer Taahhütler	21.132.735	2.299.176	23.431.911	12.929	1.407	14.336	17,7	1,9	19,6
52- TOPLAM BİLANÇO DIŞI YÜKÜMLÜLÜKLER	30.280.862	40.684.537	70.965.399	18.526	24.891	43.417	25,3	34,1	59,4

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 7: TMSF Bünyesindeki Bankaların Analitik Bilançosu Aralık 2002

AKTİF HESAPLAR	Milyar TL			Milyon Dolar			Yüzde Pay		
	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM
1- NAKİT DEĞERLER	23.086	34.843	57.929	14	21	35	0,2	0,4	0,6
2- MERKEZ BANKA ALACAKLAR	4.080	129	4.209	2	0	3	0,0	0,0	0,0
3- PARA PIYASALARINDAN ALACAKLAR	52.500	0	52.500	32	0	32	0,6	0,0	0,6
4- BANKALARDAN ALACAKLAR	145.029	473.758	618.787	89	290	379	1,6	5,1	6,6
5- ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL DEĞERLER (NET)	1.894.809	9.023	1.903.832	1.159	6	1.165	20,4	0,1	20,4
6- SATILMAYA HAZIR MENKUL DEĞERLER (NET)	2.508.926	0	2.508.926	1.535	0	1.535	26,9	0,0	26,9
7- ZORUNLU KARŞILIKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
8- MENKUL KIYMET ÖDÜNCÜ PİYASASINDAN ALACAKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
9- TERS REPO ALACAKLARI	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
10- KREDİLER	493.819	501.387	995.206	302	307	609	5,3	5,4	10,7
11- TAKİPTEKİ ALACAK (NET) (12-13)	823.124	70.139	893.263	504	43	547	8,8	0,8	9,6
12- a) Takipteki Alacaklar	2.013.608	245.960	2.259.568	1.232	150	1.382	21,6	2,6	24,3
13- b) Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	1.190.484	175.821	1.366.305	728	108	836	12,8	1,9	14,7
14- FAİZ GELİR TAH. REESKONTLARI	494.076	8.826	502.902	302	5	308	5,3	0,1	5,4
15- FİNANSAL KİRALAMA ALACAKLARI (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
16- İŞTİRAKLAR, BAĞLI VE BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (NET)	670.522	6.089	676.611	410	4	414	7,2	0,1	7,3
17- VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLER (NET)	236.284	6.143	242.427	145	4	148	2,5	0,1	2,6
18- ELDEN ÇIKARILACAK KIYMETLER (NET)	50.777	0	50.777	31	0	31	0,5	0,0	0,5
19- SABİT KIYMET (NET)	290.473	62	290.535	178	0	178	3,1	0,0	3,1
20- DİĞER AKTİFLER	256.640	255.587	512.227	157	156	313	2,8	2,7	5,5
21- TOPLAM AKTİFLER	7.944.145	1.365.986	9.310.131	4.860	836	5.696	85,3	14,7	100,0
PASİF HESAPLAR									
22- MEVDUAT	2.401.236	3.368.333	5.769.569	1.469	2.061	3.530	25,8	36,2	62,0
23- MERKEZ BANKASINA BORÇLAR	0	131.061	131.061	0	80	80	0,0	1,4	1,4
24- PARA PIYASALARINA BORÇLAR	10.000	0	10.000	6	0	6	0,1	0,0	0,1
25- MENKUL KIYMET ÖDÜNCÜ PİYASALARINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
26- BANKALARA BORÇLAR	188.126	1.085.533	1.273.659	115	664	779	2,0	11,7	13,7
27- REPO İŞLEMLERİNDEN SAĞLANAN FONLAR	1.024.076	0	1.024.076	627	0	627	11,0	0,0	11,0
28- FONLAR	65.415	0	65.415	40	0	40	0,7	0,0	0,7
29- İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
30- a) Tahviller ve Bonolar	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
31- b) V.D.M.K.ve Diğer İhraç Edilmiş Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
32- FİNANSAL KİRALAMA BORÇLARI	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
33- ÖDENECEK VERGİ RESİM HARÇ VE PRİMLER	30.717	0	30.717	19	0	19	0,3	0,0	0,3
34- SERMAYE BENZERİ KREDİLER	900.989	0	900.989	551	0	551	9,7	0,0	9,7
35- FAİZ VE GİDER REESKONTLARI	107.205	27.183	134.388	66	17	82	1,2	0,3	1,4
36- KARŞILIKLAR	275.747	149.929	425.676	169	92	260	3,0	1,6	4,6
37- DİĞER PASİFLER	578.217	62.256	640.473	354	38	392	6,2	0,7	6,9
38- TOPLAM (21+..+34)-(27+28)	5.581.728	4.824.295	10.406.023	3.415	2.952	6.366	60,0	51,8	111,8
ÖZKAYNAKLAR									
39- ÖDENMİŞ SERMAYE	1.006.403	0	1.006.403	616	0	616	10,8	0,0	10,8
40- YEDEK AKÇELER	15.651.760	0	15.651.760	9.576	0	9.576	168,1	0,0	168,1
41- ENFLASYON MUHASEBESİNDEN KAYNAKLANAN SERMAYE YEDEKLERİ	3.775.804	0	3.775.804	2.310	0	2.310			
42- SABİT KIYMET YENİDEN DEĞERLEME FONU	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
43- MENKUL DEĞERLER DEĞER ARTIŞ FONU	314.628	0	314.628	192	0	192	3,4	0,0	3,4
44- DÖNEM KARI (ZARARI)	-1.676.608	0	-1.676.608	-1.026	0	-1.026	-18,0	0,0	-18,0
45- GEÇMİŞ YILLAR KARI (ZARARI)	-20.167.879	0	-20.167.879	-12.339	0	-12.339	-216,6	0,0	-216,6
46- TOPLAM ÖZKAYNAK (39+..+45)	-1.095.892	0	-1.095.892	-670	0	-670	-11,8	0,0	-11,8
47- TOPLAM PASİFLER	4.485.836	4.824.295	9.310.131	2.744	2.952	5.696	48,2	51,8	100,0
G. NAKDİ KREDİ VE YÜKÜMLÜLÜKLER									
49- TAAHHÜTLER (50+51)	14	235.986	236.000	0	144	144	0,0	2,5	2,5
50- a) Türev Finansal Araçlar	0	232.916	232.916	0	142	142	0,0	2,5	2,5
51- b) Diğer Taahhütler	14	3.070	3.084	0	2	2	0,0	0,0	0,0
52- TOPLAM BİLANÇO DIŞI YÜKÜMLÜLÜKLER	1.292.871	2.679.866	3.972.737	791	1.640	2.431	13,9	28,8	42,7

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 8: Yabancı Bankaların Analitik Bilançosu Aralık 2002

AKTİF HESAPLAR	Milyar TL			Milyon Dolar			Yüzde Pay		
	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM
1- NAKİT DEĞERLER	11.939	44.632	56.571	7	27	35	0,2	0,7	0,9
2- MERKEZ BANKA ALACAKLAR	30.841	20.639	51.480	19	13	31	0,5	0,3	0,8
3- PARA PIYASALARINDAN ALACAKLAR	691.650	81.914	773.564	423	50	473	10,4	1,2	11,7
4- BANKALARDAN ALACAKLAR	67.060	919.959	987.019	41	563	604	1,0	13,9	14,9
5- ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL DEĞERLER (NET)	220.472	85.408	305.880	135	52	187	3,3	1,3	4,6
6- SATILMAYA HAZIR MENKUL DEĞERLER (NET)	174.602	276.136	450.738	107	169	276	2,6	4,2	6,8
7- ZORUNLU KARŞILIKLAR	24.987	292.546	317.533	15	179	194	0,4	4,4	4,8
8- MENKUL KIYMET ÖDÜNCÜ PİYASASINDAN ALACAKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
9- TERS REPO ALACAKLARI	58	0	58	0	0	0	0,0	0,0	0,0
10- KREDİLER	955.431	1.205.873	2.161.304	585	738	1.322	14,4	18,2	32,6
11- TAKİPTEKİ ALACAK (NET) (12-13)	23.121	1.824	24.945	14	1	15	0,3	0,0	0,4
12- a) Takipteki Alacaklar	84.591	26.973	111.564	52	17	68	1,3	0,4	1,7
13- b) Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	61.470	25.149	86.619	38	15	53	0,9	0,4	1,3
14- FAİZ GELİR TAH. REESKONTLARI	124.887	44.136	169.023	76	27	103	1,9	0,7	2,5
15- FİNANSAL KİRALAMA ALACAKLARI (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
16- İŞTİRAKLER, BAĞLI VE BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (NET)	44.892	0	44.892	27	0	27	0,7	0,0	0,7
17- VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLER (NET)	315.863	475.929	791.792	193	291	484	4,8	7,2	11,9
18- ELDEN ÇIKARILICAK KIYMETLER (NET)	1.137	0	1.137	1	0	1	0,0	0,0	0,0
19- SABİT KIYMET (NET)	223.856	2.649	226.505	137	2	139	3,4	0,0	3,4
20- DİĞER AKTİFLER	260.056	7.167	267.223	159	4	163	3,9	0,1	4,0
21- TOPLAM AKTİFLER	3.170.852	3.458.812	6.629.664	1.940	2.116	4.056	47,8	52,2	100,0
PASİF HESAPLAR									
22- MEVDUAT	503.996	2.581.812	3.085.808	308	1.580	1.888	7,6	38,9	46,5
23- MERKEZ BANKASINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
24- PARA PIYASALARINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
25- MENKUL KIYMET ÖDÜNCÜ PİYASALARINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
26- BANKALARA BORÇLAR	532.498	943.722	1.476.220	326	577	903	8,0	14,2	22,3
27- REPO İŞLEMLERİNDEN SAĞLANAN FONLAR	2.288	0	2.288	1	0	1	0,0	0,0	0,0
28- FONLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
29- İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
30- a) Tahviller ve Bonolar	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
31- b) V.D.M.K.ve Diğer İhraç Edilmiş Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
32- FİNANSAL KİRALAMA BORÇLARI	3	7.656	7.659	0	5	5	0,0	0,1	0,1
33- ÖDENECEK VERGİ RESİM HARÇ VE PRİMLER	19.823	0	19.823	12	0	12	0,3	0,0	0,3
34- SERMAYE BENZERİ KREDİLER	0	45.591	45.591	0	28	28	0,0	0,7	0,7
35- FAİZ VE GİDER REESKONTLARI	65.759	17.888	83.647	40	11	51	1,0	0,3	1,3
36- KARŞILIKLAR	188.574	74.216	262.790	115	45	161	2,8	1,1	4,0
37- DİĞER PASİFLER	207.212	50.928	258.140	127	31	158	3,1	0,8	3,9
38- TOPLAM (21+...+34)-(27+28)	1.520.153	3.721.813	5.241.966	930	2.277	3.207	22,9	56,1	79,1
ÖZKAYNAKLAR									
39- ÖDENMİŞ SERMAYE	500.480	0	500.480	306	0	306	7,5	0,0	7,5
40- YEDEK AKÇELER	182.625	0	182.625	112	0	112	2,8	0,0	2,8
41- ENFLASYON MUHASEBESİNDEN KAYNAKLANAN SERMAYE YEDEKLERİ	1.225.033		1.225.033	749	0	749			
42- SABİT KIYMET YENİDEN DEĞERLEME FONU	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
43- MENKUL DEĞERLER DEĞER ARTIŞ FONU	3.215	2.260	5.475	2	1	3	0,0	0,0	0,1
44- DÖNEM KARI (ZARARI)	83.272	0	83.272	51	0	51	1,3	0,0	1,3
45- GEÇMİŞ YILLAR KARI (ZARARI)	-609.187	0	-609.187	-373	0	-373	-9,2	0,0	-9,2
46- TOPLAM ÖZKAYNAK (39+...+45)	1.385.438	2.260	1.387.698	848	1	849	20,9	0,0	20,9
47- TOPLAM PASİFLER	2.905.591	3.724.073	6.629.664	1.778	2.278	4.056	43,8	56,2	100,0
G. NAKDİ KREDİ VE YÜKÜMLÜLÜKLER									
48- G. NAKDİ KREDİ VE YÜKÜMLÜLÜKLER	85.641	1.608.360	1.694.001	52	984	1.036	1,3	24,3	25,6
49- TAHHÜTLER (50+51)	2.327.726	6.366.788	8.694.514	1.424	3.895	5.319	35,1	96,0	131,1
50- a) Türev Finansal Araçlar	871.160	6.340.502	7.211.662	533	3.879	4.412	13,1	95,6	108,8
51- b) Diğer Taahhütler	1.456.566	26.286	1.482.852	891	16	907	22,0	0,4	22,4
52- TOPLAM BİLANÇO DIŞI YÜKÜMLÜLÜKLER	2.413.367	7.975.148	10.388.515	1.477	4.879	6.356	36,4	120,3	156,7

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 9: Kalkınma ve Yatırım Bankalarının Analitik Bilançosu Aralık 2002

AKTİF HESAPLAR	Milyar TL			Milyon Dolar			Yüzde Pay		
	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM
1- NAKİT DEĞERLER	310	1.183	1.493	0	1	1	0,0	0,0	0,0
2- MERKEZ BANKA ALACAKLAR	4.595	5.603	10.198	3	3	6	0,0	0,1	0,1
3- PARA PIYASALARINDAN ALACAKLAR	1.194.650	0	1.194.650	731	0	731	12,7	0,0	12,7
4- BANKALARDAN ALACAKLAR	492.012	1.684.499	2.176.511	301	1.031	1.332	5,2	17,8	23,1
5- ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL DEĞERLER (NET)	73.454	14.864	88.318	45	9	54	0,8	0,2	0,9
6- SATILMAYA HAZIR MENKUL DEĞERLER (NET)	198.844	253.015	451.859	122	155	276	2,1	2,7	4,8
7- ZORUNLU KARŞILIKLAR	2.292	13.999	16.291	1	9	10	0,0	0,1	0,2
8- MENKUL KIYMET ÖDÜNCÜ PİYASASINDAN ALACAKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
9- TERS REPO ALACAKLARI	2.194	0	2.194	1	0	1	0,0	0,0	0,0
10- KREDİLER	1.732.967	2.503.816	4.236.783	1.060	1.532	2.592	18,4	26,5	44,9
11- TAKİPTEKİ ALACAK (NET) (12-13)	45.873	18.392	64.265	28	11	39	0,5	0,2	0,7
12- a) Takipteki Alacaklar	134.127	44.490	178.617	82	27	109	1,4	0,5	1,9
13- b) Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	88.254	26.098	114.352	54	16	70	0,9	0,3	1,2
14- FAİZ GELİR TAH. REESKONTLARI	167.521	63.525	231.046	102	39	141	1,8	0,7	2,4
15- FİNANSAL KİRALAMA ALACAKLARI (NET)	843	126.951	127.794	1	78	78	0,0	1,3	1,4
16- İŞTİRAKLER, BAĞLI VE BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (NET)	192.602	16.879	209.481	118	10	128	2,0	0,2	2,2
17- VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLER (NET)	129.632	167.423	297.055	79	102	182	1,4	1,8	3,1
18- ELDEN ÇIKARILACAK KIYMETLER (NET)	14.129	0	14.129	9	0	9	0,1	0,0	0,1
19- SABİT KIYMET (NET)	172.073	0	172.073	105	0	105	1,8	0,0	1,8
20- DİĞER AKTİFLER	132.452	11.508	143.960	81	7	88	1,4	0,1	1,5
21- TOPLAM AKTİFLER	4.556.443	4.881.657	9.438.100	2.788	2.987	5.774	48,3	51,7	100,0
PASİF HESAPLAR									
22- MEVDUAT	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
23- MERKEZ BANKASINA BORÇLAR	0	196.487	196.487	0	120	120	0,0	2,1	2,1
24- PARA PIYASALARINA BORÇLAR	27.147	8.212	35.359	17	5	22	0,3	0,1	0,4
25- MENKUL KIYMET ÖDÜNCÜ PİYASALARINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
26- BANKALARA BORÇLAR	160.480	3.124.054	3.284.534	98	1.911	2.010	1,7	33,1	34,8
27- REPO İŞLEMLERİNDEN SAĞLANAN FONLAR	1.397	36.248	37.645	1	22	23	0,0	0,4	0,4
28- FONLAR	90.130	53	90.183	55	0	55	1,0	0,0	1,0
29- İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (NET)	2	682.632	682.634	0	418	418	0,0	7,2	7,2
30- a) Tahviller ve Bonolar	2	682.632	682.634	0	418	418	0,0	7,2	7,2
31- b) V.D.M.K.ve Diğer İhraç Edilmiş Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
32- FİNANSAL KİRALAMA BORÇLARI	1	0	1	0	0	0	0,0	0,0	0,0
33- ÖDENECEK VERGİ RESİM HARÇ VE PRİMLER	14.748	0	14.748	9	0	9	0,2	0,0	0,2
34- SERMAYE BENZERİ KREDİLER	0	334.322	334.322	0	205	205	0,0	3,5	3,5
35- FAİZ VE GİDER REESKONTLARI	6.162	65.406	71.568	4	40	44	0,1	0,7	0,8
36- KARŞILIKLAR	332.609	3.694	336.303	203	2	206	3,5	0,0	3,6
37- DİĞER PASİFLER	1.184.362	174.409	1.358.771	725	107	831	12,5	1,8	14,4
38- TOPLAM (21+..+34)-(27+28)	1.817.038	4.625.517	6.442.555	1.112	2.830	3.942	19,3	49,0	68,3
ÖZKAYNAKLAR									
39- ÖDENMİŞ SERMAYE	1.531.223	0	1.531.223	937	0	937	16,2	0,0	16,2
40- YEDEK AKÇELER	297.202	0	297.202	182	0	182	3,1	0,0	3,1
41- ENFLASYON MUHASEBESİNDEN KAYNAKLANAN SERMAYE YEDEKLERİ	7.649.528	0	7.649.528	4.680	0	4.680			
42- SABİT KIYMET YENİDEN DEĞERLEME FONU	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
43- MENKUL DEĞERLER DEĞER ARTIŞ FONU	30.058	3.595	33.653	18	2	21	0,3	0,0	0,4
44- DÖNEM KARI (ZARARI)	464.482	0	464.482	284	0	284	4,9	0,0	4,9
45- GEÇMİŞ YILLAR KARI (ZARARI)	-6.980.543	0	-6.980.543	-4.271	0	-4.271	-74,0	0,0	-74,0
46- TOPLAM ÖZKAYNAK (39+..+45)	2.991.950	3.595	2.995.545	1.830	2	1.833	31,7	0,0	31,7
47- TOPLAM PASİFLER	4.808.988	4.629.112	9.438.100	2.942	2.832	5.774	51,0	49,0	100,0
G. NAKDİ KREDİ VE YÜKÜMLÜLÜKLER									
48- G. NAKDİ KREDİ VE YÜKÜMLÜLÜKLER	872.683	668.446	1.541.129	534	409	943	9,2	7,1	16,3
49- TAHHÜTLER (50+51)	264.072	1.559.838	1.823.910	162	954	1.116	2,8	16,5	19,3
50- a) Türev Finansal Araçlar	254.082	1.356.572	1.610.654	155	830	985	2,7	14,4	17,1
51- b) Diğer Taahhütler	9.990	203.266	213.256	6	124	130	0,1	2,2	2,3
52- TOPLAM BİLANÇO DIŞI YÜKÜMLÜLÜKLER	1.136.755	2.228.284	3.365.039	695	1.363	2.059	12,0	23,6	35,7

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 10: Bankacılık Sektörü Analitik Bilançosu (Yurtdışı Şubeler) Aralık 2002

AKTİF HESAPLAR	Milyar TL			Milyon Dolar			Yüzde Pay		
	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM
1- NAKİT DEĞERLER	1.523	8.429	9.952	1	5	6	0,0	0,0	0,1
2- MERKEZ BANKA ALACAKLAR	16.056	4.881	20.937	10	3	13	0,1	0,0	0,1
3- PARA PIYASALARINDAN ALACAKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
4- BANKALARDAN ALACAKLAR	987.277	2.061.815	3.049.092	604	1.261	1.865	5,1	10,7	15,8
5- ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL DEĞERLER (NET)	2.920	400.814	403.734	2	245	247	0,0	2,1	2,1
6- SATILMAYA HAZIR MENKUL DEĞERLER (NET)	1.004	1.733.380	1.734.384	1	1.060	1.061	0,0	9,0	9,0
7- ZORUNLU KARŞILIKLAR	24.139	51.453	75.592	15	31	46	0,1	0,3	0,4
8- MENKUL KIYMET ÖDÜNCÜ PİYASASINDAN ALACAKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
9- TERS REPO ALACAKLARI	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
10- KREDİLER	205.499	11.843.273	12.048.772	126	7.246	7.372	1,1	61,4	62,5
11- TAKİPTEKİ ALACAK (NET) (12-13)	824.057	76.847	900.904	504	47	551	4,3	0,4	4,7
12- a) Takipteki Alacaklar	900.783	78.039	978.822	551	48	599	4,7	0,4	5,1
13- b) Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	76.726	1.192	77.918	47	1	48	0,4	0,0	0,4
14- FAİZ GELİR TAH. REESKONTLARI	42.188	245.348	287.536	26	150	176	0,2	1,3	1,5
15- FİNANSAL KİRALAMA ALACAKLARI (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
16- İŞTİRAKLER, BAĞLI VE BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (NET)	63	0	63	0	0	0	0,0	0,0	0,0
17- VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLER (NET)	48.944	495.400	544.344	30	303	333	0,3	2,6	2,8
18- ELDEN ÇIKARILACAK KIYMETLER (NET)	173	0	173	0	0	0	0,0	0,0	0,0
19- SABİT KIYMET (NET)	5.262	17.703	22.965	3	11	14	0,0	0,1	0,1
20- DİĞER AKTİFLER	68.465	113.105	181.570	42	69	111	0,4	0,6	0,9
21- TOPLAM AKTİFLER	2.227.570	17.052.448	19.280.018	1.363	10.433	11.796	11,6	88,4	100,0
PASİF HESAPLAR									
22- MEVDUAT	911.898	4.270.369	5.182.267	558	2.613	3.171	4,7	22,1	26,9
23- MERKEZ BANKASINA BORÇLAR	2.694	8.069	10.763	2	5	7	0,0	0,0	0,1
24- PARA PIYASALARINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
25- MENKUL KIYMET ÖDÜNCÜ PİYASALARINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
26- BANKALARA BORÇLAR	695.785	11.098.525	11.794.310	426	6.790	7.216	3,6	57,6	61,2
27- REPO İŞLEMLERİNDEN SAĞLANAN FONLAR	0	801.975	801.975	0	491	491	0,0	4,2	4,2
28- FONLAR	685	0	685	0	0	0	0,0	0,0	0,0
29- İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
30- a) Tahviller ve Bonolar	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
31- b) V.D.M.K.ve Diğer İhraç Edilmiş Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
32- FİNANSAL KİRALAMA BORÇLARI	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
33- ÖDENECEK VERGİ RESİM HARÇ VE PRİMLER	486	1.975	2.461	0	1	2	0,0	0,0	0,0
34- SERMAYE BENZERİ KREDİLER	0	4.418	4.418	0	3	3	0,0	0,0	0,0
35- FAİZ VE GİDER REESKONTLARI	16.608	266.508	283.116	10	163	173	0,1	1,4	1,5
36- KARŞILIKLAR	4.775	79.682	84.457	3	49	52	0,0	0,4	0,4
37- DİĞER PASİFLER	79.895	700.471	780.366	49	429	477	0,4	3,6	4,0
38- TOPLAM (21+..+34)-(27+28)	1.712.826	17.231.992	18.944.818	1.048	10.543	11.591	8,9	89,4	98,3
ÖZKAYNAKLAR									
39- ÖDENMİŞ SERMAYE	7.399	102.144	109.543	5	62	67	0,0	0,5	0,6
40- YEDEK AKÇELER	-8.257	437	-7.820	-5	0	-5	0,0	0,0	0,0
41- ENFLASYON MUHASEBESİNDEN KAYNAKLANAN SERMAYE YEDEKLERİ	229.228	0	229.228	140	0	140	0,0	0,0	0,0
42- SABİT KIYMET YENİDEN DEĞERLEME FONU	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
43- MENKUL DEĞERLER DEĞER ARTIŞ FONU	1.620	5.115	6.735	1	3	4	0,0	0,0	0,0
44- DÖNEM KARI (ZARARI)	70.574	0	70.574	43	0	43	0,4	0,0	0,4
45- GEÇMİŞ YILLAR KARI (ZARARI)	-73.060	0	-73.060	-45	0	-45	-0,4	0,0	-0,4
46- TOPLAM ÖZKAYNAK (39+..+45)	227.504	107.696	335.200	139	66	205	1,2	0,6	1,7
47- TOPLAM PASİFLER	1.940.330	17.339.688	19.280.018	1.187	10.609	11.796	10,1	89,9	100,0
G. NAKDİ KREDİ VE YÜKÜMLÜLÜKLER									
48- G. NAKDİ KREDİ VE YÜKÜMLÜLÜKLER	3.028	1.909.081	1.912.109	2	1.168	1.170	0,0	9,9	9,9
49- TAAHHÜTLER (50+51)	34.721	2.370.858	2.405.579	21	1.451	1.472	0,2	12,3	12,5
50- a) Türev Finansal Araçlar	34.721	2.332.077	2.366.798	21	1.427	1.448	0,2	12,1	12,3
51- b) Diğer Taahhütler	0	38.781	38.781	0	24	24	0,0	0,2	0,2
52- TOPLAM BİLANÇO DIŞI YÜKÜMLÜLÜKLER	37.749	4.279.939	4.317.688	23	2.618	2.642	0,2	22,2	22,4

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 11: TMSF Bünyesindeki Bankalar Hariç Bankacılık Sektörü Analitik Bilançosu (Yurtdışı Şubeler) Aralık 2002

AKTİF HESAPLAR	Milyar TL			Milyon Dolar			Yüzde Pay		
	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM
1- NAKİT DEĞERLER	1.523	8.424	9.947	1	5	6	0,0	0,0	0,1
2- MERKEZ BANKA ALACAKLAR	16.056	4.881	20.937	10	3	13	0,1	0,0	0,1
3- PARA PIYASALARINDAN ALACAKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
4- BANKALARDAN ALACAKLAR	987.275	2.054.345	3.041.620	604	1.257	1.861	5,4	11,3	16,7
5- ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL DEĞERLER (NET)	2.920	400.814	403.734	2	245	247	0,0	2,2	2,2
6- SATILMAYA HAZIR MENKUL DEĞERLER (NET)	1.004	1.733.380	1.734.384	1	1.060	1.061	0,0	9,5	9,5
7- ZORUNLU KARŞILIKLAR	24.139	51.453	75.592	15	31	46	0,1	0,3	0,4
8- MENKUL KIYMET ÖDÜNCÜ PİYASASINDAN ALACAKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
9- TERS REPO ALACAKLARI	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
10- KREDİLER	205.499	11.598.035	11.803.534	126	7.096	7.221	1,1	63,8	64,9
11- TAKİPTEKİ ALACAK (NET) (12-13)	62.762	76.847	139.609	38	47	85	0,3	0,4	0,8
12- a) Takipteki Alacaklar	139.488	78.039	217.527	85	48	133	0,8	0,4	1,2
13- b) Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	76.726	1.192	77.918	47	1	48	0,4	0,0	0,4
14- FAİZ GELİR TAH. REESKONTLARI	22.057	240.925	262.982	13	147	161	0,1	1,3	1,4
15- FİNANSAL KİRALAMA ALACAKLARI (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
16- İŞTİRAKLER, BAĞLI VE BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (NET)	63	0	63	0	0	0	0,0	0,0	0,0
17- VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLER (NET)	131	495.400	495.531	0	303	303	0,0	2,7	2,7
18- ELDEN ÇIKARILICAK KIYMETLER (NET)	173	0	173	0	0	0	0,0	0,0	0,0
19- SABİT KIYMET (NET)	5.262	17.641	22.903	3	11	14	0,0	0,1	0,1
20- DİĞER AKTİFLER	68.465	112.148	180.613	42	69	111	0,4	0,6	1,0
21- TOPLAM AKTİFLER	1.397.329	16.794.293	18.191.622	855	10.275	11.130	7,7	92,3	100,0
PASİF HESAPLAR									
22- MEVDUAT	911.898	3.698.449	4.610.347	558	2.263	2.821	5,0	20,3	25,3
23- MERKEZ BANKASINA BORÇLAR	2.694	8.069	10.763	2	5	7	0,0	0,0	0,1
24- PARA PIYASALARINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
25- MENKUL KIYMET ÖDÜNCÜ PİYASALARINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
26- BANKALARA BORÇLAR	561.693	10.484.465	11.046.158	344	6.414	6.758	3,1	57,6	60,7
27- REPO İŞLEMLERİNDEN SAĞLANAN FONLAR	0	801.975	801.975	0	491	491	0,0	4,4	4,4
28- FONLAR	685	0	685	0	0	0	0,0	0,0	0,0
29- İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
30- a) Tahviller ve Bonolar	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
31- b) V.D.M.K.ve Diğer İhraç Edilmiş Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
32- FİNANSAL KİRALAMA BORÇLARI	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
33- ÖDENECEK VERGİ RESİM HARÇ VE PRİMLER	486	1.975	2.461	0	1	2	0,0	0,0	0,0
34- SERMAYE BENZERİ KREDİLER	0	4.418	4.418	0	3	3	0,0	0,0	0,0
35- FAİZ VE GİDER REESKONTLARI	16.608	254.531	271.139	10	156	166	0,1	1,4	1,5
36- KARŞILIKLAR	4.775	79.682	84.457	3	49	52	0,0	0,4	0,5
37- DİĞER PASİFLER	79.895	692.133	772.028	49	423	472	0,4	3,8	4,2
38- TOPLAM (21+...+34)-(27+28)	1.578.734	16.025.697	17.604.431	966	9.805	10.771	8,7	88,1	96,8
ÖZKAYNAKLAR									
39- ÖDENMİŞ SERMAYE	7.399	97.230	104.629	5	59	64	0,0	0,5	0,6
40- YEDEK AKÇELER	645	437	1.082	0	0	1	0,0	0,0	0,0
41- ENFLASYON MUHASEBESİNDEN KAYNAKLANAN SERMAYE YEDEKLERİ	229.228	0	229.228	140	0	140	0,0	0,0	0,0
42- SABİT KIYMET YENİDEN DEĞERLEME FONU	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
43- MENKUL DEĞERLER DEĞER ARTIŞ FONU	1.620	5.115	6.735	1	3	4	0,0	0,0	0,0
44- DÖNEM KARI (ZARARI)	318.577	0	318.577	195	0	195	1,8	0,0	1,8
45- GEÇMİŞ YILLAR KARI (ZARARI)	-73.060	0	-73.060	-45	0	-45	-0,4	0,0	-0,4
46- TOPLAM ÖZKAYNAK (39+...+45)	484.409	102.782	587.191	296	63	359	2,7	0,6	3,2
47- TOPLAM PASİFLER	2.063.143	16.128.479	18.191.622	1.262	9.868	11.130	11,3	88,7	100,0
G. NAKDİ KREDİ VE YÜKÜMLÜLÜKLER									
48- G. NAKDİ KREDİ VE YÜKÜMLÜLÜKLER	3.028	1.877.079	1.880.107	2	1.148	1.150	0,0	10,3	10,3
49- TAAHHÜTLER (50+51)	34.721	2.370.858	2.405.579	21	1.451	1.472	0,2	13,0	13,2
50- a) Türev Finansal Araçlar	34.721	2.332.077	2.366.798	21	1.427	1.448	0,2	12,8	13,0
51- b) Diğer Taahhütler	0	38.781	38.781	0	24	24	0,0	0,2	0,2
52- TOPLAM BİLANÇO DIŞI YÜKÜMLÜLÜKLER	37.749	4.247.937	4.285.686	23	2.599	2.622	0,2	23,4	23,6

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 12: Kamu Bankalarının Analitik Bilançosu (Yurtdışı Şubeler) Aralık 2002

AKTİF HESAPLAR	Milyar TL			Milyon Dolar			Yüzde Pay		
	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM
1- NAKİT DEĞERLER	480	1.977	2.457	0	1	2	0,0	0,1	0,1
2- MERKEZ BANKA.ALACAKLAR	14.377	2.911	17.288	9	2	11	0,9	0,2	1,0
3- PARA PIYASALARINDAN ALACAKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
4- BANKALARDAN ALACAKLAR	9.924	1.015.439	1.025.363	6	621	627	0,6	60,9	61,5
5- ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL DEĞERLER (NET)	1.283	45.317	46.600	1	28	29	0,1	2,7	2,8
6- SATILMAYA HAZIR MENKUL DEĞERLER (NET)	0	325.084	325.084	0	199	199	0,0	19,5	19,5
7- ZORUNLU KARŞILIKLAR	11.928	5.931	17.859	7	4	11	0,7	0,4	1,1
8- MENKUL KIYMET ÖDÜNC PİYASASINDAN ALACAKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
9- TERS REPO ALACAKLARI	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
10- KREDİLER	1.033	113.906	114.939	1	70	70	0,1	6,8	6,9
11- TAKİPTEKİ ALACAK.(NET) (12-13)	509	35	544	0	0	0	0,0	0,0	0,0
12- a) Takipteki Alacaklar	725	1.082	1.807	0	1	1	0,0	0,1	0,1
13- b) Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	216	1.047	1.263	0	1	1	0,0	0,1	0,1
14- FAİZ GELİR TAH.REESKONTLARI	143	5.081	5.224	0	3	3	0,0	0,3	0,3
15- FİNANSAL KİRALAMA ALACAKLARI (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
16- İŞTİRAKLER, BAĞLI VE BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
17- VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLER (NET)	131	2.051	2.182	0	1	1	0,0	0,1	0,1
18- ELDEN ÇIKARILICAK KIYMETLER (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
19- SABİT KIYMET (NET)	2.473	2.706	5.179	2	2	3	0,1	0,2	0,3
20- DİĞER AKTİFLER	437	103.430	103.867	0	63	64	0,0	6,2	6,2
21- TOPLAM AKTİFLER	42.718	1.623.868	1.666.586	26	993	1.020	2,6	97,4	100,0
PASİF HESAPLAR									
22- MEVDUAT	90.670	719.686	810.356	55	440	496	5,4	43,2	48,6
23- MERKEZ BANKASINA BORÇLAR	2	7.806	7.808	0	5	5	0,0	0,5	0,5
24- PARA PIYASALARINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
25- MENKUL KIYMET ÖDÜNC PİYASALARINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
26- BANKALARA BORÇLAR	20.375	408.771	429.146	12	250	263	1,2	24,5	25,8
27- REPO İŞLEMLERİNDEN SAĞLANAN FONLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
28- FONLAR	685	0	685	0	0	0	0,0	0,0	0,0
29- İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
30- a) Tahviller ve Bonolar	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
31- b) V.D.M.K.ve Diğer İhraç Edilmiş Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
32- FİNANSAL KİRALAMA BORÇLARI	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
33- ÖDENECEK VERGİ RESİM HARÇ VE PRİMLER	161	1.760	1.921	0	1	1	0,0	0,1	0,1
34- SERMAYE BENZERİ KREDİLER	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
35- FAİZ VE GİDER REESKONTLARI	1.251	2.706	3.957	1	2	2	0,1	0,2	0,2
36- KARŞILIKLAR	0	3.532	3.532	0	2	2	0,0	0,2	0,2
37- DİĞER PASİFLER	78.709	53.024	131.733	48	32	81	4,7	3,2	7,9
38- TOPLAM (21+...+34)-(27+28)	191.853	1.197.285	1.389.138	117	733	850	11,5	71,8	83,4
ÖZKAYNAKLAR									
39- ÖDENMİŞ SERMAYE	7.399	97.230	104.629	5	59	64	0,4	5,8	6,3
40- YEDEK AKÇELER	219	0	219	0	0	0	0,0	0,0	0,0
41- ENFLASYON MUHASEBESİNDEN KAYNAKLANAN SERMAYE YEDEKLERİ	229.228	0	229.228	140	0	140	0,0	0,0	0,0
42- SABİT KIYMET YENİDEN DEĞERLEME FONU	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
43- MENKUL DEĞERLER DEĞER ARTIŞ FONU	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
44- DÖNEM KARI (ZARARI)	-15.445	0	-15.445	-9	0	-9	-0,9	0,0	-0,9
45- GEÇMİŞ YILLAR KARI (ZARARI)	-41.183	0	-41.183	-25	0	-25	-2,5	0,0	-2,5
46- TOPLAM ÖZKAYNAK(39+...+45)	180.218	97.230	277.448	110	59	170	10,8	5,8	16,6
47- TOPLAM PASİFLER	372.071	1.294.515	1.666.586	228	792	1.020	22,3	77,7	100,0
G. NAKDİ KREDİ VE YÜKÜMLÜLÜKLER									
49- TAAHHÜTLER (50+51)	0	277.194	277.194	0	170	170	0,0	16,6	16,6
50- a) Türev Finansal Araçlar	0	242.935	242.935	0	149	149	0,0	14,6	14,6
51- b) Diğer Taahhütler	0	34.259	34.259	0	21	21	0,0	2,1	2,1
52- TOPLAM BİLANÇO DIŞI YÜKÜMLÜLÜKLER	331	770.700	771.031	0	472	472	0,0	46,2	46,3

Kaynak:BDİK

Ek Tablo 13: Özel Bankaların Analitik Bilançosu (Yurtdışı Şubeler) Aralık 2002

AKTİF HESAPLAR	Milyar TL			Milyon Dolar			Yüzde Pay		
	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM
1- NAKİT DEĞERLER	794	6.153	6.947	0	4	4	0,0	0,0	0,0
2- MERKEZ BANKA ALACAKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
3- PARA PIYASALARINDAN ALACAKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
4- BANKALARDAN ALACAKLAR	969.147	1.029.755	1.998.902	593	630	1.223	5,9	6,3	12,1
5- ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL DEĞERLER (NET)	1.341	355.497	356.838	1	217	218	0,0	2,2	2,2
6- SATILMAYA HAZIR MENKUL DEĞERLER (NET)	1.004	1.408.296	1.409.300	1	862	862	0,0	8,5	8,6
7- ZORUNLU KARŞILIKLAR	11.768	40.938	52.706	7	25	32	0,1	0,2	0,3
8- MENKUL KIYMET ÖDÜNCÜ PİYASASINDAN ALACAKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
9- TERS REPO ALACAKLARI	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
10- KREDİLER	203.780	11.463.860	11.667.640	125	7.014	7.138	1,2	69,6	70,8
11- TAKİPTEKİ ALACAK (NET) (12-13)	62.252	76.812	139.064	38	47	85	0,4	0,5	0,8
12- a) Takipteki Alacaklar	138.743	76.957	215.700	85	47	132	0,8	0,5	1,3
13- b) Takipteki Alacaklar Karşılığı (-)	76.491	145	76.636	47	0	47	0,5	0,0	0,5
14- FAİZ GELİR TAH. REESKONTLARI	21.246	234.846	256.092	13	144	157	0,1	1,4	1,6
15- FİNANSAL KİRALAMA ALACAKLARI (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
16- İŞTİRAKLER, BAĞLI VE BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (NET)	63	0	63	0	0	0	0,0	0,0	0,0
17- VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLER (NET)	0	493.349	493.349	0	302	302	0,0	3,0	3,0
18- ELDEN ÇIKARILICAK KIYMETLER (NET)	173	0	173	0	0	0	0,0	0,0	0,0
19- SABİT KIYMET (NET)	1.466	14.889	16.355	1	9	10	0,0	0,1	0,1
20- DİĞER AKTİFLER	66.983	8.715	75.698	41	5	46	0,4	0,1	0,5
21- TOPLAM AKTİFLER	1.340.017	15.133.110	16.473.127	820	9.259	10.078	8,1	91,9	100,0
PASİF HESAPLAR									
22- MEVDUAT	817.019	2.942.695	3.759.714	500	1.800	2.300	5,0	17,9	22,8
23- MERKEZ BANKASINA BORÇLAR	2.692	263	2.955	2	0	2	0,0	0,0	0,0
24- PARA PIYASALARINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
25- MENKUL KIYMET ÖDÜNCÜ PİYASALARINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
26- BANKALARA BORÇLAR	535.395	10.075.673	10.611.068	328	6.164	6.492	3,3	61,2	64,4
27- REPO İŞLEMLERİNDEN SAĞLANAN FONLAR	0	801.975	801.975	0	491	491	0,0	4,9	4,9
28- FONLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
29- İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
30- a) Tahviller ve Bonolar	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
31- b) V.D.M.K.ve Diğer İhraç Edilmiş Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
32- FİNANSAL KİRALAMA BORÇLARI	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
33- ÖDENECEK VERGİ RESİM HARÇ VE PRİMLER	286	215	501	0	0	0	0,0	0,0	0,0
34- SERMAYE BENZERİ KREDİLER	0	4.418	4.418	0	3	3	0,0	0,0	0,0
35- FAİZ VE GİDER REESKONTLARI	15.291	251.772	267.063	9	154	163	0,1	1,5	1,6
36- KARŞILIKLAR	3.970	76.150	80.120	2	47	49	0,0	0,5	0,5
37- DİĞER PASİFLER	1.148	638.958	640.106	1	391	392	0,0	3,9	3,9
38- TOPLAM (21+..+34)-(27+28)	1.375.801	14.792.119	16.167.920	842	9.050	9.892	8,4	89,8	98,1
ÖZKAYNAKLAR									
39- ÖDENMİŞ SERMAYE	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
40- YEDEK AKÇELER	426	437	863	0	0	1	0,0	0,0	0,0
41- ENFLASYON MUHASEBESİNDEN KAYNAKLANAN SERMAYE YEDEKLERİ	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
42- SABİT KIYMET YENİDEN DEĞERLEME FONU	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
43- MENKUL DEĞERLER DEĞER ARTIŞ FONU	1.620	5.115	6.735	1	3	4	0,0	0,0	0,0
44- DÖNEM KARI (ZARARI)	329.486	0	329.486	202	0	202	2,0	0,0	2,0
45- GEÇMİŞ YILLAR KARI (ZARARI)	-31.877	0	-31.877	-20	0	-20	-0,2	0,0	-0,2
46- TOPLAM ÖZKAYNAK (39+..+45)	299.655	5.552	305.207	183	3	187	1,8	0,0	1,9
47- TOPLAM PASİFLER	1.675.456	14.797.671	16.473.127	1.025	9.053	10.078	10,2	89,8	100,0
G. NAKDİ KREDİ VE YÜKÜMLÜLÜKLER									
48- G. NAKDİ KREDİ VE YÜKÜMLÜLÜKLER	2.692	1.383.573	1.386.265	2	846	848	0,0	8,4	8,4
49- TAAHHÜTLER (50+51)	34.721	2.093.664	2.128.385	21	1.281	1.302	0,2	12,7	12,9
50- a) Türev Finansal Araçlar	34.721	2.089.142	2.123.863	21	1.278	1.299	0,2	12,7	12,9
51- b) Diğer Taahhütler	0	4.522	4.522	0	3	3	0,0	0,0	0,0
52- TOPLAM BİLANÇO DIŞI YÜKÜMLÜLÜKLER	37.413	3.477.237	3.514.650	23	2.127	2.150	0,2	21,1	21,3

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 14: TMSF Bünyesindeki Bankaların Analitik Bilançosu (Yurtdışı Şubeler) Aralık 2002

AKTİF HESAPLAR	Milyar TL			Milyon Dolar			Yüzde Pay		
	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM
1- NAKİT DEĞERLER	0	5	5	0	0	0	0,0	0,0	0,0
2- MERKEZ BANKA.ALACAKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
3- PARA PIYASALARINDAN ALACAKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
4- BANKALARDAN ALACAKLAR	2	7.470	7.472	0	5	5	0,0	0,7	0,7
5- ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL DEĞERLER (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
6- SATILMAYA HAZIR MENKUL DEĞERLER (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
7- ZORUNLU KARŞILIKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
8- MENKUL KIYMET ÖDÜNC PİYASASINDAN ALACAKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
9- TERS REPO ALACAKLARI	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
10- KREDİLER	0	245.238	245.238	0	150	150	0,0	22,5	22,5
11- TAKİPTEKİ ALACAK.(NET) (12-13)	761.295	0	761.295	466	0	466	69,9	0,0	69,9
12- a) Takipteki Alacaklar	761.295	0	761.295	466	0	466	69,9	0,0	69,9
13- b) Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
14- FAİZ GELİR TAH.REESKONTLARI	20.131	4.423	24.554	12	3	15	1,8	0,4	2,3
15- FİNANSAL KİRALAMA ALACAKLARI (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
16- İŞTİRAKLER, BAĞLI VE BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
17- VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLER (NET)	48.813	0	48.813	30	0	30	4,5	0,0	4,5
18- ELDEN ÇIKARILICAK KIYMETLER (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
19- SABİT KIYMET (NET)	0	62	62	0	0	0	0,0	0,0	0,0
20- DİĞER AKTİFLER	0	957	957	0	1	1	0,0	0,1	0,1
21- TOPLAM AKTİFLER	830.241	258.155	1.088.396	508	158	666	76,3	23,7	100,0
PASİF HESAPLAR									
22- MEVDUAT	0	571.920	571.920	0	350	350	0,0	52,5	52,5
23- MERKEZ BANKASINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
24- PARA PIYASALARINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
25- MENKUL KIYMET ÖDÜNC PİYASALARINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
26- BANKALARA BORÇLAR	134.092	614.060	748.152	82	376	458	12,3	56,4	68,7
27- REPO İŞLEMLERİNDEN SAĞLANAN FONLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
28- FONLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
29- İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
30- a) Tahviller ve Bonolar	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
31- b) V.D.M.K.ve Diğer İhraç Edilmiş Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
32- FİNANSAL KİRALAMA BORÇLARI	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
33- ÖDENECEK VERGİ RESİM HARÇ VE PRİMLER	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
34- SERMAYE BENZERİ KREDİLER	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
35- FAİZ VE GİDER REESKONTLARI	0	11.977	11.977	0	7	7	0,0	1,1	1,1
36- KARŞILIKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
37- DİĞER PASİFLER	0	8.338	8.338	0	5	5	0,0	0,8	0,8
38- TOPLAM (21+..+34)-(27+28)	134.092	1.206.295	1.340.387	82	738	820	12,3	110,8	123,2
ÖZKAYNAKLAR									
39- ÖDENMİŞ SERMAYE	0	4.914	4.914	0	3	3	0,0	0,5	0,5
40- YEDEK AKÇELER	-8.902	0	-8.902	-5	0	-5	-0,8	0,0	-0,8
41- ENFLASYON MUHASEBESİNDEN KAYNAKLANAN SERMAYE YEDEKLERİ	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
42- SABİT KIYMET YENİDEN DEĞERLEME FONU	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
43- MENKUL DEĞERLER DEĞER ARTIŞ FONU	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
44- DÖNEM KARI (ZARARI)	-248.003	0	-248.003	-152	0	-152	-22,8	0,0	-22,8
45- GEÇMİŞ YILLAR KARI (ZARARI)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
46- TOPLAM ÖZKAYNAK(39+..+45)	-256.905	4.914	-251.991	-157	3	-154	-23,6	0,5	-23,2
47- TOPLAM PASİFLER	(122.813)	1.211.209	1.088.396	(75)	741	666	-11,3	111,3	100,0
G. NAKDİ KREDİ VE YÜKÜMLÜLÜKLER									
48- G. NAKDİ KREDİ VE YÜKÜMLÜLÜKLER	0	32.002	32.002	0	20	20	0,0	2,9	2,9
49- TAAHHÜTLER (50+51)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
50- a) Türev Finansal Araçlar	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
51- b) Diğer Taahhütler	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
52- TOPLAM BİLANÇO DIŞI YÜKÜMLÜLÜKLER	0	32.002	32.002	0	20	20	0,0	2,9	2,9

Kaynak:BDİK

Ek Tablo 15: Yabancı Bankaların Analitik Bilançosu (Yurtdışı Şubeler) Aralık 2002

AKTİF HESAPLAR	Milyar TL			Milyon Dolar			Yüzde Pay		
	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM
1- NAKİT DEĞERLER	249	294	543	0	0	0	0,5	0,6	1,0
2- MERKEZ BANKA ALACAKLAR	1.679	1.970	3.649	1	1	2	3,2	3,8	7,0
3- PARA PIYASALARINDAN ALACAKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
4- BANKALARDAN ALACAKLAR	8.204	9.151	17.355	5	6	11	15,8	17,6	33,4
5- ALIM SATIM AMAÇLI MENKUL DEĞERLER (NET)	296	0	296	0	0	0	0,6	0,0	0,6
6- SATILMAYA HAZIR MENKUL DEĞERLER (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
7- ZORUNLU KARŞILIKLAR	443	4.584	5.027	0	3	3	0,9	8,8	9,7
8- MENKUL KIYMET ÖDÜNCÜ PİYASASINDAN ALACAKLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
9- TERS REPO ALACAKLARI	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
10- KREDİLER	686	20.269	20.955	0	12	13	1,3	39,0	40,4
11- TAKİPTEKİ ALACAK (NET) (12-13)	1	0	1	0	0	0	0,0	0,0	0,0
12- a) Takipteki Alacaklar	20	0	20	0	0	0	0,0	0,0	0,0
13- b) Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	19	0	19	0	0	0	0,0	0,0	0,0
14- FAİZ GELİR TAH. REESKONTLARI	668	998	1.666	0	1	1	1,3	1,9	3,2
15- FİNANSAL KİRALAMA ALACAKLARI (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
16- İŞTİRAKLER, BAĞLI VE BİRLİKTE KONTROL EDİLEN ORTAKLIKLAR (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
17- VADEYE KADAR ELDE TUTULACAK MENKUL DEĞERLER (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
18- ELDEN ÇIKARILICAK KIYMETLER (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
19- SABİT KIYMET (NET)	1.323	46	1.369	1	0	1	2,5	0,1	2,6
20- DİĞER AKTİFLER	1.045	3	1.048	1	0	1	2,0	0,0	2,0
21- TOPLAM AKTİFLER	14.594	37.315	51.909	9	23	32	28,1	71,9	100,0
PASİF HESAPLAR									
22- MEVDUAT	4.209	36.068	40.277	3	22	25	8,1	69,5	77,6
23- MERKEZ BANKASINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
24- PARA PIYASALARINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
25- MENKUL KIYMET ÖDÜNCÜ PİYASALARINA BORÇLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
26- BANKALARA BORÇLAR	5.923	21	5.944	4	0	4	11,4	0,0	11,5
27- REPO İŞLEMLERİNDEN SAĞLANAN FONLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
28- FONLAR	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
29- İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (NET)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
30- a) Tahviller ve Bonolar	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
31- b) V.D.M.K.ve Diğer İhraç Edilmiş Menkul Kıymetler	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
32- FİNANSAL KİRALAMA BORÇLARI	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
33- ÖDENECEK VERGİ RESİM HARÇ VE PRİMLER	39	0	39	0	0	0	0,1	0,0	0,1
34- SERMAYE BENZERİ KREDİLER	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
35- FAİZ VE GİDER REESKONTLARI	66	53	119	0	0	0	0,1	0,1	0,2
36- KARŞILIKLAR	805	0	805	0	0	0	1,6	0,0	1,6
37- DİĞER PASİFLER	38	151	189	0	0	0	0,1	0,3	0,4
38- TOPLAM (21+...+34)-(27+28)	11.080	36.293	47.373	7	22	29	21,3	69,9	91,3
ÖZKAYNAKLAR									
39- ÖDENMİŞ SERMAYE	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
40- YEDEK AKÇELER	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
41- ENFLASYON MUHASEBESİNDEN KAYNAKLANAN SERMAYE YEDEKLERİ	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
42- SABİT KIYMET YENİDEN DEĞERLEME FONU	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
43- MENKUL DEĞERLER DEĞER ARTIŞ FONU	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
44- DÖNEM KARI (ZARARI)	4.536	0	4.536	3	0	3	8,7	0,0	8,7
45- GEÇMİŞ YILLAR KARI (ZARARI)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
46- TOPLAM ÖZKAYNAK (39+...+45)	4.536	0	4.536	3	0	3	8,7	0,0	8,7
47- TOPLAM PASİFLER	15.616	36.293	51.909	10	22	32	30,1	69,9	100,0
G. NAKDİ KREDİ VE YÜKÜMLÜLÜKLER									
48- G. NAKDİ KREDİ VE YÜKÜMLÜLÜKLER	5	0	5	0	0	0	0,0	0,0	0,0
49- TAAHHÜTLER (50+51)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
50- a) Türev Finansal Araçlar	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
51- b) Diğer Taahhütler	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
52- TOPLAM BİLANÇO DIŞI YÜKÜMLÜLÜKLER	5	0	5	0	0	0	0,0	0,0	0,0

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 16: Bankacılık Sektörü Kar Zarar Tablosu Aralık 2002

	Milyar TL			Milyon Dolar		
	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM
1 Kredilerden Alınan Faizler	8.142.145	2.240.210	10.382.355	4.981	1.371	6.352
2 Takipteki Alacaklardan Alınan Faizler	401.788	26.118	427.906	246	16	262
3 Bankalardan Alınan Faizler	846.342	639.475	1.485.817	518	391	909
4 Para Piy. İşl. Alınan Faizler	3.360.335	74.570	3.434.905	2.056	46	2.102
5 Alım-Satım Amaçlı Menkul Değerlerden Alınan Faizler	7.289.201	1.345.256	8.634.457	4.460	823	5.283
6 Satılmaya Hazır Menkul Değerlerden Alınan Faizler	1.766.277	601.515	2.367.792	1.081	368	1.449
7 VKET Menkul Değerlerden Alınan Faizler	15.661.989	874.637	16.536.626	9.582	535	10.117
8 Ters Repo İşlemlerinden Alınan Faizler	8.479	291	8.770	5	0	5
9 Finansal Kiralama Gelirleri	226	8.516	8.742	0	5	5
10 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Gelirler	1.012.235	97.008	1.109.243	619	59	679
11 Toplam Faiz Gelirleri (1 den 10 a)	38.489.017	5.907.596	44.396.613	23.548	3.614	27.162
12 Mevduata Verilen Faizler	24.098.016	2.222.905	26.320.921	14.743	1.360	16.103
13 Bankalara Verilen Faizler	1.357.585	982.388	2.339.973	831	601	1.432
14 Para Piy.İşl.Verilen Faizler	171.153	96.756	267.909	105	59	164
15 İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler	0	164.694	164.694	0	101	101
16 Repo İşlemlerine Verilen Faizler	2.326.294	21.927	2.348.221	1.423	13	1.437
17 Finansal Kiralama Giderleri	4.330	6.616	10.946	3	4	7
18 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Giderler	105.422	38.397	143.819	64	23	88
19 Toplam Faiz Giderleri (12 den 18 e)	28.062.800	3.533.683	31.596.483	17.169	2.162	19.331
20 NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ) (11-19)	10.426.217	2.373.913	12.800.130	6.379	1.452	7.831
21 Takipteki Alacaklar Özel Provizyonu	3.360.121	276.934	3.637.055	2.056	169	2.225
22 PROV.SONRASI NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ) (20-21)	7.066.096	2.096.979	9.163.075	4.323	1.283	5.606
23 Kredilerden Alınan Ücret ve Komisyonlar	512.185	399.439	911.624	313	244	558
24 Alınan Kar Payları	396.164	129.853	526.017	242	79	322
25 Bankacılık Hizmetleri Gelirleri	2.259.850	207.428	2.467.278	1.383	127	1.509
26 Aktiflerimizin Satışından Elde Edilen Gelirler	92.237	0	92.237	56	0	56
27 Diğer Faiz Dışı Gelirler	3.606.951	126.049	3.733.000	2.207	77	2.284
28 Toplam Faiz Dışı Gelirler (23 ten 27 ye)	6.867.387	862.769	7.730.156	4.202	528	4.729
29 Personel Giderleri	3.566.000	29.975	3.595.975	2.182	18	2.200
30 Genel Karşılık Provizyonu	225.391	65.065	290.456	138	40	178
31 Kıdem Tazminatı Provizyonu	150.188	1	150.189	92	0	92
32 Menkul Değerler Değer Azalma Provizyonu	52.860	21.143	74.003	32	13	45
33 İştirakler, Bağlı ve Birl. Kont. Ed. Ort. Değer Azalma Provizyonu	378.879	8.210	387.089	232	5	237
34 Diğer Provizyonlar	463.404	22.531	485.935	284	14	297
35 Verilen Ücret ve Komisyonlar	888.801	178.020	1.066.821	544	109	653
36 Amortisman Giderleri	795.228	3.413	798.641	487	2	489
37 Vergi, Resim, Harç ve Fonlar	535.375	2.029	537.404	328	1	329
38 Diğer Faiz Dışı Giderler	4.634.794	123.304	4.758.098	2.836	75	2.911
39 Toplam Faiz Dışı Giderler (29 dan 38 e)	11.690.920	453.691	12.144.611	7.153	278	7.430
40 Sermaye Piyasası İşlemleri Karları (Zararları) (Net)	2.971.312	297.388	3.268.700	1.818	182	2.000
41 Kambiyo Karları (Zararları) (Net)	0	-2.371.223	-2.371.223	0	-1.451	-1.451
42 Olağanüstü Gelirler (Giderler) (Net)	-14.996	1.799	-13.197	-9	1	-8
43 Net Parasal Pozisyon Karı (Zararı)	-2.122.336	0	-2.122.336	-1.298	0	-1.298
44 Toplam Diğer Faiz Dışı Gelirler (Giderler) (40 tan 43 e)	833.980	-2.072.036	-1.238.056	510	-1.268	-757
45 VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR) [(22+28+44)-39]	3.076.543	434.021	3.510.564	1.882	266	2.148
46 Vergi Provizyonu	1.147.618	4.837	1.152.455	702	3	705
47 DÖNEM NET KARI (ZARARI) (45 - 46)	1.928.925	429.184	2.358.109	1.180	263	1.443

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 17: TMSF Bünyesindeki Bankalar Hariç Bankacılık Sektörü Kar Zarar Tablosu Aralık 2002

	Milyar TL			Milyon Dolar		
	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM
1 Kredilerden Alınan Faizler	7.826.260	2.160.906	9.987.166	4.788	1.322	6.110
2 Takipteki Alacaklardan Alınan Faizler	378.894	26.118	405.012	232	16	248
3 Bankalardan Alınan Faizler	765.255	598.287	1.363.542	468	366	834
4 Para Piy. İşl. Alınan Faizler	3.278.954	74.569	3.353.523	2.006	46	2.052
5 Alım-Satım Amaçlı Menkul Değerlerden Alınan Faizler	6.660.008	1.341.683	8.001.691	4.075	821	4.895
6 Satılmaya Hazır Menkul Değerlerden Alınan Faizler	1.517.322	601.515	2.118.837	928	368	1.296
7 VKET Menkul Değerlerden Alınan Faizler	15.473.345	846.247	16.319.592	9.467	518	9.984
8 Ters Repo İşlemlerinden Alınan Faizler	8.206	291	8.497	5	0	5
9 Finansal Kiralama Gelirleri	226	8.516	8.742	0	5	5
10 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Gelirler	983.014	96.527	1.079.541	601	59	660
11 Toplam Faiz Gelirleri (1 den 10 a)	36.891.484	5.754.659	42.646.143	22.570	3.521	26.091
12 Mevduata Verilen Faizler	22.904.687	2.047.779	24.952.466	14.013	1.253	15.266
13 Bankalara Verilen Faizler	1.261.210	941.689	2.202.899	772	576	1.348
14 Para Piy.İşl.Verilen Faizler	162.605	96.756	259.361	99	59	159
15 İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler	0	164.694	164.694	0	101	101
16 Repo İşlemlerine Verilen Faizler	2.167.316	21.927	2.189.243	1.326	13	1.339
17 Finansal Kiralama Giderleri	4.330	6.616	10.946	3	4	7
18 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Giderler	100.863	34.864	135.727	62	21	83
19 Toplam Faiz Giderleri (12 den 18 e)	26.601.011	3.314.325	29.915.336	16.275	2.028	18.302
20 NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ) (11-19)	10.290.473	2.440.334	12.730.807	6.296	1.493	7.789
21 Takipteki Alacaklar Özel Provizyonu	2.343.252	98.952	2.442.204	1.434	61	1.494
22 PROV.SONRASI NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ) (20-21)	7.947.221	2.341.382	10.288.603	4.862	1.432	6.295
23 Kredilerden Alınan Ücret ve Komisyonlar	473.065	380.983	854.048	289	233	523
24 Alınan Kar Payları	385.794	129.853	515.647	236	79	315
25 Bankacılık Hizmetleri Gelirleri	2.181.275	203.307	2.384.582	1.335	124	1.459
26 Aktiflerimizin Satışından Elde Edilen Gelirler	79.520	0	79.520	49	0	49
27 Diğer Faiz Dışı Gelirler	3.381.469	125.786	3.507.255	2.069	77	2.146
28 Toplam Faiz Dışı Gelirler (23 ten 27 ye)	6.501.123	839.929	7.341.052	3.977	514	4.491
29 Personel Giderleri	3.418.286	26.299	3.444.585	2.091	16	2.107
30 Genel Karşılık Provizyonu	222.459	6.470	228.929	136	4	140
31 Kıdem Tazminatı Provizyonu	109.164	1	109.165	67	0	67
32 Menkul Değerler Değer Azalma Provizyonu	48.143	21.143	69.286	29	13	42
33 İştirakler, Bağlı ve Birl. Kont. Ed. Ort. Değer Azalma Provizyonu	164.207	8.210	172.417	100	5	105
34 Diğer Provizyonlar	443.071	22.531	465.602	271	14	285
35 Verilen Ücret ve Komisyonlar	879.587	171.761	1.051.348	538	105	643
36 Amortisman Giderleri	767.163	3.346	770.509	469	2	471
37 Vergi, Resim, Harç ve Fonlar	507.289	2.029	509.318	310	1	312
38 Diğer Faiz Dışı Giderler	4.010.381	116.465	4.126.846	2.454	71	2.525
39 Toplam Faiz Dışı Giderler (29 dan 38 e)	10.569.750	378.255	10.948.005	6.467	231	6.698
40 Sermaye Piyasası İşlemleri Karları (Zararları) (Net)	2.655.266	299.112	2.954.378	1.625	183	1.808
41 Kambiyo Karları (Zararları) (Net)	0	-1.636.092	-1.636.092	0	-1.001	-1.001
42 Olağanüstü Gelirler (Giderler) (Net)	-17.134	1.799	-15.335	-10	1	-9
43 Net Parasal Pozisyon Karı (Zararı)	-2.797.429	0	-2.797.429	-1.711	0	-1.711
44 Toplam Diğer Faiz Dışı Gelirler (Giderler) (40 tan 43 e)	-159.297	-1.335.181	-1.494.478	-97	-817	-914
45 VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR) [(22+28+44)-39]	3.719.297	1.467.875	5.187.172	2.275	898	3.174
46 Vergi Provizyonu	1.147.618	4.837	1.152.455	702	3	705
47 DÖNEM NET KARI (ZARARI) (45 - 46)	2.571.679	1.463.038	4.034.717	1.573	895	2.468

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 18: Kamu Bankaları Kar Zarar Tablosu Aralık 2002

	Milyar TL			Milyon Dolar		
	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM
1 Kredilerden Alınan Faizler	1.663.706	194.948	1.858.654	1.018	119	1.137
2 Takipteki Alacaklardan Alınan Faizler	211.837	1.424	213.261	130	1	130
3 Bankalardan Alınan Faizler	64.453	149.085	213.538	39	91	131
4 Para Piy. İşl. Alınan Faizler	398.314	3.527	401.841	244	2	246
5 Alım-Satım Amaçlı Menkul Değerlerden Alınan Faizler	4.266.620	360.031	4.626.651	2.610	220	2.831
6 Satılmaya Hazır Menkul Değerlerden Alınan Faizler	126	14.131	14.257	0	9	9
7 VKET Menkul Değerlerden Alınan Faizler	12.115.555	449.539	12.565.094	7.412	275	7.687
8 Ters Repo İşlemlerinden Alınan Faizler	4	0	4	0	0	0
9 Finansal Kiralama Gelirleri	0	0	0	0	0	0
10 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Gelirler	496.586	12.502	509.088	304	8	311
11 Toplam Faiz Gelirleri (1 den 10 a)	19.217.201	1.185.187	20.402.388	11.757	725	12.482
12 Mevduata Verilen Faizler	13.566.280	467.577	14.033.857	8.300	286	8.586
13 Bankalara Verilen Faizler	191.992	131.271	323.263	117	80	198
14 Para Piy.İşl.Verilen Faizler	48.905	65.608	114.513	30	40	70
15 İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler	0	34.739	34.739	0	21	21
16 Repo İşlemlerine Verilen Faizler	976.588	4.805	981.393	597	3	600
17 Finansal Kiralama Giderleri	0	1.325	1.325	0	1	1
18 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Giderler	33.027	1.418	34.445	20	1	21
19 Toplam Faiz Giderleri (12 den 18 e)	14.816.792	706.743	15.523.535	9.065	432	9.497
20 NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ) (11-19)	4.400.409	478.444	4.878.853	2.692	293	2.985
21 Takipteki Alacaklar Özel Provizyonu	1.304.258	4.905	1.309.163	798	3	801
22 PROV.SONRASI NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ) (20-21)	3.096.151	473.539	3.569.690	1.894	290	2.184
23 Kredilerden Alınan Ücret ve Komisyonlar	48.249	30.789	79.038	30	19	48
24 Alınan Kar Payları	47.306	1.265	48.571	29	1	30
25 Bankacılık Hizmetleri Gelirleri	553.680	34.546	588.226	339	21	360
26 Aktiflerimizin Satışından Elde Edilen Gelirler	11.385	0	11.385	7	0	7
27 Diğer Faiz Dışı Gelirler	997.031	86.455	1.083.486	610	53	663
28 Toplam Faiz Dışı Gelirler (23 ten 27 ye)	1.657.651	153.055	1.810.706	1.014	94	1.108
29 Personel Giderleri	1.269.759	15.274	1.285.033	777	9	786
30 Genel Karşılık Provizyonu	23.847	0	23.847	15	0	15
31 Kıdem Tazminatı Provizyonu	86.508	0	86.508	53	0	53
32 Menkul Değerler Değer Azalma Provizyonu	13.673	2.789	16.462	8	2	10
33 İştirakler, Bağlı ve Birl. Kont. Ed. Ort. Değer Azalma Provizyonu	12.748	4.697	17.445	8	3	11
34 Diğer Provizyonlar	31.344	942	32.286	19	1	20
35 Verilen Ücret ve Komisyonlar	89.353	16.431	105.784	55	10	65
36 Amortisman Giderleri	100.644	926	101.570	62	1	62
37 Vergi, Resim, Harç ve Fonlar	133.055	1.087	134.142	81	1	82
38 Diğer Faiz Dışı Giderler	1.181.012	11.393	1.192.405	723	7	730
39 Toplam Faiz Dışı Giderler (29 dan 38 e)	2.941.943	53.539	2.995.482	1.800	33	1.833
40 Sermaye Piyasası İşlemleri Karları (Zararları) (Net)	472.071	31.206	503.277	289	19	308
41 Kambiyo Karları (Zararları) (Net)	0	-133.253	-133.253	0	-82	-82
42 Olağanüstü Gelirler (Giderler) (Net)	-19.651	1.799	-17.852	-12	1	-11
43 Net Parasal Pozisyon Karı (Zararı)	-1.086.375		-1.086.375	-665	0	-665
44 Toplam Diğer Faiz Dışı Gelirler (Giderler) (40 tan 43 e)	-633.955	-100.248	-734.203	-388	-61	-449
45 VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR) [(22+28+44)-39]	1.177.904	472.807	1.650.711	721	289	1.010
46 Vergi Provizyonu	589.761	4.837	594.598	361	3	364
47 DÖNEM NET KARI (ZARARI) (45 - 46)	588.143	467.970	1.056.113	360	286	646

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 19: Özel Bankalar Kar Zarar Tablosu Aralık 2002

	Milyar TL			Milyon Dolar		
	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM
1 Kredilerden Alınan Faizler	5.340.925	1.805.835	7.146.760	3.268	1.105	4.372
2 Takipteki Alacaklardan Alınan Faizler	156.436	23.122	179.558	96	14	110
3 Bankalardan Alınan Faizler	393.635	334.801	728.436	241	205	446
4 Para Piy. İşl. Alınan Faizler	2.054.965	63.159	2.118.124	1.257	39	1.296
5 Alım-Satım Amaçlı Menkul Değerlerden Alınan Faizler	2.284.653	935.796	3.220.449	1.398	573	1.970
6 Satılmaya Hazır Menkul Değerlerden Alınan Faizler	1.419.626	556.950	1.976.576	869	341	1.209
7 VKET Menkul Değerlerden Alınan Faizler	3.151.732	366.846	3.518.578	1.928	224	2.153
8 Ters Repo İşlemlerinden Alınan Faizler	7.996	291	8.287	5	0	5
9 Finansal Kiralama Gelirleri	0	0	0	0	0	0
10 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Gelirler	431.410	35.259	466.669	264	22	286
11 Toplam Faiz Gelirleri (1 den 10 a)	15.241.378	4.122.059	19.363.437	9.325	2.522	11.847
12 Mevduata Verilen Faizler	9.123.562	1.529.367	10.652.929	5.582	936	6.518
13 Bankalara Verilen Faizler	754.302	637.679	1.391.981	461	390	852
14 Para Piy.İşl.Verilen Faizler	95.110	24.892	120.002	58	15	73
15 İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler	0	0	0	0	0	0
16 Repo İşlemlerine Verilen Faizler	1.181.695	16.751	1.198.446	723	10	733
17 Finansal Kiralama Giderleri	4.281	4.414	8.695	3	3	5
18 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Giderler	15.419	22.284	37.703	9	14	23
19 Toplam Faiz Giderleri (12 den 18 e)	11.174.369	2.235.387	13.409.756	6.837	1.368	8.204
20 NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ) (11-19)	4.067.009	1.886.672	5.953.681	2.488	1.154	3.643
21 Takipteki Alacaklar Özel Provizyonu	986.308	74.191	1.060.499	603	45	649
22 PROV.SONRASI NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ) (20-21)	3.080.701	1.812.481	4.893.182	1.885	1.109	2.994
23 Kredilerden Alınan Ücret ve Komisyonlar	408.932	310.403	719.335	250	190	440
24 Alınan Kar Payları	315.993	128.588	444.581	193	79	272
25 Bankacılık Hizmetleri Gelirleri	1.494.869	118.553	1.613.422	915	73	987
26 Aktiflerimizin Satışından Elde Edilen Gelirler	54.098	0	54.098	33	0	33
27 Diğer Faiz Dışı Gelirler	1.939.526	27.921	1.967.447	1.187	17	1.204
28 Toplam Faiz Dışı Gelirler (23 ten 27 ye)	4.213.418	585.465	4.798.883	2.578	358	2.936
29 Personel Giderleri	1.761.738	10.040	1.771.778	1.078	6	1.084
30 Genel Karşılık Provizyonu	187.915	6.453	194.368	115	4	119
31 Kıdem Tazminatı Provizyonu	15.103	1	15.104	9	0	9
32 Menkul Değerler Değer Azalma Provizyonu	33.794	12.347	46.141	21	8	28
33 İştirakler, Bağlı ve Birl. Kont. Ed. Ort. Değer Azalma Provizyonu	150.096	3.513	153.609	92	2	94
34 Diğer Provizyonlar	327.622	8.593	336.215	200	5	206
35 Verilen Ücret ve Komisyonlar	776.271	141.373	917.644	475	86	561
36 Amortisman Giderleri	591.455	2.286	593.741	362	1	363
37 Vergi, Resim, Harç ve Fonlar	310.563	860	311.423	190	1	191
38 Diğer Faiz Dışı Giderler	2.541.434	89.880	2.631.314	1.555	55	1.610
39 Toplam Faiz Dışı Giderler (29 dan 38 e)	6.695.991	275.346	6.971.337	4.097	168	4.265
40 Sermaye Piyasası İşlemleri Karları (Zararları) (Net)	2.012.728	263.482	2.276.210	1.231	161	1.393
41 Kambiyo Karları (Zararları) (Net)	0	-1.583.417	-1.583.417	0	-969	-969
42 Olağanüstü Gelirler (Giderler) (Net)	-206	0	-206	0	0	0
43 Net Parasal Pozisyon Karı (Zararı)	-761.692		-761.692	-466	0	-466
44 Toplam Diğer Faiz Dışı Gelirler (Giderler) (40 tan 43 e)	1.250.830	-1.319.935	-69.105	765	-808	-42
45 VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR) [(22+28+44)-39]	1.848.958	802.665	2.651.623	1.131	491	1.622
46 Vergi Provizyonu	220.774	0	220.774	135	0	135
47 DÖNEM NET KARI (ZARARI) (45 - 46)	1.628.184	802.665	2.430.849	996	491	1.487

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 20: TMSF Bünyesindeki Bankaların Kar Zarar Tablosu Aralık 2002

	Milyar TL			Milyon Dolar		
	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM
1 Kredilerden Alınan Faizler	315.885	79.304	395.189	193	49	242
2 Takipteki Alacaklardan Alınan Faizler	22.894	0	22.894	14	0	14
3 Bankalardan Alınan Faizler	81.087	41.188	122.275	50	25	75
4 Para Piy. İşl. Alınan Faizler	81.381	1	81.382	50	0	50
5 Alım-Satım Amaçlı Menkul Değerlerden Alınan Faizler	629.193	3.573	632.766	385	2	387
6 Satılmaya Hazır Menkul Değerlerden Alınan Faizler	248.955	0	248.955	152	0	152
7 VKET Menkul Değerlerden Alınan Faizler	188.644	28.390	217.034	115	17	133
8 Ters Repo İşlemlerinden Alınan Faizler	273	0	273	0	0	0
9 Finansal Kiralama Gelirleri	0	0	0	0	0	0
10 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Gelirler	29.221	481	29.702	18	0	18
11 Toplam Faiz Gelirleri (1 den 10 a)	1.597.533	152.937	1.750.470	977	94	1.071
12 Mevduata Verilen Faizler	1.193.329	175.126	1.368.455	730	107	837
13 Bankalara Verilen Faizler	96.375	40.699	137.074	59	25	84
14 Para Piy.İşl.Verilen Faizler	8.548	0	8.548	5	0	5
15 İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler	0	0	0	0	0	0
16 Repo İşlemlerine Verilen Faizler	158.978	0	158.978	97	0	97
17 Finansal Kiralama Giderleri	0	0	0	0	0	0
18 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Giderler	4.559	3.533	8.092	3	2	5
19 Toplam Faiz Giderleri (12 den 18 e)	1.461.789	219.358	1.681.147	894	134	1.029
20 NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ) (11-19)	135.744	-66.421	69.323	83	-41	42
21 Takipteki Alacaklar Özel Provizyonu	1.016.869	177.982	1.194.851	622	109	731
22 PROV.SONRASI NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ) (20-21)	-881.125	-244.403	-1.125.528	-539	-150	-689
23 Kredilerden Alınan Ücret ve Komisyonlar	39.120	18.456	57.576	24	11	35
24 Alınan Kar Payları	10.370	0	10.370	6	0	6
25 Bankacılık Hizmetleri Gelirleri	78.575	4.121	82.696	48	3	51
26 Aktiflerimizin Satışından Elde Edilen Gelirler	12.717	0	12.717	8	0	8
27 Diğer Faiz Dışı Gelirler	225.482	263	225.745	138	0	138
28 Toplam Faiz Dışı Gelirler (23 ten 27 ye)	366.264	22.840	389.104	224	14	238
29 Personel Giderleri	147.714	3.676	151.390	90	2	93
30 Genel Karşılık Provizyonu	2.932	58.595	61.527	2	36	38
31 Kıdem Tazminatı Provizyonu	41.024	0	41.024	25	0	25
32 Menkul Değerler Değer Azalma Provizyonu	4.717	0	4.717	3	0	3
33 İştirakler, Bağlı ve Birl. Kont. Ed. Ort. Değer Azalma Provizyonu	214.672	0	214.672	131	0	131
34 Diğer Provizyonlar	20.333	0	20.333	12	0	12
35 Verilen Ücret ve Komisyonlar	9.214	6.259	15.473	6	4	9
36 Amortisman Giderleri	28.065	67	28.132	17	0	17
37 Vergi, Resim, Harç ve Fonlar	28.086	0	28.086	17	0	17
38 Diğer Faiz Dışı Giderler	624.413	6.839	631.252	382	4	386
39 Toplam Faiz Dışı Giderler (29 dan 38 e)	1.121.170	75.436	1.196.606	686	46	732
40 Sermaye Piyasası İşlemleri Karları (Zararları) (Net)	316.046	-1.724	314.322	193	-1	192
41 Kambiyo Karları (Zararları) (Net)	0	-735.131	-735.131	0	-450	-450
42 Olağanüstü Gelirler (Giderler) (Net)	2.138	0	2.138	1	0	1
43 Net Parasal Pozisyon Karı (Zararı)	675.093		675.093	413	0	413
44 Toplam Diğer Faiz Dışı Gelirler (Giderler) (40 tan 43 e)	993.277	-736.855	256.422	608	-451	157
45 VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR) [(22+28+44)-39]	-642.754	-1.033.854	-1.676.608	-393	-633	-1.026
46 Vergi Provizyonu	0	0	0	0	0	0
47 DÖNEM NET KARI (ZARARI) (45 - 46)	-642.754	-1.033.854	-1.676.608	-393	-633	-1.026

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 21: Yabancı Bankalar Kar Zarar Tablosu Aralık 2002

	Milyar TL			Milyon Dolar		
	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM
1 Kredilerden Alınan Faizler	340.725	70.439	411.164	208	43	252
2 Takipteki Alacaklardan Alınan Faizler	5.274	0	5.274	3	0	3
3 Bankalardan Alınan Faizler	60.791	28.147	88.938	37	17	54
4 Para Piy. İşl. Alınan Faizler	408.972	2.481	411.453	250	2	252
5 Alım-Satım Amaçlı Menkul Değerlerden Alınan Faizler	29.106	20.639	49.745	18	13	30
6 Satılmaya Hazır Menkul Değerlerden Alınan Faizler	89.858	26.805	116.663	55	16	71
7 VKET Menkul Değerlerden Alınan Faizler	156.206	21.228	177.434	96	13	109
8 Ters Repo İşlemlerinden Alınan Faizler	38	0	38	0	0	0
9 Finansal Kiralama Gelirleri	0	0	0	0	0	0
10 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Gelirler	54.078	11.416	65.494	33	7	40
11 Toplam Faiz Gelirleri (1 den 10 a)	1.145.048	181.155	1.326.203	701	111	811
12 Mevduata Verilen Faizler	214.845	50.835	265.680	131	31	163
13 Bankalara Verilen Faizler	238.830	29.057	267.887	146	18	164
14 Para Piy.İşl.Verilen Faizler	1.343	45	1.388	1	0	1
15 İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler	0	0	0	0	0	0
16 Repo İşlemlerine Verilen Faizler	7.956	0	7.956	5	0	5
17 Finansal Kiralama Giderleri	49	877	926	0	1	1
18 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Giderler	42.291	11.069	53.360	26	7	33
19 Toplam Faiz Giderleri (12 den 18 e)	505.314	91.883	597.197	309	56	365
20 NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ) (11-19)	639.734	89.272	729.006	391	55	446
21 Takipteki Alacaklar Özel Provizyonu	30.975	817	31.792	19	0	19
22 PROV.SONRASI NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ) (20-21)	608.759	88.455	697.214	372	54	427
23 Kredilerden Alınan Ücret ve Komisyonlar	4.396	24.390	28.786	3	15	18
24 Alınan Kar Payları	9.009	0	9.009	6	0	6
25 Bankacılık Hizmetleri Gelirleri	106.167	45.101	151.268	65	28	93
26 Aktiflerimizin Satışından Elde Edilen Gelirler	10.823	0	10.823	7	0	7
27 Diğer Faiz Dışı Gelirler	65.732	6.299	72.031	40	4	44
28 Toplam Faiz Dışı Gelirler (23 ten 27 ye)	196.127	75.790	271.917	120	46	166
29 Personel Giderleri	226.442	933	227.375	139	1	139
30 Genel Karşılık Provizyonu	5.729	17	5.746	4	0	4
31 Kıdem Tazminatı Provizyonu	3.279	0	3.279	2	0	2
32 Menkul Değerler Değer Azalma Provizyonu	600	309	909	0	0	1
33 İştirakler, Bağlı ve Birl. Kont. Ed. Ort. Değer Azalma Provizyonu	0	0	0	0	0	0
34 Diğer Provizyonlar	-4.441	12.878	8.437	-3	8	5
35 Verilen Ücret ve Komisyonlar	9.283	4.778	14.061	6	3	9
36 Amortisman Giderleri	63.469	134	63.603	39	0	39
37 Vergi, Resim, Harç ve Fonlar	31.377	82	31.459	19	0	19
38 Diğer Faiz Dışı Giderler	220.016	2.953	222.969	135	2	136
39 Toplam Faiz Dışı Giderler (29 dan 38 e)	555.754	22.084	577.838	340	14	354
40 Sermaye Piyasası İşlemleri Karları (Zararları) (Net)	115.754	1.889	117.643	71	1	72
41 Kambiyo Karları (Zararları) (Net)	0	93.429	93.429	0	57	57
42 Olağanüstü Gelirler (Giderler) (Net)	-70	0	-70	0	0	0
43 Net Parasal Pozisyon Karı (Zararı)	-334.480		-334.480	-205	0	-205
44 Toplam Diğer Faiz Dışı Gelirler (Giderler) (40 tan 43 e)	-218.796	95.318	-123.478	-134	58	-76
45 VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR) [(22+28+44)-39]	30.336	237.479	267.815	19	145	164
46 Vergi Provizyonu	184.540	0	184.540	113	0	113
47 DÖNEM NET KARI (ZARARI) (45 - 46)	-154.204	237.479	83.275	-94	145	51

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 22: Kalkınma ve Yatırım Bankaları Kar Zarar Tablosu Aralık 2002

	Milyar TL			Milyon Dolar		
	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM
1 Kredilerden Alınan Faizler	480.904	89.684	570.588	294	55	349
2 Takipteki Alacaklardan Alınan Faizler	5.347	1.572	6.919	3	1	4
3 Bankalardan Alınan Faizler	246.376	86.254	332.630	151	53	204
4 Para Piy. İşl. Alınan Faizler	416.703	5.402	422.105	255	3	258
5 Alım-Satım Amaçlı Menkul Değerlerden Alınan Faizler	79.629	25.217	104.846	49	15	64
6 Satılmaya Hazır Menkul Değerlerden Alınan Faizler	7.712	3.629	11.341	5	2	7
7 VKET Menkul Değerlerden Alınan Faizler	49.852	8.634	58.486	30	5	36
8 Ters Repo İşlemlerinden Alınan Faizler	168	0	168	0	0	0
9 Finansal Kiralama Gelirleri	226	8.516	8.742	0	5	5
10 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Gelirler	940	37.350	38.290	1	23	23
11 Toplam Faiz Gelirleri (1 den 10 a)	1.287.857	266.258	1.554.115	788	163	951
12 Mevduata Verilen Faizler	0	0	0	0	0	0
13 Bankalara Verilen Faizler	76.086	143.682	219.768	47	88	134
14 Para Piy.İşl.Verilen Faizler	17.247	6.211	23.458	11	4	14
15 İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler	0	129.955	129.955	0	80	80
16 Repo İşlemlerine Verilen Faizler	1.077	371	1.448	1	0	1
17 Finansal Kiralama Giderleri	0	0	0	0	0	0
18 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Giderler	10.126	93	10.219	6	0	6
19 Toplam Faiz Giderleri (12 den 18 e)	104.536	280.312	384.848	64	171	235
20 NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ) (11-19)	1.183.321	-14.054	1.169.267	724	-9	715
21 Takipteki Alacaklar Özel Provizyonu	21.711	19.039	40.750	13	12	25
22 PROV.SONRASI NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ) (20-21)	1.161.610	-33.093	1.128.517	711	-20	690
23 Kredilerden Alınan Ücret ve Komisyonlar	11.488	15.401	26.889	7	9	16
24 Alınan Kar Payları	13.486	0	13.486	8	0	8
25 Bankacılık Hizmetleri Gelirleri	26.559	5.107	31.666	16	3	19
26 Aktiflerimizin Satışından Elde Edilen Gelirler	3.214	0	3.214	2	0	2
27 Diğer Faiz Dışı Gelirler	379.180	5.111	384.291	232	3	235
28 Toplam Faiz Dışı Gelirler (23 ten 27 ye)	433.927	25.619	459.546	265	16	281
29 Personel Giderleri	160.347	52	160.399	98	0	98
30 Genel Karşılık Provizyonu	4.968	0	4.968	3	0	3
31 Kıdem Tazminatı Provizyonu	4.274	0	4.274	3	0	3
32 Menkul Değerler Değer Azalma Provizyonu	76	5.698	5.774	0	3	4
33 İştirakler, Bağlı ve Birl. Kont. Ed. Ort. Değer Azalma Provizyonu	1.363	0	1.363	1	0	1
34 Diğer Provizyonlar	88.546	118	88.664	54	0	54
35 Verilen Ücret ve Komisyonlar	4.680	9.179	13.859	3	6	8
36 Amortisman Giderleri	11.595	0	11.595	7	0	7
37 Vergi, Resim, Harç ve Fonlar	32.294	0	32.294	20	0	20
38 Diğer Faiz Dışı Giderler	67.919	12.239	80.158	42	7	49
39 Toplam Faiz Dışı Giderler (29 dan 38 e)	376.062	27.286	403.348	230	17	247
40 Sermaye Piyasası İşlemleri Karları (Zararları) (Net)	54.713	2.535	57.248	33	2	35
41 Kambiyo Karları (Zararları) (Net)	0	-12.851	-12.851	0	-8	-8
42 Olağanüstü Gelirler (Giderler) (Net)	2.793	0	2.793	2	0	2
43 Net Parasal Pozisyon Karı (Zararı)	-614.882		-614.882	-376	0	-376
44 Toplam Diğer Faiz Dışı Gelirler (Giderler) (40 tan 43 e)	-557.376	-10.316	-567.692	-341	-6	-347
45 VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR) [(22+28+44)-39]	662.099	-45.076	617.023	405	-28	377
46 Vergi Provizyonu	152.543	0	152.543	93	0	93
47 DÖNEM NET KARI (ZARARI) (45 - 46)	509.556	-45.076	464.480	312	-28	284

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 23: Bankacılık Sektörü Kar Zarar Tablosu (2001-2002 % Değişim)*

	TL Nominal % Değişim			ABD Doları Nominal % Değişim			TL Reel % Değişim		
	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM
1 Kredilerden Alınan Faizler	-29,7	-36,0	-31,2	-38,1	-43,6	-39,4	-46,3	-51,1	-47,4
2 Takipteki Alacaklardan Alınan Faizler	43,9	1.260,3	52,3	26,8	1.098,1	34,1	10,1	940,0	16,4
3 Bankalardan Alınan Faizler	-80,7	-37,5	-72,5	-83,0	-44,9	-75,8	-85,2	-52,2	-79,0
4 Para Piy. İşl. Alınan Faizler	18,5	-78,2	8,1	4,4	-80,8	-4,8	-9,4	-83,4	-17,4
5 Toplam Menkul Değerlerden Alınan Faizler**	27,7	168,2	35,0	12,5	136,2	18,9	-2,3	105,0	3,2
6 Finansal Kiralama Gelirleri									
7 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Gelirler	-92,6	-31,8	-92,0	-93,5	-39,9	-92,9	-94,3	-47,8	-93,9
8 Toplam Faiz Gelirleri	-26,1	-2,5	-23,7	-35,0	-14,2	-32,8	-43,5	-25,5	-41,7
9 Mevduata Verilen Faizler	-8,0	-42,7	-12,5	-19,0	-49,5	-22,9	-29,7	-56,2	-33,1
10 Bankalara Verilen Faizler	-76,1	-52,7	-69,8	-78,9	-58,4	-73,4	-81,7	-63,9	-76,9
11 Para Piy.İşl.Verilen Faizler	-74,7	-47,4	-68,9	-77,7	-53,7	-72,6	-80,7	-59,8	-76,2
12 İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler		-16,4	-16,4		-26,4	-26,4		-36,1	-36,1
13 Finansal Kiralama Giderleri	69,1	12,2	29,4	48,9	-1,2	14,0	29,3	-14,2	-1,0
14 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Giderler	-87,3	-70,5	-85,0	-88,8	-74,0	-86,8	-90,3	-77,4	-88,5
15 Toplam Faiz Giderleri	-15,9	-45,4	-20,7	-26,0	-51,9	-30,2	-35,7	-58,3	-39,4
16 NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ)	-44,3		-30,1	-51,0		-38,5	-57,4		-46,6
17 Takipteki Alacaklar Özel Provizyonu	-53,7	-75,2	-56,5	-59,2	-78,2	-61,7	-64,6	-81,1	-66,8
18 PROV.SONRASI NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ)	-33,7		0,5	-41,6		-11,5	-49,3		-23,2
19 Kredilerden Alınan Ücret ve Komisyonlar	-36,3	76,7	-11,5	-43,9	55,6	-22,1	-51,3	35,1	-32,4
20 Alınan Kar Payları	-31,2	-44,2	-34,9	-39,4	-50,9	-42,7	-47,4	-57,4	-50,2
21 Bankacılık Hizmetleri Gelirleri	33,3	27,0	32,7	17,4	11,9	16,9	1,9	-2,9	1,5
22 Aktiflerimizin Satışından Elde Edilen Gelirler	-53,1		-53,1	-58,7		-58,7	-64,1		-64,2
23 Diğer Faiz Dışı Gelirler	123,5	236,0	126,0	96,8	196,0	99,1	70,8	156,9	72,8
24 Toplam Faiz Dışı Gelirler	40,5	30,8	39,4	23,8	15,2	22,8	7,4	0,0	6,6
25 Personel Giderleri	18,2	24,4	18,2	4,1	9,6	4,1	-9,6	-4,9	-9,6
26 Kıdem Tazminatı Provizyonu	-24,5	-75,0	-24,5	-33,5	-78,0	-33,5	-42,3	-80,9	-42,3
27 Menkul Değerler Değer Azalma Provizyonu	-94,0	-45,2	-92,0	-94,7	-51,7	-92,9	-95,4	-58,1	-93,9
28 Diğer Provizyonlar	-38,4	-83,0	-45,1	-45,8	-85,1	-51,7	-52,9	-87,0	-58,0
29 Verilen Ücret ve Komisyonlar	12,0	-13,4	6,8	-1,3	-23,7	-5,9	-14,3	-33,8	-18,4
30 Amortisman Giderleri	30,9	67,2	31,0	15,3	47,2	15,4	0,1	27,8	0,2
31 Vergi, Resim, Harç ve Fonlar	-52,6	-2,7	-52,5	-58,2	-14,3	-58,2	-63,8	-25,6	-63,7
32 Diğer Faiz Dışı Giderler	44,9	201,9	46,9	27,6	165,9	29,3	10,8	130,8	12,3
33 Toplam Faiz Dışı Giderler	10,5	1,7	10,1	-2,7	-10,4	-3,0	-15,5	-22,2	-15,8
34 Sermaye Piyasası İşlemleri Karları (Zararları) (Net)		316,2			266,5			218,2	
35 Kambiyo Karları (Zararları) (Net)									
36 Toplam Diğer Faiz Dışı Gelirler (Giderler)									
37 VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR)	2.495,7			2.186,1			1.884,5		
38 Vergi Provizyonu	17,5		18,0	3,5		3,9	-10,2		-9,8
39 DÖNEM NET KARI (ZARARI)									

* 2001 ve 2002 yıllarındaki gelir tablolarının bazı kalemlerinde farklılıklar bulunması nedeniyle bu kalemlerin yüzde değişimleri hesaplanmamıştır.

**Toplam Menkul Değerlerden alınan faizler, Aralık 2001'de DİBS'lerden Alınan Faizler ve Diğer Menkul Kıymetlerden Alınan Faizler toplamından,

Aralık 2002'de ise Alım-Satım Amaçlı, Satılmaya Hazır ve Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerlerden Alınan Faizler toplamından oluşmaktadır.

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 24: TMSF Bünyesindeki Bankalar Hariç Bankacılık Sektörü Kar Zarar Tablosu (2001-2002 % Değişim)*

	TL Nominal % Değişim			ABD Doları Nominal % Değişim			TL Reel % Değişim		
	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM
1 Kredilerden Alınan Faizler	-31,2	-37,9	-32,8	-39,4	-45,3	-40,8	-47,4	-52,5	-48,6
2 Takipteki Alacaklardan Alınan Faizler	40,5	1.468,6	49,3	23,8	1.281,6	31,5	7,4	1.099,3	14,1
3 Bankalardan Alınan Faizler	-81,8	-40,2	-73,8	-84,0	-47,3	-76,9	-86,1	-54,3	-80,0
4 Para Piy. İşl. Alınan Faizler	17,5	-78,1	7,1	3,5	-80,7	-5,7	-10,2	-83,3	-18,1
5 Toplam Menkul Değerlerden Alınan Faizler**	23,9	170,3	31,4	9,1	138,1	15,7	-5,3	106,7	0,4
6 Finansal Kiralama Gelirleri									
7 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Gelirler	-92,5	34,4	-91,8	-93,4	18,4	-92,8	-94,3	2,7	-93,7
8 Toplam Faiz Gelirleri	-27,4	-2,9	-24,9	-36,1	-14,5	-33,8	-44,5	-25,8	-42,6
9 Mevduata Verilen Faizler	-9,8	-44,4	-14,2	-20,6	-51,0	-24,4	-31,0	-57,5	-34,4
10 Bankalara Verilen Faizler	-77,6	-54,2	-71,3	-80,2	-59,6	-74,7	-82,8	-65,0	-78,1
11 Para Piy. İşl. Verilen Faizler	-75,0	-41,7	-68,3	-78,0	-48,7	-72,0	-80,9	-55,5	-75,7
12 İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler	-100,0	-16,4	-16,4	-100,0	-26,4	-26,4	-100,0	-36,1	-36,1
13 Finansal Kiralama Giderleri	127,3	97,7	108,5	100,2	74,1	83,6	73,8	51,2	59,4
14 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Giderler	-58,0	-39,6	-54,4	-63,0	-46,8	-59,9	-67,9	-53,8	-65,2
15 Toplam Faiz Giderleri	-16,6	-46,2	-21,4	-26,6	-52,6	-30,8	-36,3	-58,9	-39,9
16 NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ)	-45,6		-31,9	-52,1		-40,0	-58,4		-47,9
17 Takipteki Alacaklar Özel Provizyonu	-64,4	-76,3	-65,1	-68,6	-79,1	-69,2	-72,8	-81,8	-73,3
18 PROV.SONRASI NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ)	-31,3		-5,8	-39,5		-17,0	-47,5		-28,0
19 Kredilerden Alınan Ücret ve Komisyonlar	-39,6	70,3	-15,2	-46,8	50,0	-25,3	-53,8	30,2	-35,1
20 Alınan Kar Payları	-32,0	-44,2	-35,6	-40,1	-50,9	-43,2	-48,0	-57,4	-50,7
21 Bankacılık Hizmetleri Gelirleri	34,9	25,1	34,0	18,8	10,2	18,0	3,1	-4,3	2,4
22 Aktiflerimizin Satışından Elde Edilen Gelirler	-58,7		-58,7	-63,6		-63,6	-68,4		-68,4
23 Diğer Faiz Dışı Gelirler	116,2	238,7	119,1	90,4	198,3	92,9	65,3	159,0	67,5
24 Toplam Faiz Dışı Gelirler	37,6	28,0	36,4	21,2	12,7	20,2	5,2	-2,1	4,3
25 Personel Giderleri	19,3	9,2	19,2	5,1	-3,9	5,0	-8,8	-16,5	-8,8
26 Kıdem Tazminatı Provizyonu	-35,2	-75,0	-35,2	-42,9	-78,0	-42,9	-50,4	-80,9	-50,4
27 Menkul Değerler Değer Azalma Provizyonu	-94,4	11,9	-92,0	-95,0	-1,5	-93,0	-95,7	-14,5	-93,9
28 Diğer Provizyonlar	-28,9	-76,3	-35,2	-37,4	-79,1	-42,9	-45,6	-81,9	-50,4
29 Verilen Ücret ve Komisyonlar	12,8	-15,2	7,0	-0,6	-25,3	-5,7	-13,8	-35,2	-18,2
30 Amortisman Giderleri	29,3	64,0	29,5	13,9	44,4	14,0	-1,1	25,4	-1,0
31 Vergi, Resim, Harç ve Fonlar	-53,5	-2,7	-53,4	-59,0	-14,3	-59,0	-64,4	-25,6	-64,4
32 Diğer Faiz Dışı Giderler	33,0	215,2	35,2	17,2	177,6	19,1	1,7	141,0	3,4
33 Toplam Faiz Dışı Giderler	5,8	-0,9	5,6	-6,8	-12,7	-7,0	-19,1	-24,2	-19,3
34 Sermaye Piyasası İşlemleri Karları (Zararları) (Net)		334,4			282,6			232,1	
35 Kambiyo Karları (Zararları) (Net)									
36 Toplam Diğer Faiz Dışı Gelirler (Giderler)									
37 VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR)	152,3			122,2			92,9		
38 Vergi Provizyonu	17,5		18,0	3,5		3,9	-10,2		-9,8
39 DÖNEM NET KARI (ZARARI)	416,6			355,0			294,9		

* 2001 ve 2002 yıllarındaki gelir tablolarının bazı kalemlerinde farklılıklar bulunması nedeniyle bu kalemlerin yüzde değişimleri hesaplanmamıştır.

**Toplam Menkul Değerlerden alınan faizler, Aralık 2001'de DİBS'lerden Alınan Faizler ve Diğer Menkul Kıymetlerden Alınan Faizler toplamından,

Aralık 2002'de ise Alım-Satım Amaçlı, Satılmaya Hazır ve Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerlerden Alınan Faizler toplamından oluşmaktadır.

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 25: Kamu Bankaları Kar Zarar Tablosu (2001-2002 % Değişim)*

	TL Nominal % Değişim			ABD Doları Nominal % Değişim			TL Reel % Değişim		
	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM
1 Kredilerden Alınan Faizler	-52,6	-57,6	-53,2	-58,3	-62,7	-58,8	-63,8	-67,6	-64,2
2 Takipteki Alacaklardan Alınan Faizler	73,0	52,5	72,8	52,3	34,3	52,2	32,2	16,6	32,1
3 Bankalardan Alınan Faizler	-28,9	-43,0	-39,3	-37,3	-49,8	-46,6	-45,6	-56,4	-53,6
4 Para Piy. İşl. Alınan Faizler	292,5	-88,9	201,4	245,7	-90,2	165,4	200,1	-91,5	130,4
5 Toplam Menkul Değerlerden Alınan Faizler**	32,6	62,2	33,8	16,8	42,9	17,8	1,4	24,0	2,3
6 Finansal Kiralama Gelirleri									
7 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Gelirler	-96,1	3.065,1	-96,0	-96,6	2.687,6	-96,5	-97,0	2.319,8	-96,9
8 Toplam Faiz Gelirleri	-33,5	-6,1	-32,4	-41,5	-17,3	-40,5	-49,2	-28,2	-48,3
9 Mevduata Verilen Faizler	-18,9	-34,8	-19,5	-28,5	-42,5	-29,1	-38,0	-50,1	-38,5
10 Bankalara Verilen Faizler	-93,7	-30,6	-90,0	-94,4	-38,8	-91,2	-95,2	-46,9	-92,4
11 Para Piy.İşl.Verilen Faizler	-84,5	40,5	-68,4	-86,3	23,7	-72,2	-88,1	7,4	-75,8
12 İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler		-33,2	-33,2		-41,2	-41,2		-48,9	-48,9
13 Finansal Kiralama Giderleri									
14 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Giderler	-73,1	-86,2	-74,1	-76,3	-87,8	-77,2	-79,4	-89,4	-80,2
15 Toplam Faiz Giderleri	-26,7	-30,3	-26,8	-35,4	-38,7	-35,6	-43,9	-46,8	-44,1
16 NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ)	-49,5	93,5	-45,5	-55,5	70,4	-52,0	-61,4	47,9	-58,4
17 Takipteki Alacaklar Özel Provizyonu	-55,0	-98,7	-60,1	-60,4	-98,9	-64,8	-65,6	-99,0	-69,5
18 PROV.SONRASI NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ)	-42,8		-32,4	-49,6		-40,4	-56,2		-48,3
19 Kredilerden Alınan Ücret ve Komisyonlar	2,9	-23,2	-9,1	-9,4	-32,3	-20,0	-21,3	-41,3	-30,5
20 Alınan Kar Payları	-15,6	-34,0	-16,2	-25,7	-41,9	-26,2	-35,5	-49,6	-36,0
21 Bankacılık Hizmetleri Gelirleri	7,7	-5,3	6,8	-5,2	-16,6	-5,9	-17,7	-27,6	-18,3
22 Aktiflerimizin Satışından Elde Edilen Gelirler	-68,5		-68,5	-72,3		-72,3	-75,9		-75,9
23 Diğer Faiz Dışı Gelirler	94,5	800,7	107,5	71,3	693,3	82,7	48,7	588,6	58,6
24 Toplam Faiz Dışı Gelirler	42,2	73,8	44,4	25,2	53,0	27,2	8,7	32,8	10,4
25 Personel Giderleri	19,3	-12,7	18,8	5,1	-23,1	4,6	-8,8	-33,3	-9,2
26 Kıdem Tazminatı Provizyonu	-34,5		-34,5	-42,3		-42,3	-49,9		-49,9
27 Menkul Değerler Değer Azalma Provizyonu	-97,7	-83,3	-97,3	-97,9	-85,3	-97,6	-98,2	-87,3	-97,9
28 Diğer Provizyonlar	-16,5	-99,0	-74,9	-26,5	-99,1	-77,9	-36,2	-99,2	-80,8
29 Verilen Ücret ve Komisyonlar	14,4	-1,2	11,7	0,7	-13,0	-1,7	-12,5	-24,4	-14,6
30 Amortisman Giderleri	32,7	1,2	32,3	16,8	-10,9	16,5	1,4	-22,6	1,1
31 Vergi, Resim, Harç ve Fonlar	-78,0	-45,9	-77,9	-80,6	-52,3	-80,5	-83,2	-58,6	-83,1
32 Diğer Faiz Dışı Giderler	67,3	-13,8	65,8	47,3	-24,1	46,0	27,9	-34,1	26,7
33 Toplam Faiz Dışı Giderler	-10,4	-66,1	-12,9	-21,0	-70,1	-23,3	-31,5	-74,1	-33,4
34 Sermaye Piyasası İşlemleri Karları (Zararları) (Net)		-23,4			-32,5			-41,4	
35 Kambiyo Karları (Zararları) (Net)									
36 Toplam Diğer Faiz Dışı Gelirler (Giderler)									
37 VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR)									
38 Vergi Provizyonu	68,0		69,4	48,0		49,2	28,5		29,5
39 DÖNEM NET KARI (ZARARI)									

* 2001 ve 2002 yıllarındaki gelir tablolarının bazı kalemlerinde farklılıklar bulunması nedeniyle bu kalemlerin yüzde değişimleri hesaplanmamıştır.

**Toplam Menkul Değerlerden alınan faizler, Aralık 2001'de DİBS'lerden Alınan Faizler ve Diğer Menkul Kıymetlerden Alınan Faizler toplamından,

Aralık 2002'de ise Alım-Satım Amaçlı, Satılmaya Hazır ve Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerlerden Alınan Faizler toplamından oluşmaktadır.

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 26: Özel Bankalar Kar Zarar Tablosu (2001-2002 % Değişim)*

	TL Nominal % Değişim			ABD Doları Nominal % Değişim			TL Reel % Değişim		
	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM
1 Kredilerden Alınan Faizler	-22,7	-31,3	-25,1	-31,9	-39,5	-34,0	-40,9	-47,5	-42,7
2 Takipteki Alacaklardan Alınan Faizler	14,0	8.495,5	30,6	0,4	7.470,4	15,0	-12,9	6.471,5	-0,2
3 Bankalardan Alınan Faizler	-88,8	-46,0	-82,4	-90,2	-52,4	-84,5	-91,5	-58,7	-86,6
4 Para Piy. İşl. Alınan Faizler	0,4	-74,9	-7,8	-11,6	-77,9	-18,8	-23,2	-80,8	-29,5
5 Toplam Menkul Değerlerden Alınan Faizler**	9,6	274,3	29,1	-3,5	229,7	13,7	-16,2	186,2	-1,3
6 Finansal Kiralama Gelirleri									
7 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Gelirler	66,5	104,8	68,9	46,6	80,4	48,7	27,3	56,6	29,1
8 Toplam Faiz Gelirleri	-20,4	2,7	-16,4	-29,9	-9,6	-26,3	-39,1	-21,5	-36,1
9 Mevduata Verilen Faizler	7,3	-47,5	-6,7	-5,5	-53,8	-17,8	-17,9	-59,9	-28,6
10 Bankalara Verilen Faizler	-61,9	-56,1	-59,4	-66,4	-61,3	-64,3	-70,8	-66,4	-69,0
11 Para Piy.İşl.Verilen Faizler	-65,6	-76,0	-68,4	-69,7	-78,9	-72,2	-73,7	-81,6	-75,9
12 İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler		-100,0	-100,0		-100,0	-100,0		-100,0	-100,0
13 Finansal Kiralama Giderleri	161,7	85,5	116,6	130,5	63,4	90,7	100,1	41,9	65,6
14 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Giderler	-55,0	-10,7	-36,3	-60,3	-21,3	-43,9	-65,6	-31,7	-51,3
15 Toplam Faiz Giderleri	3,6	-50,3	-12,3	-8,8	-56,2	-22,7	-20,8	-62,0	-32,9
16 NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ)	-51,3		-24,3	-57,1		-33,3	-62,7		-42,1
17 Takipteki Alacaklar Özel Provizyonu	-70,2	160,0	-68,3	-73,8	129,0	-72,0	-77,2	98,8	-75,7
18 PROV.SONRASI NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ)	-34,1		17,7	-41,9		3,7	-49,6		-10,0
19 Kredilerden Alınan Ücret ve Komisyonlar	-43,5	93,2	-18,7	-50,3	70,2	-28,4	-56,8	47,7	-37,8
20 Alınan Kar Payları	-36,3	-44,1	-38,8	-43,9	-50,8	-46,1	-51,3	-57,3	-53,2
21 Bankacılık Hizmetleri Gelirleri	49,8	40,9	49,1	31,9	24,1	31,3	14,5	7,7	14,0
22 Aktiflerimizin Satışından Elde Edilen Gelirler	-65,1		-65,1	-69,3		-69,3	-73,3		-73,3
23 Diğer Faiz Dışı Gelirler	108,9	156,5	109,4	84,0	125,9	84,5	59,7	96,1	60,1
24 Toplam Faiz Dışı Gelirler	27,6	20,5	26,7	12,4	6,1	11,6	-2,4	-7,9	-3,1
25 Personel Giderleri	14,4	56,8	14,5	0,7	38,1	0,9	-12,6	19,8	-12,4
26 Kıdem Tazminatı Provizyonu	-42,9	-75,0	-42,9	-49,7	-78,0	-49,7	-56,3	-80,9	-56,3
27 Menkul Değerler Değer Azalma Provizyonu	-87,4	509,7	-82,9	-88,9	437,0	-85,0	-90,4	366,2	-87,0
28 Diğer Provizyonlar	-33,2	116,7	-32,0	-41,2	90,9	-40,1	-48,9	65,7	-48,0
29 Verilen Ücret ve Komisyonlar	15,3	-13,0	9,8	1,6	-23,4	-3,3	-11,8	-33,5	-16,0
30 Amortisman Giderleri	22,1	98,5	22,3	7,5	74,8	7,7	-6,7	51,8	-6,5
31 Vergi, Resim, Harç ve Fonlar	-21,3	1.553,8	-21,1	-30,7	1.356,6	-30,5	-39,8	1.164,4	-39,7
32 Diğer Faiz Dışı Giderler	19,5	926,9	23,2	5,2	804,4	8,5	-8,6	685,1	-5,8
33 Toplam Faiz Dışı Giderler	11,5	48,9	12,6	-1,8	31,1	-0,8	-14,7	13,8	-13,9
34 Sermaye Piyasası İşlemleri Karları (Zararları) (Net)	109,2	809,5	129,7	84,3	701,1	102,3	60,0	595,4	75,6
35 Kambiyo Karları (Zararları) (Net)									
36 Toplam Diğer Faiz Dışı Gelirler (Giderler)									
37 VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR)	18,2			4,1			-9,6		
38 Vergi Provizyonu	59,9		59,9	40,9		40,9	22,3		22,3
39 DÖNEM NET KARI (ZARARI)	14,2			0,5			-12,7		

* 2001 ve 2002 yıllarındaki gelir tablolarının bazı kalemlerinde farklılıklar bulunması nedeniyle bu kalemlerin yüzde değişimleri hesaplanmamıştır.

**Toplam Menkul Değerlerden alınan faizler, Aralık 2001'de DİBS'lerden Alınan Faizler ve Diğer Menkul Kıymetlerden Alınan Faizler toplamından,

Aralık 2002'de ise Alın-Satım Amaçlı, Satılmaya Hazır ve Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerlerden Alınan Faizler toplamından oluşmaktadır.

Ek Tablo 27: TMSF Bünyesindeki Bankaların Kar Zarar Tablosu (2001-2002 % Değişim)*

	TL Nominal % Değişim			ABD Doları Nominal % Değişim			TL Reel % Değişim		
	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM
1 Kredilerden Alınan Faizler	47,8	282,1	68,5	30,2	236,6	48,4	13,0	192,2	28,9
2 Takipteki Alacaklardan Alınan Faizler	141,3	-100,0	135,0	112,6	-100,0	107,0	84,5	-100,0	79,7
3 Bankalardan Alınan Faizler	-53,4	86,9	-37,7	-59,0	64,6	-45,1	-64,4	42,9	-52,4
4 Para Piy. İşl. Alınan Faizler	78,1	-99,9	71,2	56,9	-100,0	50,8	36,2	-100,0	30,9
5 Toplam Menkul Değerlerden Alınan Faizler**	320,1	58,2	300,8	270,0	39,3	253,0	221,2	20,9	206,4
6 Finansal Kiralama Gelirleri									
7 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Gelirler	-95,0	-99,3	-95,5	-95,6	-99,4	-96,0	-96,2	-99,5	-96,6
8 Toplam Faiz Gelirleri	24,2	12,9	23,1	9,4	-0,5	8,4	-5,1	-13,7	-5,9
9 Mevduata Verilen Faizler	48,2	-12,0	36,3	30,5	-22,5	20,0	13,3	-32,7	4,2
10 Bankalara Verilen Faizler	66,5	76,5	69,4	46,7	55,5	49,2	27,3	35,0	29,5
11 Para Piy.İşl.Verilen Faizler	-67,1	-100,0	-80,6	-71,1	-100,0	-82,9	-74,9	-100,0	-85,1
12 İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler									
13 Finansal Kiralama Giderleri									
14 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Giderler	-99,2	-95,1	-98,8	-99,3	-95,7	-98,9	-99,4	-96,3	-99,1
15 Toplam Faiz Giderleri	-1,1	-30,3	-6,2	-12,9	-38,6	-17,4	-24,4	-46,7	-28,3
16 NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ)									
17 Takipteki Alacaklar Özel Provizyonu	50,5	-74,6	-13,3	32,6	-77,7	-23,6	15,1	-80,6	-33,7
18 PROV.SONRASI NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ)									
19 Kredilerden Alınan Ücret ve Komisyonlar	82,2	697,2	142,0	60,4	602,2	113,2	39,3	509,5	85,0
20 Alınan Kar Payları	30,5		30,5	14,9		14,9	-0,2		-0,2
21 Bankacılık Hizmetleri Gelirleri	0,0	405,0	4,2	-11,9	344,8	-8,2	-23,5	286,1	-20,3
22 Aktiflerimizin Satışından Elde Edilen Gelirler	202,3	-100,0	201,6	166,2	-100,0	165,6	131,1	-100,0	130,6
23 Diğer Faiz Dışı Gelirler	348,8	-30,1	346,0	295,3	-38,4	292,8	243,1	-46,5	240,9
24 Toplam Faiz Dışı Gelirler	125,5	549,4	134,5	98,6	472,0	106,5	72,4	396,5	79,3
25 Personel Giderleri	-2,9	183.700,0	-0,5	-14,5	161.779,6	-12,4	-25,8	140.419,9	-23,9
26 Kıdem Tazminatı Provizyonu	34,5		34,5	18,4		18,4	2,8		2,8
27 Menkul Değerler Değer Azalma Provizyonu	-84,4	-100,0	-90,5	-86,3	-100,0	-91,7	-88,1	-100,0	-92,8
28 Diğer Provizyonlar	-84,3	-100,0	-87,8	-86,2	-100,0	-89,3	-88,0	-100,0	-90,7
29 Verilen Ücret ve Komisyonlar	-32,2	104,7	-7,1	-40,3	80,3	-18,2	-48,2	56,5	-29,0
30 Amortisman Giderleri	96,0	6.600,0	96,5	72,6	5.800,9	73,0	49,9	5.022,3	50,2
31 Vergi, Resim, Harç ve Fonlar	-27,1		-27,1	-35,8		-35,8	-44,3		-44,3
32 Diğer Faiz Dışı Giderler	238,6	75,2	235,2	198,2	54,3	195,2	158,9	34,0	156,3
33 Toplam Faiz Dışı Giderler	89,0	17,3	82,0	66,5	3,3	60,3	44,5	-10,3	39,1
34 Sermaye Piyasası İşlemleri Karları (Zararları) (Net)									
35 Kambiyo Karları (Zararları) (Net)									
36 Toplam Diğer Faiz Dışı Gelirler (Giderler)									
37 VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR)									
38 Vergi Provizyonu									
39 DÖNEM NET KARI (ZARARI)									

* 2001 ve 2002 yıllarındaki gelir tablolarının bazı kalemlerinde farklılıklar bulunması nedeniyle bu kalemlerin yüzde değişimleri besaplanmamıştır.

**Toplam Menkul Değerlerden alınan faizler, Aralık 2001'de DİBS'lerden Alınan Faizler ve Diğer Menkul Kıymetlerden Alınan Faizler toplamından, Aralık 2002'de ise Alım-Satım Amaçlı, Satılmaya Hazır ve Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerlerden Alınan Faizler toplamından oluşmaktadır.

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 28: Yabancı Bankalar Kar Zarar Tablosu (2001-2002 % Değişim)*

	TL Nominal % Değişim			ABD Doları Nominal % Değişim			TL Reel % Değişim		
	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM
1 Kredilerden Alınan Faizler	28,7	-8,0	20,5	13,4	-19,0	6,1	-1,6	-29,7	-7,9
2 Takipteki Alacaklardan Alınan Faizler	255,2	-100,0	254,9	212,8	-100,0	212,6	171,5	-100,0	171,3
3 Bankalardan Alınan Faizler	-82,6	-71,0	-80,1	-84,7	-74,5	-82,4	-86,7	-77,8	-84,8
4 Para Piy. İşl. Alınan Faizler	4,7	-95,0	-6,6	-7,8	-95,6	-17,7	-20,0	-96,2	-28,6
5 Toplam Menkul Değerlerden Alınan Faizler**	-14,4	253,6	0,8	-24,6	211,5	-11,2	-34,6	170,4	-22,9
6 Finansal Kiralama Gelirleri	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Gelirler	-32,6	-5,9	-29,1	-40,6	-17,2	-37,5	-48,5	-28,1	-45,8
8 Toplam Faiz Gelirleri	-18,6	-28,9	-20,2	-28,3	-37,4	-29,7	-37,8	-45,7	-39,0
9 Mevduata Verilen Faizler	22,0	0,4	17,2	7,5	-11,5	3,2	-6,7	-23,2	-10,4
10 Bankalara Verilen Faizler	-41,4	-77,0	-49,8	-48,4	-79,8	-55,8	-55,2	-82,4	-61,7
11 Para Piy.İşl.Verilen Faizler	-96,8	-84,7	-96,7	-97,2	-86,6	-97,1	-97,6	-88,3	-97,5
12 İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler									
13 Finansal Kiralama Giderleri	-81,8	-9,2	-25,0	-84,0	-20,0	-34,0	-86,1	-30,6	-42,7
14 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Giderler	-28,2	-26,9	-27,9	-36,7	-35,7	-36,5	-45,1	-44,1	-44,9
15 Toplam Faiz Giderleri	-26,2	-52,5	-32,0	-35,0	-58,2	-40,1	-43,6	-63,7	-48,0
16 NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ)	-11,5	45,4	-7,0	-22,0	28,0	-18,1	-32,3	11,1	-28,9
17 Takipteki Alacaklar Özel Provizyonu	-27,8	-88,4	-36,3	-36,4	-89,8	-43,9	-44,8	-91,1	-51,3
18 PROV.SONRASİ NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ)	-9,9	62,9	-4,5	-20,6	43,4	-15,9	-31,1	24,5	-27,0
19 Kredilerden Alınan Ücret ve Komisyonlar	-50,4	79,7	28,3	-56,3	58,2	13,0	-62,1	37,4	-1,9
20 Alınan Kar Payları	118,6	-100,0	115,1	92,5	-100,0	89,5	67,1	-100,0	64,5
21 Bankacılık Hizmetleri Gelirleri	37,4	21,1	32,1	21,0	6,6	16,4	5,1	-7,4	1,0
22 Aktiflerimizin Satışından Elde Edilen Gelirler	1.949,8		1.949,8	1.705,3		1.705,3	1.467,1		1.467,1
23 Diğer Faiz Dışı Gelirler	139,5	11,1	117,5	110,9	-2,2	91,6	83,1	-15,1	66,3
24 Toplam Faiz Dışı Gelirler	65,9	34,0	55,6	46,1	18,0	37,0	26,8	2,4	18,9
25 Personel Giderleri	55,0	640,5	55,5	36,5	552,2	37,0	18,5	466,1	18,9
26 Kıdem Tazminatı Provizyonu	-28,2		-28,2	-36,8		-36,8	-45,1		-45,1
27 Menkul Değerler Değer Azalma Provizyonu	78,6		170,5	57,3		138,3	36,5		106,8
28 Diğer Provizyonlar	-120,7	6.307,0	-61,1	-118,2	5.542,9	-65,7	-115,8	4.798,3	-70,3
29 Verilen Ücret ve Komisyonlar	-59,2	37,9	-46,3	-64,0	21,4	-52,7	-68,8	5,4	-59,0
30 Amortisman Giderleri	299,2	-615,4	300,6	251,5	-553,9	252,9	205,2	-494,0	206,3
31 Vergi, Resim, Harç ve Fonlar	-43,2	228,0	-43,1	-50,0	188,9	-49,9	-56,6	150,8	-56,5
32 Diğer Faiz Dışı Giderler	83,7	7,1	81,9	61,8	-5,6	60,2	40,4	-18,1	39,1
33 Toplam Faiz Dışı Giderler	43,9	237,3	47,2	26,8	197,0	29,6	10,0	157,8	12,5
34 Sermaye Piyasası İşlemleri Karları (Zararları) (Net)	-46,7		-45,6	-53,0		-52,1	-59,2		-58,4
35 Kambiyo Karları (Zararları) (Net)		-26,4	-26,4		-35,1	-35,1		-43,7	-43,7
36 Toplam Diğer Faiz Dışı Gelirler (Giderler)		-24,3			-33,3			-42,1	
37 VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR)	-74,9	3,2	-23,7	-77,9	-9,2	-32,8	-80,8	-21,1	-41,7
38 Vergi Provizyonu	-42,7		-42,7	-49,5		-49,5	-56,2		-56,2
39 DÖNEM NET KARI (ZARARI)		3,2	187,7		-9,2	153,4		-21,1	119,9

* 2001 ve 2002 yıllarındaki gelir tablolarının bazı kalemlerinde farklılıklar bulunması nedeniyle bu kalemlerin yüzde değişimleri hesaplanmamıştır.

**Toplam Menkul Değerlerden alınan faizler, Aralık 2001'de DİBS'lerden Alınan Faizler ve Diğer Menkul Kıymetlerden Alınan Faizler toplamından,

Aralık 2002'de ise Alım-Satım Amaçlı, Satılmaya Hazır ve Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerlerden Alınan Faizler toplamından oluşmaktadır.

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 29: Kalkınma ve Yatırım Bankaları Kar Zarar Tablosu (2001-2002 % Değişim)*

	TL Nominal % Değişim			ABD Doları Nominal % Değişim			TL Reel % Değişim		
	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM
1 Kredilerden Alınan Faizler	-30,6	-71,4	-43,3	-38,9	-74,8	-50,1	-46,9	-78,1	-56,7
2 Takipteki Alacaklardan Alınan Faizler	-36,4	241,0	-22,0	-44,0	200,3	-31,3	-51,4	160,7	-40,4
3 Bankalardan Alınan Faizler	4,1	279,0	28,2	-8,3	233,8	12,9	-20,4	189,8	-2,0
4 Para Piy. İşl. Alınan Faizler	65,9	-31,7	62,9	46,1	-39,8	43,5	26,9	-47,8	24,6
5 Toplam Menkul Değerlerden Alınan Faizler**	-16,5	372,0	1,4	-26,4	315,7	-10,7	-36,1	260,9	-22,4
6 Finansal Kiralama Gelirleri									
7 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Gelirler	-95,2	-11,2	-38,0	-95,8	-21,8	-45,4	-96,4	-32,1	-52,6
8 Toplam Faiz Gelirleri	-6,2	-32,6	-12,1	-17,4	-40,6	-22,6	-28,3	-48,5	-32,8
9 Mevduata Verilen Faizler									
10 Bankalara Verilen Faizler	-60,1	-49,9	-54,0	-64,9	-55,8	-59,5	-69,5	-61,7	-64,8
11 Para Piy.İşl.Verilen Faizler	1,2	-59,6	-27,6	-10,8	-64,4	-36,2	-22,6	-69,1	-44,6
12 İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler	-100,0	-9,2	-9,2	-100,0	-20,0	-20,1	-100,0	-30,6	-30,6
13 Finansal Kiralama Giderleri		-100,0	-100,0		-100,0	-100,0		-100,0	-100,0
14 Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Giderler	-58,1	-98,7	-67,7	-63,1	-98,9	-71,5	-68,0	-99,0	-75,3
15 Toplam Faiz Giderleri	-55,0	-38,1	-43,8	-60,3	-45,4	-50,5	-65,6	-52,6	-57,0
16 NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ)	3,7		7,9	-8,7		-4,9	-20,7		-17,5
17 Takipteki Alacaklar Özel Provizyonu	-93,2	406,8	-87,4	-94,0	346,3	-88,9	-94,8	287,4	-90,4
18 PROV.SONRASI NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ)	43,0		50,2	25,9		32,3	9,3		14,8
19 Kredilerden Alınan Ücret ve Komisyonlar	274,4	62,8	114,7	229,8	43,4	89,1	186,3	24,5	64,1
20 Alınan Kar Payları	21,6	-100,0	14,9	7,1	-100,0	1,2	-7,0	-100,0	-12,2
21 Bankacılık Hizmetleri Gelirleri	-4,4	11,3	-2,1	-15,8	-1,9	-13,8	-26,9	-14,9	-25,2
22 Aktiflerimizin Satışından Elde Edilen Gelirler	426,0		426,0	363,3		363,3	302,2		302,2
23 Diğer Faiz Dışı Gelirler	297,6	-53,4	261,4	250,2	-59,0	218,3	204,0	-64,4	176,3
24 Toplam Faiz Dışı Gelirler	214,7	-0,2	180,9	177,1	-12,1	147,4	140,6	-23,7	114,8
25 Personel Giderleri	41,2	-10,3	41,1	24,3	-21,0	24,3	7,9	-31,5	7,9
26 Kıdem Tazminatı Provizyonu	-19,9		-19,9	-29,4		-29,4	-38,7		-38,7
27 Menkul Değerler Değer Azalma Provizyonu	-89,1	3.776,2	584,9	-90,4	3.313,9	503,2	-91,7	2.863,4	423,7
28 Diğer Provizyonlar	20,7		20,9	6,3		6,5	-7,7		-7,6
29 Verilen Ücret ve Komisyonlar	-19,7	-53,9	-46,1	-29,2	-59,4	-52,5	-38,6	-64,7	-58,8
30 Amortisman Giderleri	-31,7		-31,7	-39,8		-39,8	-47,8		-47,8
31 Vergi, Resim, Harç ve Fonlar	-11,2		-11,2	-21,8		-21,8	-32,1		-32,1
32 Diğer Faiz Dışı Giderler	9,7	0,1	8,1	-3,4	-11,8	-4,8	-16,1	-23,4	-17,3
33 Toplam Faiz Dışı Giderler	19,8	-15,6	16,5	5,5	-25,7	2,6	-8,4	-35,5	-11,0
34 Sermaye Piyasası İşlemleri Karları (Zararları) (Net)	-5,8	2.030,3	-1,6	-17,0	1.776,2	-13,4	-28,0	1.528,6	-24,8
35 Kambiyo Karları (Zararları) (Net)									
36 Toplam Diğer Faiz Dışı Gelirler (Giderler)									
37 VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR)	329,5			278,3			228,4		
38 Vergi Provizyonu	-7,8		-7,8	-18,8		-18,8	-29,5		-29,5
39 DÖNEM NET KARI (ZARARI)									

* 2001 ve 2002 yıllarındaki gelir tablolarının bazı kalemlerinde farklılıklar bulunması nedeniyle bu kalemlerin yüzde değişimleri hesaplanmamıştır.

**Toplam Menkul Değerlerden alınan faizler; Aralık 2001'de DİBS'lerden Alınan Faizler ve Diğer Menkul Kıymetlerden Alınan Faizler toplamından,

Aralık 2002'de ise Alım-Satım Amaçlı, Satılmaya Hazır ve Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerlerden Alınan Faizler toplamından oluşmaktadır.

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 30: Özel Finans Kurumları Analitik Bilançosu Aralık 2002

AKTİF HESAPLAR	Milyar TL			Milyon Dolar			Yüzde Pay		
	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM
1- Nakit Değerler	15.735	59.830	75.565	10	37	46	0,4	1,5	1,9
2- Merkez Bankasından Alacaklar	18.655	9.980	28.635	11	6	18	0,5	0,3	0,7
3- Bankalardan Alacaklar	71.910	474.869	546.779	44	291	335	1,8	12,0	13,8
4- Menkul Değerler Cüzdanı (Net)	1.982	0	1.982	1	0	1	0,1	0,0	0,1
5- a) Devlet Borçlanma Senetleri	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
6- b) Diğer Menkul Kıymetler	1.982	0	1.982	1	0	1	0,1	0,0	0,1
7- Blokajlar	14.961	285.404	300.365	9	175	184	0,4	7,2	7,6
8- Kullandırılan Fonlar	607.983	1.492.886	2.100.869	372	913	1.285	15,3	37,7	53,0
9- Takipteki Alacaklar (Net)	50.065	194.604	244.669	31	119	150	1,3	4,9	6,2
10- a) Takipteki Alacaklar	84.543	335.575	420.118	52	205	257	2,1	8,5	10,6
11- b) Takipteki Alacaklar Karşılığı (-)	34.478	140.971	175.449	21	86	107	0,9	3,6	4,4
12- Alınacak Kar Pay. ve Gelir Tah. Reeskontları	28.778	56.183	84.961	18	34	52	0,7	1,4	2,1
13- İştirakler ve Bağlı Ortaklıklar (Net)	1.229	0	1.229	1	0	1	0,0	0,0	0,0
14- Bağlı Menkul Değerler (Net)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
15- Elden Çıkarılacak Kıymetler	45.862	0	45.862	28	0	28	1,2	0,0	1,2
16- Sabit Kıymetler (Net)	501.119	33	501.152	307	0	307	12,6	0,0	12,6
17- Diğer Aktifler	23.203	6.942	30.145	14	4	18	0,6	0,2	0,8
18- TOPLAM AKTİFLER	1.381.482	2.580.731	3.962.213	845	1.579	2.424	34,9	65,1	100,0
PASİF HESAPLAR :									
19- Toplanan Fonlar	420.242	2.785.729	3.205.971	257	1.704	1.961	10,6	70,3	80,9
20- Merkez Bankasına Borçlar	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
21- Bankalara Borçlar	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
22- Çıkarılmış Menkul Kıymetler (Net)	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
23- Ödenecek Vergi, Resim, Harç ve Primler	10.783	0	10.783	7	0	7	0,3	0,0	0,3
24- Ödenecek Kar Pay. ve Gider Reeskontları	9.812	22.788	32.600	6	14	20	0,2	0,6	0,8
25- Karşılıklar	13.730	2.573	16.303	8	2	10	0,3	0,1	0,4
26- Diğer Pasifler	92.355	204.140	296.495	57	125	181	2,3	5,2	7,5
27- TOPLAM	546.922	3.015.230	3.562.152	335	1.845	2.179	13,8	76,1	89,9
ÖZKAYNAKLAR:									
28- Ödenmiş Sermaye	286.310	0	286.310	175	0	175	7,2	0,0	7,2
29- Yedek Akçeler	11.394	0	11.394	7	0	7	0,3	0,0	0,3
30- Sabit Kıymet Yeniden Değerleme Fonu	123.509	0	123.509	76	0	76	3,1	0,0	3,1
31- Menkul Değerler Değer Artış Fonu	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
32- Dönem Karı (Zararı)	-22.832	40.164	17.332	-14	25	11	-0,6	1,0	0,4
33- Geçmiş Yıllar Karı (Zararı)	-38.484	0	-38.484	-24	0	-24	-1,0	0,0	-1,0
34- TOPLAM ÖZKAYNAKLAR	359.897	40.164	400.061	220	25	245	9,1	1,0	10,1
35- TOPLAM PASİFLER	906.819	3.055.394	3.962.213	555	1.869	2.424	22,9	77,1	100,0
36- Gayrinakdi Fonlar ve Yükümlülükler	362.222	420.875	783.097	222	257	479	9,1	10,6	19,8
37- Taahhütler	16.336	0	16.336	10	0	10	0,4	0,0	0,4
38- a) Döviz İle İlgili İşlemler	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
39- b) Diğer Taahhütler	16.336	0	16.336	10	0	10	0,4	0,0	0,4
40- TOPLAM BİLANÇO DIŞI YÜKÜMLÜLÜKLER	378.558	420.875	799.433	232	257	489	9,6	10,6	20,2

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 31: Özel Finans Kurumları Analitik Bilançosu (2001-2002 % Değişim)

AKTİF HESAPLAR	TL Nominal % Değişim			ABD Doları Nominal % Değişim			TL Reel % Değişim		
	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM
1- Nakit Değerler	31,6	52,4	47,6	15,9	34,3	30,0	0,6	16,6	12,8
2- Merkez Bankasından Alacaklar	119,0	239,5	149,9	92,9	199,0	120,1	67,5	159,5	91,1
3- Bankalardan Alacaklar	137,1	14,7	23,0	108,8	1,0	8,3	81,3	-12,3	-6,0
4- Menkul Değerler Cüzdanı (Net)	269,1		269,1	225,1		225,1	182,2		182,2
5- a) Devlet Borçlanma Senetleri									
6- b) Diğer Menkul Kıymetler	269,1		269,1	225,1		225,1	182,2		182,2
7- Blokajlar	73,6	54,7	55,5	52,9	36,2	37,0	32,7	18,2	18,9
8- Kullandırılan Fonlar	125,6	86,1	96,0	98,7	63,9	72,6	72,5	42,2	49,8
9- Takipteki Alacaklar (Net)	27,3	5,4	9,2	12,1	-7,2	-3,8	-2,7	-19,4	-16,5
10- a) Takipteki Alacaklar	-3,5	36,2	25,8	-15,0	20,0	10,8	-26,2	4,1	-3,8
11- b) Takipteki Alacaklar Karşılığı (-)	-28,6	128,3	59,5	-37,1	101,1	40,5	-45,4	74,6	21,9
12- Alınacak Kar Pay. ve Gelir Tah. Reeskontları	28,5	196,8	105,5	13,1	161,4	81,0	-1,8	126,9	57,1
13- İştirakler ve Bağlı Ortaklıklar (Net)	64,3		64,3	44,7		44,7	25,6	-	25,6
14- Bağlı Menkul Değerler (Net)									
15- Elden Çıkarılacak Kıymetler	7,2		7,2	-5,6		-5,6	-18,0		-18,0
16- Sabit Kıymetler (Net)	122,4		122,4	95,9		95,9	70,0		70,1
17- Diğer Aktifler	15,5	-82,0	-48,6	1,7	-84,1	-54,7	-11,7	-86,2	-60,7
18- TOPLAM AKTİFLER	103,1	53,1	67,5	78,9	34,9	47,5	55,3	17,1	28,1
PASİF HESAPLAR :									
19- Toplanan Fonlar	158,5	58,7	67,2	127,7	39,8	47,3	97,6	21,4	27,8
20- Merkez Bankasına Borçlar									
21- Bankalara Borçlar									
22- Çıkarılmış Menkul Kıymetler (Net)									
23- Ödenecek Vergi, Resim, Harç ve Primler	47,5		47,5	29,9		29,9	12,8		12,8
24- Ödenecek Kar Pay. ve Gider Reeskontları	57,4	80,8	73,1	38,6	59,3	52,4	20,4	38,2	32,3
25- Karşılıklar	54,3	126,5	62,5	35,9	99,5	43,1	18,0	73,2	24,2
26- Diğer Pasifler	97,9	47,2	60,0	74,3	29,7	40,9	51,3	12,6	22,3
27- TOPLAM	136,1	56,2	64,8	107,9	37,6	45,1	80,5	19,4	26,0
ÖZKAYNAKLAR:									
28- Ödenmiş Sermaye	75,5		75,5	54,6		54,6	34,2		34,2
29- Yedek Akçeler	30,0		30,0	14,5		14,5	-0,6		-0,6
30- Sabit Kıymet Yeniden Değerleme Fonu	86,8		86,8	64,5		64,5	42,8		42,8
31- Menkul Değerler Değer Artış Fonu									
32- Dönem Karı (Zararı)									
33- Geçmiş Yıllar Karı (Zararı)									
34- TOPLAM ÖZKAYNAKLAR	95,3	108,2	96,6	72,0	83,4	73,1	49,3	59,2	50,3
35- TOPLAM PASİFLER	118,0	56,7	67,5	92,0	38,0	47,5	66,7	19,8	28,1
36- Gayrinakdi Fonlar ve Yükümlülükler	197,9	139,2	163,2	162,4	110,7	131,8	127,7	82,9	101,2
37- Taahhütler	107,9		107,9	83,1		83,1	59,0		59,0
38- a) Döviz İle İlgili İşlemler									
39- b) Diğer Taahhütler	107,9		107,9	83,1		83,1	59,0		59,0
40- TOPLAM BİLANÇO DIŞI YÜKÜMLÜLÜKLER	192,4	139,2	161,8	157,5	110,7	130,6	123,6	82,9	100,1

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 32: Özel Finans Kurumları Kar Zarar Tablosu Aralık 2002

AKTİF HESAPLAR				Milyar TL			Milyon Dolar		
				T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM
KAR PAYI GELİRLERİ :									
1-	Kullandırılan Fonlardan Alınan Kar Payları	240.865	220.980	461.845	147	135	283		
2-	Takipteki Alacaklardan Alınan Kar Payları	1.340	3.449	4.789	1	2	3		
3-	Mali Kesimden Alınan Kar Payları	0	0	0	0	0	0		
4-	DBS'lerden Elde Edilen Gelirler	0	0	0	0	0	0		
5-	Diğer Menkul Kıymetlerden Elde Edilen Gelirler	0	0	0	0	0	0		
6-	Diğer Kar Payı Gelirleri	308	1.060	1.368	0	1	1		
7-	Toplam Kar Payı Gelirleri	242.513	225.489	468.002	148	138	286		
KAR PAYI GİDERLERİ :									
8-	Toplanan Fonlara Ödenen Kar Payları	62.868	91.537	154.405	38	56	94		
9-	Mali Kesime Ödenen Kar Payları	0	0	0	0	0	0		
10-	Çıkarılmış Menkul Kıymetlere Ödenen Kar Payları	0	0	0	0	0	0		
11-	Diğer Kar Payı Giderleri	192	0	192	0	0	0		
12-	Toplam Kar Payı Giderleri	63.060	91.537	154.597	39	56	95		
13-	NET KAR PAYI GELİRİ (GİDERİ)	179.453	133.952	313.405	110	82	192		
14-	Takipteki Alacaklar Provizyonu	25.489	0	25.489	16	0	16		
15-	Kullandırılan Fonlar Genel Provizyonu	1.365	0	1.365	1	0	1		
16-	PROV.SONRASI NET KAR PAYI GEL. (GİD.)	152.598	133.952	286.550	93	82	175		
KAR PAYI DIŞINDAKİ GELİRLER :									
17-	Kullandırılan Fonlardan Alınan Ücret ve Komisyonlar	11.904	1.996	13.900	7	1	9		
18-	İştirakler ve Bağlı Ortaklıklardan Alınan Kar Payları	87	301	388	0	0	0		
19-	Bankacılık Hizmetleri Gelirleri	28.802	2.570	31.372	18	2	19		
20-	Aktiflerimizin Satışından Elde Edilen Gelirler	2.029	0	2.029	1	0	1		
21-	Diğer Kar Payı Dışındaki Gelirler	26.739	1.420	28.159	16	1	17		
22-	Toplam Kar Payı Dışındaki Gelirler	69.561	6.287	75.848	43	4	46		
KAR PAYI DIŞINDAKİ GİDERLER :									
23-	Personel Giderleri	50.583	45	50.628	31	0	31		
24-	Kıdem Tazminatı Provizyonu	1.154	0	1.154	1	0	1		
25-	Menkul Değ., İştirakler,B.Ort.ve B.Men.Değ.Değer Azalma Provizyonu	346	0	346	0	0	0		
26-	Diğer Provizyonlar	892	0	892	1	0	1		
27-	Verilen Ücret ve Komisyonlar	13.085	201	13.286	8	0	8		
28-	Amortisman Giderleri	164.701	1	164.702	101	0	101		
29-	Vergi, Resim, Harç ve Fonlar	15.163	0	15.163	9	0	9		
30-	Diğer Kar Payı Dışındaki Giderler	78.925	183	79.108	48	0	48		
31-	Toplam Kar Payı Dışındaki Giderler	324.850	430	325.280	199	0	199		
DİĞER KAR PAYI DIŞINDAKİ GELİRLER (GİDERLER)									
32-	Sermaye Piyasası İşlemleri Karları (Zararları) (Net)	86	0	86	0	0	0		
33-	Kambiyo Karları (Zararları) (Net)	0	-18696	-18696	0	-11	-11		
34-	Olağanüstü Gelirler (Giderler) (Net)	315	0	315	0	0	0		
35-	Toplam Diğer Kar Payı Dışı. Gelirler (Giderler)	401	-18.696	-18.295	0	-11	-11		
36-	VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR)	-102.289	121.113	18.824	-63	74	12		
37-	Vergi Provizyonu	1.492	0	1.492	1	0	1		
38-	DÖNEM NET KARI (ZARARI)	-68.169	85.501	17.332	-42	52	11		

Kaynak: BDDK

Ek Tablo 33: Özel Finans Kurumları Kar Zarar Tablosu (2001-2002 % Değişim)

AKTİF HESAPLAR			TL Nominal % Değişim			ABD Doları Nominal % Değişim			TL Reel % Değişim		
			T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM	T P	Y P	TOPLAM
KAR PAYI GELİRLERİ :											
1-	Kullanılan Fonlardan Alınan Kar Payları		76,3	61,7	69,0	55,3	42,4	48,9	34,8	23,6	29,2
2-	Takipteki Alacaklardan Alınan Kar Payları		511,9	49.171,4	2.019,0	438,9	43.295,5	1.766,3	367,8	37.569,3	1.520,1
3-	Mali Kesimden Alınan Kar Payları										
4-	DBS'lerden Elde Edilen Gelirler										
5-	Diğer Menkul Kıymetlerden Elde Edilen Gelirler										
6-	Diğer Kar Payı Gelirleri		-36,8	138,2	46,8	-44,3	109,8	29,3	-51,6	82,1	12,2
7-	Toplam Kar Payı Gelirleri		76,6	64,5	70,6	55,6	44,9	50,2	35,0	25,7	30,4
KAR PAYI GİDERLERİ :											
8-	Toplanan Fonlara Ödenen Kar Payları		83,6	27,8	45,8	61,7	12,5	28,4	40,4	-2,3	11,5
9-	Mali Kesime Ödenen Kar Payları										
10-	Çıkarılmış Menkul Kıymetlere Ödenen Kar Payları										
11-	Diğer Kar Payı Giderleri		638,5		638,5	550,4		550,4	464,6		464,6
12-	Toplam Kar Payı Giderleri		84,1	27,8	46,0	62,1	12,5	28,6	40,7	-2,3	11,6
13-	NET KAR PAYI GELİRİ (GİDERİ)		74,2	104,7	86,0	53,4	80,3	63,8	33,1	56,5	42,2
14-	Takipteki Alacaklar Provizyonu		24,7		24,7	9,8		9,8	-4,7		-4,7
15-	Kullanılan Fonlar Genel Provizyonu		180,3		180,3	146,9		146,9	114,3		114,3
16-	PROV.SONRASI NET KAR PAYI GEL. (GİD.)		85,8	104,7	94,2	63,7	80,3	71,0	42,1	56,5	48,5
KAR PAYI DIŞINDAKİ GELİRLER :											
17-	Kullanılan Fonlardan Alınan Ücret ve Komisyonlar		212,5	1.095,2	249,6	175,3	952,7	207,9	138,9	813,8	167,3
18-	İştirakler ve Bağlı Ortaklıklardan Alınan Kar Payları		-	-4,1	23,6	-	-15,6	8,8	-	-26,7	-5,5
19-	Bankacılık Hizmetleri Gelirleri		107,8	151,2	110,8	83,0	121,3	85,6	58,9	92,1	61,1
20-	Aktiflerimizin Satışından Elde Edilen Gelirler		-64,7	-	-64,7	-68,9	-	-68,9	-73,0	-	-73,0
21-	Diğer Kar Payı Dışındaki Gelirler		91,7	216,3	95,5	68,8	178,5	72,2	46,5	141,8	49,5
22-	Toplam Kar Payı Dışındaki Gelirler		86,1	221,9	92,9	63,9	183,5	69,9	42,3	146,1	47,5
KAR PAYI DIŞINDAKİ GİDERLER :											
23-	Personel Giderleri		49,1		49,2	31,3		31,4	14,0		14,1
24-	Kıdem Tazminatı Provizyonu		168,4		168,4	136,4		136,4	105,2		105,2
25-	Menkul Değ.,İştirakler,B.Ort.ve B.Men.Değ.Değer Az.Pr.										
26-	Diğer Provizyonlar				137,2			108,9			81,4
27-	Verilen Ücret ve Komisyonlar		85,3	171,6	86,2	63,2	139,2	64,0	41,7	107,7	42,4
28-	Amortisman Giderleri		171,2		171,2	138,9		138,9	107,3		107,3
29-	Vergi, Resim, Harç ve Fonlar		225,9		225,9	187,1		187,1	149,2		149,2
30-	Diğer Kar Payı Dışındaki Giderler		123,0	-75,9	118,9	96,4	-78,7	92,8	70,5	-81,5	67,3
31-	Toplam Kar Payı Dışındaki Giderler		128,5	-64,4	126,8	101,2	-68,6	99,8	74,7	-72,8	73,4
DİĞER KAR PAYI DIŞINDAKİ GELİRLER (GİD.)											
32-	Sermaye Piyasası İşlemleri Karları (Zararları) (Net)		56,4		56,4	37,7		37,7	19,5		19,5
33-	Kambiyo Karları (Zararları) (Net)										
34-	Olağanüstü Gelirler (Giderler) (Net)										
35-	Toplam Diğer Kar Payı Dışı. Gelirler (Giderler)		629,1			542,1			457,4		
36-	VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR)										
37-	Vergi Provizyonu		532,2		532,2	456,8		456,8	383,3		383,3
38-	DÖNEM NET KARI (ZARARI)										

Kaynak: BDDK